

Vissa frågor om riksdagsledamöternas ersättningar

ISSN 1651-6885
978-91-86673-67-3
Riksdagstryckeriet, Stockholm, 2014

Till riksdagsstyrelsen

På uppdrag av riksdagsstyrelsen fastställde talmannen den 19 november 2012 direktiv till utredningen om översyn av riksdagsledamöternas ekonomiska villkor.

Justitierådet Gudmund Toijer förordnades samma dag som särskild utredare.

Från den 1 december 2012 förordnades riksdagsdirektören Kathrin Flossing och biträdande riksdagsdirektören Claes Mårtensson som sakkunniga i utredningen, och som experter i utredningen förordnades från Riksdagsförvaltningen enhetschefen Anna Aspegren, verksjuristen Sofia Erlandsson, avdelningschefen Ulf Renberg och kanslichefen Anna Wallin samt från Skatteverket skattedirektören Urban Strömberg. Ekonomichefen Tarja Engström (Riksdagsförvaltningen) förordnades från den 1 februari 2013 som expert i utredningen.

Hovrättsassessorn Charlotte Biörklund Ugglå har varit utredningens sekreterare från den 1 februari 2013.

Utredningen, som har antagit namnet Utredningen om en översyn av riksdagsledamöternas ekonomiska villkor, överlämnar nu betänkandet *Vissa frågor om riksdagsledamöternas ersättningar* (2013/14:URF1). Uppdraget är härmed slutfört.

Stockholm i januari 2014

Gudmund Toijer

/Charlotte Biörklund Ugglå

Innehållsförteckning

Till riksdagsstyrelsen.....	3
Innehållsförteckning.....	4
Sammanfattning.....	10
Summary	16
Författningsförslag	22
1 Förslag till lag om ersättning till riksdagens ledamöter.....	22
2 Förslag till lag om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen	54
3 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ	59
4 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:186) om överklagande av administrativa beslut av Riksdagsförvaltningen och riksdagens myndigheter	64
5 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:359) om arvoden till statsråden m.m.....	65
6 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	66
7 Förslag till lag om ändring i lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen	67
8 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen	68
9 Förslag till lag om ändring i lagen (2012:880) med instruktion för Valprövningsnämnden	70
10 Förslag till lag om ändring i lagen (2012:883) med instruktion för Riksdagens arvodesnämnd	71
11 Förslag till lag om ändring i lagen (2012:884) med instruktion för Riksdagens överklagandenämnd.....	73
12 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1995:268) om samordning av statlig tjänstepension med vissa pensioner till riksdagens ledamöter och ledamöter av Europaparlamentet	74
13 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.....	77
14 Förslag till tillämpningsföreskrifter och allmänna råd till lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter.....	78
15 Förslag till tillämpningsföreskrifter och allmänna råd till lagen (2015:xxxx) om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen	109
16 Förslag till föreskrift om ändring i riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:1) om utskottens utrikes resor	113
1 Uppdraget	115
1.1 Utredningens direktiv	115
1.2 Utredningens arbete.....	115

1.3	Betänkandets disposition	115
2	Allmänna utgångspunkter	116
2.1	En översyn i regeltekniskt och redaktionellt hänseende	116
2.1.1	Modernisering av regelverken	116
2.1.2	Överskådlighet och lättillgänglighet – för vem?	117
2.1.3	Riksdagsuppdragets karaktär påverkar utformningen av regelverken	118
2.2	Den materiella översynen	119
2.2.1	Rimliga villkor för riksdagens ledamöter	119
2.2.2	Riksdagsuppdraget.....	119
2.2.3	Samma förutsättningar för riksdagen som för övriga i samhället	121
3	Regelteknisk och redaktionell översyn.....	123
3.1	Ett nytt regelverk.....	123
3.1.1	Omfattning av översynen.....	123
3.1.2	Ett enhetligt och tydligt regelverk.....	124
3.1.3	Vilka ersättningar och förmåner ska omfattas av regelverket?	124
3.1.4	Upphävande av föreskrifter och riktlinje	126
3.1.5	Bör en ny ersättningslag införas?.....	126
3.1.6	Tillämpningsföreskrift och allmänna råd till den nya ersättningslagen.....	128
3.2	Den nya ersättningslagens struktur.....	129
3.2.1	Allmänna strukturella frågor i den nya ersättningslagen, dess tillämpningsföreskrifter och allmänna råd	130
3.2.2	Uppdelningen mellan lag, tillämpningsföreskrift och allmänna råd	131
3.2.3	Strukturen i den nya ersättningslagen	135
3.2.4	Förtydligande av Riksdagsförvaltningens ansvar	136
3.3	Stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete	137
3.4	Språket i paragraferna	139
3.5	Gränsdragningsproblem	140
3.5.1	Eventuella gränsdragningsproblem i regleringen av utrikes resor	140
3.5.2	Gränsdragningar vid finansieringen av språkutbildningar.....	143
3.6	Dubbelregleringar.....	145
3.6.1	Försäljning av teknisk utrustning.....	145
3.6.2	Resa före och efter tidpunkt för en förrättning.....	147
4	Några frågor som översynen har aktualiserat.....	148
4.1	Resa vid en extraordinär händelse.....	148
4.1.1	Gällande regler	149
4.1.2	Skatteverkets gränsdragnings mellan tjänsteresor och privata resor.....	150

4.1.3	Överväganden och förslag.....	151
4.2	Bestämmelsen om ingivande av reseräkning	153
4.2.1	Bakgrund.....	153
4.2.2	Motiven till dagens bestämmelse	153
4.2.3	Utredningens överväganden.....	154
5	Möjligheter till vidareutbildning	155
5.1	Dagens utbud av stöd till vidareutbildning	155
5.1.1	Introduktion till arbetet i riksdagen	155
5.1.2	Utbildning i språk.....	156
5.1.3	Kurser i ledarskapsutveckling	156
5.2	Omställningsstöd för riksdagsledamöter.....	157
5.2.1	Behovet av stöd för övergång till arbetslivet.....	157
5.2.2	Stödets utformning.....	157
5.3	Överväganden och förslag	158
5.3.1	Behovet av vidareutbildning	158
5.3.2	Regleringen av stödet.....	159
5.3.3	Skatterättsliga konsekvenser av stödet till vidareutbildning.....	160
6	Ersättning för resor från och till en annan bostad	162
6.1	Gällande regler	162
6.1.1	Sverige	162
6.1.2	Övriga nordiska länder.....	163
6.1.3	Ersättning till statsråden för tjänsteresor	165
6.1.4	Ersättningsregler för statligt anställda.....	167
6.1.5	Resekostnadsersättning inom kommuner och landsting	167
6.2	Bör ersättning ges för resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten?	167
6.3	Ersättning för tjänsteresa eller en resekostnadsersättning?.....	168
6.3.1	Ersättning för tjänsteresa.....	169
6.3.2	Resekostnadsersättning	171
6.3.3	Ersättning ska ges i form av resekostnadsersättning	172
6.4	Utformning av reglerna om ersättning.....	173
6.4.1	Plenifria perioder.....	173
6.4.2	Annan bostad	174
6.4.3	Arbetsresor	175
6.4.4	Annan bostad utanför Sverige.....	176
7	Ersättning för taxiresor i vissa fall.....	178
7.1	Nuvarande reglering av taxiresor.....	178
7.2	Skatteverkets ställningstagande	178
7.3	Överväganden och förslag	179
8	Ersättning för kostnader som avser telefoni och datakommunikation	181
8.1	Dagens reglering av ersättning för telefoni och datakommunikation	181
8.2	Överväganden och förslag	182

8.2.1	Den tekniska och elektroniska utrustning som Riksdagsförvaltningen tillhandahåller	182
8.2.2	Ersättning för användning av någon annan teknisk och elektronisk utrustning än utrustning som tillhandahålls av Riksdagsförvaltningen	183
9	Ledamöternas boende.....	186
9.1	Bakgrund.....	186
9.2	Nuvarande reglering av övernattningsbostäder inom Riksdagsförvaltningens fastighetsbestånd.....	187
9.3	Beredningsgruppen för fastighetsfrågor och den strategiska lokalplanen	189
9.4	Samverkan med Regeringskansliet om övernattningsbostäder.....	190
9.5	Överväganden och förslag.....	191
9.5.1	Bör det tas ut ersättning av de ledamöter som använder övernattningsbostäderna?.....	192
9.5.2	Reducerad logiersättning då en närstående person delar bostad med ledamoten	193
9.5.3	Reducerad logiersättning då en annan person delar bostad med ledamoten	196
9.5.4	Rimliga utflyttningstider?.....	196
10	Vissa utrikes resor	199
10.1	Regleringen av utrikes resor	199
10.2	Utvärdering av utskottens och EU-nämndens utrikes resor åren 2010–2013	201
10.2.1	Utvärderingsuppdraget	201
10.2.2	Redovisning och uppföljning av utskottens och EU-nämndens resor.....	202
10.3	En ledamots utrikes resa inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.....	202
10.3.1	Beslut om vissa utrikes tjänsteresor	203
10.3.2	Redovisning och uppföljning av resan.....	204
10.3.3	Övrigt.....	205
10.4	Tjänsteresor utomlands på uppdrag av partigrupperna	206
10.5	Utskottens och EU-nämndens utrikes resor	207
10.5.1	Bör det ställas krav på redovisning och uppföljning av resorna?	207
10.5.2	Innehållet i den skriftliga redovisningen.....	208
10.5.3	Uppföljning av resorna	208
10.5.4	Borttagande av kravet på samråd och föranmälan	208
10.5.5	Bör EU-nämnden omfattas av regleringen?.....	208
11	Förslagets konsekvenser.....	209
11.1	Inledning.....	209
11.2	Konsekvenser av den regeltekniska och redaktionella översynen	209
11.2.1	Ersättningslagen.....	209

11.2.2	Lagen om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen.....	210
11.2.3	Bestämmelser på rätt nivå i normhierarkin	210
11.2.4	Språkliga ändringar	211
11.2.5	Regelförenkling och transparens	211
11.3	Konsekvenser av den materiella översynen	211
11.3.1	Effekter för riksdagsledamöterna	211
11.3.2	Konsekvenser för Riksdagsförvaltningen	214
11.3.3	Övriga konsekvenser	216
12	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	217
13	Författningskommentar	219
13.1	Förslaget till lag om ersättning till riksdagens ledamöter	219
13.2	Förslaget till lag om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen	273
13.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ	282
13.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (1989:186) om överklagande av administrativa beslut av Riksdagsförvaltningen och riksdagens myndigheter	285
13.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:359) om arvoden till statsråden m.m.	285
13.6	Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	286
13.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen	286
13.8	Förslaget till lag om ändring i lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen	287
13.9	Förslaget till lag om ändring i lagen (2012:880) med instruktion för Valprövningsnämnden	287
13.10	Förslaget till lag om ändring i lagen (2012:883) med instruktion för Riksdagens arvodesnämnd.....	288
13.11	Förslaget till lag om ändring i lagen (2012:884) med instruktion för Riksdagens överklagandenämnd.....	289
13.12	Förslaget till förordning om ändring i förordningen (1995:268) om samordning av statlig tjänstepension med vissa pensioner till riksdagens ledamöter och ledamöter av Europaparlamentet.....	289
13.13	Förslaget till förordning om ändring i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.....	290
13.14	Förslaget till tillämpningsföreskrifter och allmänna råd till lagen (2015:XXXX) om ersättning till riksdagens ledamöter	291

13.15	Förslaget till tillämpningsföreskrifter och allmänna råd till lagen (2015:xxxx) om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen	345
13.16	Förslaget till föreskrift om ändring i riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:1) om utskottens utrikes resor	351
<i>Bilaga</i>		
	Direktiv till översyn av riksdagsledamöternas ekonomiska villkor.....	354

Sammanfattning

Utredningens förslag

Utredningen föreslår en ny lag om ersättning till riksdagens ledamöter (ersättningslagen). Förslaget innebär att bestämmelserna i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter förs över till den nya lagen med regeltekniska, redaktionella och språkliga ändringar. I den nya lagen samlas även andra bestämmelser om ledamöternas ekonomiska villkor, som i dag finns i flera olika författningar.

Dessutom föreslår utredningen vissa materiella ändringar i lagen. Förslagen avser bland annat ersättning för resor vid extraordinära händelser, för resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten och för kostnader som avser telefoni och datakommunikation. Det lämnas förslag också om möjligheter till vidareutbildning för riksdagsledamöterna, om reducering av logiersättning när en ledamot delar en egen övernattningsbostad med en närstående person och om ökade möjligheter för ledamöterna att resa inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och till länder som har ansökt om medlemskap i Europeiska unionen (EU).

Utredningen föreslår en ny lag om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen. Avsikten är att den ska ersätta lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Förslaget innebär dels att vissa frågor som tidigare reglerades i föreskrifter till 1999 års lag i stället regleras i den nya lagen, dels ändringar i lagens struktur och språk.

Den regeltekniska och redaktionella översynen

En ny ersättningslag

Utredningen föreslår att bestämmelser om riksdagsledamöternas ekonomiska villkor ska samlas i en ny och enhetlig lag om ersättning till riksdagens ledamöter. Lagen ska innehålla alla de grundläggande bestämmelserna om ersättning och andra ekonomiska villkor för uppdraget som riksdagsledamot. De mer detaljerade föreskrifterna ska tas upp i tillämpningsföreskrifter som direkt ansluter till lagen. På några punkter föreslås också allmänna råd som komplettering till de bindande reglerna. En samlad och enhetlig reglering ger en bättre överblick och minskar riskerna för inkonsekvenser, gränsdragningsproblem och dubbelregleringar. Samband och konsekvenser mellan olika bestämmelser blir tydligare i det nya regelverket.

Kapitelindelningen i den nya ersättningslagen ska i huvudsak svara mot strukturen på den lag som gäller i dag. Den lagen har en upplägning som

alltjämt framstår som följdriktig, och de nya reglerna har utan särskilda svårigheter passats in i dagens disposition. Den nya lagen bör dock enligt utredningens förslag förse med tydliga, upplysande och enhetligt utformade underrubriker. För att bestämmelserna ska bli lättbegripliga delas långa paragrafer upp i flera korta paragrafer.

Utredningen föreslår också en modernisering av lagens språk.

En ny lag om ersättning till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen

Utredningen föreslår en ny lag om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen. Den har sin motsvarighet i 1999 års lag men innebär också att vissa bestämmelser som i dag finns i föreskrifter ska tas upp i lag. Det bör ske i de fall då bestämmelserna har stor betydelse för riksdagen och det politiska arbetet där. Därutöver föreslås att det ska tas in nya bestämmelser om stöd till partigrupper för kostnader som avser riksdagsledamöters språkutbildning. Förslagen medför att lagens struktur måste ändras genom nya kapitelrubriker, ändrade underrubriker och omnumrering av paragraferna. Utredningen bedömer att ändringarna bäst genomförs i en ny lag.

För att öka lagens överskådlighet föreslår utredningen att lagen strukturellt byggs upp med tydliga kapitelrubriker som går tillbaka på underrubrikerna i 1999 års lag. Det föreslås vidare att det ska föras in klara och informativa underrubriker. Avsikten är att underlätta tillämpningen av lagen. Lagen har även ändrats språkligt och redaktionellt i syfte att underlätta för tillämparen.

Den materiella översynen

Resa vid en extraordinär händelse

Utredningen föreslår att en ledamot även fortsättningsvis ska få ersättning för en resa som ledamoten gör därför att han eller hon måste inställa sig i riksdagen på grund av en extraordinär händelse. Med detta avses en naturkatastrof, en större olycka som drabbar många människor, en händelse som i stor utsträckning påverkar det ekonomiska eller politiska läget eller någon annan händelse av extraordinär karaktär. Ersättning ska enligt utredningens förslag lämnas också för en resa som ledamoten gör av någon annan orsak som inte har kunnat förutses. Det kan till exempel vara fråga om en oplanerad presskonferens, ett extrainsatt sammanträde i kammaren eller något utskott eller att en ledamot måste inställa sig på kort varsel vid ett visst voteringsstillfälle i riksdagen. Ersättning lämnas såväl när ledamoten är på tjänsteresa som då ledamoten inte befinner sig i bostaden på hemorten eller på tjänsteresa när den extraordinära resan påbörjas. En förutsättning för ersättning är att ledamoten inte kan använda sin biljett för resan tillbaka. Ersättningen svarar mot den faktiska kostnaden för resan. En ledamot får själv besluta om utrikes

resor som görs på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses.

En resa, som ledamoten inte påbörjar i bostaden på hemorten eller under en tjänsteresa, betraktas enligt inkomstskattelagen (1999:1229) inte som en tjänsteresa. Resan omfattas därmed inte av de särskilda villkor som är förenade med en tjänsteresa. Skatteverket har emellertid gjort ett ställningstagande för den situationen att en arbetstagare enligt arbetsgivarens beslut måste återvända hem i ett akut uppkommet tjänsteärende och inte kan boka av sin hemresa eller utnyttja värdet av den vid ett senare tillfälle. I så fall bör den resa som arbetsgivaren har betalt inte anses utgöra någon beskattningsbar förmån. Arbetstagaren har i den situationen inte fått någon inbesparad privat levnads-kostnad. Av ställningstagandet följer att en riksdagsledamot som vid en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses inte kan använda sin biljett för resan tillbaka, får dra av kostnaden för resan i samband med beslut om slutlig skatt. Om Riksdagsförvaltningen har betalat resan, blir den inte förmånsbeskattad. Utredningen föreslår därför inte någon ändring av inkomstskattelagens bestämmelser om ersättning för resa .

Möjligheter till vidareutbildning

Enligt förslaget ska Riksdagsförvaltningen kunna erbjuda ledamöterna vidareutbildning. Det stöd som erbjuds via Riksdagsförvaltningen bör innefatta den generella vidareutbildning som ledamöterna i allmänhet kan behöva. Det blir fråga främst om en introduktion till uppdraget som riksdagsledamot och om arbetsformerna i riksdagen, men det kan gälla också sådant som språkutbildning och ledarskapsutveckling. Annan vidareutbildning måste i större utsträckning kunna avpassas till den enskilda ledamotens behov och därför, liksom i dag, ges via partigruppernas kanslier.

Framtida ändringar i villkoren och förutsättningarna för ledamöterna gör det nödvändigt att efter hand kunna utvärdera och förändra utbildnings- och utvecklingsverksamheten. Utredningen föreslår därför att Riksdagsförvaltningen löpande utvärderar ledamöternas behov av vidareutbildning. Innehållet i stödet till vidareutbildning bör Riksdagsförvaltningen utforma i samråd med ledamotsrådet.

Ersättning för resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten

Det föreslås att en ledamot ska ha rätt till ersättning för de kostnader som uppstår vid resor i arbetet från och till en annan bostad i Sverige än bostaden på hemorten. Rätten till ersättning förutsätter att resan går till en ort där ledamoten ska utöva sitt riksdagsuppdrag och att resan görs under ett mer än en vecka långt uppehåll i kammarens arbete. Den andra bostaden ska användas inte bara tillfälligt av ledamoten och bostaden ska innehållas av ledamoten själv eller av någon närstående till henne eller honom. De nya reglerna ska av rättsliga skäl omfatta en annan bostad också när den ligger utanför Sverige

men inom EES. Om bostaden ligger i ett annat EES-land än Sverige, ska ett beslut om resan fattas av Riksdagsförvaltningen eller den som Riksdagsförvaltningen bestämmer. Utredningen bedömer att det bör vara talmannen som beslutar om resor i sådana fall.

Utgångspunkten för förslagen är att riksdagsledamöterna måste ges möjlighet att verka under rimliga villkor mot bakgrund av de särskilda krav som innefattas i riksdagsuppdraget och som innebär att riksdagsledamöterna måste vara anträffbara och tillgängliga för riksdagsuppdraget även utanför normal arbetstid och under längre uppehåll i kammarens arbete. Det kan sägas ligga i uppdraget att resa i hela landet, ha kontakt med sin valkrets och representera riksdagen. Men det är också viktigt att ersättningen inte uppfattas som överdrivet förmånlig eller omotiverat gynnsam. En sådan reglering riskerar att i förlängningen påverka förtroendet för ledamöterna och riksdagens arbete negativt. De ekonomiska villkoren ska därför ses i ljuset av vad som gäller för arbetstagare hos de statliga myndigheterna. Avvikelse måste kunna motiveras sakligt och hänföras till innehållet i riksdagsuppdraget. Utredningen har bland annat mot den bakgrunden kommit fram till att ersättningen ska passas in i det rådande skattessystemet utan några ändringar. Ersättningen ska alltså vara fullt ut skattepliktig och ligga till grund för beräkningen av arbetsgivaravgifter, och resekostnaderna ska inte medföra någon särskilt utformad avdragsrätt vid inkomstbeskattningen.

Ersättning för taxiresor i vissa fall

Om en riksdagsledamot har fått en rekommendation av Riksdagsförvaltningen som innebär att han eller hon av säkerhetsskäl bör åka taxi såväl vid tjänstereSOR som privata resor (taxirekommendation), bör ledamoten få ersättning för de kostnader som en privat taxiresa för med sig. Förslaget innebär ökade möjligheter för ledamöterna att resa säkert.

Skatteverket har gjort ett ställningstagande som har betydelse i detta sammanhang. Om en arbetsgivare i ett individuellt fall gör bedömningen att en anställd har utsatts för ett reellt och allvarligt hot, bör åtgärder som arbetsgivaren anser är nödvändiga för att trygga den anställdes säkerhet inte betraktas som en skattepliktig förmån. Mot bakgrund av ställningstagandet kommer en ledamot att få dra av kostnaden för den privata taxiresan, och om Riksdagsförvaltningen har betalat resan blir det inte aktuellt med en förmånsbeskattning. Utredningen föreslår därför inte någon ändring av bestämmelserna om avdrag för resekostnad i inkomstskattelagen.

Ersättning för kostnader som avser telefoni och datakommunikation

Utredningens förslag om ersättning för kostnader som avser telefoni och datakommunikation kompletterar den nuvarande regleringen. Förslagen innebär en författningsreglering av ledamöternas rätt till ersättning för abonnemang och trafikavgifter vid datakommunikation med det bredband som Riks-

dagsförvaltningen tillhandahåller ledamöterna. Dessutom ersätts andra kostnader som uppkommer när ledamöterna använder den tekniska och elektroniska utrustning som förvaltningen tillhandahåller. Det kan till exempel vara en avgift som ledamoten får betala för att ansluta utrustningen mot ett lokalt nätverk utomlands. Vidare får en ledamot rätt till ersättning för kostnader för datakommunikation, om han eller hon använder sin privata tekniska och elektroniska utrustning inom ramen för riksdagsuppdraget. Ersättningsrätten utsträcks också till att omfatta kostnader som uppkommer då ledamoten använder någon annan teknisk eller elektronisk utrustning i sitt uppdrag. Det kan röra sig om en kostnad för att använda telefon på ett hotell. Rätten gäller, till skillnad mot tidigare, också när en ledamot inte är på tjänsteresa.

Ledamöternas boende

Utredningen föreslår att det ska införas uttryckliga författningsbestämmelser om reducering av logiersättning, när en ledamot delar en egen övernattningsbostad med en närstående person som inte har rätt till ersättning för logikostnader från Riksdagsförvaltningen. Dessutom föreslås en motsvarande bestämmelse då en ledamot i stället delar bostaden med någon annan än en närstående person, till exempel om ledamoten har en inneboende. Logiersättningen har redan enligt gällande praxis inom förvaltningen reducerats om en ledamot inte bor ensam i sin övernattningsbostad. Förslaget bygger på denna praxis.

Reduceringen blir olika stor alltefter den tid som den närstående personen befinner sig i bostaden. Till exempel ska ersättningen reduceras med 50 procent om den närstående personen bor i bostaden varje vecka och med 37,5 procent om personen bor i bostaden minst tre veckor per månad men inte varje vecka. Att en närstående person övernattar under enstaka dagar under en månad godtas utan att logiersättningen reduceras. För det fall att en ledamot delar bostad med någon annan än en närstående person ska en reducering av ersättningen göras efter hur stor del av bostaden som den andra personen disponerar. Förutom den inneboendes sovrum bör som regel 1/3 av de allmänna utrymmena i bostaden, som till exempel vardagsrum, kök och badrum, anses ingå i den del som den andra personen disponerar.

Vissa utrikes resor

Riksdagsuppdraget förändras genom den ökande internationaliseringen och samarbetet med EU:s institutioner, andra medlems- och EES-länder samt länder som har ansökt om medlemskap i EU. Mot den bakgrunden föreslår utredningen att en ledamot själv ska få besluta om utrikes tjänsteresor till länder inom EES och till länder som har ansökt om medlemskap i EU. Enligt förslaget ska ledamoten lämna in en kortfattad skriftlig redovisning för resan till Riksdagsförvaltningen. Redovisningen ska lämnas inom sex månader efter det att resan avslutades. Förslagen innebär att det blir enklare för en ledamot att besöka EU:s institutioner och andra organ inom EU. Men även resor till

EES-länder, däribland de nordiska länderna, och till kandidatländer, potentiella kandidatländer och anslutningsländer underlättas.

Kostnader och genomförande

De kostnader som förslagen ger upphov till kan finansieras inom befintliga ekonomiska ramar.

Det föreslås att de nya reglerna ska träda i kraft den 1 januari 2015.

Summary

Proposals of the Commission of Inquiry

The Commission proposes a new law on remuneration for the members of the Riksdag (Remuneration Act). The proposal states that the provisions of Act on economic conditions for members of the Riksdag (1994:1065) will be transferred to the new law and technical, editorial and linguistic amendments will be made. The new law also gathers together other provisions on members' financial conditions which are currently set out in several different statutes.

In addition, the Commission proposes certain changes relating to the contents of the law. The proposals relate to, among other things, reimbursement for travel expenses due to extraordinary events, for travel to and from a residence other than in the home municipality and for costs relating to telephony and data communications. Proposals are also made regarding opportunities for members' further training, on a reduction of allowances for overnight accommodation when a member shares private overnight accommodation with a person with whom he/she has a close relationship and increased opportunities for members to travel within the European Economic Area (EEA) and to countries that have applied for membership of the European Union (EU).

The Commission proposes a new law on support to party groups for members' work in the Riksdag. The intention is that this will replace the Act on allowances for the work of members of the Riksdag and the party groups in the Riksdag (1999:1209). This proposal means partly that certain matters governed by regulations linked to the 1999 law will instead be governed by the new law, and partly that there will be structural and linguistic changes to the law.

Technical and editorial review

A new Remuneration Act

The Commission proposes that the rules on members' economic conditions will be gathered together in a new, cohesive act on remuneration for members of the Riksdag. The act will contain all the basic regulations on remuneration and other financial terms linked to the assignment of members of the Riksdag. More detailed provisions should be addressed in implementation regulations directly linked to the act. General guidelines are also proposed for some points as a supplement to mandatory rules. A coherent and consistent body of regulations provides better control and reduces the risk of inconsistencies,

demarcation problems and duplication. The cause and effect of various provisions will become more visible in the new regulatory framework.

The chapter breakdown of the new Remuneration Act will essentially correspond to the structure of the current act. This act has a structure that is still consistent, and there are no special difficulties in fitting the new rules into the current structure. However the new act, according to the Commission's proposal, is provided with clear, informative and uniform subheadings. In order to make the provisions easier to understand, longer paragraphs are divided into several shorter paragraphs.

The Commission also proposes a modernisation of the language of the act.

A new law on support to party groups for members' work in the Riksdag

The Commission proposes a new law on support to party groups for members' work in the Riksdag. This has its counterpart in the 1999 Act, but would also mean that certain provisions currently existing as regulations would be included in the law. This should be carried out in cases where the regulations are of great importance for parliament and the political processes there. In addition, it is proposed that there should be new provisions on support to party groups for costs relating to members' language training. These proposals mean that the structure of the law must be changed by adding new headings, changing sub-headings and renumbering paragraphs. The Commission believes that the best way to implement these changes would be in the form of a new Act.

In order to increase legal transparency, the Commission proposes that the law be structured using clear chapter headings that refer back to the headings in the 1999 Act. It is further proposed that clearly stated, informative sub-headings should be added. The intention is to facilitate the application of the law. The Act has also been amended linguistically and editorially in order to make it easier to apply.

Review of the contents

Travel due to extraordinary events

The Commission proposes that members should continue to be reimbursed for travel that occurs because they are required to be present at the Riksdag due to an extraordinary event. This refers to natural disasters, major accidents affecting many people, events that substantially affect the economic or political situation in the country or any other event of an exceptional nature.

Reimbursement will, according to the Commission's proposal, also be provided for travel undertaken by members for any other reason that could not be anticipated. This may, for example, include unplanned press conferences,

extraordinary meetings of the Chamber or a parliamentary committee or that a member has to appear at short notice at a certain time in order to take part in a vote in the Chamber. Reimbursement will be paid if members are away on business or at home when travel due to the extraordinary event begins. One prerequisite for reimbursement is that the member is not able to use a previously purchased return ticket. The reimbursement level will cover the actual cost of the trip. Members themselves may take decisions concerning international travel due to extraordinary events or any other cause that could not have been anticipated.

According to the Income Tax Act (1999:1229), a journey that a member does not begin from his or her home residence or while on official travel is not regarded as an official journey. The journey is thus excluded from the special conditions associated with official travel. The Swedish Tax Agency has, however, adopted a position on the situation of an employee who, due to the employer's decision, had to return home on emergency official business and was unable to cancel their trip home or re-book the trip to another point in time. In this case, the travel costs paid by the employer do not constitute a taxable benefit. The employee is in a situation that does not mean any savings as concerns his/her private cost of living. It follows from this position that if members, due to an extraordinary event or any other reason that could not have been anticipated, have not been able to use their ticket for the return trip, they may deduct the cost of the trip in their tax return. If the Riksdag Administration has paid for the return trip, it is not a benefit liable to tax. The Commission, consequently, does not propose any amendments to Income Tax Act provisions concerning travel expenses.

Opportunities for further training

According to this proposal, the Riksdag Administration will be able to offer training inputs to members. The support offered through the Riksdag Administration should consist of any general further training that members may need. This is primarily a question of an introduction to the tasks of a member of the Riksdag and the working methods used in parliament, but may also apply to such activities as language training and leadership development. Other training must, to a greater degree, be adapted to the needs of individual members and therefore, as is the case today, be arranged via the party secretariats.

Future changes in members' terms and conditions make it necessary to be able to evaluate and modify training and development activities as time progresses. The Commission therefore proposes that the Riksdag Administration assess members' training and development needs on a continuous basis. The Riksdag Administration should design the content of training inputs in consultation with the Council for Members' Affairs.

Reimbursement for travel to and from a residence other than the home residence

It is proposed that members should be entitled to reimbursement of expenses incurred in connection with official journeys from and to a residence in Sweden other than their residence in the home municipality. The right to reimbursement of expenses assumes that the travel is to a place where members are exercising their mandate as members of the Riksdag and that the travel was undertaken during a break of longer than one week in the work of the Chamber. The second residence is not to be only in temporary use by the member and it must be owned or held by the member him/herself or by someone with whom he or she has a close relationship. On legal grounds the new rules also include another residence even when it is located outside Sweden but within the EEA. If the residence is located in an EEA country other than Sweden, a decision concerning the journey will be taken by the Riksdag Administration or a representative appointed by the Riksdag Administration. The Commission considers that it should be the Speaker who takes the decision about travel in such cases.

The point of departure for these proposals is that members must be able to work under reasonable conditions considering the specific requirements of their assignment, which means availability and accessibility to parliamentary demands outside normal working hours and during longer breaks in the work of the Chamber. It may be said that the actual nature of their tasks includes travelling across the country, maintaining contacts with their constituency and representing parliament. However it is also important that the remuneration they receive is not perceived as overly or unjustifiably favourable. Such a situation would be likely to exert an ultimately negative effect on public confidence in the members and their parliamentary work. Economic conditions should therefore be considered in the light of what applies to employees of central government authorities. Deviations must be justified objectively, and be related to the content of the job. The Commission has, among other conclusions, stated that allowances and expenses provided must be aligned with the prevailing tax system without making any amendments. Remuneration will therefore be fully taxable and form a basis for the calculation of employers' contributions, and travel expenses will not imply a specially designed right of deduction from income tax.

Reimbursement for travel by taxi in certain cases

If a member has received a recommendation from the Riksdag Administration stating that he or she should always travel by taxi for reasons of security, both on official journeys and privately (the "taxi recommendation"), the member should be reimbursed for the cost of a private taxi journey. This proposal provides increased opportunities for members to travel safely.

The Swedish Tax Agency has adopted a position that is of significance in this context. If an employer, in an individual case, considers that an employee

has been exposed to a real and serious threat, the measures that the employer believes necessary to ensure the employee's safety are not considered a taxable benefit. In light of this position, members will be able to deduct the cost of private taxi travel, and if the Riksdag Administration has paid for the journey, it will not be considered a taxable benefit. The Commission therefore proposes no change in the regulations concerning deductions for travel expenses in the Income Tax Act.

Reimbursement of costs relating to telephony and data communications

The Commission's proposals for reimbursement of costs relating to telephony and data communications supplement the current regulations. The proposals involve statutory regulation covering eligibility for subscription and user charges for data communications using the broadband that the Riksdag Administration provides for members. Members shall also be reimbursed for other expenses that arise when they use technical and electronic equipment provided for them by the Riksdag. This may, for example consist of a fee that the member must pay to connect the equipment to a local network overseas. Furthermore, members are entitled to reimbursement of costs for data communications if they use private technical or electronic equipment within the framework of their parliamentary activities. The right to reimbursement is also extended to include the costs that arise when members use any other technical or electronic equipment in the course of their work. This may involve a charge for using the phone in a hotel. This right also applies, in contrast to previously, when a member is not on an official journey.

Members' accommodation

The Commission proposes that it must be expressly stated in the statutory provisions that there will be a reduction of the accommodation allowance when a member shares his/her private overnight accommodation with a person with whom he/she is in a close relationship who is not entitled to reimbursement for accommodation costs from the Riksdag Administration. A similar provision is also proposed if a member instead shares accommodation with someone other than a person with whom he/she is in a close relationship, for example a lodger. According to current practice, the accommodation allowance has already been reduced in cases where members do not live alone in their overnight accommodation. This proposal is consequently based on current practice.

The level of reduction will vary according to the period of time the person with whom the member is in a close relationship shares the accommodation. For example, the accommodation allowance will be reduced by 50 per cent if the person shares the accommodation each week and by 37.5 per cent if the person lives in the accommodation for at least three weeks per month but not every week. It is permitted for a person with whom the member has a close

relationship to stay overnight occasionally during the course of a month without the accommodation allowance being reduced. In the event that a member shares accommodation with a lodger, an allowance reduction will be made in proportion to the amount of the accommodation at the disposal of the lodger. In addition to the lodger's bedroom, a further one-third of the communal areas in the home, such as the living room, kitchen and bathroom, is generally regarded as the part utilised by the other person.

Certain international travel

The assignment of members of the Riksdag is changing due to increasing internationalisation and cooperation with EU institutions, other member states and EEA countries, as well as countries that have applied for EU membership. Given this, the Commission proposes that members should be allowed to determine their own travel to countries within the EEA and to countries that have applied for EU membership. According to this proposal, members will submit a brief written report concerning their travel to the Riksdag Administration. The report must be submitted within six months of the conclusion of the trip. These proposals will make it easier for members to visit the EU institutions and other EU bodies. In addition, travel to EEA countries, including the Nordic countries and candidate countries, potential candidate and accession countries, will be facilitated.

Costs and implementation

It is possible to fund the costs generated by these proposals from within existing financial frameworks. It is proposed that the new rules will come into force on 1 January 2015.

Författningsförslag

1 Förslag till lag om ersättning till riksdagens ledamöter

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om ersättning till talmannen och riksdagens ledamöter. Bestämmelserna avser

- ersättning till talmannen (2 kap.),
- arvode (3 kap.),
- resekostnadsersättning (4 kap.),
- traktamente (5 kap.),
- övernattningsbostad (6 kap.),
- arbetsrum, vidareutbildning och teknisk och elektronisk utrustning (7 kap.),
- barnverksamhet (8 kap.),
- ålderspension (9 kap.),
- sjukpension (10 kap.),
- efterlevandepension (11 kap.),
- inkomstgaranti och efterlevandeskydd (12 kap.),
- omställningsstöd och efterlevandeskydd (13 kap.),
- försäkrings- och företagshälsovårdsförmåner (14 kap.), och
- överklagande (15 kap.).

Rätt till ersättning

2 § En ledamot har rätt till ersättning enligt bestämmelserna i denna lag.

3 § Bestämmelserna i denna lag gäller även talmannen, om det inte framgår någonting annat av 2 kap. 1 och 2 §§ eller av sammanhanget.

4 § För en ersättare för en ledamot gäller samma bestämmelser som för en ledamot, om det inte föreskrivs någonting annat i denna lag.

Riksdagsförvaltningen får kompensera en ersättare för förlorad semester för den del av tjänstgöringen i riksdagen som understiger tolv månader.

Ersättning under ledighet

5 § Om en ledamot har beviljats ledighet från sitt uppdrag under minst en månad i följd, får det lämnas ersättning för den tiden bara om skälet till ledigheten är offentligt uppdrag, militärtjänstgöring, sjukdom eller något annat förhållande som omfattas av bestämmelserna om rätt till ledighet för arbetstagarare hos Riksdagsförvaltningen.

Ersättning får inte lämnas för tid då en ledamot är statsråd eller statssekreterare.

Tid som ersätts

6 § Bestämmelserna i 3–5, 7 och 14 kap. ska tillämpas från och med den dag då ledamoten tar plats i riksdagen till och med 30 dagar efter det att uppdraget att vara ledamot upphör.

För ersättare av annan ledamot än talmannen eller ett statsråd eller en statssekreterare ska 3–5, 7 och 14 kap. tillämpas endast för den tid som ersättaren enligt bevis från riksdagen ska fullgöra uppdraget. Om uppdraget upphör tidigare ska 3–5, 7 och 14 kap. tillämpas till och med 30 dagar efter den dag uppdraget upphör, dock längst till och med den dag som anges i beviset.

Definitioner

7 § I denna lag avses med

1. prisbasbelopp: prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken,
2. förhöjt prisbasbelopp: det förhöjda prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 8 §§ socialförsäkringsbalken,
3. inkomstbasbelopp: inkomstbasbeloppet enligt 58 kap. 26 och 27 §§ socialförsäkringsbalken,
4. inkomstindex: inkomstindex enligt 58 kap. 10–12 §§ socialförsäkringsbalken, och
5. balansindex: balansindex enligt 58 kap. 22–24 §§ socialförsäkringsbalken.

8 § Med ett helt år avses i denna lag 365 dagar. Kan vid beräkning av antalet hela år en viss tid inte tillgodoräknas som ett helt år ska den tiden, om den uppgår till minst 270 dagar, ändå anses som ett helt år.

9 § Med ett offentligt uppdrag avses i denna lag ett uppdrag som ges av riksdagen eller regeringen eller av någon annan efter bemyndigande från riksdagen eller regeringen. En anställning utgör inte ett offentligt uppdrag enligt denna lag.

Bemyndiganden

10 § Riksdagsstyrelsen får meddela tillämpningsföreskrifter till denna lag.

Riksdagsstyrelsen meddelar allmänna råd till lagen.

2 kap. Ersättning till talmannen

Arvode

1 § Riksdagsförvaltningen ska betala arvode till talmannen med ett belopp som motsvarar arvodet till statsministern.

Underlag för inkomstgarantin

2 § Talmannens arvode vid avgångstillfället ska utgöra underlag för inkomstgarantin.

Statlig egenpensionsförmån

3 § En talman har inte rätt att ta emot statlig egenpensionsförmån för tid då talmansarvode eller avgångsersättning på grund av uppdrag som statsråd betalas ut.

3 kap. Arvode

Arvode

1 § Riksdagsförvaltningen ska månadsvis betala arvode till ledamöterna med ett belopp som Riksdagens arvodesnämnd fastställer.

2 § Riksdagsförvaltningen ska betala tilläggsarvode månadsvis till vice talman med 30 procent, till ordförande i utskott och EU-nämnden med 20 procent och till vice ordförande i utskott och EU-nämnden med 15 procent av ledamotsarvodet.

3 § Riksdagsförvaltningen ska betala ett sammanträdesarvode till ledamot som fullgör ett uppdrag som tjänstgörande ledamot, suppleant eller tillfällig ersättare i EU-nämnden. Arvodet ska betalas för sammanträdesdag som infaller en måndag, en fredag eller under plenifria perioder. Sammanträdesarvode ska dock inte betalas till ordförande och vice ordförande i EU-nämnden.

En suppleant som deltar i ett sammanträde utan att delta i de beslut som fattas under sammanträdet får sammanträdesarvode bara om EU-nämnden beslutar det.

Riksdagsförvaltningen ska bestämma arvodesbeloppen.

4 § Ledamotsarvode och tilläggsarvode ska anses som inkomst av anställning enligt socialförsäkringsbalken och lagen (1991:1047) om sjuklön. En ledamot ska då anses som arbetstagare.

Arvode vid sjukfrånvaro

5 § Om en ledamot är ledig från sitt uppdrag på grund av sjukdom, ska det för samma tid göras kalenderdagsavdrag från arvodet och tilläggsarvodet och från andra sådana fasta arvoden som avses i 1 § 2 och 4 lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ. Avdraget ska göras i enlighet med de bestämmelser om avdrag från lön vid sjukfrånvaro som gäller för arbetstagare hos Riksdagsförvaltningen.

Arvode vid föräldraledighet

6 § Om en ledamot är föräldraledig och för samma tid får arvode och tilläggsarvode och andra sådana fasta arvoden som avses i 1 § 2 och 4 lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ, ska arvodet eller arvodena minskas.

En ledamot som är ledig för barns födelse eller vård av adoptivbarn har rätt till föräldrapenningtillägg.

Minskningen av arvode och betalningen av föräldrapenningtillägg enligt första och andra styckena ska göras i enlighet med de bestämmelser om minskning av lön och betalning av föräldrapenningtillägg som gäller för arbetstagare hos Riksdagsförvaltningen.

Arvode vid ledighet av särskilda skäl

7 § Om en ledamot av särskilda skäl har beviljats ledigt kortare tid än en månad under tid då arbetsplenum pågår, ska det på ledamotens begäran göras kalenderdagsavdrag för den tiden från arvodet och tilläggsarvodet och andra sådana fasta arvoden som avses i 1 § 2 och 4 lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ.

4 kap. Resekostnadsersättning*Tjänsteresa*

1 § En ledamot har rätt till ersättning för kostnader för tjänsteresor med ett belopp som svarar mot den faktiska kostnaden.

Med tjänsteresa avses en resa som en ledamot gör som ett led i utövningen av sitt uppdrag som riksdagsledamot. Ledamotens bostad på hemorten betraktas därvid som tjänsteställe.

Resa från och till en annan bostad

2 § En ledamot har rätt till ersättning för kostnader för resor som ledamoten gör från och till en annan bostad än bostaden på hemorten och en ort där han eller hon utövar sitt uppdrag som riksdagsledamot. Detta gäller dock bara om

1. resa görs under ett uppehåll i kammarens arbete på mer än en vecka,
2. den andra bostaden används inte bara tillfälligt av riksdagsledamoten eller av någon som är närstående till henne eller honom, och

3. den andra bostaden finns inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Ersättningen ska svara mot den faktiska kostnaden för resorna.

Första stycket gäller inte resor mellan den andra bostaden och ledamotens bostad på hemorten.

Resa vid en extraordinär händelse

3 § En ledamot har rätt till ersättning för kostnader för tjänsteresor som ledamoten gör därför att han eller hon måste inställa sig i riksdagen på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses. Om ledamoten inte befinner sig i bostaden på hemorten eller på tjänsteresa och om han eller hon inte kan använda sin biljett för resan tillbaka, ska ledamoten få ersättning för kostnader för resan med ett belopp som svarar mot den faktiska kostnaden.

Riksdagsförvaltningen eller den som Riksdagsförvaltningen bestämmer får besluta att ersättningen ska omfatta resekostnader enligt första stycket även för en medföljande person som av särskilda skäl måste resa tillsammans med ledamoten.

Inrikes resor

4 § Ledamoten får själv besluta om inrikes tjänsteresor enligt 1 §, om inrikes resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten enligt 2 §, om inrikes resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses enligt 3 § och om lämpligt färdmedel med hänsyn tagen till kostnads-, tids- eller miljöaspekter.

Utrikes resor

5 § Riksdagsförvaltningen eller den som Riksdagsförvaltningen bestämmer ska fatta beslut om en riksdagsledamots utrikes tjänsteresor enligt 1 § och om resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten som ligger i ett annat land än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet enligt 2 §.

6 § Utan hinder av vad som föreskrivs i 5 § får ledamoten själv besluta om utrikes tjänsteresor till länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och till länder som har ansökt om medlemskap i Europeiska unionen.

Ledamoten ska lämna in en kortfattad skriftlig redovisning för en resa enligt första stycket till Riksdagsförvaltningen. Redovisningen ska lämnas inom sex månader efter det att resan avslutades.

7 § Riksdagsförvaltningen ska fastställa ett belopp per valperiod för en riksdagsledamots enskilda utrikes tjänsteresor. Medel som inte har använts till sådana tjänsteresor ska föras över till Riksdagsförvaltningen.

8 § En ledamot får själv besluta om utrikes resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses enligt 3 §.

9 § Det finns bestämmelser om utrikes tjänsteresa på uppdrag av parti-grupp i riksdagen i lagen (2015:xxxx) om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen.

Resa med ett eget fordon

10 § Kostnader för tjänsteresor enligt 1 §, resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten enligt 2 § och resor på grund av extraordinära händelser eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses enligt 3 § med egen bil, förmånsbil eller motorcykel ska ersättas med de belopp som Riksdagsförvaltningen bestämmer.

Reseräkning

11 § Ledamoten ska efter avslutad tjänsteresa enligt 1 §, resa från och till en annan bostad än bostaden på hemorten enligt 2 § och resa på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses enligt 3 § lämna en reseräkning till Riksdagsförvaltningen snarast, dock senast sex månader efter det att resan eller förrättningen avslutades.

Parkeringsplats

12 § En ledamot ska ha tillgång till Riksdagsförvaltningens parkeringsplatser.

5 kap. Traktamente

Rätt till traktamente

1 § En ledamot har rätt till traktamente enligt 2–6 §§ om förutsättningarna för avdrag för ökade levnadskostnader är uppfyllda enligt 12 kap. 6 och 6 a §§ inkomstskattelagen (1999:1229).

Dagtraktamente vid flerdygnsförrättning

2 § Riksdagsförvaltningen ska betala dagtraktamente vid flerdygnsförrättning på en annan ort i Sverige än Stockholm för varje hel dag som tagits i anspråk för förrättningen. Dagtraktamentet ska svara mot en etthundratjugondel av prisbasbeloppet avrundat till närmaste tiotal kronor. Har förrättningen påbörjats kl. 12.00 eller senare avresedagen eller avslutats kl. 19.00 eller tidigare hemresedagen ska förvaltningen betala halvt dagtraktamente.

Har ledamoten fått en fri måltid under en tjänsteresa ska Riksdagsförvaltningen minska dagtraktamentet med ett av förvaltningen fastställt belopp, om inte måltiden obligatoriskt ingår i priset för transporten på allmänna transportmedel.

Stockholmstraktamente vid flerdygnsförrättning

3 § Riksdagsförvaltningen ska betala ersättning vid flerdygnsförrättning i Stockholm (stockholmstraktamente) för varje hel och halv dag som har tagits i anspråk för förrättningen. Stockholmstraktamentet ska svara mot hälften av maximibeloppet enligt 12 kap. 11 § inkomstskattelagen (1999:1229) avrundat till närmaste tiotal kronor. Stockholmstraktamente ska inte betalas ut för dag som berättigar till dagtraktamente enligt 2 §, till utlandstraktamente enligt 6 § eller till förrättningstillägg enligt 7 §.

Stockholmstraktamentet ska inte reduceras om ledamoten har fått fria måltider under förrättningen.

Nattractamente

4 § Riksdagsförvaltningen ska betala ersättning för logikostnad i Sverige (nattractamente). Nattractamentet ska svara mot den logikostnad som ledamoten kan visa att han eller hon har haft. Nattractamentet får dock inte överstiga ett högsta belopp som förvaltningen ska bestämma. Vid särskild tjänsteförrättning i Sverige mer än 50 kilometer från ledamotens bostad på hemorten ska dock ersättning betalas för den faktiska logikostnad som förrättningen för med sig.

Någon ersättning för logi ska dock inte betalas

1. om Riksdagsförvaltningen tillhandahåller logi utan kostnad för ledamoten enligt 6 kap. 1 §, eller

2. om Riksdagsförvaltningen vid en särskild tjänsteförrättning som äger rum inom 50 kilometer från Riksdagshuset tillhandahåller logi utan kostnad för ledamoten eller om ersättning för logi betalas för annan bostad belägen inom denna 50-kilometersgräns.

Oavsett vad som föreskrivs i första och andra styckena ska Riksdagsförvaltningen betala ersättning för faktisk logikostnad vid konferens med utskott, delegation, kommitté eller liknande inom riksdagen samt vid konferens med partigrupp i riksdagen.

5 § Kan ledamoten inte visa vilka utgifter han eller hon har haft för logi ska Riksdagsförvaltningen betala ersättning för hel natt med hälften av maximibeloppet enligt 12 kap. 11 § inkomstskattelagen (1999:1229). Förvaltningen ska inte betala någon sådan ersättning när resenären har tillbringat natten på tåg, fartyg eller flygplan och inte heller då fritt logi tillhandahållits av en myndighet, ett trafikföretag eller motsvarande.

Flerdygnsförrättning utomlands

6 § Vid en flerdygnsförrättning utomlands ska Riksdagsförvaltningen betala ersättning för ökade levnadskostnader enligt de villkor och med de belopp som gäller för arbetstagare hos förvaltningen.

Förrättningstillägg

7 § Vid en endagsförrättning utomlands som varar mer än fyra timmar ska Riksdagsförvaltningen betala ersättning för ökade levnadskostnader enligt de villkor och med de belopp som gäller för arbetstagare hos Riksdagsförvaltningen.

Ersättning för logikostnad i vissa fall

8 § Om en ledamot eller en ersättare, som inte har kunnat få bostad i Riksdagsförvaltningens bostadsbestånd, har högre logikostnader än det högsta belopp som kan betalas enligt 4 § första stycket, får Riksdagsförvaltningen, om det finns särskilda skäl, betala en högre ersättning.

Ersättning för logikostnad vid ledighet

9 § Om en ledighet har pågått i mer än 90 dagar i följd, ska Riksdagsförvaltningen i betala ersättning för logikostnad bara om det finns särskilda skäl.

Ersättning för bostad på folkbokföringsorten i vissa fall

10 § Om det finns synnerliga skäl, får Riksdagsförvaltningen, efter ansökan av en ledamot, betala ersättning för kostnad som är förenad med bostaden på folkbokföringsorten men där natraktamente inte betalas för denna eller någon annan egen bostad. Ersättningen får inte överstiga det högsta belopp som kan betalas enligt 4 § första stycket.

6 kap. Övernattningsbostad*Övernattningsbostad i Riksdagsförvaltningens bostadsbestånd*

1 § Till ledamöter som har rätt till natraktamente enligt 5 kap. 1 § ska Riksdagsförvaltningen utan kostnad för ledamoten tillhandahålla en övernattningsbostad. Med övernattningsbostad avses en övernattningslägenhet, ett övernattningsrum i Riksdagsförvaltningens bostadsbestånd eller ett motsvarande boende.

Rätten att disponera en övernattningsbostad enligt första stycket är personlig och får inte överlåtas av ledamoten.

2 § Riksdagsförvaltningen ska besluta om vilka övernattningsbostäder ur Riksdagsförvaltningens bostadsbestånd som enligt 1 § ska ställas till respektive partigrups förfogande.

Bostäderna ska fördelas i proportion till antalet mandat utanför Stockholm.

Gruppkansliet ska svara för fördelningen av bostäderna till ledamöterna i partigruppen.

Utflyttning från en övernattningsbostad i Riksdagsförvaltningens bostadsbestånd

3 § En ledamot som avgår från riksdagsuppdraget efter att ha kandiderat i ett riksdagsval ska lämna sin övernattningsbostad senast en vecka efter valdagen.

En ledamot som avgår från riksdagsuppdraget under en löpande valperiod ska lämna sin övernattningsbostad senast en vecka efter den dag ledamoten avgick.

En ledamot som inte kandiderar i kommande riksdagsval ska lämna sin övernattningsbostad senast den 31 juli valåret. Ledamoten får dock behålla bostaden även efter den 31 juli valåret så länge det är nödvändigt för att fullgöra riksdagsuppdraget.

Ersättarrum för övernattning

4 § Till ersättare som har rätt till nattraktamente enligt 5 kap. 1 § ska Riksdagsförvaltningen utan kostnad för ersättaren tillhandahålla ett ersättarrum.

Rätten att disponera ett ersättarrum är personlig och får inte överlåtas av ersättaren.

Utflyttningstider för ersättare

5 § En ersättare ska lämna övernattningsbostaden när den ordinarie ledamoten kommer tillbaka från sin ledighet.

Ersättning för en egen övernattningsbostad

6 § Riksdagsförvaltningen får bevilja en ledamot som på hemorten för sin privata användning har en annan bostad som är inrättad för permanent boende ersättning för egen övernattningsbostad inom 50 kilometer från Riksdagshuset. Ersättning får beviljas med ett högsta belopp per månad som förvaltningen ska bestämma.

7 kap. Arbetsrum, vidareutbildning och teknisk och elektronisk utrustning

Rätt till arbetsrum

1 § Riksdagsförvaltningen ska tillhandahålla en ledamot ett arbetsrum i förvaltningens lokaler.

Rätten att disponera ett arbetsrum är personlig och får inte överlåtas av ledamoten.

Fördelning av arbetsrum

2 § Riksdagsförvaltningen ska besluta om vilka rum som ställs till respektive partigrups förfogande.

Gruppkansliet ska svara för fördelningen av rummen till ledamöterna i partigruppen.

Utflyttning från arbetsrum

3 § En ledamot som avgår från riksdagsuppdraget efter att ha kandiderat i ett riksdagsval ska lämna sitt arbetsrum senast en vecka efter valdagen.

En ledamot som avgår från riksdagsuppdraget under löpande valperiod ska lämna sitt arbetsrum senast en vecka efter den dag ledamoten avgick.

En ledamot som inte kandiderar i kommande riksdagsval ska lämna sitt arbetsrum senast den 31 juli valåret. Ledamoten får dock behålla rummet även efter den 31 juli valåret så länge det är nödvändigt för att fullgöra riksdagsuppdraget.

Ersättarrum för arbete

4 § Riksdagsförvaltningen ska tillhandahålla en ersättare ett ersättarrum för arbete.

Rätten att disponera ett ersättarrum är personlig och får inte överlåtas av ersättaren.

Utflyttningstider för ersättare

5 § En ersättare ska lämna arbetsrummet när den ordinarie ledamoten kommer tillbaka från sin ledighet.

Vidareutbildning

6 § Riksdagsförvaltningen får erbjuda ledamöterna en introduktion till uppdraget som ledamot av riksdagen. Introduktionen ska vara inriktad på arbetsformerna i riksdagen.

Riksdagsförvaltningen får erbjuda ledamöterna språkutbildning och ledarskapsutveckling.

Riksdagsförvaltningen får även erbjuda ledamöterna stöd för annan vidareutbildning inom ramen för uppdraget som ledamot av riksdagen.

7 § Det finns regler om stöd till språkutbildning för riksdagsledamöterna i lagen (2015:xxxx) om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen.

Teknisk och elektronisk utrustning

8 § Riksdagsförvaltningen ska tillhandahålla ledamöter sådan teknisk och elektronisk utrustning som behövs för att utföra uppdraget som ledamot i riksdagen.

9 § En ledamot som är ledig får behålla den tekniska och elektroniska utrustningen. Om det finns särskilda skäl, får utrustningen dock krävas tillbaka under ledigheten.

10 § Riksdagsförvaltningen får besluta om ersättning för de kostnader som en ledamot har för att han eller hon inom riksdagsuppdraget använder någon annan teknisk och elektronisk utrustning än utrustning som tillhandahålls av Riksdagsförvaltningen.

8 kap. Barnverksamhet

Tillgång till barnverksamhet

1 § En ledamot ska ha tillgång till tillfällig barnverksamhet för de barn till ledamoten som är mellan 1 och 12 år.

Även barn till en ledamots partner och barn som är familjehemsplacerade hos ledamoten får delta i barnverksamheten.

2 § Barnverksamheten är avgiftsfri.

9 kap. Ålderspension

Rätt till ålderspension

1 § En ledamot som tillgodoräknas pensionsrätt enligt bestämmelserna i detta kapitel har rätt till ålderspension.

Pensionsrätt

2 § Pensionsrätt ska tillgodoräknas en ledamot för varje månad som han eller hon har fått något sådant arvode som avses i 4 § första stycket eller sjukpension enligt denna lag. Pensionsrätt för tid före år 2010 ska dock tillgodoräknas enligt vad som anges i 5–7 §§.

3 § Pensionsrätten för en månad ska utgöra 0,72 procent av den del av underlaget enligt 4 § som inte överstiger 0,625 inkomstbasbelopp och 2,40 procent av den del av underlaget som överstiger 0,625 men inte 2,5 inkomstbasbelopp.

Underlag för pensionsrätt

4 § Underlaget för pensionsrätten ska utgöras av

1. talmansarvode enligt 2 kap. 1 §,
2. ledamotsarvode enligt 3 kap. 1 §,
3. tilläggsarvode enligt 3 kap. 2 §, och
4. arvode enligt 1 § 2 och 4 lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ.

Vid en beräkning av underlaget ska till arvoden enligt 1–4 läggas avdrag som gjorts enligt 3 kap. 5 och 6 §§.

Om en ledamot under en månad har fått sjukpension, och då inte har haft rätt till arvode enligt första stycket, ska underlaget för pensionsrätten i stället

utgöras av det arvode som ligger till grund för sjukpensionen, omräknat med förändringen av inkomstindex mellan det år arvodet avser och det år pensionsrätten avser.

Pensionsrätt för tid före år 2010

5 § Pensionsrätt för tid före år 2010 ska utgöra

1. för tid som talman 2 520 kronor, multiplicerat med det antal dagar före 2010 som talmansuppdraget har fullgjorts, delat med 30,4
2. för tid som ledamot 773 kronor, multiplicerat med det antal dagar före 2010 som ledamotsuppdraget har fullgjorts, delat med 30,4, och
3. 2,40 procent av tilläggsarvode enligt 3 kap. 2 §, arvode enligt 1 § 1–4 lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ som har utbetalats under åren 2001–2009 och arvode enligt 1 § 3 nämnda lag i dess lydelse före den 1 juli 2003 för uppdrag i Riksdagens revisorer under tiden 2001–juni 2003.

6 § Med tid som ledamot enligt 5 § 2 ska tid med sjukpension jämföras, men tid med sjukpension som grundas på talmansarvode ska jämföras med tid som talman.

Med tid som ledamot enligt 5 § 2 ska också jämföras tid som ledamot av Europaparlamentet före den 14 juli 2009.

7 § Pensionsrätt enligt 5 och 6 §§ ska inte tillgodoräknas, om ledamoten har rätt till egenpension enligt lagen (1988:589) om ersättning m.m. till riksdagens ledamöter eller motsvarande äldre lagstiftning.

Pensionsrätt enligt 5 och 6 §§ ska inte heller tillgodoräknas för tid som tillgodoräknas ledamoten som pensionsgrundande enligt artikel 28 i Europaparlamentets beslut nr 684/2005/EG, Euratom av den 28 september 2005 om antagande av Europaparlamentets ledamotsstadga.

Ålderspensionens storlek

8 § Ålderspension ska för ett år utgöra summan av de pensionsrätter som tillgodoräknas multiplicerat med 1,19. Varje pensionsrätt ska därvid räknas om med förändringen av inkomstindex mellan det år pensionsrätten avser och det år ålderspensionen börjar betalas ut. Pensionsrätt enligt 5–7 §§ ska vid omräkningen anses avse år 2009. Om balansindex har fastställts för det år ålderspensionen börjar betalas ut, ska beräkningen i stället göras med hänsyn till detta index.

Om pensionsrätt tillgodoräknas för fler än 360 månader, ska ålderspensionen grundas endast på pensionsrätterna för de senaste 360 månaderna. Pensionsrätt som tillgodoräknas enligt 5–7 §§ ska därvid anses avse det antal månader som motsvarar antalet tjänstgöringsdagar enligt 5 § 1 och 2 delat med 30,4.

9 § Om ålderspensionen börjar tas ut före den månad då ledamoten fyller 65 år ska pensionen minskas med 0,5 procent för varje månad som återstår till den månad då han eller hon fyller 65 år.

Om uppehåll görs i utbetalningen före den månad då ledamoten fyller 65 år, ska ålderspensionen, när den åter betalas ut, minskas med 0,5 procent för varje månad som den tidigare har tagits ut och som vid den fortsatta utbetalningen återstår till den månad då ledamoten fyller 65 år. Till den del ålderspensionen grundas på pensionsrätt för tid efter det tidigare uttaget ska minskningen inte avse det antal månader som ålderspensionen tidigare tagits ut.

10 § Ålderspensionen ska varje år räknas om med hänsyn till förändringen av inkomstindex för föregående år och det år som pensionsutbetalningen avser dividerat med talet 1,016. För ett år då balansindex fastställts ska beräkningen i stället göras med hänsyn till detta index.

Tilläggsbelopp

11 § En ledamot som vid sin avgång, dock senast vid utgången av riksmötet 2013/14, har fyllt 50 år och fullgjort minst sex hela år i riksdagen har rätt till ett tilläggsbelopp till ålderspensionen enligt vad som anges i denna paragraf och i 12 §.

Tilläggsbeloppet ska utgöra skillnaden mellan jämförelsebeloppet enligt 13–17 §§ eller 18 § och ålderspensionen för samma år. Om ålderspensionen har tagits ut före den månad då ledamoten fyller 65 år, ska det bortses från den minskning som detta leder till.

I antalet fullgjorda hela år i riksdagen enligt första stycket ska inräknas tid som ledamot av Europaparlamentet före den 14 juli 2009. I antalet fullgjorda hela år i riksdagen ska också inräknas tid då en ledamot har varit statsråd, om statsrådstitiden har påbörjats före år 2003 och inte gett rätt till statsrådspension.

12 § Riksdagsförvaltningen ska inte betala tilläggsbelopp för tid före den månad då ledamoten fyller 65 år.

Tilläggsbelopp ska inte heller betalas till en ledamot som har rätt till egenpension enligt lagen (1988:589) om ersättning m.m. till riksdagens ledamöter eller motsvarande äldre lagstiftning.

Jämförelsebelopp

13 § Jämförelsebeloppet ska beräknas som antalet fullgjorda hela år, högst tolv, i riksdagen, senast vid utgången av riksmötet 2013/14, delat med talet tolv och multiplicerat med

1. 11,5 procent av den del av underlaget enligt 14 § som inte överstiger 7,5 förhöjda prisbasbelopp,
2. 65 procent av den del av underlaget som överstiger 7,5 men inte 20 förhöjda prisbasbelopp, och

3. 32,5 procent av den del av underlaget som överstiger 20 men inte 30 förhöjda prisbasbelopp.

14 § Underlaget för beräkningen av jämförelsebeloppet enligt 13 § ska utgöras av medeltalet av de arvoden enligt 15 § som en ledamot har haft under fem kalenderår närmast före avgångsåret. Arvodena för de fyra första kalenderåren ska därvid räknas om till nivån för det sista kalenderåret före avgångsåret med hjälp av prisbasbeloppet.

Kan en ledamot inte tillgodoräknas arvoden för fem kalenderår enligt första stycket, ska underlaget enligt 13 § utgöras av medeltalet av beloppen för de hela kalenderår som kan tillgodoräknas.

Kan endast ett helt kalenderår tillgodoräknas, ska underlaget utgöras av arvodet för det året.

Kan inte helt kalenderår tillgodoräknas, ska underlaget utgöras av det genomsnittliga arvodet för de hela kalendermånader som kan tillgodoräknas multiplicerat med tolv.

15 § Arvode som avses i 14 § är

1. talmansarvode enligt 2 kap. 1 §,
2. ledamotsarvode enligt 3 kap. 1 §,
3. tilläggsarvode enligt 3 kap. 2 §, och
4. arvode enligt 1 § 1–4 lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ,
5. arvode enligt 2 kap. 2 § den upphävda lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet, och
6. arvode till statsråd, om statsrådstitid inräknas enligt 16 §.

16 § I antalet fullgjorda hela år i riksdagen ska inräknas tid som ledamot av Europaparlamentet före den 14 juli 2009. I antalet fullgjorda hela år i riksdagen ska också inräknas tid då en ledamot har varit statsråd, om statsrådstitiden har påbörjats före 2003 och inte har gett rätt till statsrådspension.

17 § Jämförelsebeloppet ska anknytas till prisbasbeloppet för året före avgångsåret och räknas om vid förändring av prisbasbeloppet.

18 § Vid beräkning av tilläggsbelopp för den som har varit talman före år 2010 ska jämförelsebeloppet, om det blir högre än beloppet enligt 13–17 §§, utgöras av det belopp som han eller hon skulle ha fått i talmanspension från och med den månad då han eller hon fyller 65 år enligt de bestämmelser om talmanspension som gällde vid utgången av år 2009.

Utbetalningstid

19 § Ålderspension ska betalas tidigast från och med den månad då ledamoten fyller 61 år och längst till och med den månad då ledamoten avlider.

Ålderspension ska inte betalas samtidigt med talmansarvode eller ledamotsarvode. Ålderspension ska inte heller betalas samtidigt med arvode eller övergångsersättning enligt Europaparlamentets beslut nr 684/2005/EG, Euratom av den 28 september 2005 om antagande av Europaparlamentets ledamotsstadga.

Ålderspension understigande 0,025 inkomstbasbelopp för ett år ska inte betalas ut.

Ansökan

20 § Den som vill ha ålderspension ska ansöka om det hos Riksdagsförvaltningen.

Ålderspension ska tidigast betalas från och med den månad då ansökan kommer in till förvaltningen.

10 kap. Sjukpension*Rätt till sjukpension*

1 § En ledamot har rätt till sjukpension för tid då han eller hon får hel sjukersättning eller hel aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken.

För rätt till sjukpension enligt första stycket krävs det att arbetsförmågan på grund av sjukdom eller någon annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan har blivit helt eller i det närmaste helt nedsatt under uppdragstiden och att arbetsförmågan oavbrutet är nedsatt i sådan omfattning till dess att han eller hon får hel sjukersättning eller hel aktivitetsersättning.

2 § Riksdagsförvaltningen ska betala sjukpension längst till och med månaden före den månad då ledamoten fyller 65 år eller, om ledamoten avlider dessförinnan, till och med den månad då dödsfallet inträffar.

Underlag för sjukpension

3 § Underlaget för sjukpensionen ska utgöras av de arvoden som avses i 9 kap. 4 § första stycket för den månad då arbetsförmågan blev helt eller i det närmaste helt nedsatt, multiplicerat med tolv, men underlaget efter de fem första åren endast ska utgöras av arvode som avses i 9 kap. 4 § första stycket 1 och 2.

Sjukpensionens storlek

4 § Sjukpension ska utgöra

1. 15 procent av den del av underlaget enligt 3 § som inte överstiger 7,5 prisbasbelopp,
2. 75 procent av den del av underlaget som överstiger 7,5 men inte 20 prisbasbelopp, och
3. 37,5 procent av den del av underlaget som överstiger 20 men inte 30 prisbasbelopp.

5 § Sjukpension ska på ett underlag enligt 3 § upp till 7,5 prisbasbelopp minskas med sådan ersättning enligt socialförsäkringsbalken på grund av arbetsskada som avser samma inkomstbortfall som sjukpensionen.

6 § Sjukpensionen ska anknytas till prisbasbeloppet för det år då arbetsförmågan blev helt eller i det närmaste helt nedsatt och räknas om vid förändring av prisbasbeloppet.

Ansökan

7 § Den som vill ha sjukpension ska ansöka om det hos Riksdagsförvaltningen.

Sjukpension ska inte betalas för längre tid tillbaka än sex månader före ansökningsmånaden.

Anmälningsskyldighet

8 § Den som får sjukpension är skyldig att senast inom en månad från Försäkringskassans beslut anmäla till Riksdagsförvaltningen att sjukersättningen eller aktivitetsersättningen upphör eller att hel sådan förmån minskas till partiell förmån.

Återkrav

9 § Har sjukpension felaktigt betalats ut på grund av att anmälningsskyldigheten inte fullgjorts, ska pensionstagaren betala tillbaka det felaktigt utbetalda beloppet.

På det återkrävda beloppet ska ränta tas ut efter den räntesats som anges i räntelagen (1975:635) från den dag då uppgifterna senast skulle ha lämnats.

Återkravet och kravet på ränta får efterges helt eller delvis, om det finns särskilda skäl.

11 kap. Efterlevandepension

Rätt till efterlevandepension

1 § Riksdagsförvaltningen ska betala efterlevandepension efter den som vid sin död

1. var ledamot av riksdagen,
2. fick sjukpension enligt denna lag, eller

3. fick ålderspension enligt denna lag som för ett år överstiger 1,5 inkomstbasbelopp.

Med den som avses i första stycket 3 ska jämföras den som har fyllt 65 år och hade haft rätt till ålderspension som överstiger 1,5 inkomstbasbelopp för ett år om pensionen hade börjat tas ut.

2 § Riksdagsförvaltningen ska betala efterlevandepension till en efterlevande maka eller make som stadigvarande sammanbodde med ledamoten, när ledamoten avled.

Med efterlevande maka eller make jämföras en ogift person som stadigvarande sammanbodde med en ogift ledamot, när ledamoten avled. Detta gäller dock bara om personen tidigare har varit gift med eller har eller har haft barn med den ledamot som avlidit eller, när dödsfallet inträffade, väntade barn med ledamoten.

Riksdagsförvaltningen ska betala efterlevandepension också till efterlevande barn.

Utbetalningstid

3 § Riksdagsförvaltningen ska betala efterlevandepension till maka eller make under sex år från och med månaden efter dödsfallet och därefter enligt vad som föreskrivs i 4 § första stycket.

4 § Utöver efterlevandepension enligt 3 § ska sådan pension betalas till maka eller make från och med det sjunde året efter den månad då dödsfallet ägde rum, om den ledamot som har avlidit var född år 1959 eller tidigare, och före år 2010 hade fullgjort minst sex hela år i riksdagen. Detta gäller dock bara om äktenskapet har ingåtts eller samboförhållandet har inletts senast den 31 december 2009 och senast den dag då ledamoten fyllde 60 år. Efterlevandepension enligt denna paragraf ska längst betalas till dess den efterlevande maken eller maken ingår äktenskap.

I antalet fullgjorda hela år i riksdagen ska inräknas tid som ledamot av Europaparlamentet före den 14 juli 2009.

5 § Efterlevandepension till barn ska längst betalas till och med den månad då barnet fyller 20 år.

6 § Efterlevandepension ska längst betalas till och med den månad då den som har rätt till pensionen avlider.

Efterlevandepension efter den som vid sin död var ledamot av riksdagen

7 § Efterlevandepension efter den som avses i 1 § första stycket 1 ska betalas till maka eller make för ett år under tid som avses i 3 § med

1. ett belopp som motsvarar 1,2 prisbasbelopp och
2. 45 procent av underlaget enligt 10 § till den del det överstiger 7,5 men inte 20 inkomstbasbelopp under det första året och 30 procent av denna del av underlaget under de följande fem åren samt
3. 22,5 procent av underlaget enligt 10 § till den del det överstiger 20 men inte 30 inkomstbasbelopp under det första året och 15 procent av denna del av underlaget under de följande fem åren.

8 § Efterlevandepension efter den som avses i 1 § första stycket 1 ska betalas till barn för ett år under tid som avses i 5 § med

1. 10 procent av underlaget enligt 10 § till den del det inte överstiger 7,5 inkomstbasbelopp,
2. 25 procent av underlaget enligt 10 § till den del det överstiger 7,5 men inte 20 inkomstbasbelopp, och
3. 12,5 procent av underlaget enligt 10 § till den del det överstiger 20 men inte 30 inkomstbasbelopp.

9 § Om det inte finns någon efterlevande make ska belopp enligt 7 § tillfalla de barn som har rätt till efterlevandepension enligt 8 §. Belopp som är gemensamt för flera barn ska delas lika mellan dem.

10 § Underlaget för efterlevandepensionen ska utgöras av arvode som avses i 9 kap. 4 § första stycket och som utbetalades vid dödsfallet.

Efterlevandepension efter den som vid sin död fick sjukpension eller ålderspension enligt bestämmelser i denna lag

11 § Efterlevandepension efter den som avses i 1 § första stycket 2 och 3 till maka eller make ska betalas under tid som avses i 3 § med 35 procent av den sjukpension eller ålderspension som utbetalades vid dödsfallet.

12 § Efterlevandepension efter den som avses i 1 § första stycket 2 och 3 till barn ska betalas under tid som avses i 5 § med 20 procent av den sjukpension eller ålderspension som utbetalades vid dödsfallet.

13 § Om det inte finns någon efterlevande make, ska belopp enligt 11 § tillfalla de barn som har rätt till efterlevandepension enligt 12 §. Belopp som är gemensamt för flera barn ska delas lika mellan dem.

Efterlevandepension till maka eller make i vissa fall

14 § Riksdagsförvaltningen ska betala efterlevandepension till maka eller make under tid som anges i 4 § första stycket med belopp som följer av 7–10 §§ eller 11–13 §§, men belopp ska enligt 7–10 §§ multipliceras med anta-

let hela år i riksdagen, högst tolv, som den avlidne hade fullgjort före 2010, dividerat med talet tolv.

I antalet hela år i riksdagen ska räknas in tid som ledamot av Europaparlamentet före den 14 juli 2009.

I antalet hela år ska inte räknas in tid som har tillgodoräknats den som har avlidit som pensionsgrundande enligt artikel 28 Europaparlamentets beslut nr 684/2005/EG, Euratom av den 28 september 2005 om antagande av Europaparlamentets ledamotsstadga.

Efterlevandepensionens anknytning till prisbasbelopp

15 § Efterlevandepensionen ska anknytas till prisbasbeloppet för det år då dödsfallet inträffade och räknas om vid förändring av prisbasbeloppet.

Ansökan

16 § Den som vill ha efterlevandepension ska ansöka om det hos Riksdagsförvaltningen.

Efterlevandepension ska inte betalas för längre tid tillbaka än sex månader före ansökningsmånaden.

12 kap. Inkomstgaranti och efterlevandeskydd

Tillämpningsområde

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om stöd för övergång till förvärvsarbete, inkomstgaranti och efterlevandeskydd.

Bestämmelserna gäller för de ledamöter som har valts in i riksdagen eller trätt in som ersättare före valet till riksdagen år 2014.

Bestämmelserna gäller också för en ledamot som har valts in i riksdagen genom valet år 2014 eller inträder senare, om han eller hon tidigare har varit ledamot av riksdagen och har ett beslut om inkomstgaranti samt garantitiden vid återinträdet inte har löpt ut.

Bestämmelsen i 14 § andra stycket gäller inte för en tidigare ledamot som den 1 maj 2014 har ett beslut om inkomstgaranti och garantitiden då inte har löpt ut.

Syfte

2 § Syftet med inkomstgarantin är att skapa en ekonomisk trygghet för en avgående ledamot i den omställningssituation som uppstår när han eller hon lämnar riksdagen. Garantin är inte avsedd som en varaktig försörjning.

Stödåtgärder för omställning

3 § När en ledamot som inte har fyllt 65 år lämnar riksdagen ska han eller hon erbjudas ett stöd för att kunna övergå till förvärvsarbete.

4 § Den som har nyttjat ett erbjudande enligt 3 § ska på begäran av Riksdagsförvaltningen redovisa vilka åtgärder han eller hon har vidtagit för att övergå till förvärvsarbete.

Rätt till inkomstgaranti

5 § Den som har varit ledamot och som före 65 års ålder lämnar riksdagen efter minst tre hela års sammanhängande tid i riksdagen har rätt till inkomstgaranti från och med den tidpunkt arvodet upphör.

I den sammanhängande tiden i riksdagen inräknas tid som ledamot av Europaparlamentet före den 14 juli 2009.

Rätt till inkomstgaranti föreligger inte för tid då ledamoten får ålderspension eller sjukpension enligt bestämmelserna i denna lag.

6 § Ledighet som har beviljats av riksdagen eller av talmannen, eller sjukfrånvaro begränsar inte rätten till inkomstgaranti.

Underlag för inkomstgarantin

7 § Underlaget för beräkning av inkomstgaranti de första fem garantiåren utgörs av följande arvoden som betalas vid avgångstillfället:

1. ledamotsarvodet enligt 3 kap. 1 §,
2. tilläggsarvode enligt 3 kap. 2 §, och
3. arvoden för månad till riksdagsledamot enligt 1 § 2 och 4 lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ.

Från och med det sjätte garantiåret beräknas inkomstgaranti enbart på det ledamotsarvode som betalas vid avgångstillfället.

Inkomstgarantins storlek

8 § Inkomstgarantin ska betalas per månad under det första garantiåret med 80 procent av den del av garantiunderlaget som inte överstiger 1,67 inkomstbasbelopp och med 40 procent av den del som överstiger 1,67 men inte 2,5 inkomstbasbelopp. För tid därefter betalas inkomstgaranti med följande andelar av garantiunderlaget i förhållande till ledamotens sammanlagda tid i riksdagen:

1. 66,0 procent av den del av garantiunderlaget som inte överstiger 1,67 inkomstbasbelopp och 33 procent av den del som överstiger 1,67 men inte 2,5 inkomstbasbelopp efter minst 12 år,
2. 60,5 procent av den del av garantiunderlaget som inte överstiger 1,67 inkomstbasbelopp och 30,25 procent av den del som överstiger 1,67 men inte 2,5 inkomstbasbelopp efter minst 11 år,
3. 55,0 procent av den del av garantiunderlaget som inte överstiger 1,67 inkomstbasbelopp och med 27,5 procent av den del som överstiger 1,67 men inte 2,5 inkomstbasbelopp efter minst 10 år,

4. 49,5 procent av den del av garantiunderlaget som inte överstiger 1,67 inkomstbasbelopp och med 24,75 procent av den del som överstiger 1,67 men inte 2,5 inkomstbasbelopp efter minst 9 år,

5. 44,0 procent av den del av garantiunderlaget som inte överstiger 1,67 inkomstbasbelopp och med 22 procent av den del som överstiger 1,67 men inte 2,5 inkomstbasbelopp efter minst 8 år,

6. 38,5 procent av den del av garantiunderlaget som inte överstiger 1,67 inkomstbasbelopp och med 19,25 procent av den del som överstiger 1,67 men inte 2,5 inkomstbasbelopp efter minst 7 år, och

7. 33,0 procent av den del av garantiunderlaget som inte överstiger 1,67 inkomstbasbelopp och med 16,5 procent av den del som överstiger 1,67 men inte 2,5 inkomstbasbelopp efter minst 6 år.

I den sammanlagda tiden i riksdagen inräknas tid som ledamot av Europaparlamentet före den 14 juli 2009.

9 § För den som har varit ledamot i sammanlagt minst sex hela år anknyts den fastställda inkomstgarantin till det prisbasbelopp som gäller för avgångsåret och omräknas vid förändring av detta belopp.

10 § Inkomstgarantin ska minskas med vad ledamoten får i form av sjukersättning och aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken under den tid inkomstgarantin betalas.

11 § Inkomstgarantin ska minskas med det belopp i svensk valuta som motsvarar vad ledamoten får i form av arvode enligt artikel 10 i Europaparlamentets beslut nr 2005/684/EG, Euratom av den 28 september 2005 om antagande av Europaparlamentets ledamotsstadga.

Om en ledamot som har inkomstgaranti samtidigt tar emot övergångsersättning enligt artikel 13 i Europaparlamentets beslut nr 2005/684/EG, Euratom ska inkomstgarantin minskas med det belopp i svensk valuta som motsvarar vad ledamoten får i övergångsersättning.

12 § Inkomstgarantin ska minskas också med följande inkomster:

1. inkomst av sådant slag som är pensionsgrundande enligt 59 kap. socialförsäkringsbalken,
2. sådan inkomst av anställning eller uppdrag utomlands som inte beskattas i Sverige,
3. delpension enligt kollektivavtal,
4. pension och livränta i andra fall än som avses i 10 §,
5. andra kontanta förmåner på grund av anställning eller uppdrag än dem som avses i 1–4.

Minskningen ska utgöra den procentandel som anges för varje särskilt fall i 8 § av den sammanlagda inkomst enligt denna paragraf som per år överstiger ett prisbasbelopp.

13 § Om det inte föreligger en rätt till inkomstgaranti under ett helt kalenderår, ska endast inkomster som hänför sig till den tid då rätt till inkomstgaranti föreligger medräknas vid minskningen.

Minskningen ska fördelas på det antal kalenderdagar som garantin betalas.

Om den som har inkomstgaranti samtidigt även tar emot avgångsförmåner på grund av uppdrag som statsråd, arbetstagare med statlig chefsanställning eller kommunal förtroendeman, och avgångsförmånerna ska minskas med hänsyn till andra inkomster, får minskningen enligt första stycket justeras om det behövs med hänsyn till de sammanlagda effekterna av de olika regelsystemen. Statens tjänstepensionsverk beslutar efter samråd med berörda pensionsgivare om en sådan justering.

Jämkning av inkomstgarantin

14 § Om det är skäligt får en inkomstgaranti dras in helt eller delvis (jämkning) om garantitagaren

1. förvärvsarbetar i väsentlig omfattning åt någon annan och inte tar ut skälig ersättning för detta arbete,

2. redovisar inkomst av aktiv näringsverksamhet och denna har reducerats på grund av avdrag för

- avsättning till periodiseringsfond,
- avsättning till upphovsmannakonto,
- avsättning till expansionsfond,
- eget pensionssparande,
- underskott av annan verksamhetsgren,

3. redovisar inkomst av passiv näringsverksamhet där det ingår arbetsinkomster, eller

4. har dömts för brott som har medfört att garantitagaren skiljts från uppdraget som riksdagsledamot eller har dömts för brott av sådan allvarlig art att det framstår som sannolikt att garantitagaren skulle ha skiljts från uppdraget som riksdagsledamot om han eller hon hade varit kvar i riksdagen.

Utöver vad som följer av första stycket får inkomstgaranti som gäller i mer än ett år jämkas om garantitagaren inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att övergå till förvärvsarbete. Vid bedömningen av jämningsfrågan ska särskilt beaktas om och hur den som tar emot förmånen har tagit del av det omställningsstöd som avses i 3 §.

Utbetalningstid för inkomstgarantin

15 § Inkomstgarantin ska betalas ut från och med den dag arvodet upphör och gäller, med de begränsningar som framgår av 16 § första stycket, 16 § andra stycket 1 och 2 och 14 §, till och med månaden innan den då ledamoten fyller 65 år eller, om ledamoten avlider dessförinnan, till och med den månad då dödsfallet inträffar.

Om ledamoten åter tar plats i riksdagen upphör garantin för den tid uppdraget varar.

16 § För den som har varit ledamot i riksdagen kortare sammanlagd tid än sex hela år gäller inkomstgarantin ett år.

För den ledamot som lämnar riksdagen efter en sammanlagd tid av minst sex hela år i riksdagen gäller inkomstgarantin

1. i längst två år om ledamoten inte uppnått 40 års ålder,
2. i längst fem år om ledamoten uppnått 40 men inte 50 års ålder, och
3. längst till ingången av den månad då ledamoten fyller 65 år om han eller hon uppnått 50 års ålder.

I den sammanlagda tiden i riksdagen inräknas tid som ledamot av Europaparlamentet före den 14 juli 2009.

17 § För de första fem åren ska inkomstgarantin jämföras med inkomst av anställning, och för tid därefter ska inkomstgarantin jämföras med inkomstgrundad ålderspension enligt socialförsäkringsbalken.

Av 67 kap. 6 § inkomstskattelagen (1999:1229) följer att inkomstgaranti inte utgör arbetsinkomst.

18 § Om det finns särskilda skäl får den tid under vilken garantin gäller enligt 16 § första stycket och 16 § andra stycket 1 och 2 förlängas med högst ett år. I ett sådant beslut kan garantin bestämmas till ett lägre belopp.

19 § Inkomstgaranti får beviljas en ledamot som har lämnat sitt uppdrag och får partiell sjukersättning eller partiell aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken.

Rätt till efterlevandeskydd

20 § Ett efterlevandeskydd betalas till arvsberättigat barn som inte har fyllt 20 år efter den som vid sin död var berättigad till inkomstgaranti enligt 8 § andra stycket. Med arvsberättigat barn ska jämföras barn som har mottagits i adoptionsyfte.

21 § Om det finns särskilda skäl får efterlevandeskydd beviljas en efterlevande maka eller make eller den som enligt 11 kap. 2 § jämföras med efterlevande maka eller make. Ett sådant beslut kan omprövas.

Efterlevandeskyddets storlek

22 § Efterlevandeskyddet ska betalas per år med ett belopp som för varje berättigad motsvarar ett prisbasbelopp.

Utbetalningstid för efterlevandeskydd

23 § Efterlevandeskydd till barn ska betalas till utgången av den månad då barnet fyller 20 år. Efterlevandeskydd till make eller därmed jämställd ska betalas under högst fem år. Efterlevandeskyddet ska upphöra vid utgången av den månad då den berättigade avlider.

Handläggning av ärenden

24 § Riksdagens arvodesnämnd ska besluta om rätt till inkomstgaranti när en ledamot har lämnat riksdagen. Nämnden ska besluta också om jämkning enligt 14 § och om prövning enligt 34 §.

Riksdagens arvodesnämnd ska efter ansökan besluta om rätt till inkomstgaranti enligt 18 eller 19 §§ och om efterlevandeskydd.

Förmåner enligt andra stycket kan inte beviljas för längre tid tillbaka än sex månader före ansökningsmånaden.

Ett beslut om jämkning ska gälla omedelbart även om det inte har vunnit laga kraft, om inte annat förordnas.

Ansökan om utbetalning

25 § Den som vill att inkomstgaranti eller efterlevandeskydd ska betalas ut ska skriftligen ansöka om det hos Statens tjänstepensionsverk.

Inkomstgaranti kan inte betalas ut för längre tid tillbaka än sex månader före ansökningsmånaden.

Lämnande av uppgift

26 § Den som har ansökt om utbetalning ska skriftligen lämna sådana uppgifter som Statens tjänstepensionsverk behöver för att bedöma sökandens rätt till utbetalning. Uppgifterna ska lämnas på heder och samvete.

Om den som har ansökt om utbetalning inte lämnar de uppgifter som begärts får Statens tjänstepensionsverk hålla inne vidare utbetalningar.

Om den som har beviljats utbetalning av inkomstgaranti får väsentligt ändrade inkomstförhållanden och dessa kan antas påverka rätten till utbetalning ska han eller hon utan särskild begäran lämna uppgift om detta till Statens tjänstepensionsverk.

27 § Arbetsgivare och andra som har betalat ut ersättning eller förmån ska på begäran av Statens tjänstepensionsverk lämna de uppgifter för en namngiven person om sådana förhållanden som är av betydelse för tillämpningen av bestämmelser i denna lag.

Den som inte fullgör sin skyldighet enligt första stycket får föreläggas att fullgöra skyldigheten. Föreläggandet får förenas med vite.

28 § Skatteverket ska till Statens tjänstepensionsverk lämna uppgifter om inkomst som är pensionsgrundande enligt 59 kap. socialförsäkringsbalken,

om uppgifterna har betydelse i ärende om inkomstgaranti enligt bestämmelser i denna lag.

29 § Den som ansöker om eller tar emot inkomstgaranti ska på begäran lämna sådana uppgifter till Riksdagens arvodesnämnd som nämnden behöver för sin prövning av ett ärende enligt bestämmelser i denna lag.

30 § Skatteverket ska på begäran lämna Riksdagens arvodesnämnd sådana uppgifter om en namngiven person som har betydelse i ett ärende om jämkning av inkomstgaranti enligt 14 § 1–3. Detsamma gäller uppgifter som har betydelse för frågan om inkomstgaranti enligt 34 §.

31 § När en ledamot har lämnat riksdagen ska Riksdagsförvaltningen till Riksdagens arvodesnämnd lämna de uppgifter som nämnden behöver för att kunna fastställa ledamotens rätt till förmån enligt bestämmelser i denna lag.

Riksdagsförvaltningen ska på begäran till Riksdagens arvodesnämnd överlämna de uppgifter som en tidigare ledamot har lämnat till förvaltningen enligt 4 §.

Återkrav

32 § Om inkomstgarantin har betalats ut med ett för högt belopp ska garantitagaren betala tillbaka mellanskillnaden. Detsamma gäller om garantin har jämkats. Ett belopp som ska betalas tillbaka ska, när det är lämpligt, minska kommande utbetalningar av inkomstgarantin.

Avräkning enligt första stycket får inte ske förrän beslutet har vunnit laga kraft.

Om det finns särskilda skäl får återkravet efterges helt eller delvis.

33 § Om inkomstgarantin har betalats ut med ett för högt belopp och mellanskillnaden inte har betalats tillbaka inom en månad efter det att ett krav på återbetalning har framställts, ska garantitagaren betala ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) för tid därefter till dess betalning sker. Detsamma ska gälla om garantin har jämkats. Om det finns särskilda skäl får kravet på ränta efterges helt eller delvis.

Bestämmelserna i första stycket ska också gälla om garantitagaren försummat att lämna uppgifter som behövs för bestämmande av det belopp som ska betalas tillbaka. I ett sådant fall ska ränta tas ut från den dag då uppgifterna senast skulle ha lämnats in.

Ansökan om inkomstgaranti efter jämningsbeslut

34 § Om inkomstgaranti har jämkats enligt 14 §, får garantitagaren när nya förhållanden har inträtt på nytt ansöka om inkomstgaranti.

Om ett beslut som fattats med tillämpning av 14 § har grundat sig på att garantitagaren gjort avsättning till periodiseringsfond, upphovsmannakonto

eller expansionsfond och beloppet därefter helt eller delvis har återförts till beskattning, ska frågan om inkomstgaranti för det år då återförandet skedde prövas på yrkande av garantitagaren.

13 kap. Omställningsstöd och efterlevandeskydd

Tillämpningsområde och syfte

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om omställningsstöd och efterlevandeskydd.

Omställningsstödet består av

1. stödåtgärder som erbjuds vid avgången från riksdagen och
2. ekonomiska förmåner under en omställningstid (ekonomiskt omställningsstöd).

Syftet med omställningsstödet är att underlätta för den som har varit riksdagsledamot att övergå till förvärvsarbete.

Bestämmelserna i detta kapitel gäller för de ledamöter som inte omfattas av bestämmelserna i 12 kap.

Stödåtgärder för omställning

2 § När en ledamot som inte har fyllt 65 år lämnar riksdagen ska han eller hon erbjudas ett stöd för att kunna övergå till förvärvsarbete.

3 § Den som har nyttjat ett erbjudande enligt 2 § ska på begäran av Riksdagsförvaltningen redovisa vilka åtgärder han eller hon har vidtagit för att övergå till förvärvsarbete.

Ekonomiskt omställningsstöd

4 § Den som har varit ledamot av riksdagen har rätt till ekonomiskt omställningsstöd

1. i tre månader, om ledamoten har tillhört riksdagen under en sammanhängande tid om minst ett år,
2. i sex månader, om ledamoten har tillhört riksdagen under en sammanlagd tid om minst två år,
3. i ett år, om ledamoten har tillhört riksdagen under en sammanlagd tid om minst fyra år eller
4. i två år, om ledamoten har tillhört riksdagen under en sammanlagd tid om minst åtta år.

Ekonomiskt omställningsstöd ska utgöras av 85 procent av det arvode som avses i 3 kap. 1 §. Stödet ska betalas från och med den dag som arvodet upphör.

Ekonomiskt omställningsstöd enligt första stycket ska jämsställas med inkomst av anställning enligt 59 kap. 8 § socialförsäkringsbalken.

5 § När ett stöd enligt 4 § har upphört får ytterligare ekonomiskt omställningsstöd beviljas för högst ett år i taget om

1. ledamoten under avgångsåret hade fyllt minst 55 år,
2. ledamoten vid avgången hade tillhört riksdagen under en sammanlagd tid om minst åtta år och
3. särskilda skäl föreligger.

Vid bedömningen av om särskilda skäl föreligger ska avseende fästas vid

1. om och hur ledamoten har nyttjat de stödåtgärder som avses i 2 § eller vilka åtgärder han eller hon annars har vidtagit för att söka övergå till förvärvsarbete samt

2. ledamotens personliga och ekonomiska förhållanden.

Stöd enligt första stycket får även beviljas då endast särskilda skäl föreligger. I sådana fall får stödet beviljas i högst ett år.

Stöd som avses i första och tredje styckena får uppgå till högst 45 procent av det arvode som avses i 3 kap. 1 §. Stödet ska jämföras med inkomstgrundad ålderspension enligt socialförsäkringsbalken.

6 § Vid beräkning av tider enligt 4 och 5 §§ ska hänsyn inte tas till tid då ledamoten har fått ålderspension eller sjukpension enligt bestämmelser i denna lag.

Ledighet som har beviljats av riksdagen eller av talmannen ska inte begränsa rätten till förmåner. Detsamma gäller vid sjukfrånvaro.

7 § Rätten till ekonomiskt omställningsstöd ska gälla längst till och med månaden innan den då ledamoten fyller 65 år eller, om ledamoten avlider dessförinnan, till och med den månad då dödsfallet inträffar.

Utbetalning av stödet ska göras månadsvis.

8 § Utbetalning av ekonomiskt omställningsstöd ska upphöra om ledamoten åter tar plats i riksdagen.

När en ledamot åter lämnar riksdagen gäller 4 och 5 §§ i tillämpliga delar.

9 § Ekonomiskt omställningsstöd enligt 5 § ska knytas till det prisbasbelopp som gällde för avgångsåret och omräknas vid förändring av detta belopp.

10 § Av 67 kap. 6 § inkomstskattelagen (1999:1229) följer att ekonomiskt omställningsstöd enligt 4 och 5 §§ inte utgör arbetsinkomst.

Avräkning av andra inkomster

11 § Ekonomiskt omställningsstöd ska minskas med vad ledamoten får i form av sjukersättning och aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken under den tid stödet betalas.

Ekonomiskt omställningsstöd ska minskas även med det belopp i svensk valuta som motsvarar vad ledamoten får i form av arvode enligt artikel 10 i Europaparlamentets beslut nr 2005/684/EG, Euratom av den 28 september 2005 om antagande av Europaparlamentets ledamotsstadga.

Om en ledamot som har ekonomiskt omställningsstöd samtidigt tar emot övergångsersättning enligt artikel 13 i Europaparlamentets beslut nr 2005/684/EG, Euratom minskas stödet med det belopp i svensk valuta som motsvarar vad ledamoten får i övergångsersättning.

12 § Ekonomiskt omställningsstöd ska minskas också med följande inkomster:

1. inkomst av sådant slag som är pensionsgrundande enligt 59 kap. socialförsäkringsbalken,
2. sådan inkomst av anställning eller uppdrag utomlands som inte beskattas i Sverige,
3. delpension enligt kollektivavtal,
4. pension och livränta i andra fall än som avses i 11 §, och
5. andra kontanta förmåner på grund av anställning eller uppdrag än dem som avses i 1–4.

Minskningen ska ske med den sammanlagda inkomst enligt denna paragraf som per år överstiger ett prisbasbelopp.

13 § Föreligger inte rätt till ekonomiskt omställningsstöd under ett helt kalenderår, ska endast inkomster som hänför sig till den tid då rätt till stödet föreligger medräknas vid minskningen.

Minskningen ska fördelas på det antal kalenderdagar som det ekonomiska omställningsstödet betalas.

Om den som har ekonomiskt omställningsstöd samtidigt även tar emot avgångsförmåner på grund av uppdrag som statsråd, arbetstagare med statlig chefsanställning eller kommunal förtroendeman, och avgångsförmånerna ska minskas med hänsyn till andra inkomster, får minskningen enligt första stycket justeras om det behövs med hänsyn till de sammanlagda effekterna av de olika regelsystemen. Statens tjänstepensionsverk ska efter samråd med berörda utbetalare besluta om en sådan justering.

Jämkning av ekonomiskt omställningsstöd

14 § Om det är skäligt får ett ekonomiskt omställningsstöd dras in helt eller delvis (jämkning) om stödmottagaren

1. förvärvsarbetar i väsentlig omfattning åt någon annan och inte tar ut skälig ersättning för detta arbete,
2. redovisar inkomst av aktiv näringsverksamhet och denna har reducerats på grund av avdrag för
  - avsättning till periodiseringsfond,
  - avsättning till upphovsmannakonto,

- avsättning till expansionsfond,
- eget pensionssparande,
- underskott av annan verksamhetsgren,

3. redovisar inkomst av passiv näringsverksamhet där det ingår arbetsinkomster, eller

4. har dömts för brott som har medfört att stödmottagaren har skiljts från uppdraget som riksdagsledamot eller har dömts för brott av sådan allvarlig art att det framstår som sannolikt att stödmottagaren skulle ha skiljts från uppdraget som riksdagsledamot om han eller hon hade varit kvar i riksdagen.

Utöver vad som följer av första stycket får ekonomiskt omställningsstöd enligt 4 § och som gäller i mer än ett år jämkas om stödmottagaren inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att övergå till förvärvsarbete. Vid bedömningen av jämkningsfrågan ska särskilt beaktas om och hur den som tar emot stödet har tagit del av det omställningsstöd som avses i 2 §.

Rätt till efterlevandeskydd

15 § Ett efterlevandeskydd ska betalas till ett arvsberättigat barn som inte har fyllt 20 år efter den som vid sin död var berättigad till ekonomiskt omställningsstöd enligt 4 § första stycket 4. Med arvsberättigat barn ska jämföras barn som har mottagits i adoptionssyfte.

16 § Om det finns särskilda skäl får efterlevandeskydd beviljas en efterlevande maka eller make eller den som enligt 11 kap. 2 § jämföras med efterlevande maka eller make. Ett sådant beslut kan omprövas.

Efterlevandeskyddets storlek

17 § Efterlevandeskyddet ska betalas per år med ett belopp som för varje berättigad motsvarar ett prisbasbelopp.

Utbetalningstid för efterlevandeskydd

18 § Efterlevandeskydd ska betalas under högst två år.

Efterlevandeskyddet ska upphöra vid utgången av den månad då den berättigade avlider.

Handläggning av ärenden

19 § Riksdagens arvodesnämnd ska besluta om rätt till ekonomiskt omställningsstöd enligt 4 § när en ledamot har lämnat riksdagen. Nämnden ska besluta också om jämkning enligt 14 § samt om prövning enligt 29 §.

Riksdagens arvodesnämnd ska efter ansökan besluta om rätt till ekonomiskt omställningsstöd enligt 5 § och om efterlevandeskydd.

Stöd enligt andra stycket kan inte beviljas för längre tid tillbaka än sex månader före ansökningsmånaden.

Ett beslut om jämkning ska gälla omedelbart även om det inte har vunnit laga kraft, om inte annat förordnas.

Ansökan om utbetalning

20 § Den som vill att ekonomiskt omställningsstöd eller efterlevandeskydd ska betalas ut ska skriftligen ansöka om det hos Statens tjänstepensionsverk. Utbetalning får inte ske för längre tid tillbaka än sex månader före ansökan om utbetalning.

Lämnande av uppgifter

21 § Den som har ansökt om utbetalning ska skriftligen lämna sådana uppgifter som Statens tjänstepensionsverk behöver för att bedöma sökandens rätt till utbetalning. Uppgifterna ska lämnas på heder och samvete.

Om den som har ansökt om utbetalning inte lämnar de uppgifter som har begärts, får Statens tjänstepensionsverk hålla inne vidare utbetalningar.

Om den som har beviljats utbetalning av ekonomiskt omställningsstöd får väsentligt ändrade inkomstförhållanden och dessa kan antas påverka rätten till utbetalning, ska han eller hon utan särskild begäran lämna uppgift om detta till Statens tjänstepensionsverk.

22 § Arbetsgivare och andra som har betalat ut ersättning eller stöd ska på begäran av Statens tjänstepensionsverk lämna de uppgifter för en namngiven person om sådana förhållanden som är av betydelse för tillämpningen av bestämmelser i denna lag.

Den som inte fullgör sin skyldighet enligt första stycket får föreläggas att fullgöra skyldigheten. Föreläggandet får förenas med vite.

23 § Skatteverket ska till Statens tjänstepensionsverk lämna uppgifter om inkomst som är pensionsgrundande enligt 59 kap. socialförsäkringsbalken, om uppgifterna har betydelse i ett ärende om ekonomiskt omställningsstöd enligt bestämmelser i denna lag.

24 § Den som ansöker om eller tar emot ekonomiskt omställningsstöd ska på begäran lämna Riksdagens arvodesnämnd sådana uppgifter som nämnden behöver för sin prövning av ett ärende enligt bestämmelser i denna lag.

25 § Skatteverket ska på begäran lämna Riksdagens arvodesnämnd sådana uppgifter om en namngiven person som har betydelse i ett ärende om jämkning av ekonomiskt omställningsstöd enligt 14 § första stycket 1–3. Detsamma gäller uppgifter som har betydelse för frågan om ekonomiskt omställningsstöd enligt 29 §.

26 § När en ledamot har lämnat riksdagen ska Riksdagsförvaltningen till Riksdagens arvodesnämnd lämna de uppgifter som nämnden behöver för att kunna fastställa ledamotens rätt till stöd enligt bestämmelser i denna lag.

Riksdagsförvaltningen ska på begäran till Riksdagens arvodesnämnd överlämna de uppgifter som en tidigare ledamot lämnat till förvaltningen enligt 3 §.

Återkrav

27 § Om ekonomiskt omställningsstöd har betalats ut med ett för högt belopp ska stödmottagaren betala tillbaka mellanskillnaden. Detsamma gäller om stödet har jämkats. Ett belopp som ska betalas tillbaka ska, när det är lämpligt, minska kommande utbetalningar av det ekonomiska omställningsstödet.

Avräkning enligt första stycket får inte ske förrän beslutet har vunnit laga kraft.

Om det finns särskilda skäl får återkravet efterges helt eller delvis.

28 § Om ekonomiskt omställningsstöd har betalats ut med ett för högt belopp och mellanskillnaden inte har betalats tillbaka inom en månad efter det att krav på återbetalning har framställts, ska stödmottagaren betala ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) för tid därefter till dess betalning sker. Detsamma gäller om stödet har jämkats. Om det finns särskilda skäl får kravet på ränta efterges helt eller delvis.

Bestämmelserna i första stycket ska också gälla om stödmottagaren har försummat att lämna de uppgifter som behövs för bestämmande av det belopp som ska betalas tillbaka. I ett sådant fall ska ränta tas ut från den dag då uppgifterna senast skulle ha lämnats in.

Ansökan om ekonomiskt omställningsstöd efter jämningsbeslut

29 § Om ett ekonomiskt omställningsstöd har jämkats enligt 14 §, får stödmottagaren när nya förhållanden har inträtt på nytt ansöka om ekonomiskt omställningsstöd.

Om ett beslut som har fattats med tillämpning av 14 § har grundats på att stödmottagaren har gjort avsättning till periodiseringsfond, upphovsmannakonto eller expansionsfond och beloppet därefter helt eller delvis har återförts till beskattning, ska frågan om stöd för det år då återförandet skedde prövas på yrkande av stödmottagaren.

14 kap. Försäkrings- och företagshälsovårdsförmåner

Rätt till försäkringsförmåner

1 § Riksdagsförvaltningen ska se till att en ledamot är grupplivförsäkrad, tjänstereseförsäkrad och arbetsskadeförsäkrad. Förvaltningen ska stå för försäkringskostnaden.

Tillgång till företagshälsovård

2 § En ledamot ska ha tillgång till företagshälsovård i den omfattning som Riksdagsförvaltningen bestämmer.

Ersättning i rehabiliteringssyfte

3 § Om det finns särskilda skäl, kan en ledamot efter prövning av Riksdagsförvaltningen få ersättning för kostnader för insatser i rehabiliteringssyfte.

15 kap. Överklagande*Beslut av Riksdagsförvaltningen*

1 § Riksdagsförvaltningens beslut i ärenden om stödåtgärder för omställning får inte överklagas.

Övriga beslut av Riksdagsförvaltningen enligt bestämmelser i denna lag får överklagas hos Riksdagens överklagandenämnd.

Beslut av Riksdagens arvodesnämnd

2 § Ett beslut av Riksdagens arvodesnämnd enligt 12 kap. eller 13 kap. får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Vid överklagande till kammarrätten krävs prövningstillstånd.

Nämndens beslut enligt 3 kap. 1 § får inte överklagas.

Beslut av Statens tjänstepensionsverk

3 § Ett beslut av Statens tjänstepensionsverk enligt bestämmelser i denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Vid överklagande till kammarrätten krävs prövningstillstånd.

Allmänna bestämmelser om överklagande

4 § Ett beslut ska överklagas skriftligt. I överklagandet ska klaganden ange vilket beslut som överklagas och den ändring i beslutet som han eller hon vill ha.

Överklagandet ska ges in till den myndighet som har meddelat beslutet. Det ska ha kommit in dit inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet.

---

1. Denna lag ska träda i kraft den 1 januari 2015 då lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter ska upphöra att gälla.

2. Övergångsbestämmelserna till lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter och till ändringar i den lagen ska fortfarande gälla.

2 Förslag till lag om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens syfte och innehåll

1 § Denna lag syftar till att riksdagsledamöterna och partigrupperna ska få det stöd de behöver för att det parlamentariska arbetet ska fungera väl. I lagen finns bestämmelser om

- basstöd till partigrupper (2 kap.),
- stöd till partigrupper för politiska sekreterare till riksdagsledamöter och andra arbetstagare hos partigruppernas kanslier (3 kap.),
- stöd till partigrupper för kostnader för riksdagsledamöters utrikes resor (4 kap.),
- stöd till partigrupper för kostnader för riksdagsledamöters språkutbildning (5 kap.),
- stöd till en enskild ledamot som har blivit invald utan att tillhöra en partigrupp (6 kap.), och
- redovisning av stöden (7 kap.).

Stöd

2 § Riksdagsförvaltningen ska enligt bestämmelserna i denna lag till partigrupperna i riksdagen lämna basstöd, stöd för politiska sekreterare till riksdagsledamöter och andra arbetstagare hos partigruppernas kanslier, stöd till kostnader för riksdagsledamöters utrikes resor, samt stöd till kostnader för riksdagsledamöters språkutbildning.

3 § Riksdagsförvaltningen ska enligt bestämmelserna i 6 kap. lämna stöd till en enskild riksdagsledamot som har blivit invald utan att tillhöra en partigrupp.

Partigrupp

4 § Som partigrupp ska räknas varje grupp av riksdagsledamöter för ett parti som har fått minst fyra procent av rösterna i hela riket vid ett riksdagsval.

Utbetalning av stöd

5 § Ekonomiskt stöd enligt denna lag ska betalas ut förskottsvis per kvartal.

Bemyndiganden

6 § Riksdagsstyrelsen får meddela tillämpningsföreskrifter till denna lag. Riksdagsstyrelsen meddelar allmänna råd till lagen.

2 kap. Basstöd till partigrupper

Basstöd

1 § Basstödet ska bestå av ett grundbelopp och ett tilläggsbelopp. Grundbeloppet ska uppgå till 1 700 000 kronor per år och tilläggsbeloppet till 57 000 kronor per år.

2 § En partigrupp har rätt till basstöd från och med den månad då riksdagsval hålls till och med den månad då riksdagen samlas efter nästa riksdagsval.

Har en partigrupp rätt till stöd med skilda belopp före och efter ett riksdagsval, lämnas stödet med det högre beloppet för den månad då riksdagsval hålls och för den månad då en nyvald riksdag samlas.

För den månad då en partigrupp blir eller upphör att vara företrädd i regeringen har gruppen rätt till det grundbelopp som gäller för en partigrupp som inte företräder ett regeringsparti.

Grundbelopp

3 § En partigrupp som företräder ett regeringsparti har rätt till ett grundbelopp. Var och en av övriga partigrupper har rätt till två grundbelopp.

Tilläggsbelopp

4 § En partigrupp har rätt till ett tilläggsbelopp för varje riksdagsmandat som har tillfallit partiet vid det senaste riksdagsvalet.

Avvecklingsstöd

5 § Partigruppen för ett parti som inte återkommer till riksdagen efter ett val har, sedan rätt till basstöd enligt 2 § har upphört, rätt till avvecklingsstöd under ytterligare sex månader. Avvecklingsstödet ska per månad uppgå till det belopp som gällde för gruppen närmast före valet.

6 § Till partigruppen för ett parti som efter ett val till riksdagen återkommer med färre ledamöter än tidigare och som varken före eller efter valet är ett regeringsparti ska lämnas stöd enligt följande

1. dels det stöd som tillkommer gruppen enligt 2–4 §§ och
2. dels under tolv månader räknat från utgången av den månad då den nyvalda riksdagen samlas avvecklingsstöd med 50 procent av skillnaden mellan det nya stödet och det stöd som partigruppen hade rätt till närmast före valet.

3 kap. Stöd till partigrupper för politiska sekreterare till riksdagsledamöter och andra arbetstagare på partigruppernas kanslier

Politisk sekreterare

1 § Med politiska sekreterare avses personal som är arbetstagare hos en parti-grupps kansli och som finansieras med stöd som ska betalas ut enligt 2–5 §§.

Stöd till kostnader för politiska sekreterare

2 § Riksdagsförvaltningen ska lämna stöd till kostnader för politiska sekreterare till riksdagsledamöter. Stödet ska lämnas till partigrupperna med ett belopp som förvaltningen ska bestämma.

Stödet ska beräknas efter normen att det ska motsvara kostnaden för en politisk sekreterare per riksdagsledamot.

3 § En partigrupp har rätt till stöd från och med den månad då riksdagsval hålls till och med den månad då riksdagen samlas efter nästa riksdagsval. Stödet beräknas efter hur många ledamöter som tillhör gruppen vid kvartalets ingång.

Har en partigrupp före och efter ett riksdagsval rätt till stöd med skilda belopp, ska stödet lämnas med det högre beloppet för den månad då riksdagsval hålls och den månad då en nyvald riksdag samlas.

Avvecklingsstöd till kostnader för politiska sekreterare

4 § Partigruppen för ett parti som inte återkommer efter ett val till riksdagen har, sedan rätten till stöd enligt 3 § har upphört, rätt till avvecklingsstöd för ytterligare fyra månader. Avvecklingsstödet ska per månad uppgå till det belopp som gällde för partigruppen närmast före valet.

5 § Partigruppen för ett parti som efter ett val till riksdagen återkommer med färre mandat än tidigare har, under ytterligare fyra månader räknat från utgången av den månad då den nyvalda riksdagen samlas, rätt till avvecklingsstöd. Avvecklingsstödet ska uppgå till det belopp per månad som partigruppen hade rätt till närmast före valet.

Rätt att inrätta ett kansli

6 § Varje partigrupp har rätt att inrätta ett kansli i riksdagens lokaler.

Arbetsplatser till politiska sekreterare och partigruppens kansliledning

7 § Varje partigrupp har rätt till arbetsplatser i riksdagens lokaler för

1. de politiska sekreterare som har sitt tjänsteställe i riksdagen, dock maximalt så många arbetsplatser som motsvarar det antal som partigruppen fått i mandat vid det senaste riksdagsvalet och

2. partigruppens kansliledning med det antal rum som Riksdagsförvaltningen bestämmer.

Tillträde till riksdagens lokaler för politiska sekreterare och andra arbetstagare hos en partigrupp

8 § Arbetstagare som har rätt till en arbetsplats i riksdagens lokaler enligt 7 § har rätt också att

- a) få tillträde till riksdagens lokaler,
- b) ta emot besök i riksdagens lokaler,
- c) disponera en arbetsplats i en partigrupps kansli,
- d) inneha ett it-konto i Riksdagsförvaltningens it-miljö, och
- e) anlita den resebyrå som Riksdagsförvaltningen anlitar.

Vad som föreskrivs i första stycket gäller också vikarier för föräldralediga, tjänstlediga och sjukskrivna arbetstagare.

Samråd

9 § Riksdagsdirektören ska innan ärenden av betydelse för arbetstagare hos partigruppernas kanslier avgörs bereda ärendet i en samrådsgrupp med representanter för kanslierna och Riksdagsförvaltningen.

4 kap. Stöd till partigrupper för kostnader för riksdagsledamöters utrikes resor

Stöd till kostnader för resor på uppdrag av partigrupp

1 § Riksdagsförvaltningen ska lämna stöd till resekostnader för riksdagsledamöternas resor till länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och till länder som har ansökt om medlemskap i Europeiska unionen. Stödet ska betalas till partigrupperna med ett belopp som förvaltningen bestämmer.

Om ett parti inte återkommer till riksdagen efter ett val, ska de medel som inte förbrukats betalas tillbaka till Riksdagsförvaltningen.

2 § Riksdagsförvaltningen ska lämna stöd till kostnader för riksdagsledamöternas resor för deltagande i internationella konferenser utomlands och andra utrikes resor med ett belopp som förvaltningen bestämmer.

3 § Det finns bestämmelser om utrikes tjänsteresa i lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter.

Begränsning av stöd

4 § En partigrupp får inte bevilja en ledamot större stöd till kostnader för en utrikes resa enligt 1 och 2 §§ än vad en arbetstagare hos Riksdagsförvaltningen skulle ha fått för att i sin anställning delta i en motsvarande resa.

5 kap. Stöd till partigrupper för kostnader för riksdagsledamöters språkutbildning

1 § Riksdagsförvaltningen ska lämna stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas språkutbildning med ett belopp som förvaltningen bestämmer.

Om ett parti inte återkommer till riksdagen efter ett val, ska de medel som inte har förbrukats betalas tillbaka till Riksdagsförvaltningen.

2 § Det finns bestämmelser om stöd till vidareutbildning för riksdagsledamöterna i lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter.

6 kap. Stöd till en enskild ledamot som har blivit invald utan att tillhöra en partigrupp

1 § Till en ledamot som har blivit invald i riksdagen genom att partiet fått minst tolv procent av rösterna i den egna valkretsen ska Riksdagsförvaltningen lämna stöd, med tillämpning i övrigt av bestämmelserna i denna lag, i form av

1. basstöd till partigrupp med en niondel av vad som ska tillkomma ett parti som inte är regeringsparti,
2. stöd enligt 3 kap. 2 §, och
3. stöd enligt 4 kap. 2 § för ett mandat.

7 kap. Redovisning av stöden

1 § Var och en av partigrupperna ska för varje räkenskapsår lämna en redovisning till Riksdagsförvaltningen av hur partigruppen har använt det stöd som den har tagit emot enligt bestämmelser i denna lag. Redovisningen ska lämnas senast den 1 juli året efter räkenskapsårets slut.

Denna lag ska träda i kraft den 1 januari 2015 då lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen ska upphöra att gälla.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ att 1–3 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

1 §¹

Arvoden för vissa uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ ska betalas enligt följande:

Organ/Befattning	Månadsarvode i procent av arvode som riksdagsledamot
1. Sveriges riksbank	
Fullmäktiges ordförande:	27,5
Fullmäktiges vice ordförande:	23
Annan fullmäktig:	14
Suppleant för fullmäktig:	3,5
2. Riksdagsstyrelsen	
Vald ledamot i riksdagsstyrelsen:	15
Företrädaren för en partigrupp utan vald ledamot i riksdagsstyrelsen:	15
3. Riksrevisionens parlamentariska råd	
Ordförande:	10
Vice ordförande:	7,5
Ledamot som inte är ordförande eller vice ordförande:	2
4. Nordiska rådets svenska delegation	
Ordförande:	4
Ledamot av arbetsutskottet som inte är ordförande i delegationen:	1

---

¹ Senaste lydelse SFS 2012:885.

5. Stiftelsen Riksbankens jubileumsfond

Ordförande:	11,5
Vice ordförande:	8
Annan ledamot och suppleant:	5

6. EU-nämnden

Ordförande:	20
Vice ordförande:	15

*Föreslagen lydelse***1 §**

Arvoden för vissa uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ ska betalas enligt följande:

Organ/Befattning	Månadsarvode i procent av arvode som riksdagsledamot
1. Sveriges riksbank	
Fullmäktiges ordförande:	27,5
Fullmäktiges vice ordförande:	23
Annan fullmäktig:	14
Suppleant för fullmäktig:	3,5
2. Riksdagsstyrelsen	
Vald ledamot i riksdagsstyrelsen:	15
Företrädaren för en partigrupp utan vald ledamot i riksdagsstyrelsen:	15
3. Riksrevisionens parlamentariska råd	
Ordförande:	10
Vice ordförande:	7,5
Ledamot som inte är ordförande eller vice ordförande:	2
4. Nordiska rådets svenska delegation	
Ordförande:	4
Ledamot av arbetsutskottet som inte är	

ordförande i delegationen:	1
5. Stiftelsen Riksbankens jubileumsfond	
Ordförande:	11,5
Vice ordförande:	8
Annan ledamot och suppleant:	5

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §²

För fullgörande av uppdrag som anges i 1 § samt som tjänstgörande ledamot, suppleant och tillfällig ersättare i EU-nämnden betalas särskilt arvode för sammanträdesdag som infaller en måndag, en fredag eller under plenifria perioder (sammanträdesarvode). Sammanträdesarvode betalas dock inte till

a) vald ledamot och företrädare för partigrupp utan vald ledamot i riksdagsstyrelsen eller

b) ordförande och vice ordförande i EU-nämnden. Sammanträdesarvode betalas även till

1. ledamot och tjänstgörande ersättare i ledamotsrådet,

2. tjänstgörande suppleant och tjänstgörande ersättare för företrädare för partigrupp utan vald ledamot i riksdagsstyrelsen,

3. suppleant i Nordiska rådets svenska delegations arbetsutskott,

4. ledamot och suppleant i Utrikesnämnden för sammanträde som är förlagt till period då riksdagen har plenifri tid,

5. riksdagsledamot vid deltagande på uppdrag av riksdagen i Nordiska rådets verksamhet i den mån motsvarande ersättning inte betalas från

För fullgörande av sådana uppdrag som anges i 1 § ska det betalas ett särskilt arvode för sammanträdesdag som infaller en måndag, en fredag eller under plenifria perioder (sammanträdesarvode). Sammanträdesarvode ska dock inte betalas till vald ledamot och företrädare för partigrupp utan vald ledamot i riksdagsstyrelsen.

Sammanträdesarvode betalas även till

1. ledamot och tjänstgörande ersättare i ledamotsrådet,

2. tjänstgörande suppleant och tjänstgörande ersättare för företrädare för partigrupp utan vald ledamot i riksdagsstyrelsen,

3. suppleant i Nordiska rådets svenska delegations arbetsutskott,

4. ledamot och suppleant i Utrikesnämnden för sammanträde som är förlagt till period då riksdagen har plenifri tid,

5. riksdagsledamot vid deltagande på uppdrag av riksdagen i Nordiska rådets verksamhet i den mån motsvarande ersättning inte betalas från

² Senaste lydelse SFS 2012:885.

Nordiska rådet,

6. riksdagsledamot vid deltagande på uppdrag av riksdagen i Europarådets verksamhet i den mån motsvarande ersättning inte betalas från Europarådet samt

7. riksdagsledamot vid deltagande på uppdrag av riksdagen i den parlamentariska församlingens verksamhet i Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa i den mån motsvarande ersättning inte betalas från den parlamentariska församlingen.

Arvodesbeloppen fastställs av riksdagsstyrelsen.

Till suppleant som deltar i sammanträde utan att delta i beslut betalas sammanträdesarvode endast om respektive organ beslutar det.

Nordiska rådet,

6. riksdagsledamot vid deltagande på uppdrag av riksdagen i Europarådets verksamhet i den mån motsvarande ersättning inte betalas från Europarådet samt

7. riksdagsledamot vid deltagande på uppdrag av riksdagen i den parlamentariska församlingens verksamhet i Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa i den mån motsvarande ersättning inte betalas från den parlamentariska församlingen.

Arvodesbeloppen ska fastställas av riksdagsstyrelsen.

Till suppleant som deltar i sammanträde utan att delta i beslut betalas sammanträdesarvode endast om respektive organ beslutar det.

3 §³

För inrikes resor som företas för fullgörande av uppdrag som uppräknas i 1 eller 2 § lämnas resekostnadsersättningar och traktamente

för riksdagsledamöter enligt regler i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter efter samordning med den resekostnads- och traktamentsersättning som i övrigt lämnas från Riksdagsförvaltningen,

för ledamöter i Riksrevisionens parlamentariska råd enligt bestämmelser i lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen,

för fullmäktige och suppleanter för fullmäktige i Riksbanken som inte är riksdagsledamöter enligt de bestämmelser om sådana förmåner som enligt kollektivavtalet gäller för anställda

Den som gör en inrikes resa för att fullgöra något sådant uppdrag som räknas upp i 1 eller 2 §§ har rätt till resekostnadsersättningar och traktamente enligt andra stycket.

Resekostnadsersättningar och traktamente lämnas

1. för riksdagsledamöter enligt regler i lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter efter samordning med den resekostnads- och traktamentsersättning som i övrigt lämnas från Riksdagsförvaltningen,

2. för ledamöter i Riksrevisionens parlamentariska råd enligt bestämmelser i lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen,

3. för fullmäktige och suppleanter för fullmäktige i Riksbanken som inte är riksdagsledamöter enligt de bestämmelser om sådana förmåner som enligt kollektivavtalet gäller för arbets-

³ Senaste lydelse SFS 2011:747.

inom Riksbanken,

för övriga uppdragstagare enligt samma bestämmelser som för arbetstagare vid Riksdagsförvaltningen.

För utrikes resor gäller vad Riksdagsförvaltningen meddelar i tillämpningsföreskrifter.

tagare hos Riksbanken och

4. för övriga uppdragstagare enligt samma bestämmelser som för arbetstagare hos Riksdagsförvaltningen.

För utrikes resor gäller vad Riksdagsförvaltningen meddelar i tillämpningsföreskrifter.

Denna lag ska träda i kraft den 1 januari 2015.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:186) om överklagande av administrativa beslut av Riksdagsförvaltningen och riksdagens myndigheter

Häri genom föreskrivs i fråga om lagen (1989:186) om överklagande av administrativa beslut av Riksdagsförvaltningen och riksdagens myndigheter att 7 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §⁴

Beslut varigenom Riksdagens överklagandenämnd prövat en dit överklagad fråga får inte överklagas.

Ett beslut som avses i 4 § första stycket överklagas hos Högsta förvaltningsdomstolen om talan förs av en enskild eller av en kommunal myndighet.

Ett beslut om inkomstgaranti eller efterlevandeskydd överklagas enligt bestämmelserna i 16 kap. lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter eller 12 kap. den upphävda lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet.

Övriga beslut överklagas i enlighet med 9 kap. 5 § riksdagsordningen hos Riksdagens överklagandenämnd.

Ett beslut genom vilket Riksdagens överklagandenämnd *har* prövat en dit överklagad fråga får inte överklagas.

Ett beslut som avses i 4 § första stycket *får* överklagas hos Högsta förvaltningsdomstolen om talan förs av en enskild eller av en kommunal myndighet.

Ett beslut om inkomstgaranti eller efterlevandeskydd *får* överklagas enligt bestämmelserna i 15 kap. lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter eller 12 kap. den upphävda lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet.

Övriga beslut *får* överklagas i enlighet med 9 kap. 5 § riksdagsordningen hos Riksdagens överklagandenämnd.

Denna lag ska träda i kraft den 1 januari 2015.

---

⁴ Senaste lydelse SFS 2012:886.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:359) om arvoden till statsråden m.m.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1991:359) om arvoden till statsråden m.m. att 6 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §⁵

Ett statsråd som har längre färdväg än 70 *km* från bostaden på hemorten till Regeringskansliet har, om förutsättningarna för avdrag i 12 kap. 18–20 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) är uppfyllda, rätt till avlöningsförstärkning med de belopp som gäller för tjänstemän med tidsbegränsad anställning i Regeringskansliet. Ersättning för logikostnad betalas med samma belopp som gäller för riksdagsledamöter enligt 5 kap. 4 § lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter. För resor mellan Stockholm och hemorten *betalas dessutom* resekostnadsersättning.

Ett statsråd som har längre färdväg än 70 *kilometer* från bostaden på hemorten till Regeringskansliet har, om förutsättningarna för avdrag i 12 kap. 18–20 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) är uppfyllda, rätt till avlöningsförstärkning med de belopp som gäller för tjänstemän med tidsbegränsad anställning i Regeringskansliet. Ersättning för logikostnad *ska* betalas med samma belopp som gäller för riksdagsledamöter enligt 5 kap. 4 § lagen (2015:xxx) om ersättning till riksdagens ledamöter. För resor mellan Stockholm och hemorten *ska dessutom betalas* resekostnadsersättning.

Denna lag ska träda i kraft den 1 januari 2015.

---

⁵ Senaste lydelse SFS 2006:991.

6 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229) att 11 kap. 17 b § och 67 kap. 6 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap

17 b §⁶

Förmån av omställningsstöd enligt 13 kap. 1 b § och 13 a kap. 2 § lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter ska inte tas upp.

Förmån av omställningsstöd enligt 12 kap. 3 § och 13 kap. 2 § lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter ska inte tas upp.

67 kap.

6 §⁷

Med arbetsinkomster avses vid tillämpningen av detta kapitel sådana inkomster som anges i 59 kap. 8–12 §§, 13 § 10, 12 och 13, 14 § första stycket 1–3 och 5 samt 15–19 och 27 §§ socialförsäkringsbalken med undantag för sådana inkomster som anges i 59 kap. 23, 25, 26 och 28 §§ samma balk. Som arbetsinkomst avses även inkomst från självständig näringsverksamhet som bedrivs utomlands, om den skattskyldige i inte oväsentlig omfattning har arbetat i verksamheten.

Ekonomiskt omställningsstöd och inkomstgaranti enligt lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter ska inte anses som arbetsinkomst.

Ekonomiskt omställningsstöd och inkomstgaranti enligt lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter ska inte anses som arbetsinkomst.

Vid beräkningen av skattereduktionen ska arbetsinkomsterna utgöras av

- överskott i inkomstslaget tjänst, och
- överskott i inkomstslaget näringsverksamhet minskat med sjukpenning eller annan ersättning som anges i 15 kap. 8 §.

Arbetsinkomsterna ska minskas med allmänna avdrag enligt 62 kap. och sjöinkomstavdrag enligt 64 kap. samt avrundas nedåt till helt hundratal kronor.

Denna lag ska träda i kraft den 1 januari 2015.

⁶ Senaste lydelse SFS 2013:766.

⁷ Senaste lydelse SFS 2013:766.

7 Förslag till lag om ändring i lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen att 17 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §⁸

Föreskrifter om arvoden till ledamöterna i Riksrevisionens parlamentariska råd finns i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ.

Under resor och förrättningar som ledamöterna gör för sitt uppdrag har de rätt till ersättning enligt 4 och 5 kap. lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter och tillämpningsföreskrifterna till denna. Vid bedömningen av rätten till ersättning ska ledamöternas bostad på hemorten anses som tjänsteställe.

Under resor och förrättningar som ledamöterna gör för sitt uppdrag har de rätt till ersättning enligt 4 och 5 kap. lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter och tillämpningsföreskrifterna till denna. Vid bedömningen av rätten till ersättning ska ledamöternas bostad på hemorten anses som tjänsteställe.

Denna lag ska träda i kraft den 1 januari 2015.

---

⁸ Senaste lydelse SFS 2010:1421.

8 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen att 2 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §⁹

Riksdagsförvaltningen ska om annat inte är särskilt föreskrivet

1. upprätta förslag till anslag på statens budget för riksdagen och Riksdagsförvaltningen,

2. utfärda anvisningar för utarbetandet av förslag till anslag på statens budget för riksdagens myndigheter utom Riksbanken,

3. upprätta anslagsdirektiv för var och en av riksdagens myndigheter, utom Riksbanken, över de finansiella villkor som gäller för respektive myndighet med anledning av riksdagens beslut om statens budget,

4. besluta i frågor om ekonomiska förmåner enligt *lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter* respektive den upphävda *lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet*,

5. ansvara för löner, arvoden och andra ersättningar till arbetstagare och arvodesberättigade hos Riksdagsförvaltningen, riksdagens nämnder och övriga riksdagsorgan samt svara för hanteringen av pensioner och andra förmåner till dessa och deras efterlevande,

6. ingå centrala kollektivavtal samt i övrigt utöva arbetsgivarens befogenheter enligt dessa när det gäller riksdagens myndigheter samt företrädare riksdagens myndigheter som arbetsgivare i arbetstvister om kollektivavtal som har slutits av Riksdagsförvaltningen,

7. svara för de utbetalningar som följer av beslut av riksdagens nämndmyndigheter, om kostnaderna ska belasta anslag som anvisats till Riksdagsförvaltningen,

4. besluta i frågor om ekonomiska förmåner enligt *lagen (2015:xxx) om ersättning till riksdagens ledamöter* respektive den upphävda *lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet*,

5. ansvara för löner, arvoden och andra ersättningar till arbetstagare och arvodesberättigade hos Riksdagsförvaltningen, riksdagens nämnder och övriga riksdagsorgan samt svara för hanteringen av pensioner och andra förmåner till dessa och deras efterlevande,

⁹ Senaste lydelse SFS 2013:764.

8. utföra övriga ekonomiadministrativa uppgifter för riksdagens nämndmyndigheter *samt*

8. utföra övriga ekonomiadministrativa uppgifter för riksdagens nämndmyndigheter,

9. ansvara för att ledamöter erbjuds parkeringsplats, övernattningsbostäder, arbetsrum, vidareutbildning, teknisk och elektronisk utrustning, barnverksamhet, försäkring och företagshälsovård samt

9. ansvara för att ledamöter som lämnar riksdagen erbjuds stöd för övergång till förvärvsarbete.

10. ansvara för att ledamöter som lämnar riksdagen erbjuds stöd för övergång till förvärvsarbete.

Riksdagsförvaltningen ska ge riksdagens myndigheter möjlighet att framföra sina synpunkter på förhandlingsfrågor som direkt berör respektive myndighet.

Riksdagsförvaltningen får till en av riksdagens myndigheter överlämna handläggningen av en avtalsfråga som är av betydelse för den myndigheten.

Riksdagsförvaltningen ska bereda riksdagens nämndmyndigheter tillfälle att lämna synpunkter på behovet av resurser.

Denna lag ska träda i kraft den 1 januari 2015.

9 Förslag till lag om ändring i lagen (2012:880) med instruktion för Valprövningsnämnden

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2012:880) med instruktion för Valprövningsnämnden att 16 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 §

För resor som ledamöter, sekreterare och andra som tjänstgör hos nämnden gör i sitt uppdrag ska Riksdagsförvaltningen betala resekostnadsersättning och traktamente enligt de bestämmelser som gäller för arbetstagare vid Riksdagsförvaltningen. I fråga om ersättning till den som även är ledamot av riksdagen finns bestämmelser i *lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter*.

För resor som ledamöter, sekreterare och andra som tjänstgör hos nämnden gör i sitt uppdrag ska Riksdagsförvaltningen betala resekostnadsersättning och traktamente enligt de bestämmelser som gäller för arbetstagare hos Riksdagsförvaltningen. I fråga om ersättning till den som även är ledamot av riksdagen finns bestämmelser i *lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter*.

Denna lag ska träda i kraft den 1 januari 2015.

10 Förslag till lag om ändring i lagen (2012:883) med instruktion för Riksdagens arvodesnämnd

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2012:883) med instruktion för Riksdagens arvodesnämnd att 1 och 17 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹⁰

Riksdagens arvodesnämnd ska i enlighet med

1. 3 kap. 1 § *lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter* fastställa det belopp för månad som ledamotsarvode ska betalas med,

2. 13 kap. 21 § samma lag besluta i frågor om inkomstgaranti och efterlevandeskydd,

3. 13 a kap. 20 § samma lag besluta i frågor om ekonomiskt omställningsstöd och efterlevandeskydd,

4. 9 kap. 12 a § den upphävda lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet besluta om jämkning av inkomstgaranti och

5. 9 kap. 23 § samma lag besluta om utbetalning av inkomstgaranti på nytt.

Nämnden ska ange vilka överväganden som föranlett beslutet.

Nämnden är en myndighet under riksdagen.

1. 3 kap. 1 § *lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter* fastställa det belopp per månad som ledamotsarvode ska betalas med,

2. 12 kap. 24 § samma lag besluta i frågor om inkomstgaranti och efterlevandeskydd,

3. 13 kap. 19 § samma lag besluta i frågor om ekonomiskt omställningsstöd och efterlevandeskydd,

17 §¹¹

Bestämmelser om överklagande av beslut som avses i 1 § finns i 16 kap. 2 § *lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter* samt i 12 kap. 1 § den upphävda lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet.

Bestämmelser om överklagande av beslut som avses i 1 § finns i 15 kap. 2 § *lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter* samt i 12 kap. 1 § den upphävda lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet.

Bestämmelser om överklagande av beslut som rör utlämnande av handlingar och uppgifter finns i lagen (1989:186) om överklagande av administrativa beslut av Riksdagsförvaltningen och riksdagens myndigheter.

¹⁰ Senaste lydelse SFS 2013:762.

¹¹ Senaste lydelse SFS 2013:762.

Denna lag ska träda i kraft den 1 januari 2015.

11 Förslag till lag om ändring i lagen (2012:884) med instruktion för Riksdagens överklagandenämnd

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2012:884) med instruktion för Riksdagens överklagandenämnd att 15 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §

För resor som ledamöter, sekreterare och andra som tjänstgör hos nämnden gör i sitt uppdrag ska Riksdagsförvaltningen betala resekostnadsersättning och traktamente enligt de bestämmelser som gäller för arbetstagare vid Riksdagsförvaltningen. I fråga om ersättning till den som även är ledamot av riksdagen finns bestämmelser i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter.

För resor som ledamöter, sekreterare och andra som tjänstgör hos nämnden gör i sitt uppdrag ska Riksdagsförvaltningen betala resekostnadsersättning och traktamente enligt de bestämmelser som gäller för arbetstagare hos Riksdagsförvaltningen. I fråga om ersättning till den som även är ledamot av riksdagen finns bestämmelser i lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter.

Denna lag ska träda i kraft den 1 januari 2015.

12 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1995:268) om samordning av statlig tjänstepension med vissa pensioner till riksdagens ledamöter och ledamöter av Europaparlamentet

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (1995:268) om samordning av statlig tjänstepension med vissa pensioner till riksdagens ledamöter och ledamöter av Europaparlamentet att 2, 11 och 12 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹²

I förordningen avses med

riksdagspension – pension enligt lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter i dess lydelse den 31 december 2009, summan av pension och tilläggsbelopp enligt 8 kap. 9–11 §§ nämnda lag från och med den 1 januari 2010, egenpension enligt motsvarande äldre författningar eller pension enligt lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet,

ledamotspension – egenpensionsförmåner enligt Europaparlamentets beslut 2005/684/EG, Euratom av den 28 september 2005 om antagande av Europaparlamentets ledamottsstadga,

tjänstepension – pension enligt statliga pensionsavtal eller pension eller inkomstgaranti enligt andra statliga pensionsbestämmelser,

nettopension – tjänstepension som inte ska samordnas med en socialförsäkringsförmån,

tjänstepensionsbelopp – pensionens eller inkomstgarantins normalbelopp eller motsvarande belopp,

tjänstetidsfaktor – förhållandet

1. riksdagspension – pension enligt lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter i dess lydelse den 31 december 2009, summan av pension och tilläggsbelopp enligt 8 kap. 9–11 §§ nämnda lag från och med den 1 januari 2010, egenpension enligt motsvarande äldre författningar eller pension enligt lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet,

2. ledamotspension – egenpensionsförmåner enligt Europaparlamentets beslut 2005/684/EG, Euratom av den 28 september 2005 om antagande av Europaparlamentets ledamottsstadga,

3. tjänstepension – pension enligt statliga pensionsavtal eller pension eller inkomstgaranti enligt andra statliga pensionsbestämmelser,

4. nettopension – tjänstepension som inte ska samordnas med en socialförsäkringsförmån,

5. tjänstepensionsbelopp – pensionens eller inkomstgarantins normalbelopp eller motsvarande belopp,

6. tjänstetidsfaktor – förhållandet

¹² Senaste lydelse SFS 2010:1147.

mellan den tid som får tillgodoräknas och den tid som behövs för hel pension eller hel inkomstgaranti enligt tillämpliga pensionsbestämmelser,

efterlevandepension – efterlevandepension enligt pensionsavtal för arbetstagare hos staten m.fl. (PA 03), enligt pensionsplan för arbetstagare hos staten m.fl. (PA- 91) eller motsvarande äldre bestämmelse och enligt lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter eller lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet eller efterlevandepension enligt Europaparlamentets beslut nr 2005/684/EG, Euratom.

mellan den tid som får tillgodoräknas och den tid som behövs för hel pension eller hel inkomstgaranti enligt tillämpliga pensionsbestämmelser,

7. efterlevandepension – efterlevandepension enligt pensionsavtal för arbetstagare hos staten m.fl. (PA 03), enligt pensionsplan för arbetstagare hos staten m.fl. (PA- 91) eller motsvarande äldre bestämmelse och enligt lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter eller lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet eller efterlevandepension enligt Europaparlamentets beslut nr 2005/684/EG, Euratom.

11 §¹³

Om det finns rätt till efterlevandepension i form av både riksdagspension och ledamotspension samt tjänstepension, ska tjänstepensionen minskas med övriga förmåner.

Familjepension enligt äldre statliga pensionsbestämmelser minskas med samtidigt utgiven efterlevandepension enligt *lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter*, *lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet* eller efterlevandepension enligt Europaparlamentets beslut nr 2005/684/EG, Euratom.

Familjepension enligt äldre statliga pensionsbestämmelser *ska* minskas med samtidigt utgiven efterlevandepension enligt *lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter*, *lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet* eller efterlevandepension enligt Europaparlamentets beslut nr 2005/684/EG, Euratom.

12 §¹⁴

Kompletterande efterlevandepension enligt pensionsplan för arbetstagare hos staten m.fl. och familjepension enligt äldre statliga pensionsbestämmelser samordnas med samtidigt utgiven kompletterande efterlevandepension enligt *lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter* eller *lagen (1996:304) om*

Kompletterande efterlevandepension enligt pensionsplan för arbetstagare hos staten m.fl. och familjepension enligt äldre statliga pensionsbestämmelser *ska* samordnas med samtidigt utgiven kompletterande efterlevandepension enligt *lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter* eller *lagen (1996:304) om arvode m.m.*

¹³ Senaste lydelse SFS 2009:1220.

¹⁴ Senaste lydelse SFS 2009:1220.

arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet enligt föreskrifterna i 4–6 a §§. Detta gäller även efterlevandepension enligt Europaparlamentets beslut nr 2005/684/EG, Euratom.

till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet enligt föreskrifterna i 4–6 a §§. Detta gäller även efterlevandepension enligt Europaparlamentets beslut nr 2005/684/EG, Euratom.

Denna förordning ska träda i kraft den 1 januari 2015.

13 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet att 8 a § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 a §¹⁵

Av 11 kap. 11 b § socialtjänstlagen (2001:453) och 6 § förordningen (2008:975) om uppgiftsskyldighet i vissa fall enligt socialtjänstlagen (2001:453) framgår att vissa uppgifter ska lämnas till socialnämnden.

Av 13 kap. 24 a § lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter och 9 kap. 20 a § lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges företrädare i Europaparlamentet framgår att vissa uppgifter ska lämnas till Statens tjänstepensionsverk.

Av 12 kap. 28 § lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter och 9 kap. 20 a § lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges företrädare i Europaparlamentet framgår att vissa uppgifter ska lämnas till Statens tjänstepensionsverk.

Denna förordning ska träda i kraft den 1 januari 2015.

---

¹⁵ Senaste lydelse SFS 2010:556.

14 Förslag till tillämpningsföreskrifter och allmänna råd till lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter

Riksdagsstyrelsen föreskriver med stöd av 1 kap. 10 § lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter följande.

Till 1 kap. 4 §

Ersättare för en ledamot

1 § För en ersättare för en ledamot gäller samma bestämmelser som för en ledamot, om det inte föreskrivs någonting annat i de här tillämpningsföreskrifterna.

Ersättares ersättning för förlorad semester

2 § En ersättare som vill ha semesterkompensation ska ansöka om det hos Riksdagsförvaltningen.

3 § Riksdagsförvaltningen ska till en ersättare som har en anställning betala semesterkompensation med ett belopp som motsvarar ersättningen för de förlorade semesterdagar som skulle ha betalats ut till ersättaren.

Till en ansökan om semesterkompensation ska ersättaren bifoga ett intyg från sin arbetsgivare som visar hur många semesterdagar som har gått förlorade och med vilka belopp ersättning för semesterdagarna skulle ha betalats ut.

4 § Riksdagsförvaltningen ska till en ersättare som driver en egen verksamhet för varje förlorad semesterdag betala semesterkompensation med ett belopp som motsvarar ersättares fastställda sjukpenninggrundande inkomst enligt 25–28 kap. socialförsäkringsbalken delat med 365.

Till en ansökan om semesterkompensation ska ersättaren bifoga ett beslut från Försäkringskassan som visar ersättares fastställda sjukpenninggrundande inkomst.

Till 3 kap. 3 §

Särskilt arvodesbelopp

5 § Det särskilda arvodesbeloppet för en sammanträdesdag som infaller på en måndag, en fredag eller under plenifria perioder ska uppgå till 700 kronor per sammanträde.

Till 3 kap. 5 §*Sjukanmälan*

6 § En ledamot ska göra en sjukanmälan till Riksdagsförvaltningen under den första dagen av sin sjukledighet.

Om sjukledigheten varar under längre tid än sju dagar, ska ledamoten ge in ett läkarintyg till Riksdagsförvaltningen.

Till 4 kap. 1 och 2 §§*Tjänsteresa*

7 § Som tjänsteresa ska betraktas

- a) resa till och från riksdagen för att delta i det löpande riksdagsarbetet,
- b) resa till, från samt i den valkrets för vilken ledamoten är vald,
- c) resa som beror på sammanträde med riksdagsgruppen, partikonferens och annat partiarrangemang, utskottsresa samt deltagande i arbetet i nämnder, delegationer, kommittéer eller liknande inom riksdagen,
- d) en egen studieresa som en riksdagsledamot gör i utövningen av sitt uppdrag, och
- e) en resa som beror på att en ledamot medverkar i ett arrangemang som syftar till att informera om riksdagen eller riksdagsuppdraget.

8 § Resor som inte direkt beror på riksdagsledamotsuppdraget, såsom uppdrag för organisationer, kommuner eller myndigheter, ska inte betraktas som tjänsteresor.

Faktisk kostnad

9 § Den faktiska kostnaden för en resa ska innefatta kostnader för resebevis, biljetter och bagageförvaring.

Vid resa med egen bil, förmånsbil eller motorcykel ska i den faktiska kostnaden ingå fastställd kilometerersättning och utlägg för parkering och trängselskatt.

Till 4 kap. 3 §*Faktisk kostnad*

10 § Tillämpningsföreskrifterna i 9 § till 4 kap. 1 och 2 §§ lagen om ersättning till riksdagens ledamöter ska gälla även vid utrikes resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses.

Underlag för resor på grund av en extraordinär händelse

11 § En ledamot ska efter en resa, som har sin grund i en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses, till Riksdagsförvaltningen ge in ett underlag som visar

- a) vilken händelse som har lett till hemresan, och
- b) att ledamoten inte har kunnat boka av hemresan eller använda värdet av resan vid ett senare tillfälle.

Beslut om resekostnader för en medföljande person

12 § Talmannen ska besluta om ersättningen för kostnader för resa för en medföljande person som av särskilda skäl måste resa tillsammans med ledamoten.

Till 4 kap. 4 §*Val av färdmedel och färdväg*

13 § En ledamot ska vid sitt val av färdmedel särskilt beakta kostnaderna. Val av annat färdmedel än det billigaste ska kunna motiveras av ledamoten.

14 § Vid resa med eget fordon ska en ledamot välja den kortaste färdvägen, om det inte finns särskilda skäl för en längre färdväg.

Allmänna råd

En ledamot bör planlägga sina tjänsteresor och förrättningar noggrant för att kostnaderna ska bli så låga som möjligt. Biljetter bör köpas på ett sådant sätt att Riksdagsförvaltningen bara behöver betala enligt de resevillkor och för den service som tjänsteresan kräver. En ledamot bör beakta möjligheten att köpa rabatterade biljetter och att samordna flera tjänsteresor.

En ledamot bör anpassa färd sättet till uppdragets karaktär. Vid till exempel gruppresor utomlands bör samtliga resenärer resa på likartat sätt för att undvika merkostnader. En ledamot bör välja det billigaste färd sättet så länge detta inte medför hinder mot att genomföra uppdraget på ett effektivt sätt.

En ledamot bör planera resor i tjänsten så att största möjliga hänsyn tas till miljön.

Resor som ordnas genom den resebyrå som Riksdagsförvaltningen anlitar

15 § Vid den resebyrå som Riksdagsförvaltningen anlitar får en ledamot boka

- a) inrikes tjänsteresor,
- b) inrikes resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten, eller
- c) inrikes resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses.

En ledamot ska i första hand beställa biljetter hos den resebyrå som Riksdagsförvaltningen anlitar, och ledamoten ska normalt utnyttja de ramavtal som Riksdagsförvaltningen har ingått eller andra statliga ramavtal.

Allmänna råd

En ledamot bör boka alla delar av resan vid ett och samma tillfälle och i så god tid att resebyrån kan räkna ut det billigaste och effektivaste resealternativet. Biljettpriser är ofta förknippade med sådana villkor att det lönar sig att kombinera flera resor, även om dessa sker vid olika tider och till olika platser. En ledamot bör därför informera resebyrån om planerade framtida resor så att biljettpriserna blir så förmånliga som möjligt.

Resa med lokaltrafik och länstrafik

16 § En ledamot har rätt till ersättning för kostnader för resa med lokaltrafik och länstrafik bara vid

- a) tjänsteresor,
- b) resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten, eller
- c) resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses.

Ledamoten får, förutom vid resa enligt första stycket, använda månadskort eller liknande periodkort för resa med lokaltrafik och länstrafik vid resor som avses i 22 §.

Resa med tåg

17 § En ledamot har rätt till ett årskort på tåg. Ett sådant kort får användas bara för

- a) tjänsteresor,
- b) resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten,
- c) resor vid en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses, eller
- d) för en sådan resa som avses i 22 §.

18 § En ledamot har rätt till ersättning för kostnader för tågresor som inte omfattas av årskortet enligt 17 §. Detta gäller dock bara vid

- a) tjänsteresor,
- b) resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten, eller
- c) resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses.

Tågresor ska en ledamot i första hand boka via den resebyrå som Riksdagsförvaltningen anlitar.

19 § Vid tågresor utomlands får en ledamot boka 1:a klass färdbiljett och singelkupé.

Resa med flyg

20 § En ledamot har rätt till ersättning för kostnader för flygresor bara vid

- a) tjänsteresor,
- b) resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten, eller
- c) resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses.

21 § En ledamot som har långa resvägar eller andra särskilda behov med hänsyn till resemönster kan få destinationskort, årskort eller liknande färdbevis för flyg.

Ett sådant kort får endast användas för

- a) tjänsteresor,
- b) resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten,
- c) resor vid en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses, eller
- d) för en sådan resa som avses i 22 §.

Riksdagsförvaltningen ska besluta om att beställa destinationskort, årskort eller liknande färdbevis för flyg.

Allmänna råd

En ledamot bör välja den billigaste flygresan så länge det inte hindrar att uppdraget genomförs på ett effektivt sätt. En ledamot bör i första hand välja ekonomiklass.

Användande av års- eller månadskort för lokaltrafik, länstrafik, tåg eller flyg i annat statligt uppdrag

22 § Ett års- eller månadskort som en ledamot har fått av Riksdagsförvaltningen får utnyttjas för resa med anledning av andra statliga uppdrag än riksdagsuppdraget.

Vid en sådan resa ska Riksdagsförvaltningen, utöver kostnaden för års- eller månadskortet, inte betala resekostnader eller traktamente.

Resa med taxi

23 § En ledamot har rätt till ersättning för kostnader för resa med taxi när lämpliga allmänna kommunikationer saknas eller då det finns särskilda skäl. Särskilda skäl för att resa med taxi kan vara att riksdagsledamoten

- a) gör en beaktansvärd tidsvinst,
- b) har tungt eller skrymmande bagage,
- c) samåker,
- d) har medicinska skäl för att åka taxi, eller
- e) har fått en rekommendation av Riksdagsförvaltningen om att han eller hon av säkerhetsskäl bör åka taxi såväl vid tjänsteresor som privata resor (taxirekommendation).

Rätt till ersättning för taxikostnader gäller bara vid

- a) tjänsteresor,
- b) resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten,
- c) resor vid en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses, eller
- d) privata resor vid taxirekommendation.

Allmänna råd

För dagliga resor i Stockholmsområdet mellan en bostad eller en övernattingsbostad och riksdagen bör en ledamot resa med taxi under normal arbetstid endast då det saknas lämpliga alternativ eller om det finns särskilda skäl.

I det fall en taxiresa är motiverad bör samåkning eftersträvas för att sänka kostnaderna.

Hyra av bil eller buss

24 § En ledamot har rätt till ersättning för kostnader för hyra av bil eller buss bara vid

- a) tjänsteresor,
- b) resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten, eller
- c) resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses.

En ledamot ska i första hand boka hyrbil genom den resebyrå som Riksdagsförvaltningen anlitar med det statliga hyrbilsavtalet som grund.

Riksdagsförvaltningen ska svara för kostnaderna för förarplatsförsäkring och självriskreducering vid en ledamots hyra av bil eller buss.

25 § En bil får hyras under en tidsperiod som sträcker sig över flera förrättningar som följer på varandra, om det är det mest kostnadseffektiva alternativet. En förutsättning är dock att ledamoten för en körjournal som lämnas in tillsammans med debiteringsunderlaget från hyrfirman.

Om det finns särskilda skäl, kan en ledamot få ersättning för kostnader för hyra av buss. En förutsättning för att kostnaderna ska ersättas är att transporten i huvudsak gäller resenärer för vilka Riksdagsförvaltningen har kostnadsansvar.

Allmänna råd

En ledamot bör hyra bil av B-kategori, i regel en liten mellanklassbil. Vid särskilt behov av en större bil får ledamoten hyra en bil av C- eller D-kategori. Förarplatsförsäkring och självriskreducering (CDW – Collision Damage Waiver) bör tecknas i samband med bokningen av hyrbil. Vid hyra av bil utomlands bör föraren teckna de försäkringar på plats som behövs för att få ett fullgott försäkringsskydd. Om den planerade hyrtiden överstiger två veckor bör ledamoten först samråda med Riksdagsförvaltningen.

Antalet ersättningsberättigade resenärer bör ligga till grund för beställningen av en buss. Om en ledamot överväger att hyra buss bör ledamoten först kontakta Riksdagsförvaltningen.

Båtresor

26 § En ledamot har rätt till ersättning för kostnader för resa med båt bara vid

- a) tjänsteresor,
- b) resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten, eller
- c) resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses.

Allmänna råd

En ledamot får boka enkelhytt vid båtresor.

Förlängning av vistelse

27 § För att minska resekostnaderna får en ledamot förlänga sin vistelse, till exempel över en lördag eller söndag.

Om en ledamot av andra skäl än för att minska resekostnaderna väljer att resa tidigare eller att stanna kvar på förrättningsorten i anslutning till förrättningen, ska ledamoten själv betala samtliga merkostnader som uppkommer på grund av den förlängda vistelsen. Tjänstgöringstiden på orten ska dock stå i rimlig proportion till den förlängda vistelsen.

Bonuspoäng

28 § En ledamot får inte använda bonuspoäng, fribiljetter och liknande trohetsförmåner som har tjänats in i tjänsten från flygbolag, taxibolag, hotell eller liknande annat än vid

- a) tjänsteresor,
- b) resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten, eller
- c) resor vid en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses.

Trots första stycket får en ledamot även använda trohetsförmånerna för uppgradering till högre klass.

29 § Om en ledamot gör en tjänsteresa med bonuspoäng och ett reseföretags bonusregler medger det, får ledamoten med sina övriga bonuspoäng bekosta även en medresande ledamots tjänsteresa eller en tjänsteresa för någon som är arbetstagare hos Riksdagsförvaltningen eller hos ett partikansli i riksdagen.

Kontanta ersättningar eller motsvarande värdebevis ska en ledamot omgående redovisa och lämna in till Riksdagsförvaltningen.

Allmänna råd

En ledamot bör lämna sitt kontoutdrag för bonuspoängen till den resebyrå som Riksdagsförvaltningen anlitar. Resebyrån har i uppgift att bevaka när bonuspoängen kan utnyttjas för planerad tjänsteresa.

Delad resa

30 § Om en politisk sekreterare eller någon annan som inte har rätt till ersättning från Riksdagsförvaltningens anslag följer med på en ledamots tjänsteresa, ska den medföljande personen ersätta Riksdagsförvaltningen för eventuell uppkommen merkostnad.

Försäkringsskydd under tjänsteresa

31 § En ledamot har rätt till ett försäkringsskydd under en tjänsteresa.

Betalkort

32 § Riksdagsförvaltningen får förse en ledamot med ett betalkort för betalning av kostnader till följd av en tjänsteresa.

Riksdagsförvaltningen ska endast förse en ledamot med betalkort från ett kortföretag som har avtal med staten om sådana tjänster.

Riksdagsförvaltningen ska endast förse en ledamot med ett betalkort för vilket han eller hon har ett personligt betalningsansvar.

33 § En ledamot ska lämna tillbaka betalkortet när uppdraget som riksdagsledamot upphör.

Allmänna råd

En ledamot bör använda betalkortet främst för utgifter till följd av tjänsteresor, resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten och resor vid en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses enligt 4 kap. 1–3 §§ lagen om ersättning till riksdagens ledamöter.

Till 4 kap. 5–8 §§*Val av färdmedel, betalkort och fribiljetter*

34 § Tillämpningsföreskrifterna i 13, 14, 18–20 och 23–33 §§ till 4 kap. 4 § lagen om ersättning till riksdagens ledamöter ska även gälla vid

- a) utrikes tjänsteresor,
- b) resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten som ligger i ett annat land än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, eller
- c) utrikes resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses.

Allmänna råd

De allmänna råden till 4 kap. 4 § lagen om ersättning till riksdagens ledamöter bör även gälla vid

- utrikes tjänsteresor,
- resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten som ligger i ett annat land än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, eller
- utrikes resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses.

Tillämpning av avtal om ersättning m.m. vid tjänsteresa och förrättning utomlands

35 § Vid en utrikes tjänsteresa ska Riksdagsförvaltningen tillämpa villkoren i det avtal om ersättning m.m. vid tjänsteresa och förrättning utomlands som har träffats mellan Arbetsgivarverket och de statsanställdas huvudorganisationer.

En reseräkning som en ledamot ger in med anledning av en utrikes tjänsteresa ska enligt 4 kap. 11 § lagen om ersättning till riksdagens ledamöter dock lämnas in senast sex månader efter det att resan eller förrättningen avslutades.

Beslut om utrikes tjänsteresa och utrikes resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten

36 § Talmannen ska besluta om sina egna utrikes tjänsteresor.

Talmannen ska besluta också om

- a) utrikes tjänsteresor som en riksdagsledamot måste göra med anledning av ett särskilt uppdrag för riksdagen (efter samråd med företrädare för parti-grupperna i riksdagen),
- b) konferensresor med en partigrupp i riksdagen på fartyg till Östersjöhamn, och
- c) resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten som ligger i ett annat land än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

37 § Den vice talman som Riksdagsförvaltningen har utsett ska besluta om utrikes tjänsteresor för nordiska parlamentariska arrangemang.

38 § Den vice talman eller de vice talmän som Riksdagsförvaltningen har utsett ska besluta om utrikes tjänsteresor enligt 4 kap. 1 § lagen om ersättning till riksdagens ledamöter (enskild utrikes tjänsteresa).

39 § En delegation, en styrelse eller motsvarande som har tilldelats en egen budget genom beslut av Riksdagsförvaltningen ska besluta om resa inom delegationens ansvarsområde.

40 § Riksdagsförvaltningen ska besluta om språkresor.

41 § En ledamot får besluta om förrättningsresor i Sverige som med hänsyn till kostnads-, tids- eller miljöaspekter bör göras till eller från en nordisk gränsregional flygplats.

Belopp för en ledamots enskilda utrikes tjänsteresor

42 § Beloppet för en ledamots enskilda utrikes tjänsteresor ska för en valperiod uppgå till högst 50 000 kronor.

Ansökan om en enskild utrikes resa efter den 15 april ett valår

43 § En riksdagsledamot som ansöker om en enskild utrikes resa efter den 15 april ett valår får utnyttja det belopp för resan som anges i 42 § bara om det finns särskilda skäl.

Resa trots Utrikesdepartementets avrådan

44 § Om en ledamot vill göra en enskild utrikes tjänsteresa till ett land eller område som Utrikesdepartementet har avrått från att resa till, ska ledamoten först samråda med den särskilda företrädaren för sin partigrupp.

Tjänsteresa i grupp

45 § En enskild utrikes tjänsteresa får göras i grupp.

Ansökan om enskilda utrikes tjänsteresor

46 § En ledamots ansökan om en enskild utrikes tjänsteresa eller en resa från och till en annan bostad än bostaden på hemorten som ligger i ett annat land än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ska lämnas till Riksdagsförvaltningen, ledningsstaben, senast 14 dagar före planerat avresedatum.

I ansökan ska ledamoten ange

- a) ändamålet med resan,
- b) en översiktlig plan för resan,
- c) i förekommande fall uppgift om att samråd enligt 44 § har skett,
- d) en uppgift om beräknade kostnader för resan,
- e) en uppgift om resan avses bli finansierad helt eller delvis med bonuspäng, och
- f) en uppgift om stöd till resan har sökts enligt lagen (2015:xxxx) om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen.

Den som är ersättare för en ledamot ska därutöver lämna uppgift om att samråd med den ordinarie ledamoten har ägt rum enligt 52 §.

Redogörelse för enskilda utrikes tjänsteresor

47 § Den vice talman som beslutar om enskilda utrikes tjänsteresor och talmannen som beslutar om resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten som ligger i ett annat land än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ska lämna regelbundna redogörelser för besluten till Riksdagsförvaltningen.

Prövning av beslut om enskilda utrikes tjänsteresor

48 § En ledamot som inte har beviljats en enskild utrikes tjänsteresa eller en resa från och till en annan bostad än bostaden på hemorten som ligger i ett annat land än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet får begära Riksdagsförvaltningens prövning av beslutet.

En begäran om prövning ska göras skriftligen och ha kommit in till Riksdagsförvaltningen, ledningsstaben, inom en månad från det att beslutet meddelades.

Skriftlig redovisning av en enskild utrikes tjänsteresa som en ledamot själv har fattat beslut om

49 § Den skriftliga redovisningen av en ledamots enskilda utrikes tjänsteresa som han eller hon själv har fattat beslut om ska innehålla uppgifter om

- a) resmål,
- b) tidpunkt för resan,
- c) kostnad för resan,
- d) om bonuspoäng har utnyttjats för resan, och
- e) vilka möten och besök som ledamoten har genomfört.

En uppföljning av resultatet av de enskilda utrikes tjänsteresor som en ledamot själv har fattat beslut om

50 § En gång per valperiod ska Riksdagsförvaltningen genomföra en uppföljning av de enskilda utrikes tjänsteresor som en ledamot själv har fattat beslut om.

Ersättares enskilda utrikes tjänsteresor

51 § Det rambelopp som Riksdagsförvaltningen enligt 42 § fastställer för en riksdagsledamots enskilda utrikes tjänsteresor får användas även av den som är ersättare för ledamoten, om ersättaren under valperioden har tjänstgjort i riksdagen sammanlagt minst ett år eller under valperioden ska tjänstgöra minst ett år.

52 § En ersättare för en riksdagsledamot ska samråda med den ordinarie ledamoten inför en enskild utrikes tjänsteresa.

Resor som ordnas genom den resebyrå som Riksdagsförvaltningen anlitar

53 § Efter beslut av en behörig beslutsfattare ska en ledamot i första hand boka följande resor genom den resebyrå som Riksdagsförvaltningen anlitar

- a) utrikes tjänsteresor, och
- b) resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten som ligger i ett annat land än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

En ledamot ska genom den resebyrå som Riksdagsförvaltningen anlitar i första hand boka också utrikes resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses.

Inrikes anslutningsresor

54 § En utrikes tjänsteresa ska anses påbörjad och avslutad vid ledamotens tjänsteställe i bostaden, vid arbetsstället i riksdagen eller där resan faktiskt har påbörjats eller avslutats.

En inrikes resa som ansluter till en utrikes tjänsteresa ska anses ingå som en del av den utrikes resan. Kostnaden för anslutningsresan ska betalas av den för vilkens räkning den utrikes tjänsteresan görs.

Ett års- eller månadskort som Riksdagsförvaltningen har tilldelat en riksdagsledamot får användas vid en inrikes anslutningsresa.

55 § Bestämmelser om ersättning för kostnader för inrikes anslutningsresa med egen bil finns i 59 och 60 §§ i tillämpningsföreskriften till 4 kap. 10 § lagen om ersättning till riksdagens ledamöter.

Tjänstepass

56 § Riksdagsförvaltningen får ordna tjänstepass för en riksdagsledamot som särskilt ansöker om detta. Tjänstepasset, som får användas bara inom ramen för riksdagsuppdraget, får betalas av Riksdagsförvaltningen om det finns särskilda skäl eller krav.

Visum

57 § Riksdagsförvaltningen eller den resebyrå som Riksdagsförvaltningen anlitar ska ordna ledamöternas viseringar.

Vaccinationer och medicin

58 § Riksdagsförvaltningen ska ersätta en ledamots vaccinationskostnad samt kostnad för förebyggande medicinering med anledning av en utrikes tjänsteresa.

Till 4 kap. 10 §*Kostnader vid resa med eget fordon*

59 § Riksdagsförvaltningen ska betala ersättning för kostnader vid en ledamots resa med eget fordon med följande belopp

- a) egen bil: det vid inkomsttaxeringen avdragsgilla beloppet med ett påslag om 80 öre per kilometer,
- b) förmånsbil: det vid inkomsttaxeringen avdragsgilla beloppet, och
- c) motorcykel: det vid inkomsttaxeringen avdragsgilla beloppet med ett påslag om 40 öre per kilometer.

60 § Om en ledamot vid en anslutningsresa med ett eget fordon har hämtats vid eller körts till den ort där han eller hon ska fortsätta resan med något annat färdmedel, ska Riksdagsförvaltningen betala ersättning för anslutningsresan fram respektive åter enligt samma bestämmelser som gäller för resan i övrigt.

Till 4 kap. 11 §*Reseräkning*

61 § En ledamot ska yrka ersättning för sina utlägg, fordonskostnader och traktamenten samt för kostnader som avser andra resor än sådana som har ordnats genom den resebyrå som Riksdagsförvaltningen anlitar genom att ge in en reseräkning till Riksdagsförvaltningen. Resans ändamål och färdväg ska framgå av reseräkningen.

Riksdagsförvaltningen får betala ersättning för utlägg endast mot kvitto eller något annat bevis för kostnaden. Har kvittot eller beviset kommit bort eller om det av någon annan orsak inte kan ges in, får Riksdagsförvaltningen ändå betala ersättning för utlägg, om ledamoten kan åberopa något annat underlag som stöd för att han eller hon har gjort utlägg.

62 § Dricks som en ledamot har betalat i samband med en inrikes tjänsteresa får inte ersättas.

63 § Efter en genomförd resa som har bokats vid Riksdagsförvaltningens anlitate resebyrå ska ledamoten attestera kostnaderna för resan. Genom detta intygar ledamoten att kostnaderna är riktiga.

Allmänna råd

I redovisningen av en förrättning (reseräkningen) krävs inga detaljuppgifter om resans ändamål.

En ledamot bör i reseräkningen använda följande begrepp:

- riksdagsresa,
- riksdagsgruppen,

- valkretsresa,
- resa med utskottet,
- partiarrangemang,
- massmediearrangemang,
- egen studieresa,
- informationsträff,
- väljarkontakter,
- resa med delegation, tex. IPU-delegationen, och
- kommitté, till exempel Riksdagskommittén (gäller enbart utredningar tillsatta inom riksdagen).

När en ledamot gör en tjänsteresa på uppdrag av ett riksdagsorgan bör namnet på riksdagsorganet alltid anges i reseräkningen.

Förskott

64 § Riksdagsförvaltningen får i undantagsfall betala ut ett förskott för en resekostnad.

Till 4 kap. 12 §

Riktlinjer för Riksdagsförvaltningens parkeringsplatser

65 § Närmare bestämmelser om Riksdagsförvaltningens parkeringsplatser finns i riktlinjerna (2009:11) för Riksdagsförvaltningens parkeringsplatser.

Till 5 kap. 2 §

Kostförmån

66 § Om en ledamot har fått en kostförmån ska Riksdagsförvaltningen göra måltidsavdrag från dagtraktamentet enligt följande

- a) frukost 20 procent,
- b) lunch 35 procent, och
- c) middag 35 procent.

Till 5 kap. 4 §

Bokning av hotellrum

67 § En ledamot ska i första hand boka hotellrum genom den resebyrå som Riksdagsförvaltningen anlitar. Ledamoten får även själv boka hotellrum på de hotell som Riksdagsförvaltningen har träffat avtal med eller som omfattas av statliga ramavtal. På orter där det inte finns något hotell som omfattas av sådana avtal, ska hotellrum bokas i motsvarande prisklass som de hotellrum som finns på de avtalsbundna hotellen.

Hotellkostnad för medföljande resenär

68 § Om en ledamot delar hotellrum med en person som inte har rätt till ersättning för logikostnader från Riksdagsförvaltningen, ska kostnaden för ledamoten anses utgöra 75 procent av priset för ett dubbelrum.

Hyra av annan bostad

69 § Om en ledamot som är på tjänsteresa utanför den vanliga verksamhetsorten hyr en annan bostad i stället för att bo på ett hotell, får ersättning beviljas för styrkta kostnader, dock högst med ett belopp som motsvarar vad ett hotellrum för en person normalt skulle kosta på orten.

Till 5 kap. 6 och 7 §§*Kostförmån*

70 § Om en ledamot har fått en kostförmån ska Riksdagsförvaltningen göra måltidsavdrag från dagtraktamentet enligt följande

- a) frukost 15 procent,
- b) lunch 35 procent, och
- c) middag 35 procent.

Traktamente vid förlängning av vistelse utomlands

71 § Vid en ledamots förlängning av sin vistelse utomlands för att minska resekostnaderna enligt 27 § tillämpningsföreskrifterna till 4 kap. 4 § och 34 § tillämpningsföreskrifterna till 4 kap. 5–8 §§ lagen om ersättning till riksdagens ledamöter, får Riksdagsförvaltningen betala hotellkostnaden och traktamente för de dagar som överstiger förrättnings- och resdagar under förutsättning att den totala kostnaden för resan och förrättningen blir lägre än om återresan hade företagits omedelbart efter förrättningens slut.

Till 6 kap. 1 §*Dispositionsrätt*

72 § En ledamot har rätt att disponera övernattningsbostaden under hela året från och med måndagen i den vecka då riksmötet öppnas och så länge uppdraget som riksdagsledamot varar.

En ledamot som är ledig från sitt uppdrag i mer än en månad är dock skyldig att låta ersättaren disponera bostaden.

Ledamoten är också skyldig att byta logi om Riksdagsförvaltningen bedömer att det krävs för till exempel underhållsarbeten i fastigheten. Riksdagsförvaltningen ska i god tid meddela en ledamot om ett logibyte.

Utrustning

73 § Riksdagsförvaltningen ska se till att övernattningsbostäderna är basmöblerade.

Riksdagsförvaltningen ska även se till att övernattningslägenheterna har basutrustat kök för matlagning och att övernattningsrummen är utrustade med pentryskåp för matlagning i begränsad omfattning.

En ledamot ska se till att bostaden är städad och försedd med handdukar, sänglinne etc. I bostäder i fastigheterna Cephalus 10 och Mars/Vulcanus 1 kan Riksdagsförvaltningen dock tillhandahålla städning, handdukar, sänglinne etc. mot en särskild avgift.

Underhåll

74 § Riksdagsförvaltningen ska svara för

- a) nycklar,
- b) avgiftsdebitering,
- c) besiktning, drift och underhåll av bostäderna,
- d) fönsterputsning en gång om året, och
- e) tvätt av gardiner och mattor.

Riksdagsförvaltningen ska i god tid informera en ledamot om åtgärder enligt punkterna d och e.

Akuta situationer

75 § Riksdagsförvaltningen får i akuta situationer gå in i bostaden för att vidta nödvändiga åtgärder utan att först ha underrättat ledamoten eller en annan person som enligt 81 § får vistas där. Förvaltningen ska snarast informera ledamoten om de åtgärder som har vidtagits.

Ordningsregler

76 § Sedvanliga ordningsregler för boende ska gälla i övernattningsbostäderna.

Åtgärder vid utflyttning

77 § Vid in- och utflyttning ska personal från Riksdagsförvaltningen genomföra en besiktning av bostaden, möblerna och utrustningen, om möjligt tillsammans med ledamoten.

En ledamot ska se till att bostaden är städad vid utflyttning. Riksdagsförvaltningen kan dock mot en särskild avgift utföra flyttstädning.

En ledamot ska transportera bort sina tillhörigheter från övernattningsbostaden.

Skador

78 § En ledamot ska ersätta Riksdagsförvaltningen för skador utöver normalt slitage och för skadade eller saknade inventarier.

Upplåtelseavtal

79 § Det ska upprättas ett skriftligt upplåtelseavtal mellan Riksdagsförvaltningen och ledamoten.

Avgift

80 § Riksdagsförvaltningen ska fastställa en avgift för övernattningsbostäderna med utgångspunkt i hyressättning enligt bruksvärdesprincipen och för övernattningsrummen med utgångspunkt i hyresnivån för jämförbara studentbostäder i Stockholms innerstad.

Allmänna råd

I avgiften bör kostnader för hushållsel och kabel-tv ingå.

Närstående person som övernattar

81 § En ledamot som disponerar en övernattningsbostad som inte är belägen i riksdagens lokaler får låta en närstående person övernatta i bostaden. En närstående person får inte övernatta på egen hand i övernattningsbostaden annat än enstaka nätter.

En ledamot som disponerar en övernattningsbostad i fastigheterna Cephalus 10 eller Mars/Vulcanus 1 får under enstaka nätter låta en närstående person övernatta i bostaden. En närstående person får inte övernatta på egen hand i övernattningsbostaden.

82 § En ledamot ska i förväg anmäla till riksdagens larmcentral att en närstående person ska övernatta i en bostad i fastigheterna Cephalus 10 eller Mars/Vulcanus 1.

83 § Riksdagsförvaltningen ska mot en särskild avgift erbjuda en ledamot extrabädd och extra sänglinne. Extrabädd och extra sänglinne kan beställas hos våningsassistenten eller lokalvården.

Kostnad för en övernattande person

84 § Om den närstående person som övernattar i bostaden inte har rätt till logiersättning, ska riksdagsledamotens logiersättning för denna tid reduceras till 75 procent. Ledamoten ska för en sådan övernattningsbetala tillbaka logiersättning med 25 procent av 1/30 per dag av den avgift per månad som är fastställd för övernattningsbostaden.

Någon reduktion av logiersättningen ska dock inte göras om en närstående person har övernattat i samband med riksdagens öppnande eller något annat officiellt arrangemang. Inte heller ska någon reduktion göras om barn under 18 år har övernattat.

Anmälan till Riksdagsförvaltningen

85 § En ledamot ska anmäla till förvaltningen när logiersättningen enligt 84 § ska reduceras. En sådan anmälan ska göras inom en månad från det att övernattningen ägde rum på en blankett som Riksdagsförvaltningen har tagit fram.

Utifrån de uppgifter som ledamoten har lämnat om övernattningen ska Riksdagsförvaltningen fakturera ledamoten för den ersättning som ska betalas tillbaka enligt 84 §.

En ledamot kan i stället välja att varje månad betala tillbaka en bestämd del av logiersättningen för övernattnig av en närstående enligt 84 §. Ledamoten behöver då inte göra någon anmälan enligt första stycket.

Begränsad service under sommarmånaderna

86 § Plenifri tid under månaderna juni–september får Riksdagsförvaltningen tillhandahålla en något begränsad service vad gäller lokalvård, våningsservice m.m.

Samråd om ändring av lokaler och byten av bostäder

87 § Partiernas gruppkanslier ska i god tid kontakta Riksdagsförvaltningen för samråd om planerade förändringar av lokalanvändningen samt om byten av rum och lägenheter så att förvaltningen får möjlighet att planera och genomföra nödvändiga åtgärder.

Till 6 kap. 3 §*Utflyttning*

88 § Om ett behov av logi uppkommer till följd av riksdagsuppdraget efter det att en ledamot som inte kandiderar har lämnat sin bostad, ska Riksdagsförvaltningen svara för att logi erbjuds inom Riksdagsförvaltningens bostadsbestånd eller, om detta inte är möjligt, på hotell.

Till 6 kap. 4 §*Disponering av ersättarrum*

89 § Om en ersättare inte kan ta över den ordinarie ledamotens övernattningsbostad, får ersättaren disponera ett ersättarrum.

Utrustning och städning av ersättarrum

90 § Riksdagsförvaltningen ska se till att ersättarrummen är basmöblerade samt att gemensamma toalett- och duschrum, pentry och rum med tv finns att tillgå.

Riksdagsförvaltningen ska också se till att städning av rummen utförs och att handdukar, sänglinne och liknande tillhandahålls ersättarna.

Riksdagsförvaltningen ska vidare se till att fönsterputsning utförs två gånger om året samt att gardiner och mattor tvättas i ersättarrummen. Förvaltningen bör i god tid informera ersättaren om sådana åtgärder.

Avgift

91 § Riksdagsförvaltningen ska fastställa en avgift för ersättarrummen.

Allmänna råd

I avgiften bör kostnader för hushållsel, gemensam tv, sänglinne, handdukar och lokalvård ingå.

Närstående person som övernattar

92 § En ersättare som disponerar ett ersättarrum i fastigheterna Cephalus 10 eller Mars/Vulcanus 1 får under enstaka nätter låta en närstående person övernatta i rummet. En närstående person får inte övernatta i ersättarrummet på egen hand.

En ersättare ska i förväg anmäla till riksdagens larmcentral att en närstående person ska övernatta i ersättarrummet.

93 § Riksdagsförvaltningen ska mot en särskild avgift erbjuda en ersättare extrabädd och extra sänglinne. Extrabädd och extra sänglinne kan beställas hos våningsassistenten eller lokalvården.

Kostnad för en övernattande person

94 § Om den närstående person som övernattar i ersättarrummet eller i en annan övernattningsbostad inom Riksdagsförvaltningens bostadsbestånd inte har rätt till logiersättning, ska ersättarens logiersättning för denna tid reduceras till 75 procent. Ersättaren ska för en sådan övernattning betala tillbaka logiersättning med 25 procent av 1/30 per dag av den avgift per månad som är fastställd för ersättarrummet.

Någon reducering av logiersättningen ska dock inte göras om en närstående person har övernattat i samband med riksdagens öppnande eller något annat officiellt arrangemang. Inte heller ska någon reducering ske om barn under 18 år har övernattat.

Anmälan till Riksdagsförvaltningen

95 § En ersättare ska anmäla till förvaltningen när logiersättningen enligt 94 § ska reduceras. En sådan anmälan ska göras inom en månad från det att övernattningen ägde rum på en blankett som riksdagsförvaltningen har tagit fram.

Utifrån de uppgifter ersättaren har lämnat om övernattningen ska Riksdagsförvaltningen fakturera ersättaren för den ersättning som ska betalas tillbaka enligt 94 §.

En ersättare får i stället välja att varje månad betala tillbaka en bestämd del av logiersättningen för övernattningsbostad av en närstående enligt 94 §. Ersättaren behöver då inte göra någon anmälan enligt första stycket.

Ordningsregler, begränsad service och samråd om ändring av lokaler

96 § Tillämpningsföreskrifterna i 76, 86 och 87 §§ till 6 kap. 1 § lagen om ersättning till riksdagens ledamöter gäller även ersättarrum.

Till 6 kap. 6 §

Högsta logiersättning för en egen övernattningsbostad

97 § En ledamots logiersättning för en egen övernattningsbostad får uppgå till högst 8 000 kronor per månad.

Allmänna råd

Den högsta logiersättning som en ledamot kan få för en egen övernattningsbostad bör anpassas till aktuella avgifter och faktiska avgiftshöjningar för övernattningsbostäderna i Riksdagsförvaltningens bostadsbestånd enligt 80 § i tillämpningsföreskriften till 6 kap. 1 § lagen om ersättning till riksdagens ledamöter.

Logikostnad

98 § Vid en beräkning av logikostnaden för en egen övernattningsbostad inom 50 kilometer från Riksdagshuset ska hyran eller avgiften för övernattningsbostaden anses utgöra ledamotens logikostnad.

99 § Om en ledamot delar en egen övernattningsbostad med en närstående person som inte har rätt till ersättning för logikostnader från Riksdagsförvaltningen, ska ledamotens logiersättning reduceras med

- a) 50 procent om den närstående personen bor i bostaden varje vecka,
- b) 37,5 procent om den närstående personen bor i bostaden minst tre veckor per månad men inte varje vecka,
- c) 25 procent om den närstående personen bor i bostaden minst två veckor per månad men inte tre veckor, och
- d) 12,5 procent om den närstående personen bor i bostaden under minst en vecka per månad men inte två veckor.

Om den närstående personen bor i bostaden mindre än en vecka per månad, ska logiersättningen inte reduceras.

100 § Om en ledamot delar en egen övernattningsbostad med någon annan än en närstående person som inte har rätt till ersättning för logikostnader från Riksdagsförvaltningen, ska ledamotens logiersättning reduceras med den andel av bostaden i procent som den andra personen disponerar.

Allmänna råd

Förutom den andra personens sovrum bör som regel 1/3 av de allmänna utrymmena i bostaden, som till exempel vardagsrum, kök och badrum, anses ingå i den del som den andra personen disponerar.

Ersättning för hushållsel

101 § En ledamot som har en egen övernattningsbostad ska få ersättning för kostnaden för hushållsel med ett fast belopp om 100 kronor per månad.

Det fasta beloppet ska motsvara kostnaden för hushållsel i en normallägenhet i Riksdagsförvaltningens bostadsbestånd.

Till 7 kap. 1 §*Dispositions rätt*

102 § En ledamot har rätt att disponera arbetsrummet under hela året, från och med måndagen i den vecka då riksmötet öppnas och så länge uppdraget som riksdagsledamot varar.

En ledamot som är ledig från sitt uppdrag i mer än en månad är dock skyldig att låta ersättaren disponera arbetsrummet.

Ledamoten är också skyldig att flytta till ett annat arbetsrum om Riksdagsförvaltningen bedömer att det krävs för till exempel underhållsarbeten i fastigheten.

Utrustning och städning

103 § Riksdagsförvaltningen ska se till att det i arbetsrummet finns kontorsmöbler, belysning, textilier, telefon, datorutrustning, radio och tv.

Riksdagsförvaltningen ska även se till att sedvanlig lokalvård görs i kontorsutrymmen.

Akuta situationer

104 § Riksdagsförvaltningen får i akuta situationer gå in i arbetsrummet för att vidta nödvändiga åtgärder utan att först ha underrättat ledamoten. Förvaltningen bör snarast informera ledamoten om de åtgärder som vidtagits.

Hemtransport av arbetsmaterial

105 § När en ledamot lämnar sitt riksdagsuppdrag ska Riksdagsförvaltningen svara för att arbetsmaterial som ledamoten packat i flyttkartonger transporteras till ledamotens hemort.

Begränsad service under sommarmånaderna

106 § Plenifri tid under månaderna juni–september får Riksdagsförvaltningen tillhandahålla en något begränsad service vad gäller lokalvård, våningsservice m.m.

Samråd om ändring av lokaler

107 § Partiernas gruppkanslier ska i god tid kontakta Riksdagsförvaltningen för samråd om planerade förändringar av lokalanvändningen samt om byten av rum så att förvaltningen får möjlighet att planera och genomföra nödvändiga åtgärder.

Till 7 kap. 4 §*Ersättarrum*

108 § Om en ersättare inte kan ta över den ordinarie ledamotens arbetsrum, får ersättaren disponera ett ersättarrum.

Utrustning

109 § Riksdagsförvaltningen ska svara för att ersättarrummen är basmöblerade och försedda med tjänstetelefon.

Till 7 kap. 6 §*Utformning av innehållet i stödet till vidareutbildning*

110 § Riksdagsförvaltningen ska i samråd med riksdagens ledamotsråd utforma innehållet i stödet till vidareutbildning för ledamöterna.

Utvärdering av behovet av vidareutbildning

111 § Riksdagsförvaltningen ska löpande utvärdera ledamöternas behov av vidareutbildning.

Till 7 kap. 8 §*Teknisk utrustning*

112 § Riksdagsförvaltningen ska erbjuda en ledamot sådan teknisk och elektronisk utrustning som underlättar fullgörandet av riksdagsuppdraget.

113 § Riksdagsförvaltningen ska besluta om den it- och teleutrustning som ska finnas i arbetsrummen på riksdagen och den mobila och övriga utrustning som ledamöter och ersättare kostnadsfritt ska erbjudas.

114 § Riksdagsförvaltningen ska närmare besluta om vilka varor och tjänster som den tekniska och elektroniska utrustningen ska bestå av och vilka leverantörer som ska anlitas. Förvaltningen ska bestämma när utrustningen ska bytas.

Ersättning för telefoni och datakommunikation

115 § Riksdagsförvaltningen ska för den tekniska och elektroniska utrustning som förvaltningen tillhandahåller betala

- a) abonnemang,
- b) trafikavgifter för telefoni inom riksdagsuppdraget,
- c) trafikavgifter för datakommunikation, och
- d) andra kostnader som uppkommer vid användningen av utrustningen inom riksdagsuppdraget.

Allmänna råd

Vid en resa utomlands bör en ledamot använda datakommunikation via ett lokalt nätverk.

Telekommunikation i tjänstestället

116 § Riksdagsförvaltningen ska se till att ledamöterna har fungerande telekommunikationer i tjänstestället.

Telefonkonferenser och gruppsamtal

117 § Telefonkonferenser och gruppsamtal får användas när det är det mest effektiva och ekonomiska sättet att genomföra uppdraget.

Säkerhet och ansvar

118 § En ledamot ska följa de anvisningar om informationssäkerhet som gäller inom Riksdagsförvaltningen.

119 § En ledamot ska hantera utrustningen varsamt för att förhindra skador, olyckor och stöld.

120 § En ledamot är personligt ansvarig för det it-konto som han eller hon får av Riksdagsförvaltningen.

121 § Lösenord, PIN-koder, inloggningskort och lösenordsdosor är personliga, och ledamöterna ska förvara dem som värdehandlingar.

122 § Endast datorprogram godkända av Riksdagsförvaltningen och installerade av Riksdagsförvaltningens it-personal får användas på datorer tillhandahållna av Riksdagsförvaltningen.

123 § Riksdagsförvaltningen ska se till att säkerhetskopiera data som lagras på en centralt anvisad plats. All annan data på den tillhandhållna tekniska och elektroniska utrustningen ska ledamoten själv svara för.

124 § Riksdagsförvaltningen ska förse en ledamot med ny utrustning om den gamla utrustningen skadas eller förloras, såvida inte ledamoten har orsakat skadan eller förlusten uppsåtligt eller av vårdslöshet som inte är ringa.

125 § Om en ledamot åsidosätter Riksdagsförvaltningens anvisningar för teknisk och elektronisk utrustning kan det medföra att Riksdagsförvaltningen inte ställer ny utrustning till ledamotens förfogande.

Ersättning vid skada

126 § Om den utrustning som Riksdagsförvaltningen tillhandahåller orsakar brand eller någon annan skada och reparation eller ersättningsanskaffning bekostas av ledamotens hemförsäkring, ska Riksdagsförvaltningen ersätta eventuella kostnader för självrisk.

Inbrott och stöld

127 § Inbrott och stöld som berör den tekniska och elektroniska utrustningen som Riksdagsförvaltningen tillhandahåller ska alltid anmälas till Riksdagsförvaltningens helpdesk.

Kvittering av utrustning

128 § All utrustning som inventarieförs och ställs till en ledamots förfogande ska kvitteras av ledamoten.

Återlämnande av utrustning

129 § När uppdraget upphör ska ledamoten lämna tillbaka den utrustning som Riksdagsförvaltningen har tillhandahållit. Detta ska ske inom en månad efter det att uppdraget har upphört. En korttidsersättare ska lämna tillbaka utrustningen samma dag som uppdraget upphör.

130 § Riksdagsledamöter som är statsråd eller statssekreterare ska lämna tillbaka den tekniska och elektroniska utrustningen under denna tid.

Till 7 kap. 9 §

Avgifter under en ledamots tjänstledighet

131 § Riksdagsförvaltningen ska stå för abonnemangsavgifter och trafikavgifter under en ledamots tjänstledighet.

Till 7 kap. 10 §*Ersättning för användning av privat teknisk eller elektronisk utrustning eller annan teknisk eller elektronisk utrustning*

132 § Om en ledamot inte kan använda den tekniska och elektroniska utrustning som Riksdagsförvaltningen tillhandahåller har ledamoten rätt till ersättning för de kostnader som uppkommer av att han eller hon inom riksdagsuppdraget använder

- a) privat teknisk eller elektronisk utrustning, eller
- b) annan teknisk eller elektronisk utrustning än privat utrustning eller utrustning som tillhandahålls av Riksdagsförvaltningen.

Ersättning enligt första stycket ska avse

- a) trafikavgifter för telefoni och datakommunikation, och
- b) andra kostnader som uppkommer vid användningen av den tekniska eller elektroniska utrustningen.

Allmänna råd

Vid en resa utomlands bör en ledamot använda datakommunikation via ett lokalt nätverk.

Till 8 kap. 1 §*Rätt till barnverksamhet*

133 § Barn i behov av särskilt stöd ska ges plats i barnverksamheten efter särskilt beslut av Riksdagsförvaltningen.

Barnverksamhet i riksdagens lokaler

134 § Barnverksamheten ska bedrivas i riksdagens lokaler.

Öppettider för barnverksamheten

135 § Barnverksamheten ska ha öppet måndagar och fredagar kl. 8.00–15.00 och tisdagar till torsdagar kl. 8.30–18.00. Vid behov kan öppettiderna förlängas, dock längst till kl. 23.00.

Verksamheten är öppen under de perioder då kammaren sammanträder och de dagar under sommaren då interpellationsdebatter pågår.

Om det finns särskilda skäl, får barn efter anmälan enligt 136 och 137 §§ tas emot under perioder när kammaren inte sammanträder. Detta gäller inte under jul- och sommaruppehåll.

Bokning av plats i barnverksamheten

136 § Ett barn ska ges plats i den turordning som bokning sker och i mån av platstillgång. Personalen ska meddela ledamoten om det finns plats för barnet.

En ledamot ska boka plats för sitt barn hos personalen vid barnverksamheten minst fem arbetsdagar i förväg.

137 § Om en ledamot på grund av riksdagsuppdraget behöver barn tillsyn under en period som avses i 135 § tredje stycket, ska ledamoten boka plats minst en månad i förväg.

Om det finns särskilda skäl, får en ledamot boka plats med kortare varsel än som avses i första stycket.

Inskolning

Allmänna råd

Ett barn bör skolas in före första vistelsen i barnverksamheten. Personalen bör tillsammans med ledamoten avgöra när och på vilket sätt inskolningen bör ske.

Inskrivning

138 § En ledamot ska till personalen lämna sådana uppgifter som är nödvändiga för att barnet ska kunna garanteras en bra och säker vistelse. Sådana uppgifter kan vara upplysningar om allergier, särskild kost, mediciner, funktionsnedsättning, sjukdom och behov av särskilt stöd.

Journal

139 § För varje barn ska personalen föra en journal med uppgifter om barnets namn, ålder, föräldrars namn, andra kontaktpersoner, särskilda upplysningar enligt 138 § samt andra uppgifter av betydelse för verksamheten.

Lämning och hämtning av barnet

140 § Barnet ska lämnas och hämtas av ledamoten i barnverksamhetens lokaler. Om någon annan ska lämna eller hämta barnet ska ledamoten anmäla det skriftligen till personalen när barnet första gången skrivs in vid verksamheten. Ledamoten ska anmäla ändringar skriftligen

Av anmälan ska det framgå vem som ska lämna och hämta barnet och om den personen är behörig att vistas i riksdagens lokaler. Saknas behörighet ska ledamoten anmäla detta till säkerhetsenheten och ordna att någon med behörighet kan följa med den person som ska lämna och hämta barnet till och från barnverksamheten.

Sjukdom och medicinering

141 § Sjuka barn får inte delta i barnverksamheten. Ledamoten, eller någon annan som ledamoten har anmält, ska hämta barnet om han eller hon under dagen blir sjuk eller av något annat skäl inte kan delta i verksamheten.

Ledamoten ska ansvara för att ge barnet medicin om det behövs under tid då han eller hon vistas i barnverksamheten. Om det finns särskilda skäl får personalen ge barnet medicin.

Försäkring

142 § Barnet är försäkrat mot olycksfall i barnverksamheten. Riksdagsförvaltningen ska svara för försäkringskostnaden.

Tillträde för övriga

143 § Allmänhet och företrädare för massmedier har inte tillträde till eller rätt att fotografera eller filma i barnverksamhetens lokaler när barn vistas där.

En förälder får besöka verksamheten när hans eller hennes barn är där. Den förälder som inte är ledamot måste följa bestämmelserna i 140 §.

Till 8 kap. 2 §

Kostnad för måltider och mellanmål

144 § Personalen vid barnverksamheten ska svara för måltider och mellanmål till barnen. Ledamoten ska ersätta kostnaderna för måltiderna.

Till 10 kap. 1 §

Ansökan om sjukpension

145 § Till en ansökan om sjukpension ska ledamoten bifoga Försäkringskassans beslut om sjukbidrag eller förtidspension.

Till 12 kap. 10–12 §§

Inkomstgarantins storlek

146 § Om en före detta riksdagsledamot som också är före detta kommunalt förtroendevald eller före detta förtroendevald i landstinget samtidigt har rätt till inkomstgaranti enligt pensionsbestämmelserna för riksdagsledamöter och visstidspension enligt pensionsbestämmelserna för kommunalt förtroendevalda eller för förtroendevalda i landstinget ska, för att undvika dubbelsamordning, följande gälla:

a) Den huvudman (Riksdagsförvaltningen respektive kommun, landsting eller region) där inkomstgarantifallet eller pensionsfallet först inträffat utger sin förmån, varvid inkomstsamordning ska ske med sådan annan förmån till vilken rätt föreligger utan beaktande av samordningsbestämmelser (full samordning).

b) Den huvudman där inkomstgarantifallet eller pensionsfallet därefter inträffar utger sin förmån, varvid inkomstsamordning ska ske med vad som eventuellt återstår efter ovan nämnda samordning (reducerad samordning).

c) Vid särskilda skäl kan Riksdagsförvaltningen, kommun, landsting eller region komma överens om annan turordning vid tillämpningen av samordningsreglerna.

147 § Vid beräkningen av inkomstgaranti för del av en kalendermånad ska en tolfedel av det prisbasbelopp som anges i 12 kap. 12 § andra stycket lagen om ersättning till riksdagens ledamöter och av det inkomstgarantibelopp som framräknats enligt 12 kap. 8–11 §§ och 12 § första stycket samma lag delas med det antal dagar som månaden omfattar och fördelas på det antal dagar som inkomstgarantin avser.

Till 12 kap. 15 §

Utbetalningstid för inkomstgarantin

148 § Om den som får inkomstgaranti blir riksdagsledamot förskjuts utbetalningen av inkomstgarantin i motsvarande mån, så att inkomstgarantin inte betalas ut samtidigt som arvode och andra förmåner enligt bestämmelser i lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter.

När ledamoten lämnar riksdagen ska Riksdagsförvaltningen ompröva inkomstgarantins storlek med hänsyn till den sammanlagda tiden i riksdagen och Europaparlamentet och arvodets storlek vid den nya avgången. Medför den nya beräkningen att inkomstgarantin försämras ska det tidigare beslutet kvarstå.

I fråga om en riksdagsledamot som har beviljats inkomstgaranti före den 1 juli 1994 gäller punkt 2 fjärde stycket i övergångsbestämmelserna till lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter.

149 § En ledamot som har varit statsråd och har avgått från denna befattning innan rätt till statsrådspension enligt tillämpliga bestämmelser om tjänstepensionsrätt för statsråd har inträtt får tillgodoräkna sig denna tjänstgöringstid. Detta ska göras så att han eller hon tillförsäkras den inkomstgaranti som skulle ha betalats ut om han eller hon i stället utövat sitt uppdrag som riksdagsledamot.

Till 12 kap. 18 §

150 § Vid bedömningen av om särskilda skäl föreligger för förlängd inkomstgaranti ska hänsyn tas till garantitagarens förvärvs- och kapitalinkomster samt förmögenhetsförhållanden.

151 § En ansökan om förlängd inkomstgaranti ska lämnas in innan inkomstgarantin upphör.

Till 12 kap. 24 §*Handläggning av ärenden*

152 § En ansökan om inkomstgaranti eller efterlevandeskydd ska göras på en av Riksdagsförvaltningen fastställd blankett.

Till 12 kap. 25 och 26 §§*Preliminära uppgifter*

153 § Statens tjänstepensionsverk ska besluta om preliminär utbetalning av inkomstgaranti.

154 § Den som har beviljats inkomstgaranti och ansöker om utbetalning ska lämna preliminära uppgifter om inkomster som enligt 12 kap. 10 § och 12 § första stycket lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter påverkar inkomstgarantins belopp. Sådana uppgifter för innevarande kalenderår ska lämnas i samband med ansökan om utbetalning av inkomstgaranti. Preliminära uppgifter för kommande helt kalenderår eller del av kalenderår ska lämnas senast den 15 december året före utbetalningsåret.

155 § Den som vill få utbetalning av inkomstgaranti ska ansöka om det på av Statens tjänstepensionsverk fastställd blankett.

Vilande utbetalning

156 § Utbetalning av inkomstgaranti kan efter skriftlig anmälan förklaras vilande genom beslut av Statens tjänstepensionsverk.

När garantitagaren på nytt vill få utbetalning av inkomstgaranti ska han eller hon lämna in preliminära inkomstuppgifter enligt 154 § eller årsuppgift enligt 159 och 160 §§.

Väsentligt ändrade inkomstförhållanden

157 § Garantitagaren är skyldig att lämna uppgift om ändrade inkomstförhållanden snarast och senast en månad efter det att förhållandet som utgör grund för uppgiftsskyldigheten har inträtt.

Slutliga uppgifter

158 § Statens tjänstepensionsverk ska besluta om slutlig utbetalning av inkomstgaranti.

159 § Garantitagare som har fått utbetalning av inkomstgaranti under ett helt år ska lämna uppgifter om de inkomster som han eller hon haft under året.

Garantitagare som har fått utbetalning av inkomstgaranti under del av ett år ska lämna uppgifter om de inkomster som han eller hon haft under den del av året som inkomstgarantin har varit beviljad.

160 § Garantitagare som har fått utbetalning av inkomstgaranti under ett helt år ska lämna uppgifterna senast den 15 februari året efter utbetalningsåret.

Garantitagare som har fått utbetalning av inkomstgaranti under del av ett år ska lämna uppgifterna inom en månad från det att rätten till inkomstgaranti upphört att gälla.

Anstånd

161 § Om det föreligger särskilda skäl får Statens tjänstepensionsverk bevilja anstånd med inlämnande av årsuppgift till annan tidpunkt än den som anges i 160 §.

Skriftlig ansökan om anstånd ska lämnas in till Statens tjänstepensionsverk senast två veckor före de i 160 § angivna tidpunkterna.

Till 12 kap. 32 §

Återkrav

162 § Om inkomstgaranti har betalats med ett för lågt belopp ska resterande belopp betalas ut snarast.

163 § Statens tjänstepensionsverk kan besluta att återkräva ett för högt utbetalat belopp såväl i samband med årsavstämningen som vid en senare tidpunkt när kontroll har genomförts eller uppgifter på annat sätt har framkommit.

164 § Ett belopp som ska betalas tillbaka ska i första hand minska kommande utbetalningar av inkomstgarantin. I vilken utsträckning sådana minskningar får göras framgår av reglerna för betalningsanstånd i 14 § förordningen (1993:1138) om hantering av statliga fordringar. I de fall återbetalning inte ska ske genom minskning av kommande utbetalningar ska garantitagaren faktureras beloppet.

165 § Återkrav av belopp ska inte ske om beloppet är 100 kronor eller mindre, och minskning inte kan göras av kommande inkomstgarantiutbetalning.

Till 12 kap. 33 §

166 § I de fall garantitagaren har försummat att lämna uppgifter om väsentligt ändrade inkomstförhållanden ska ränta tas ut från respektive utbetalningsdag för de belopp som har betalats ut från och med en månad efter det att förhållandet som ligger till grund för uppgiftsskyldigheten om ändrade förhållanden

har inträtt. Ränta ska utgå med den räntesats som framgår av 5 § räntelagen (1975:635).

167 § Om anstånd har beviljats med inlämnande av årsuppgift ska ränta tas ut från den dag som infaller en månad efter den tidpunkt uppgifterna senast skulle ha lämnats in enligt 160 §. Ränta ska utgå med den räntesats som framgår av 5 § räntelagen (1975:635).

168 § I de fall ett för högt belopp ska återbetalas genom minskning av kommande utbetalningar av inkomstgarantin ska ränta utgå från den dag som infaller en månad efter det att krav på återbetalning har framställts. Ränta ska utgå med den räntesats som framgår av 5 § räntelagen (1975:635).

Till 14 kap. 1 §

Tillämplighet av avtal

169 § Avtalet om statens tjänstegrupplivförsäkring (TGL-S) som ingicks den 29 januari 1988 mellan Statens arbetsgivarverk och de statsanställdas huvudorganisationer ska gälla för riksdagens ledamöter i tillämpliga delar i den lydelse som gäller vid varje tidpunkt.

Till 14 kap. 2 §

Företagshälsovård

170 § Företagshälsovården ska bestå av hälsokontroller och arbetsrelaterad vård.

Företagshälsovården är avgiftsfri. Vid vilka tidpunkter hälsokontrollerna ska erbjudas ledamöterna och vilket antal besök i den arbetsrelaterade vården som ska erbjudas ledamöterna bestäms av Riksdagsförvaltningen.

Sjukvårdstjänster ingår inte i företagshälsovården.

Läkar- och sköterskemottagning

171 § En ledamot ska ha tillgång till läkar- och sköterskemottagning. Ledamoten ska vid besök på läkar- och sköterskemottagningen betala patientavgift.

Dessa föreskrifter och allmänna råd ska träda i kraft den 1 januari 2015 då tillämpningsföreskrifter (2006:6) till lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter ska upphöra att gälla.

15 Förslag till tillämpningsföreskrifter och allmänna råd till lagen (2015:xxxx) om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen

Riksdagsstyrelsen föreskriver med stöd av 1 kap. 6 § lag (2015:xxxx) om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen följande.

Till 3 kap. 2 §

Stöd till kostnader för politiska sekreterare

1 § Stödet till kostnader för politiska sekreterare är avsett att bekosta handläggarghjälp åt riksdagens ledamöter.

2 § När stödet bestäms, ska ett belopp om 56 600 kronor per politisk sekreterare och månad ligga till grund för beräkningen.

3 § Partigrupperna ska besluta hur stödet för politisk sekreterare ska användas.

Till 3 kap. 7 §

Arbetsplatser till partigruppens kansliledning

4 § Varje partigrupp har rätt att disponera tio arbetsplatser för partigruppens kansliledning.

Arbetsplatser

5 § De arbetsplatser i riksdagens lokaler som har anvisats åt partigruppernas kanslier ska användas av personer som stöder riksdagsledamöter och partigrupper i det löpande riksdagsarbetet.

Inredning

6 § Partigrupperna eller arbetstagare hos partigrupperna får hänga upp konst som de själva medför i det egna arbetsrummet eller på arbetsplatsen och i övriga lokaler som respektive partigruppens kansli disponerar. Riksdagsförvaltningen ska inte ansvara för skador på eller stöld av denna konst.

7 § Riksdagsförvaltningen ska se till att det i arbetsrummen finns kontorsmöbler, belysning och textilier.

Riksdagsförvaltningen ska hjälpa till vid upphängningen av den konst som partigrupperna eller arbetstagare hos partigrupperna själva medför.

Riksdagsförvaltningen ska inte tillhandahålla växter till de lokaler som respektive partigrups kansli disponerar.

Teknisk och elektronisk utrustning

8 § Varje arbetsplats i partigruppernas lokaler ska vara försedd med en dator som är ansluten till riksdagens nätverk och en mobiltelefon som är ansluten till riksdagens växel. Om det finns särskilda skäl, får både fast telefon och mobiltelefon tillhandahållas.

Riksdagsförvaltningen får tillhandahålla ytterligare teknisk och elektronisk utrustning som är ansluten till riksdagens nätverk till självkostnad.

9 § Riksdagsförvaltningen ska besluta om ett basutbud med teknisk utrustning och vilka leverantörer som ska anlitas.

Ett beslut enligt första stycket ska föregås av samråd enligt 3 kap. 9 § lagen om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen.

10 § Installation av programvara utöver basutbudet får göras bara av Riksdagsförvaltningen men ska bekostas av partigruppen.

It-konto

11 § Riksdagsförvaltningen ska besluta om det antal it-konton som varje partigrupp får till sitt förfogande.

12 § En politisk sekreterare som har sitt tjänsteställe utanför riksdagens lokaler har rätt till en dator och ett it-konto i riksdagens nätverk inom ramen för det antal it-konton som varje partigrupp har till sitt förfogande enligt 11 §.

Kostnader för telefoni och bredband

13 § Riksdagsförvaltningen ska svara för kostnader för fasta telefoner som är anslutna till riksdagens växel.

14 § Varje partigrupp ska svara för de kostnader arbetstagare på partikansliet har för

- a) abonnemang och trafikavgifter på tilldelade mobiltelefoner samt
- b) mobilt bredband i en dator som är ansluten till riksdagens nätverk.

Arbetsmiljö

15 § Riksdagsförvaltningen ska svara för att den fysiska arbetsmiljön vid arbetsplatserna och i partigruppernas gemensamma utrymmen uppfyller kraven i arbetsmiljölagen (1977:1160).

Varje partigrups kansli ska ansvara för att arbetsmiljöförhållandena i övrigt uppfyller kraven i arbetsmiljölagen.

Till 3 kap. 8 §

16 § En partigrupp får begära att en partifunktionär som inte omfattas av bestämmelsen i 3 kap. 8 § lagen om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen ska ges en begränsad rätt enligt nämnda paragraf.

17 § En partigrupp får begära att en politisk sekreterare som har sitt tjänsteställe utanför riksdagens lokaler ges en begränsad rätt enligt 3 kap. 8 § lagen om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen.

Underrättelse om anställning och upphörande av anställning

18 § Varje partigrups kansli ska lämna de uppgifter som Riksdagsförvaltningen behöver för sin administration i fråga om de personer som ska börja arbeta hos partigruppen.

Kansliet ska också informera Riksdagsförvaltningen om när en anställning hos partigruppen upphör.

19 § När någon avslutar sin anställning hos en partigrupp eller är tjänstledig en längre tid än tre månader, ska passerkort och teknisk utrustning lämnas tillbaka till Riksdagsförvaltningen.

Bestämmelser om tillträdesrätten till riksdagens lokaler

20 § Bestämmelser om tillträdesrätten till riksdagens lokaler finns i lagen (2006:128) om säkerhetsskydd i riksdagen och dess myndigheter och föreskriften (2006:2) om säkerhet och fredstida krishantering.

Till 4 kap. 1 och 2 §§

Stöd till resor inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

21 § Riksdagsförvaltningen ska lämna stöd till resor till länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och till länder som har ansökt om medlemskap i Europeiska unionen till varje partigrupp med 2 500 kronor per år för en ledamot som tillhör partigruppen.

Stöd till resekostnader för deltagande i internationella konferenser utomlands och andra utrikes resor

22 § Riksdagsförvaltningen ska lämna stöd till resekostnader för deltagande i internationella konferenser utomlands och andra utrikes resor till varje partigrupp med 5 000 kronor per år för de första 20 mandatet som har tillfallit partiet i det senaste valet till riksdagen och med 2 500 kronor per år för varje ytterligare mandat som tillfallit partiet i valet.

Till 5 kap. 1 §

Stöd till kostnader för utbildning i språk

23 § Riksdagsförvaltningen ska lämna stöd till kostnader för riksdagsledamöternas språkutbildning till varje partigrupp med 1 000 kronor per år för en ledamot som tillhör partigruppen.

Till 7 kap. 1 §

Uppföljning och revision

24 § En gång per valperiod ska Riksdagsförvaltningen genomföra en mer omfattande uppföljning av hur stödet har använts och hur de enskilda ledamöterna har uppfattat stödet.

Dessa föreskrifter och allmänna råd ska träda i kraft den 1 januari 2015 då riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:8) om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen ska upphöra att gälla.

16 Förslag till föreskrift om ändring i riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:1) om utskottens utrikes resor

Riksdagsstyrelsen föreskriver i fråga om riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:1) om utskottens utrikes resor

dels att 3 § ska upphöra att gälla,

dels att rubriken till riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:1) om utskottens utrikes resor samt 1 och 2 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 3–5 §§ av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:1) om utskottens utrikes resor

Riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:1) om utskottens och EU-nämndens utrikes resor

1 §

Riksdagsstyrelsen fastställer för varje valperiod de ekonomiska ramarna för utskottens utrikes resor.

Riksdagsförvaltningen ska för varje valperiod fastställa de ekonomiska ramarna för utskottens och EU-nämndens utrikes resor.

2 §

Inom de ekonomiska ramarna och med beaktande av skyldigheten i denna föreskrift om samråd beslutar utskotten själva om sina resor.

Inom de ekonomiska ramarna ska utskotten och EU-nämnden själva besluta om sina resor.

3 §

Utskotten och EU-nämnden ska för varje resa till Riksdagsförvaltningen lämna in en kortfattad skriftlig redovisning. Redovisningen ska lämnas inom tre månader efter det att resan avslutades.

4 §

Den skriftliga redovisningen för en resa ska innehålla uppgifter om

- a) resmål,*
- b) tidpunkt för resan,*
- c) kostnad för resan,*

d) om bonuspoäng har utnyttjats för resan,

e) vilka möten och besök som har genomförts, samt

f) en kort sammanfattande beskrivning av erfarenheterna av resan.

5 §

En gång per valperiod ska Riksdagsförvaltningen genomföra en uppföljning av resultatet av utskottens och EU-nämndens resor.

Denna föreskrift ska träda i kraft den 1 januari 2015.

1 Uppdraget

1.1 Utredningens direktiv

Utredningens uppdrag kan delas in i två delar. Utredningen ska för det första göra en regelteknisk och redaktionell översyn av de bestämmelser som reglerar riksdagsledamöternas ekonomiska villkor och för det andra göra en materiell översyn av bestämmelserna.

Den andra delen innehåller ett antal materiella frågor som utredningen särskilt ska uppmärksamma. Dessa frågor gäller möjligheter till kompetensutveckling, vissa gränsdragningar mot stödet till partigruppernas kanslier och dubbelregleringar, ersättning för kostnader för resor till och från en annan bostad än tjänstestället, ersättning för privata taxiresor i vissa fall, ersättning för kostnader för telefoni och datakommunikation, ledamöternas övernattningsbostäder och vissa utrikes resor.

Riksdagstyrelsen beslutade den 4 december 2013, dnr 245-3122-2012/13, att uppdraget i sin helhet ska redovisas senast den 22 januari 2014.

1.2 Utredningens arbete

Utredningen påbörjade sitt arbete i november 2012. Arbetet har bedrivits i samråd med sakkunniga och experter. Utredningen har haft tolv sammanträden som de sakkunniga och experterna har deltagit i.

Samråd har ägt rum med beredningsgruppen för fastighetsfrågor, Regeringskansliets förvaltningsavdelning och Villkorskommittén.

1.3 Betänkandets disposition

Författningsförslagen finns först i betänkandet. Kapitel 2 innehåller utredningens allmänna utgångspunkter och kapitel 3–10 bedömningar och förslag. I kapitel 11 beskrivs förslagets konsekvenser och i kapitel 12 förslag om ikraftträdande. Betänkandet avslutas i kapitel 13 med en kommentar till de föreslagna författningsändringarna.

2 Allmänna utgångspunkter

Utredningen har fått i uppdrag att göra en samlad översyn av bestämmelserna om ledamöternas ekonomiska villkor. Översynen ska omfatta såväl regeltekniska och redaktionella som materiella frågor. Riksdagsledamöternas ersättningar regleras i flera olika regelverk. Enligt utredningsdirektiven syftar översynen till att skapa ett nytt, enhetligt och tydligt regelverk på området. I uppdraget ingår även att se över de förmåner som inte är reglerade i författning och förslå en reglering där det är lämpligt. Utredningen ska i detta arbete särskilt uppmärksamma möjligheter till kompetensutveckling, vissa gränsdragningar mot stödet till partigruppernas kanslier och dubbelregleringar, ersättning för kostnader för resor till och från en annan bostad än tjänstestället, ersättning för privata taxiresor i vissa fall och ersättning för kostnader för telefoni och datakommunikation. Utredningen ska utöver dessa frågor särskilt se över villkoren för ledamöternas övernattningsbostäder och vissa utrikes resor.

I det här kapitlet redogör utredningen för de allmänna utgångspunkter som bör gälla för den samlade översynen. Först berörs översynen i regeltekniskt och redaktionellt hänseende och därefter den materiella översynen.

2.1 En översyn i regeltekniskt och redaktionellt hänseende

2.1.1 Modernisering av regelverken

Lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter (ersättningslagen) innehåller bestämmelser om bland annat arvode, resekostnadsersättning, traktamente, teknisk utrustning, ålders-, sjuk- och efterlevandepension, inkomstgaranti, omställningsstöd och efterlevandeskydd samt försäkrings- och sjukvårdsförmåner. Till ersättningslagen finns en tillämpningsföreskrift (2006:6) som utfärdats av riksdagsstyrelsen med stöd av ett bemyndigande i 1 kap. 5 § ersättningslagen. I föreskriften finns det regler som ska ge vägledning, där ersättningslagen lämnar öppet för olika bedömningar, och som ger mer detaljerade anvisningar för den praktiska handläggningen.

Ersättningslagen trädde i kraft för nästan 20 år sedan och har därefter ändrats i olika delar vid ett stort antal tillfällen. Lagen har därför förlorat i överskådlighet och konsekvens och bär spår av skilda lagtekniska metoder. I lagen finns i dag ett stort antal bestämmelser, och det finns flera a-paragrafer samt i något fall även b- och upp till d-paragrafer. Till detta kommer att flera kapitel och paragrafer är upphävda. Sammanlagt finns det över 90 paragrafer i ersättningslagen och över 100 punkter i tillämpningsföreskrifterna. Många av paragraferna och punkterna är långa och vissa innehåller fyra eller fler stycken.

Det rör sig dessutom ofta om långa stycken. Den stora mängden bestämmelser och ersättningslagens långa paragrafer aktualiserar frågor om struktur, till exempel när det gäller att införa underrubriker och uppdelning av paragrafer, samt om en bestämmelse placerats på rätt normnivå med lämplig detaljeringsgrad. En del av utredningens arbete kommer således att handla om att hitta en adekvat struktur och normhierarki. Utgångspunkten bör vara att det samlade regelverket ska ges en mer överskådlig utformning genom att författningarna får tydliga kapitel- och underrubriker och att bestämmelserna under respektive rubrik ges ett sakligt samband. När det gäller normhierarkin ska bestämmelser om ledamöternas ekonomiska villkor regleras i lag. Utgångspunkten bör därför vara att bestämmelser om ledamöternas rätt till olika ersättningar ska tas in i lag medan de närmare mer detaljrika bestämmelserna om rättigheterna och hur de utövas ska tas in i föreskrifter och allmänna råd. En naturlig utgångspunkt för utredningen bör också vara att dela upp ersättningslagens paragrafer, som med ett nutida synsätt är långa och göra dem kortare och mer lättillgängliga.

Författningstext skrivs på ett annat sätt i dag än vid ersättningslagens tillkomst. Vissa av de äldre bestämmelserna uppfattas därför som svårbegripliga och invecklade redan på grund av den språkliga utformningen. Språket i sådana paragrafer bör ändras för att det ska bli lättare att förstå dess sakliga innehåll.

Regleringen av ledamöternas ekonomiska villkor finns förutom i ersättningslagen bland annat i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter, föreskriften (2013:9) om riksdagens barnverksamhet, riktlinjerna (2001:2) för riksdagsledamöternas tjänsteresor och riktlinjerna (2009:11) för Riksdagsförvaltningens parkeringsplatser.¹⁶ Uppdelningen av bestämmelserna i olika regelverk gör att det kan finnas svårigheter med att hitta en viss bestämmelse, och det begränsar även tillämparens möjligheter att få en samlad bild av vad som sammantaget – genom normer på olika nivåer – gäller i en viss fråga. En sådan ordning kan också lättare leda till inkonsekvenser, gränsdragningsproblem och dubbelregleringar. Utredningen bör sålunda i sitt arbete sträva efter ett enhetligt och överskådligt regelverk.

2.1.2 Överskådlighet och lättillgänglighet – för vem?

Inriktningen på arbetet med att modernisera regelverken bör vara att göra dem så överskådliga och lättillgängliga att de tillgodoser de krav som bör ställas på en modern författningstext. Det ligger i allas intresse att författningar är överskådliga och lättillgängliga. Givet är dock att det kan råda delade meningar om hur regelverken ska se ut för att uppfylla dessa krav. Det är därför av intresse att ta ställning till vilka som är bestämmelsernas huvudsakliga adressater.

¹⁶ Föreskrifterna har beslutats med stöd av lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen.

Bestämmelserna handlar om riksdagsledamöternas ekonomiska rättigheter och preciserar de förutsättningar som måste vara uppfyllda för att ersättning ska kunna komma i fråga. Därmed kan bestämmelserna sägas i första hand vända sig till ledamöterna. Samtidigt är reglerna handlingsdirigerande för Riksdagsförvaltningen i fråga om hur förvaltningen ska hantera bland annat arvoden, olika typer av ersättningar, bostäder och teknisk utrustning. De bestämmelser som gäller för riksdagsledamöternas rätt till ersättning har också ett allmänt intresse, och tydlighet bidrar till transparens. Ambitionen bör därför vara att bestämmelserna ska kunna läsas av en vidare krets än de som är mer direkt berörda.

Detta talar för att så långt som möjligt använda allmänspråkliga ord och uttryck. En författningstext måste samtidigt uppfylla sedvanligt högt ställda krav på klarhet, precision och stringens. Det krävs att bestämmelserna är så entydiga och fullständiga att de möjliggör en enhetlig tillämpning av Riksdagsförvaltningen. För att uppnå detta och få ett regelverk som harmoniserar med annan författning kan det vara svårt att till exempel undvika vissa etablerade juridiska termer.

Utredningen bör därför sträva efter ett enhetligt regelverk som har en tydlig och enkel struktur och vägledande kapitel- och underrubriker (se närmare avsnitten 3.1, 3.2 och 3.4).

2.1.3 Riksdagsuppdragets karaktär påverkar utformningen av regelverken

Den stora mängden bestämmelser som rör ledamöternas ekonomiska villkor och den höga detaljeringsgraden på bestämmelserna väcker frågan om det går att stryka, förkorta eller göra vissa bestämmelser mindre detaljerade. Uppdraget som ledamot av riksdagen är på många sätt speciellt; till exempel finns det inte något anställningsförhållande mellan riksdagen och ledamoten. Det är i stället väljarna som har tilldelat ledamoten hans eller hennes uppdrag. Arbetsrättsligt kan ledamöterna inte heller jämföras med anställda. En anställd omfattas av de kollektivavtal som har slutits mellan företrädare för arbetstagare och arbetsgivare. Riksdagsledamöternas förhållanden regleras inte av kollektivavtal. Bestämmelser om ledamöternas ekonomiska villkor finns i stället i författning. Detta innebär att merparten av de bestämmelser som i dag rör ledamöternas ekonomiska villkor som utgångspunkt måste behållas och att detaljeringsgraden i många fall med nödvändighet måste vara tämligen hög. Att frågor lämnas helt eller delvis oreglerade kan dessutom innebära en skenbar förenkling; även oreglerade frågeställningar måste kunna besvaras, men i avsaknad av tydliga regler blir tolkningsutrymmet större och förutsebarheten lägre. Därmed inte sagt annat än att bestämmelserna på vissa punkter måste lämna utrymme för en anpassning till omständigheterna i det enskilda fallet. I ett försök att minska avigsidorna med en förhållandevis detaljerad reglering, föreslår utredningen i avsnitt 3.1.6 att bestämmelserna ska delas in i tre olika nivåer: lag, föreskrift och allmänna råd. Tanken är att

sambandet mellan de olika nivåerna ska vara tydligt och att det ska bli så enkelt som möjligt att få en samlad bild av vad som gäller i en viss fråga.

2.2 Den materiella översynen

I översynen ingår att se över de förmåner som inte är reglerade i lag och att överväga vissa andra frågor i materiellt hänseende. Nedan redovisas de allmänna utgångspunkter som bör gälla vid bedömningen av de materiella frågorna i kapitel 4–10.

2.2.1 Rimliga villkor för riksdagens ledamöter

De regelverk som rör riksdagsledamöternas ekonomiska villkor bör präglas av en balans mellan olika intressen. Ledamöterna måste ges möjlighet att verka under rimliga villkor mot bakgrund av de särskilda krav som innefattas i riksdagsuppdraget. Men det är viktigt också att ersättningen inte uppfattas som överdrivet förmånlig eller omotiverat gynnsam. En sådan reglering riskerar att i förlängningen påverka förtroendet för ledamöterna och riksdagens arbete negativt. De ekonomiska villkoren måste därför ses i ljuset av vad som gäller för statligt anställda. Skillnader måste kunna motiveras sakligt och hänföras till det särskilda innehållet i riksdagsuppdraget.

2.2.2 Riksdagsuppdraget

Uppdragets särställning

Riksdagsledamöterna intar en grundlagsfäst särställning i samhället (se 1 kap. 4 och 6 §§ kungörelsen, 1974:152, om beslutad ny regeringsform, regeringsformen). Riksdagen är den högsta beslutande församlingen i vårt land och består av 349 ledamöter, vars mandat utgår från regeringsformen. Riksdagen är enligt regeringsformen folkets främsta företrädare, och regeringen är ansvarig inför riksdagen.

En av riksdagens viktigaste uppgifter är att stifta lagar. Alla lagförslag bereds i ett av riksdagens utskott och ledamöterna ägnar en stor del av sitt arbete åt utskotten. Vidare har ledamöterna till uppgift att skriva motioner samt interpellera och ställa frågor till statsråden. En stor del av den tid då ledamöterna inte är i riksdagen arbetar de ändå med riksdagsanknutna uppgifter i sina valkretsar och träffar enskilda, företag och organisationer.

Ledamöternas resande i riksdagsuppdraget

Riksdagsledamöterna har mycket betydelsefulla uppgifter i vårt samhälle, och uppdraget ställer höga krav. Resandet är ett viktigt inslag i uppdraget. Det kan sägas ligga i uppdraget att ledamöterna visar sig ute i landet, har kontakt med sin valkrets och representerar riksdagen. Riksdagsledamöterna reser därför i sin valkrets. Till det kommer ett stort antal resor i samband med

sammanträden med riksdagsgruppen, partikonferenser och andra partiarrangemang, utskottsresor samt arbetet i nämnder, delegationer, kommittéer eller liknande inom riksdagen. Även i övrigt förväntas riksdagsledamöterna delta i samhällslivet, exempelvis genom kontakter med arbetsmarknaden, egna studiebesök och resor i syfte att informera om riksdagen och riksdagsuppdraget. Bestämmelser som rör villkoren för riksdagsledamöternas resor bör ses i det ljuset och är alltså av stor betydelse för riksdagen och för att ledamöterna på ett tillfredställande sätt ska kunna utföra de uppgifter som är nödvändigt förknippade med uppdraget.

Att ledamöterna kan resa på ett effektivt sätt är också en fråga som har betydelse för möjligheterna att ta på sig ett uppdrag som ledamot av riksdagen. Det är av allmänt intresse att alla delar av landet finns representerade i riksdagen. För det fall att resandet görs ekonomiskt ofördelaktigt blir det svårare för de personer som bor långt från Stockholm att anta förtroendeuppdraget. Även i syfte att få en allsidig rekryteringsbas måste därför ledamöternas resevillkor anpassas till riksdagsuppdraget.

Den tid som riksdagsledamöterna lägger ner på arbetet varierar självfallet från ledamot till ledamot. En genomsnittlig arbetsvecka brukar innehålla ungefär 50 timmars arbete. Generellt kan dock sägas att det ställs höga krav på ledamöternas anträffbarhet, och i uppdraget ingår att vara tillgänglig även utanför normal arbetstid i en omfattning som vanligen inte krävs av statligt anställda. Ledamöterna har inte heller reglerad semester på samma sätt som anställda. Det försvårar möjligheterna att kombinera uppdraget med ett liv där ledamoten kan åka till bostaden och ha sociala kontakter i sin hemort eller på andra ställen. Det är enligt utredningens mening viktigt att se till att ledamotens resande underlättas samt att reskostnaden och möjligheter till val av färdmedel inte blir ett praktiskt hinder mot uppdraget.

Dessutom startar riksdagsledamöterna inte alltid en resa från bostaden på hemorten. Inte minst under sommarhalvåret är det ofta en annan bostad än permanentbostaden som är utgångspunkt. Eftersom kraven på ledamöternas anträffbarhet är så höga skulle ofördelaktiga resebestämmelser minska ledamöternas möjligheter till en social eller yrkesmässig tillvaro vid sidan av riksdagsuppdraget. En sådan ordning skulle också missgynna de ledamöter som inte har sin alternativa bostad i Stockholmsområdet.

Övernattning i Stockholm

Arbetet i kammaren och utskotten pågår i princip från mitten av januari till månadsskiftet juni/juli och från första hälften av augusti till strax före jul.¹⁷ Under en stor del av dessa perioder befinner sig ledamöterna i Stockholm. Utskotts- och nämndsammanträden förekommer dock i varierande utsträckning även under den tid då hela riksdagen inte är samlad, och ledamöterna kan därför behöva vara i Stockholm fastän riksdagen är plenifri.

¹⁷ Under dessa perioder har dock kammaren och utskotten i princip uppehåll under sammanlagt två veckor på hösten och under sammanlagt fyra veckor på våren.

Som tidigare nämnts är riksdagsarbetet krävande, och ledamöterna arbetar normalt längre tid än vad som svarar mot arbete på heltid. Arbetet utförs inte bara under sedvanlig kontorstid; ofta måste också kvällar och helger tas i anspråk för riksdagsuppdraget. Detta leder till att ledamöterna har svårt att dagspendla några längre sträckor. Flertalet ledamöter måste därför kunna övernatta i Stockholm flera nätter varje vecka, trots att bostaden på hemorten är belägen på ett i och för sig pendlingsbart avstånd. Mot denna bakgrund har ledamöter som bor mer än 50 kilometer från Riksdagshuset i dag rätt till en övernattningsbostad i Riksdagsförvaltningens bostadsbestånd i Stockholm eller rätt till ersättning för en privat övernattningsbostad i Stockholm.

Riksdagsuppdragets särskilda förutsättningar innebär således att det är angeläget att ledamöter som inte bor i eller nära Stockholm har övernattningsmöjligheter i Stockholm.

Möjligheter till vidareutbildning

Dagens samhälle internationaliseras i allt större utsträckning. Utvecklingen påverkar riksdagsledamöterna på så sätt att de i sitt dagliga arbete måste anlägga ett internationellt perspektiv inom de olika politikområdena. Ett sådant arbetssätt förutsätter att ledamöterna har eller förvärvar goda språkkunskaper. Kraven på att riksdagsledamöterna kan formulera sig väl i tal och skrift också på andra språk än svenska innebär att det är betydelsefullt att ledamöterna ges stöd för att utveckla eller vidmakthålla sina språkkunskaper.

Alla nya ledamöter vet inte i detalj hur arbetet i riksdagens kammare och utskott bedrivs. De har oftast inte heller kunskap om uppdragets ekonomiska villkor eller hur de bör hantera olika situationer som kan uppkomma, till exempel vid jäv eller andra intressekonflikter. I dag erbjuds nyvalda ledamöter därför en introduktion när de börjar sitt uppdrag. På grund av riksdagsuppdragets särskilda innehåll är det viktigt att ledamöterna även i fortsättningen informeras om arbetet i riksdagen.

2.2.3 Samma förutsättningar för riksdagen som för övriga i samhället

Tilliten till riksdagsledamöterna kan bland mycket annat påverkas av medborgarnas uppfattningar om det rimliga i ledamöternas arvoden, ersättningar och förmåner. En i dessa avseenden alltför stor skillnad mellan ledamöterna och de väljare som ledamöterna har fått förtroendet att representera, riskerar att minska trovärdigheten i riksdagsuppdraget.

En av utredningens grundläggande utgångspunkter i arbetet med att se över riksdagsledamöternas ekonomiska villkor är därför att ungefär likvärdiga förutsättningar bör gälla i riksdagen som i samhället i övrigt.¹⁸ Som nämnts i avsnitt 2.2.1 bör den reglering som föreslås därför inte avvika från dessa förutsättningar, om det inte mot bakgrund av ledamöternas uppdrag finns

¹⁸ Jämför betänkande 1995/96:KU26 s. 6.

påvisbara sakliga skäl. Den reglering som föreslås bör således ansluta till de bestämmelser som gäller för statligt anställda enligt avtal, till exempel de villkor som gäller för anställda hos Riksdagsförvaltningen, med de skillnader som kan motiveras genom en hänvisning till det särskilda innehållet i uppdraget som riksdagsledamot.

3 Regelteknisk och redaktionell översyn

3.1 Ett nytt regelverk

Utredningens förslag: Lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter ska upphävas och ersättas med en ny lag – lagen om ersättning till riksdagens ledamöter.

De delar av lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ som rör arvode för uppdrag inom EU-nämnden ska flyttas till den nya ersättningslagen.

Utredningens bedömning: Tillämpningsföreskriften (2006:6) till lagen om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter bör upphävas och ersättas med en ny tillämpningsföreskrift och allmänna råd till lagen om ersättning till riksdagens ledamöter.

Föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter, föreskriften (2013:9) om riksdagens barnverksamhet och riktlinjerna (2001:2) för riksdagsledamöternas tjänsteresor bör upphävas.

3.1.1 Omfattning av översynen

Det ingår i utredningens uppdrag att se över bestämmelser om riksdagsledamöternas ekonomiska villkor i

- lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter (ersättningslagen) jämte tillämpningsföreskrifter (2006:6),
- lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen,
- riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:8) om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen,
- föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter,
- riksdagsstyrelsens föreskrifter (2012:1) om utskottens utrikes resor, och
- riktlinjerna (2001:2) för riksdagsledamöternas tjänsteresor.

Enligt direktiven ska den samlade översynen avse riksdagsledamöternas ekonomiska villkor. Riksdagsledamöterna har tillgång till tillfällig barnomsorg avgiftsfritt, enligt riksdagsstyrelsens föreskrift (2013:9) om riksdagens barnverksamhet. Syftet med barnverksamheten är att underlätta för riksdagsledamöter att förena ledamotsuppdraget med rollen som förälder, och att barnen vid enstaka tillfällen ska kunna följa med föräldern till riksdagen.

Barnverksamheten utgör enligt utredningens mening en del av ledamöternas ekonomiska villkor, och föreskriften bör därför också omfattas av översynen.

Riksdagsledamöterna har möjlighet att parkera på Riksdagsförvaltningens parkeringsplatser enligt riktlinjerna (2009:11) för Riksdagsförvaltningens parkeringsplatser. När det gäller möjligheten till parkeringsplats gör utredningen samma bedömning som när det gäller barnverksamheten, och även riktlinjerna bör således vara föremål för översynen.

Översynen ska enligt uppdraget omfatta även förmåner som i dag inte är reglerade i lag eller föreskrift. Ledamöterna har en oreglerad rätt till företagshälsovård. Denna rätt bör på samma sätt som när det gäller ledamöternas rätt till barnverksamheten och möjlighet till parkeringsplats betraktas som en del av ledamöternas ekonomiska villkor och omfattas av översynen.

Ytterligare ett antal författningar kommer att beröras av översynen, till exempel lagen (2012:883) med instruktion för Riksdagens arvodesnämnd och lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ (arvodeslagen). När det gäller dessa författningar begränsas översynen till vissa paragrafer.

3.1.2 Ett enhetligt och tydligt regelverk

Bestämmelser om ledamöternas ersättningar och förmåner finns i flera olika regelverk. Utredningen har gjort en översyn av de författningar som nämns i avsnitt 3.1.1 och reglerar riksdagsledamöternas ekonomiska villkor. Enligt utredningsdirektiven syftar översynen till att skapa ett nytt, enhetligt och tydligt regelverk för ledamöternas ekonomiska villkor. Att samla alla bestämmelser i ett och samma regelverk ökar överskådligheten och gör de bestämmelser som rör de ekonomiska villkoren mer lättillgängliga. Det blir enklare att hitta i och tillämpa ett samlat regelverk, i stället för att gå till olika lagar och föreskrifter. Samband och konsekvenser i fråga om olika regler åskådliggörs på ett bättre sätt i ett system med en enhetlig struktur. En överblickbar reglering som ger en helhetsbild av de bestämmelser som rör riksdagsledamöterna underlättar också samordning och upprätthållande av enhetlighet i regleringen och tillämpningen samt möjliggör att förbiseenden, inkonsekvenser, gränsdragningsproblem och dubbelregleringar lättare kan undvikas. Utredningen anser mot denna bakgrund att det bör införas ett enhetligt och tydligt regelverk för riksdagsledamöternas ekonomiska villkor.

3.1.3 Vilka ersättningar och förmåner ska omfattas av regelverket?

Ersättningar som ledamöter har en direkt eller indirekt rätt till

Ledamöterna får olika typer av ersättningar, förmåner och stöd. De flesta ersättningar och förmåner har ledamöterna en direkt rätt att få, till exempel arvode, resekostnadsersättning, stöd till enskild utrikes tjänsteresa, viss teknisk utrustning, pension, inkomstgaranti och efterlevandeskydd enligt ersätt-

ningslagen. Andra typer av förmåner, såsom arbetsrum och övernattningsbostäder, har ledamöterna rätt till men det är gruppkanslierna som sköter den närmare fördelningen av rummen och bostäderna. När det däremot gäller stödet till kostnader för en ledamots politiska sekreterare är det ledamotens partigrupp som är berättigad till stödet (se bland annat 11 § lagen om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen). Även stöd till en ledamots utrikes resor lämnas genom partigruppen (se bland annat 14 och 15 §§ lagen om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen). Det är partigruppen som anställer och avlönar sekreteraren och beviljar stöd för kostnader för ledamöternas utrikes resor.

Utgångspunkten bör, enligt utredningens mening, vara att det nya regelverket ska omfatta de ersättningar och förmåner som ledamöterna har en direkt rätt till eller en rätt till efter fördelning från gruppkanslierna, det vill säga ersättningar enligt dagens ersättningslag och förmåner i form av barnverksamhet, företagshälsovård, arbetsrum och övernattningsbostäder. Även bestämmelser som ger stöd vid tillämpningen av reglerna om ersättning och förmåner bör ingå i regelverket, till exempel riktlinjerna för riksdagsledamöternas tjänsteresor.

De indirekta stöden till kostnader för politiska sekreterare och riksdagsledamöternas utrikes resor som lämnas via partigruppen bör även fortsättningsvis regleras särskilt, genom lagen om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen och tillhörande föreskrift. (Se närmare avsnitt 3.5 där utredningen gör bedömningen att det även fortsättningsvis ska betalas stöd till ledamöternas utrikes resor både från Riksdagsförvaltningen och partigrupperna.)

Översynen omfattar enligt utredningsdirektiven riksdagsstyrelsens föreskrift om utskottens utrikes resor. Riksdagsstyrelsen fastställer för varje valperiod de ekonomiska ramarna för utskottens utrikes resor (se 1 §). Det är utskotten själva som efter samråd med riksdagsstyrelsen beslutar om sina resor (se 2 §). Trots att det endast är riksdagsledamöter som deltar i utskottens resor har inte den enskilda ledamoten någon direkt rätt till en utskottsresa. Utredningen gör därför bedömningen att bestämmelserna om utskottens utrikes resor inte ska ingå i det regelverk som reglerar ledamöternas ersättningar och förmåner (se avsnitt 10.5 där utskottens utrikes resor behandlas).

Ersättning till ledamöter för arbete i riksdagen

En ledamot erhåller varje månad ledamotsarvode för sitt riksdagsuppdrag (se 3 kap. 1 § ersättningslagen). Ordföranden i ett utskott får dessutom tilläggsarvode med 20 procent av ledamotsarvodet och vice ordföranden i ett utskott erhåller tilläggsarvode med 15 procent av ledamotsarvodet (se 3 kap. 2 § ersättningslagen). Riksdagsledamöter har ofta också andra uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ. Arvodet för sådana uppdrag regleras i arvodeslagen. Det gäller uppdrag hos exempelvis Sveriges riksbank, riksdagsstyrelsen, riksrevisionens parlamentariska råd, Riksdagens överklagandenämnd, Valprövningsnämnden, Utrikesnämnden och EU-nämnden. Det ställs

skilda krav på den som kan vara ordförande, vice ordförande och ledamot i de olika myndigheterna och organen. I vissa fall krävs att ordföranden inte är riksdagsledamot, till exempel i Valprövningsnämnden och Överklagandenämnden (se 3 kap. 12 § regeringsformen och 9 kap. 5 § kungörelsen, 1974:153, om beslutad ny riksdagsordning, riksdagsordningen). I andra myndigheter och organ ställs det dock krav på att ordföranden ska vara riksdagsledamot, till exempel riksrevisionens parlamentariska råd (se 8 kap. 14 § riksdagsordningen).

Utredningen har fått i uppdrag att skapa ett nytt, enhetligt och tydligt regelverk. Frågan är om även bestämmelser om arvode för vissa uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ bör ingå i det nya samlade regelverket. I dag behandlar ersättningslagen arvodet för en ledamots arbete i riksdagen, det vill säga arbete i kammaren och utskotten. Enligt utredningens mening bör det nya regelverket även fortsättningsvis reglera ersättningen till ledamöterna för det egentliga riksdagsarbetet. En sådan uppdelning innebär att arvode för ledamöternas uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ hamnar utanför den nya ersättningslagen. Ett av de organ som omfattas av arvodeslagen – EU-nämnden – jämföras emellertid i andra frågor med utskotten. Arbetet i nämnden är därför från de nu aktuella utgångspunkterna att betrakta som en del av riksdagsarbetet. Det framstår därför, enligt utredningens bedömning, som följdriktigt att även arvoden till ordföranden, vice ordföranden, ledamöterna, suppleanterna och de tillfälliga ersättarna i EU-nämnden regleras i det nya regelverket som ska innehålla bestämmelser om ersättning till riksdagsledamöterna.

3.1.4 Upphävande av föreskrifter och riktlinje

Utredningen gör bedömningen att bestämmelser som har reglerats särskilt genom föreskriften om riksdagens barnverksamhet, föreskriften om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter och riktlinjerna för riksdagsledamöternas tjänsteresor bör arbetas in i det samlade regelverket, och följaktligen bör föreskrifterna och riktlinjerna bör upphävas. Riktlinjerna för Riksdagsförvaltningens parkeringsplatser innehåller bestämmelser om användningen av förvaltningens parkeringsplatser för fler än bara ledamöterna, till exempel tjänstemän vid Riksdagsförvaltningen, personal med arbetsplats i riksdagspartiernas kanslier och journalister som har beviljats pressackreditering och som disponerar arbetsrum och har sin fasta arbetsplats i riksdagshuset. Utredningen bedömer därför att riktlinjerna oförändrade bör finnas kvar (se närmare avsnitt 3.2.2 om behovet att lyfta upp rätten i lag eller föreskrift).

3.1.5 Bör en ny ersättningslag införas?

En ny ersättningslag

Utredningen föreslår i avsnitt 3.1.2 och 3.1.3 att det bör införas ett enhetligt och tydligt regelverk för riksdagsledamöternas ekonomiska villkor och att det

nya regelverket ska omfatta de ersättningar och förmåner som ledamöterna har en direkt rätt till eller en rätt till efter fördelning från gruppkanslierna. Det finns särskilda bestämmelser om hur riksdagsledamöters arvoden och ekonomiska villkor ska regleras. Av 9 kap. 6 § riksdagsordningen framgår att en riksdagsledamot av statsmedel ska erhålla arvode för sitt uppdrag och att bestämmelser om detta, om andra ekonomiska villkor med anledning av uppdraget och om gottgörelse till ersättare för riksdagsledamot finns i lag. Den 1 september 2014 föreslås en ny riksdagsordning träda i kraft.¹⁹ Enligt den nya riksdagsordningen har en ledamot rätt till arvode för sitt uppdrag av allmänna medel och närmare bestämmelser om arvode och ekonomiska villkor för ledamöter och ersättare ska finnas i lag. Det regelverk som i dag huvudsakligen reglerar ledamöternas ekonomiska villkor är ersättningslagen. Det framstår därför som mest naturligt att låta den nuvarande ersättningslagen eller en ny ersättningslag innehålla samtliga de bestämmelser som ska reglera ledamöternas ersättningar och förmåner.

Ersättningslagen trädde i kraft den 1 juli 1994 och har alltså varit i kraft i nästan 20 år. Under årens lopp har lagen varit föremål för ett mycket stort antal ändringar. Detta har resulterat i att lagen har försetts med flera inskjutna paragrafer och att flera kapitel och paragrafer som ingår i den löpande numreringen är upphävda. Den översyn som utredningen har gjort visar att det framtida regelverket bör omfatta vissa frågor som inte omfattas av den nuvarande ersättningslagen, till exempel rätten till övernattningsbostad, arbetsrum, barnverksamhet och parkeringsplats (se avsnitt 3.1.3). Det kommer således att vara nödvändigt att genomföra relativt ingripande strukturella ändringar i ersättningslagen med ny kapitel- och underrubricering och paragrafnumrering (se avsnitt 3.2). Det finns i dag ett stort antal bestämmelser i lagen (över 90 paragrafer), många av paragraferna är långa och kapitlet delas in i ganska få underrubriker. I vissa av de äldre bestämmelserna bör språket moderniseras, och långa paragrafer med många stycken behöver delas upp och förses med nya underrubriker (se avsnitt 3.4). Mot denna bakgrund är det, enligt utredningens mening, mest ändamålsenligt att ändringarna genomförs i en ny lag. 1994 års ersättningslag bör alltså upphävas och ersättas av en ny ersättningslag.

Namnet på den nya lagen

Det fullständiga namnet på 1994 års ersättningslag är lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter. Namnet på lagen knyter an till bestämmelsen i 9 kap. 6 § riksdagsordningen där det föreskrivs att bestämmelser om arvode till ledamöterna och andra ekonomiska villkor för ledamöter och ersättare finns i lag. 1994 års ersättningslag ersatte lagen (1988:589) om ersättning m.m. till riksdagens ledamöter. Införandet av dagens ersättningslag innebar ändringar i bestämmelser om pensioner och inkomstgaranti.

¹⁹ Se Kommittén för översyn av riksdagsordningens (dnr 049-3242-2011/12) förslag i betänkandet Översyn av riksdagsordningen (2012/13:URF3).

Bestämmelserna om arvode, traktamente, kostnadsersättningar, reseförmåner, grupplivförsäkring och sjukvårdsförmåner fördes emellertid över till dagens ersättningslag utan sakliga ändringar.²⁰

Den nya ersättningslagen kommer, på samma sätt som den gamla lagen och ersättningslagen från 1988, att innehålla bestämmelser om riksdagsledamöternas ersättningar och andra förmåner. För tillgängligheten till lagstiftningen är det viktigt att namnet på lagen ger information om innehållet. Det framstår som naturligt att använda begreppet ersättningar för att beteckna olika typer av ekonomiska ersättningar, till exempel arvode, kostnadsersättningar, traktamenten och pensioner. Men även förmåner som utgår med anledning av uppdraget och som innebär inbesparade utgifter eller fördelaktiga ekonomiska konsekvenser för ledamöterna kan, enligt utredningens uppfattning, omfattas av begreppet ersättningar. Exempel på sådana ersättningar som står för ett ekonomiskt värde är övernattningsbostad, barnverksamhet, teknisk och elektronisk utrustning, parkeringsplats samt försäkrings- och företagshälsövårdsförmåner. Med detta synsätt kan begreppet ersättningar sägas ha en något vidare innebörd än begreppet ekonomiska villkor, som används i riksdagsordningen. Utredningen anser på dessa grunder, och för att skilja det nya namnet från 1994 års lag, att det formella namnet på den nya lagen ska vara lag om ersättning till riksdagens ledamöter.

3.1.6 Tillämpningsföreskrift och allmänna råd till den nya ersättningslagen

Tillämpningsföreskrifter

De närmare förutsättningarna för ledamöternas arvoden och andra ekonomiska villkor kan i vissa fall vara relativt invecklade, och för att lagen inte ska tyngas med alltför många detaljer bör dylika bestämmelser regleras på föreskriftsnivå. En sådan uppdelning underlättar också tillämpningen av bestämmelserna. Föreskrifterna är liksom lagar rättsligt bindande. Riksdagen kan bemyndiga riksdagens myndigheter att meddela föreskrifter som avser förhållanden inom riksdagen eller dess myndigheter om de närmare villkoren för ledamöternas ersättningar (se 8 kap. 13 § andra stycket kungörelsen, 1974:152, om beslutad ny regeringsform). Riksdagsförvaltningen räknas som en av riksdagens myndigheter. I den nuvarande ersättningslagen bemyndigas Riksdagsförvaltningen att meddela tillämpningsföreskrifter till ersättningslagen (se 1 kap. 5 §).

Till den nuvarande ersättningslagen hör en tillämpningsföreskrift. Föreskriften följer strukturen på ersättningslagen, som således kan ses som nyckeln till att hitta i föreskriften. Denna ordning har ett stort pedagogiskt värde för tillämparen som kan utgå från bestämmelserna i lagen och därefter lätt hitta föreskriften. I föreskriften anges hur en ledamot eller Riksdagsförvaltningen rent praktiskt ska hantera en fråga, till exempel hur en resa ska bokas

²⁰ Konstitutionsutskottets betänkande 1993/94:KU43 s. 3.

eller hur en viss ersättning ska beräknas. Dagens tillämpningsföreskrifter fungerar på detta sätt som ett stöd i det dagliga arbetet.

Strukturen på en tillämpningsföreskrift bör följa den lag vars tillämpning föreskriften tar sikte på. Det är därför lämpligt att upphäva den gamla tillämpningsföreskriften och ersätta den med en ny tillämpningsföreskrift till den nya ersättningslagen.

Allmänna råd

Närmare anvisningar och vägledning om hur lagar eller föreskrifter kan eller bör tillämpas i olika avseenden kan ges i allmänna råd. Till skillnad mot föreskrifterna är allmänna råd enbart vägledande och inte rättsligt bindande vare sig för myndigheter eller enskilda. De allmänna råden är rekommendationer som en myndighet utan bemyndigande kan utfärda för att underlätta användningen av författningar och för att uppnå en enhetlig praxis. Råden har samma effekt som riktlinjer men brukar på samma sätt som tillämpningsföreskrifter följa strukturen på den lag de är avsedda för. Exempel på myndigheter som lämnar allmänna råd är Skatteverket, Finansinspektionen och Rikspolisstyrelsen.

Utredningen anser att vissa av de bestämmelser som i dag finns i tillämpningsföreskrifterna till ersättningslagen bör tas ut ur föreskrifterna, eftersom de har karaktären av råd till ledamöter och Riksdagsförvaltning. Sådana bestämmelser bör i stället ledamöterna och Riksdagsförvaltningen rekommenderas att följa i allmänna råd. Genom att reglerna i strikt rättslig mening inte blir bindande lämnas också ett visst utrymme för flexibilitet och anpassning till omständigheterna i det enskilda fallet.

Merparten av de riktlinjer som rör ledamöternas ersättningar har karaktären av rekommendationer och bör tas in i allmänna råd i anslutning till de föreskrifter som reglerar den aktuella frågan (i avsnitt 3.2.2 finns närmare exempel på vilka frågor som bör regleras i föreskrifterna respektive de allmänna råden).

3.2 Den nya ersättningslagens struktur

Utredningens förslag: Den nya ersättningslagen ska delas in i kapitel med löpande paragrafnumrering i varje kapitel. Det första kapitlet ska bestå av inledande bestämmelser för lagen med en innehållsförteckning samt grundläggande bestämmelser om rätt till ersättning och definitioner (1 kap.). I de två följande kapitlen ska det finnas bestämmelser om ersättning till talmannen (2 kap.) och om arvode till ledamöterna (3 kap.). Därefter ska det följa bestämmelser om resekostnadsersättning (4 kap.) och traktamente (5 kap.). Delar av bestämmelserna i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter ska föras över till den nya lagen, det vill säga de bestämmelser som gäller övernattningsbostad (6 kap.) och arbetsrum (7 kap.). I det följande kapitlet ska det införas även bestämmelser om

vidareutbildning och teknisk och elektronisk utrustning (7 kap.). Delar av bestämmelserna i föreskriften (2013:9) om riksdagens barnverksamhet förs över till den nya lagen - barnverksamhet (8 kap.). Slutligen ska det finnas bestämmelser om ålderspension (9 kap.), sjukpension (10 kap.), efterlevandepension (11 kap.), inkomstgaranti och efterlevandeskydd (12 kap.), omställningsstöd och efterlevandeskydd (13 kap.), försäkrings- och företagshälsövårdsförmåner (14 kap.) samt överklagande (15 kap.).

Utredningens bedömning: Den nya tillämpningsföreskriften och de allmänna råden till den nya ersättningslagen bör strukturellt följa ersättningslagen, och de enskilda bestämmelserna bör hänvisa till de bestämmelser i den nya ersättningslagen som de kompletterar.

3.2.1 Allmänna strukturella frågor i den nya ersättningslagen, dess tillämpningsföreskrifter och allmänna råd

Det är viktigt att det system och de regler som ska gälla i fråga om riksdagsledamöternas ersättningar är tillräckligt tydliga, enkla och lätta att förstå. Strukturen på regelsystemet måste byggas upp på ett logiskt sätt där respektive bestämmelse placeras på rätt normnivå med lämplig detaljeringsgrad. Regleringen bör således vara överskådlig och klar.

Generellt kan sägas att det för överskådligheten är angeläget att en lag strukturellt byggs upp med tydliga kapitelrubriker och att bestämmelserna i de olika kapitlen har ett sakligt samband. Det finns ett värde i att inte i onödan ändra en grundläggande inarbetad struktur i en lag. Den nu gällande ersättningslagen har en tydlig och följdriktig struktur som i stor utsträckning bör kunna behållas i den nya lagen. Uppdelningen av de olika kapitlen i den nya ersättningslagen bör därför huvudsakligen göras efter dagens disposition med löpande paragrafnumrering i varje kapitel.

För att underlätta tillämpningen av en lag är det även viktigt med klara och informativa underrubriker. Användningen av underrubriker är inte enhetligt utformad i dagens ersättningslag, sannolikt som en följd av att bestämmelserna har tillkommit vid olika tidpunkter. Bestämmelserna om ledamöternas ersättningar har emellertid ofta varit föremål för lagstiftningsåtgärder. Det finns därför också flera kapitel där ändringar har gjorts relativt nyligen och som innehåller tydliggörande underrubriker. För att ge tillämparen ytterligare läshjälp och i syfte att skapa ett enhetligt system anser utredningen att fler underrubriker ska föras in i den nya lagen.

Långa paragrafer med fler än tre stycken bör undvikas. I lagen finns många paragrafer som är långa och som i vissa fall har upp till fyra eller fem stycken. I syfte att göra bestämmelserna lättare att begripa ska de långa paragraferna i lagen delas upp i flera paragrafer, som inte annat än i undantagsfall ska innehålla fler än tre stycken.

3.2.2 Uppdelningen mellan lag, tillämpningsföreskrift och allmänna råd

Rätten till arbetsrum och övernattningsbostäder

I dag regleras ledamöternas och ersättarnas rätt till övernattningsbostäder i 5 kap. ersättningslagen i de bestämmelser som rör traktamente, i tillämpningsföreskriften till 5 kap. 4 § ersättningslagen och i föreskriften om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Bestämmelser om ledamöternas och ersättarnas arbetsrum regleras i föreskriften om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Det är Riksdagsförvaltningen som beslutar om vilka övernattningsbostäder och arbetsrum som ställs till respektive partigrupps förfogande, medan det är gruppkanslierna som svarar för fördelningen av arbetsrummen och bostäderna till ledamöterna i parti-gruppen (se 2 och 12 §§ föreskriften om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter). Riksdagsledamöter som har sin permanenta bostad på hemorten mer än 50 kilometer från riksdagshuset har rätt till en övernattningsbostad i Riksdagsförvaltningens bostadsbestånd i Stockholm eller till ersättning för en privat övernattningsbostad inom 50 kilometer från Riksdagshuset (se 5 kap. 4 § ersättningslagen, tillämpningsföreskrifterna till 5 kap. 4 § ersättningslagen punkten 2 och 11 § föreskriften om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter).

Rätten till arbetsrum och övernattningsbostad och rätten till ersättning för en privat övernattningsbostad ska enligt utredningens mening betraktas som en del av de ekonomiska villkoren för ledamöterna och ersättarna. När det gäller övernattningsbostäder berörs rätten till dessa redan i dag indirekt i ersättningslagen genom att det i 5 kap. 4 § andra stycket 1 anges att någon ersättning för logi inte betalas om Riksdagsförvaltningen tillhandahåller logi utan kostnad för ledamoten. Mot bakgrund av bestämmelsen i 9 kap. 6 § riksdagsordningen anser utredningen att rätten till arbetsrum och övernattningsbostad och ersättning för en privat övernattningsbostad ska föras in som en uttrycklig direkt rätt för ledamöterna och ersättarna i den nya ersättningslagen. På så sätt kommer lagen också att ge en bättre, samlad bild av de förmåner som ledamöterna har möjlighet att få. För att ytterligare tydliggöra rätten till övernattningsbostad ska den tas in i ett nytt kapitel. I samma kapitel ska rätten till ersättning för en privat övernattningsbostad tas in. Rätten till arbetsrum hör sakligt sett samman med rätten till teknisk och elektronisk utrustning och bör behandlas i samma kapitel. De närmare villkoren för ledamöterna och ersättarna bör, enligt utredningens bedömning, föras in i den nya tillämpningsföreskriften och de allmänna råden. Detta innebär, som ovan nämnts, att föreskriften om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter bör upphävas.

Utredningen föreslår inte några större ändringar i sak av ledamöternas rätt till övernattningsbostäder och arbetsrum. En tillkommande reglering gäller dock beräkningen av logiersättningen när en ledamot delar en egen övernatt-

ningsbostad med en närstående eller en annan person, något som behandlas i kapitel 9.

Tid för utflyttning från arbetsrum och övernattningsbostad

Bestämmelserna om utflyttning från arbetsrum och övernattningsbostäder finns i föreskriften om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. En ledamot har rätt att disponera arbetsrummet och övernattningsbostaden under hela året från och med måndagen i den vecka då riksmötet öppnas och så länge uppdraget som riksdagsledamot varar (4 och 14 §§). Om ledamoten är ledig från sitt uppdrag i mer än en månad är han eller hon dock skyldig att upplåta arbetsrummet och bostaden till den ersättare som tjänstgör i stället för ledamoten. Ledamoten är också skyldig att byta arbetsrum och logi om Riksdagsförvaltningen bedömer att det krävs till exempel vid underhållsarbeten i fastigheten. En ledamot som lämnar riksdagen efter ett val eller under löpande valperiod ska lämna sitt arbetsrum senast en vecka efter valdagen respektive avgångstillfället (5 och 6 §§). En ledamot som inte kandiderar i det kommande riksdagsvalet ska lämna bostaden senast den 31 juli valåret (15 §). Ledamoten får dock behålla bostaden även efter detta datum så länge det är nödvändigt för riksdagsuppdraget. En kandiderande ledamot som lämnar riksdagen efter ett val ska lämna sin övernattningsbostad snarast och senast en vecka efter valdagen (16 §). Även en ledamot som lämnar riksdagen under löpande valperiod ska lämna bostaden snarast och senast en vecka efter avgångstillfället (17 §). Bestämmelser om tidpunkt för utflyttning för ersättare finns i 37 §.

I dag regleras utflyttning från arbetsrummen och övernattningsbostäderna i föreskriftsform. Rätten till arbetsrum och övernattningsbostad bör emellertid betraktas som en del av de ekonomiska villkoren för ledamöterna och ersättarna. Utredningen föreslår därför att grundläggande bestämmelser om rätten till ett arbetsrum och en övernattningsbostad ska regleras i lag. Mot bakgrund av att bestämmelserna om utflyttning begränsar denna rätt ska enligt utredningens bedömning också regler om utflyttning tas in i den nya ersättningslagen.

Utredningen gör i avsnitt 9.5. bedömningen att ett upplåtelseavtal om en övernattningsbostad mellan en ledamot och Riksdagsförvaltningen inte omfattas av bestämmelserna 12 kap. jordabalken (hyreslagen). Allmänna bestämmelser om nyttjanderätt till fast egendom finns i 7 kap. jordabalken. Bestämmelserna om övernattningsbostäder för riksdagsledamöter bör dock ges en särskild utformning som anpassas till de förhållanden som gäller just för riksdagsledamöterna och deras uppdrag. Bestämmelserna bör – också när det gäller flytten från lägenheten – regleras i lag, så att det klart framgår att de särskilda reglerna ska tillämpas framför allmänna regler om nyttjanderätt.

Barnverksamhet

I föreskriften om riksdagens barnverksamhet finns det regler om en rätt till barnverksamhet. Barnverksamheten är avgiftsfri och erbjuds måndagar och

fredagar mellan kl. 8.00 och 15.00 och tisdagar till torsdagar mellan kl. 8.30 och 18.00 för barn mellan 1 och 12 år. Åldersgränserna är satta med utgångspunkt i förhållandena inom den kommunala barnomsorgen. Förmånsvärdet uppgår till 50 kronor per timme och barn. Barnverksamheten utgörs av en åldersblandad grupp med skol- och förskolebarn som kan skifta från en dag till en annan. Barngruppen är tillfälligt sammansatt, och barnverksamheten blir därför att betrakta som ett komplement till annan barnomsorg. Det medför att den pedagogiska verksamheten är förhållandevis begränsad. Verksamheten är normalt stängd när kammaren inte sammanträder. Det är emellertid i undantagsfall möjligt att lämna sitt barn på andra tider än de ordinarie öppettiderna och när kammaren är stängd.

Möjligheten att få barnverksamhet utgör enligt utredningens mening också en del av ledamöternas ekonomiska villkor. Rätten till barnverksamhet ska därför tas in i den nya ersättningslagen. Också när det gäller barnverksamheten bör de närmare villkoren föras in i den nya tillämpningsföreskriften och de allmänna råden. Detta innebär att föreskriften om riksdagens barnverksamhet bör upphävas (se närmare avsnitt 3.1.4). Utredningen föreslår inte några ändringar i sak när det gäller den tillfälliga barnverksamheten.

Företagshälsovård

Enligt 15 kap. ersättningslagen har en ledamot rätt till vissa sjukvårdsförmåner. Om det finns särskilda skäl kan en ledamot efter prövning av Riksdagsförvaltningen få ersättning för kostnader för insatser i rehabiliteringssyfte (se 2 §). Riksdagsförvaltningen erbjuder avgiftsfri företagshälsovård för ledamöter och anställda. Företagshälsovården svarar för hälsokontroller, arbetsrelaterad vård (två fria besök) och vaccinationer inför utrikes resor. Sjukvårdstjänster ingår inte i företagshälsovården, men ledamöterna kan få enklare vård på läkar- och sköterskemottagningarna. Rätten till företagshälsovård är i dag oreglerad. Företagshälsovård, förebyggande behandling och rehabilitering är inte en skattepliktig förmån (se 11 kap. 18 § inkomstskattelagen, 1999:1229).

På samma sätt som när det gäller barnverksamhet, arbetsrum och övernattingsbostad bör rätten till företagshälsovård ses som en del av ledamöternas ekonomiska villkor och regleras i ersättningslagen. Riksdagsförvaltningen ska bestämma företagshälsovårdens omfattning. Bestämmelser om rätt till företagshälsovård ska tas in i det nya kapitel som reglerar försäkrings- och företagshälsovårdsförmåner (kap. 14).

Parkeringsplats

En ledamot får i mån av plats parkera på Riksdagsförvaltningens parkeringsplatser enligt särskilda riktlinjer. Denna möjlighet erbjuds även anställda hos Riksdagsförvaltningen. Parkeringsavgiften baseras på marknadsvärdet. Riksdagsledamöter parkerar kostnadsfritt och kan parkera längre tid än 14 timmar per dygn när de befinner sig på tjänsteresa.

Möjligheten att parkera på Riksdagsförvaltningens parkeringsplatser är en förmån som ledamöterna erbjuds. Enligt utredningens mening bör denna

förmån betraktas som en del av ledamöternas ekonomiska villkor som erbjuds ledamoten och ska därför enligt riksdagsordningen regleras i lag. En bestämmelse om ledamöternas möjlighet att använda Riksdagsförvaltningens parkeringsplatser ska tas in i det kapitel i ersättningslagen som rör resekostnadsersättning (kap. 4).

Riktlinjer för tjänsteresor

I dag rekommenderas ledamöterna att följa Riksdagsförvaltningens riktlinjer för riksdagsledamöternas tjänsteresor. I avsnitt 3.1.3 och 3.1.4 gör utredningen bedömningen att riktlinjerna bör omfattas av det nya regelverk som ska reglera ledamöternas ersättningar och att riktlinjerna därför bör upphävas. Frågan är var de olika bestämmelserna ska placeras. Vissa av de bestämmelser som i dag finns i riktlinjerna har karaktären av råd till ledamöterna och Riksdagsförvaltningen och bör därför placeras i de allmänna råden till den nya ersättningslagen.

Av ersättningslagen framgår att Riksdagsförvaltningen får meddela närmare föreskrifter om användningen av färdmedel och resetjänster för vilka särskilt avtal träffats mellan förvaltningen och en leverantör. I tillämpningsföreskrifterna till lagen finns närmare bestämmelser om resa med taxi, årskort på tåg och särskilt färdbevis för flygresa. Riktlinjerna innehåller liknande bestämmelser om resor med lokaltrafik, båt och färjesor samt hyrbil och buss. Det finns ett värde i att det av tillämpningsföreskrifterna framgår vilka färdmedel som en ledamot får välja vid tjänsteresor, resor från och till en annan bostad och resor vid extraordinära händelser eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses. Av föreskrifterna bör också framgå om det vid valet av ett visst färdmedel uppställs några förutsättningar. I tydlighetssyfte har utredningen därför lyft upp bland annat dessa bestämmelser i tillämpningsföreskrifterna.

Trängselskatt

Riksdagsförvaltningen ersätter en ledamot för kostnader för tjänsteresor med belopp motsvarande den faktiska kostnaden (se 4 kap. 1 § ersättningslagen). I dagens tillämpningsföreskrifter anges att den faktiska kostnaden inbegriper kostnad för resebevis, biljetter, bagageförvaring, fastställd kilometerersättning och parkering. De ledamöter som under en tjänsteresa i Göteborg eller Stockholm blir skyldiga att betala trängselskatt ersätts dock i praktiken för denna kostnad eftersom den uppkommit vid tjänsteresan. Av tydlighetsskäl anser utredningen att trängselskatten uttryckligen bör tas in i tillämpningsföreskriften till den nya ersättningslagen tillsammans med parkeringsavgift i tillämpningsföreskrifterna till 4 kap. 1 och 2 §§ till den nya ersättningslagen.

Övriga förmåner

Riksdagens ledamöter har rätt till kostnadsfria utredningar av riksdagens utredningstjänst (RUT) tillgång till bibliotek samt rätt till vissa tidningar,

informationsdatabaser och bildarkiv utan kostnad. Denna rätt till bistånd med information och sakuppgifter för riksdagsarbetet kommer att regleras av den nya riksdagsordningen som föreslås träda i kraft den 1 september 2014.

Därutöver har ledamöterna också rätt att kostnadsfritt få det inbundna riksdagstrycket för de riksmöten de har närvarat vid. De har även rätt att kostnadsfritt erhålla obundet riksdagstryck i den omfattning Riksdagsförvaltningen bestämmer. (Se 1 och 2 §§ föreskriften, 2002:6, avseende tillhandahållande av riksdagstryck.)

Enligt utredningens mening bör förmånen att kostnadsfritt få riksdagstryck betraktas som en del av de ekonomiska villkor som erbjuds ledamöterna. Enligt riksdagsordningen ska bestämmelser om ledamöternas ekonomiska villkor regleras i lag. Lagen bör dock inte tyngas av alltför detaljerade regler och bör därför ta sikte på villkor som inte har en alltför begränsad praktisk eller ekonomisk betydelse. Rätten att kostnadsfritt få riksdagstryck kan inte i detta sammanhang anses ha sådan vikt att den med nödvändighet ska lagregleras. Utredningen bedömer därför att denna rättighet inte ska tas in i den nya ersättningslagen, utan även i fortsättningen regleras av Riksdagsförvaltningen.

3.2.3 Strukturen i den nya ersättningslagen

Det är viktigt för lagens begriplighet och tillgänglighet att det redan i inledningen ges tydlig information om vad lagen innehåller. I dag innehåller ersättningslagen i 1 kap. inledande bestämmelser om lagen och vissa definitioner. Utredningen föreslår att också den nya ersättningslagen inleds på detta sätt. Därutöver bör det övervägas om en innehållsförteckning också bör införas i lagen. Det har blivit allt vanligare att i särskilt omfattande lagar ta med en innehållsförteckning i en inledande paragraf, eftersom det är ett bra sätt att ge läsaren en lättöverskådlig bild av lagens innehåll. Utredningen föreslår i pedagogiskt syfte därför att det i 1 kap. tas in en innehållsförteckning.

De följande fyra kapitlen ska följa den nuvarande strukturen i ersättningslagen med ersättning till talmannen (2 kap.), arvode (3 kap.), resekostnadsersättning (4 kap.) och traktamente (5 kap.).

Föreskriften om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter innehåller bestämmelser om ledamöternas rätt till övernattningsbostäder och arbetsrum, och i föreskriften om riksdagens barnverksamhet finns regler om rätt till barnverksamhet. Utredningen föreslår i avsnitt 3.2.2 att de grundläggande bestämmelserna om rätten till arbetsrum, övernattningsbostad och barnverksamhet ska tas in i lagform i stället för i föreskrift samt att frågorna bör regleras av den nya ersättningslagen. Delar av bestämmelserna i föreskriften om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter och föreskriften om riksdagens barnverksamhet ska därför föras över till den nya lagen (6–8 kap.) medan bestämmelser om de närmare villkoren för rättigheterna ska tas in i de nya tillämpningsföreskrifterna och de allmänna råden.

I dag erbjuds ledamöterna viss vidareutbildning både genom Riksdagsförvaltningen och partigrupperna. Ett exempel på detta är språkutbildningar.

Utredningen föreslår i kapitel 5 att ledamöternas möjlighet till vidareutbildning ska regleras i lagform. Bestämmelser om vidareutbildning ska tas in i det kapitel som också ska reglera arbetsrum och teknisk och elektronisk utrustning (kap. 7).

I övrigt anser utredningen att kapitelordningen i 1994 års ersättningslag i fråga om ålders-, sjuk- och efterlevandepension, inkomstgaranti och efterlevandeskydd, omställningsstöd och efterlevandeskydd²¹, försäkrings- och företagshälsovårdsförmåner samt överklagande är logisk och bör behållas (9–15 kap.) .

3.2.4 Förtydligande av Riksdagsförvaltningens ansvar

Utredningens förslag: Riksdagsförvaltningen ska om annat inte är föreskrivet ansvara för att en ledamot erbjuds parkeringsplats, övernattningsbostäder, arbetsrum, vidareutbildning, teknisk och elektronisk utrustning, barnverksamhet, försäkring och företagshälsovård. Uppgiften ska framgå av förvaltningens instruktion – lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen.

Riksdagsförvaltningen har enligt lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen bland annat till uppgift att tillhandahålla resurser och service för talmannens, kammarens, utskottens och övriga riksdagsorgans verksamhet samt för riksdagsledamöterna och partikanslierna (se 1 §). Vidare ska förvaltningen besluta i frågor om ekonomiska förmåner enligt ersättningslagen och ansvara för arvoden och andra ersättningar till ledamöterna (se 2 §). I konstitutionsutskottets betänkande Omställningsstöd för riksdagsledamöter (2013/14:KU3) (förslaget har antagits av riksdagen, rskr. 2013/14:5), föreslås förvaltningen ansvara också för att ledamöter som lämnar riksdagen erbjuds stöd för övergång till förvärvsarbete.

Riksdagsförvaltningen hanterar i dag frågor med anledning av parkeringsplatser, övernattningsbostäder, arbetsrum, vidareutbildning, viss teknisk och elektronisk utrustning, barnverksamhet, försäkring och företagshälsovård. Det ligger i linje med Riksdagsförvaltningens ansvarsområden att förvaltningen även fortsättningsvis ansvarar för dessa uppgifter. I förtydligande syfte anser utredningen att uppgifterna ska framgå av förvaltningens instruktion. Utredningen föreslår därför att instruktionen ska ändras på så sätt att det framgår att Riksdagsförvaltningen ska ansvara för att en ledamot erbjuds parkeringsplats, övernattningsbostäder, arbetsrum, vidareutbildning, teknisk och elektronisk utrustning, barnverksamhet, försäkring och företagshälsovård.

²¹ Se förslag från konstitutionsutskottet i betänkandet Omställningsstöd för riksdagsledamöter (2013/14:KU3) (förslaget har antagits av riksdagen, rskr. 2013/14:5).

3.3 Stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete

Utredningens förslag: Lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen ska upphävas och ersättas med en ny lag – lagen om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen.

Utredningens bedömning: Riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:8) om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen bör upphävas och ersättas med en tillämpningsföreskrift och allmänna råd till lagen om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen.

Lagen om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen och riksdagsstyrelsens föreskrift om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen ska enligt uppdraget omfattas av den regeltekniska och redaktionella översynen. Utredningen gör i avsnitt 3.1.3 bedömningen att de indirekta stöden till kostnader för politiska sekreterare och riksdagsledamöternas utrikes resor som lämnas via partigrupperna även fortsättningsvis bör regleras i lagen om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen och tillhörande föreskrift. Nedan behandlas den regeltekniska och redaktionella översynen av lagen och föreskrifterna.

En ny lag, tillämpningsföreskrift och allmänna råd

Utredningens översyn ger vid handen att vissa bestämmelser som i dag regleras i föreskriften till lagen är av sådan vikt för folkrepresentationen och det politiska arbetet att bestämmelserna bör regleras i lag. Detta gäller rätten att inrätta ett kansli, ackreditering av politiska sekreterare och andra av partigruppen anställda samt samråd och redovisning av utbetalda stöd. Förhållandevis omfattande strukturella ändringar behöver därför göras i lagen i form av förändrade kapitel- och underrubriker och numrering av paragrafer. Det är lämpligast att ändringarna genomförs i en ny lag. Utredningen föreslår således att lagen om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen ska upphävas och ersättas av en ny lag – lagen om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen. Bortsett från de nya bestämmelserna kommer det materiella innehållet i lagen huvudsakligen att stämma överens med dagens lag.

Det ligger ett stort pedagogiskt värde i att det till bestämmelserna i lagen finns tillhörande föreskrifter och allmänna råd som vägleder tillämparna. Utredningen gör därför bedömningen att riksdagsstyrelsens föreskrift om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen bör upphävas och ersättas med en tillämpningsföreskrift och allmänna råd till den nya lagen om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riks-

dagen. Bemyndigande för riksdagsstyrelsen att meddela tillämpningsföreskrifter ska tas in i den nya lagen.

Den nya lagens struktur

Den befintliga strukturen i lagen består av underrubriker och löpande paragrafnumreringar. För att öka lagens överskådlighet föreslår utredningen att lagen strukturellt byggs upp med tydliga kapitelrubriker som grundas på den nuvarande lagens underrubriker. I syfte att underlätta tillämpningen av lagen föreslår utredningen att det ska föras in informativa underrubriker.

Utredningen anser att det redan i inledningen är viktigt att det finns tydlig information om vad den nya lagen innehåller. Den första underrubriken i den nuvarande lagen innehåller inledande bestämmelser om lagen och vissa definitioner. Utredningen föreslår att också den nya lagen inleds på detta sätt, tillsammans med en innehållsförteckning där läsaren ges en överskådlig bild av lagens innehåll. De följande tre kapitlen ska i stort följa den nuvarande strukturen i lagen med basstöd till partigrupper (2 kap.), stöd för politiska sekreterare till riksdagsledamöter och andra arbetstagare hos partigruppernas kansli (3 kap.) samt stöd till kostnader för riksdagsledamöters utrikes resor (4 kap.).

Stöd till kostnader för riksdagsledamöters språkutbildning ges i dag till partigrupperna, men stödet är inte författningsreglerat. Utredningen föreslår i avsnitt 3.5.2 att de grundläggande bestämmelserna om utbetalning av stöd till kostnader för riksdagsledamöters språkutbildning ska regleras i lag och att frågan bör regleras av den nya lagen om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen. Utredningen anser att det är lämpligt att stöd till kostnader för riksdagsledamöters språkutbildning förs in i den nya lagens kapitel 5. Därefter följer stöd till en enskild ledamot som har blivit invald utan att tillhöra en partigrupp (6 kap.) och till sist redovisning av stöden (7 kap.).

Ändringar i övrigt

I de bestämmelser som i dag reglerar basstöd till partigrupper respektive stöd till kostnader för politiska sekreterare och stöd till kostnader för riksdagsledamöternas utrikes resor är de belopp som stöden uppgår till angivna i lagtexten (se 4 respektive 10, 14 och 15 §§). Det framstår som något opraktiskt, eftersom det bör vara möjligt att ändra beloppen allteftersom förhållandena motiverar det. Beloppet för stöd till politiska sekreterare har beräknats med ledning av kostnaden för sekreterarens lön, som förändras i takt med den allmänna löneutvecklingen, och beloppet för utrikes resor följer kostnadsläget för resor. Utredningen föreslår därför att Riksdagsförvaltningen i den nya lagen åläggs att betala stöden till partigrupperna och att förvaltningen ges ett bemyndigande att bestämma storleken på stöden. Beloppen bör anges i tillämpningsföreskrifterna till lagen.

Bestämmelserna om basstöd reglerar de belopp som en partigrupp får för sitt arbete i riksdagen. Utredningen anser att dessa bestämmelser har en sådan grundläggande betydelse för partigruppernas arbete i riksdagen att de trots det

som har anförts ovan bör regleras i lag. Basstödet kan dessutom sägas vara ett mer ungefärligt belopp som inte ändras lika ofta som stöden till politiska sekreterare och utrikes resor.

3.4 Språket i paragraferna

Utredningens bedömning: Språket i paragraferna bör moderniseras. Risken för oavsiktliga ändringar i sak bör beaktas i detta arbete.

Det är viktigt att språket i de nya författningarna är vårdat, enkelt och begripligt.

I de regelverk som i dag reglerar ledamöternas ekonomiska villkor finns det flera bestämmelser som vid det här laget är ganska gamla och som på grund av ett litet föråldrat språkbruk kan vara svåra att förstå. Ändringar bör självfallet göras för att sådana paragrafer ska bli mer lättbegripliga. Vissa delar av ersättningslagen har emellertid ändrats relativt nyligen, och språket i dessa delar har därför utformats på ett modernare sätt än de ursprungliga bestämmelserna från år 1994.

Det finns ett intresse av att ha en lagstiftning som är tydlig, både för den som är direkt berörd av reglerna och för den som av allmänt intresse vill sätta sig in i vad som gäller. Transparens ökar trovärdigheten i ersättningssystemet. Så långt som möjligt bör således allmänspråkliga ord och uttryck användas i författningstexten. När det gäller rent språkliga ändringar får förenklingsarbetet emellertid inte dras så långt att bestämmelserna förlorar i klarhet och saktlighet. En författningstext måste uppfylla de sedvanligt högt ställda kraven på klarhet, precision och stringens. Vid språkliga omarbetningar är det också angeläget att undvika oavsiktliga ändringar eller förskjutningar i sak. Det krävs att bestämmelserna är så entydiga och fullständiga att de möjliggör en enhetlig och förutsägbar rättstillämpning. Om inarbetade termer och begrepp byts ut kan det framstå som oklart om det sakliga innehållet i en bestämmelse är oförändrat, och ändringarna kan då skapa en osäkerhet hos dem som ska tillämpa bestämmelserna. Det är viktigt att språkliga ändringar görs på ett nyanserat sätt.

Ibland anges förutsättningar av olika slag i samma mening i en paragraf eller en punkt i tillämpningsföreskrifterna. Utredningen har i största möjliga mån försökt att i stället lägga villkoren i punktuppställningar.

I ersättningslagen används i mycket stor utsträckning presensformen av verbet, så kallat bjudande presens, för att uttrycka vad som ska eller får göras under vissa förutsättningar. Ett exempel på detta finns i 3 kap. 1 § "Ledamotsarvode betalas med ett belopp för månad som Riksdagens arvodesnämnd fastställer.". Användning av bjudande presens bör undvikas i påbud, och utredningen har ändrat de paragrafer som konstruerats på detta sätt för att det ska vara klart vilken karaktär som regeln har eller med andra ord om den är tvingande eller inte. Exemplet i 3 kap. 1 § har ändrats på så sätt att det anges

att Riksdagsförvaltningen månadsvis *ska* betala arvode till ledamöterna med ett belopp som Riksdagens arvodesnämnd *ska* fastställa.

3.5 Gränsdragningsproblem

Regleringen av riksdagsledamöternas ekonomiska villkor innehåller bestämmelser som rör också partikanslierna. Oklarheter i gränsdragningen mellan sådant som gäller stöd till den enskilda ledamoten och sådant som gäller stöd till partigruppen skulle därför kunna uppkomma. Finansiering av likartade stöd lämnas i vissa fall från flera håll, till exempel vid utrikes resor för ledamöter som kan finansieras både direkt från Riksdagsförvaltningen och indirekt via stödet till partigrupperna i riksdagen. Ett annat exempel är språkutbildningar för ledamöter som finansieras av Riksdagsförvaltningen samtidigt som det utgår ett ekonomiskt stöd till partigrupperna, som i sin tur anordnar språkutbildningar. Utredningen har fått i uppdrag att kartlägga de gränsdragningsproblem som kan finnas mellan å ena sidan stödet till riksdagens ledamöter och å andra sidan stödet till partikanslierna samt föreslå regeländringar för att uppnå ökad tydlighet.

3.5.1 Eventuella gränsdragningsproblem i regleringen av utrikes resor

Utredningens förslag: En bestämmelse som erinrar om att det finns regler om utrikes tjänsteresa i den nya lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter ska tas in i den nya lagen (2015:xxxx) om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen.

Utredningens bedömning: I en ansökan om en utrikes tjänsteresa ska ledamoten ange en uppgift om stöd till resan har sökts enligt lagen (2015:xxxx) om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen.

Ledamöternas utrikes resor regleras både i 4 kap. ersättningslagen och dess tillämpningsföreskrift och i 14–16 §§ lagen om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen med tillhörande föreskrift.

Enskilda utrikes tjänsteresor

I 4 kap. 3 a § ersättningslagen och dess tillämpningsföreskrifter finns bestämmelser om en ledamots enskilda utrikes tjänsteresor. För närvarande är det de vice talmännen som fattar beslut om sådana resor. Tillämpningsföreskrifterna vid inrikes tjänsteresa gäller till övervägande del även vid tjänsteresor till utlandet, till exempel bestämmelser om kostnaderna vid val av färdmedel. Vid en utrikes tjänsteresa tillämpas, som huvudregel, det avtal om ersättning m.m. vid tjänsteresa och förrättning utomlands som har träffats av Arbetsgivarverket och de statsanställdas huvudorganisationer (se Riksdags-

förvaltningens avtal om ersättning m.m. vid tjänsteresa och förrättning utomlands). En enskild utrikes tjänsteresa ska vara av värde för uppdraget som riksdagsledamot, och resan får företas i grupp. Det finns särskilda bestämmelser om hur och när en ansökan om en enskild utrikes tjänsteresa ska göras. Ansökan till ledningsstaben ska ges in senast 14 dagar före planerat avresedatum. Ansökan ska innehålla uppgifter om ändamålet med resan och beräknade kostnader samt en översiktlig resplan. Den vice talman som fattar beslut om resorna ska regelbundet lämna en redogörelse till riksdagsstyrelsen över sina beslut. En ledamot som inte har beviljats en enskild utrikes tjänsteresa får begära riksdagsstyrelsens prövning av beslutet. Riksdagsstyrelsen fastställer ett belopp per valperiod för en riksdagsledamots enskilda utrikes tjänsteresor. Medel som inte använts till sådan tjänsteresa ska överföras till Riksdagsförvaltningen (se 4 kap. 3 a § andra stycket ersättningslagen). Det rambelopp som riksdagsstyrelsen fastställer för en riksdagsledamots enskilda utrikes tjänsteresor får under vissa förutsättningar användas även av den som är ersättare för ledamoten (se punkten 6 i tillämpningsföreskrifterna).

Stöd till kostnader för riksdagsledamöters utrikes resor

I den upphävda lagen om statligt bidrag till partigrupperna i riksdagen sammanfördes reglerna om stöd som hade beslutats av förvaltningsstyrelsen respektive talmanskonferensen (se riksdagens förvaltningsstyrelsens förslag 1993/94:RFK2 s. 1). Lagen tog sikte på bland annat bidrag för ledamöternas resor till internationella konferenser och andra utrikes resor. I dagsläget finns bestämmelser om stöd för riksdagsledamöters utrikes resor i lagen om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Riksdagsförvaltningen lämnar stöd till resekostnader för riksdagsledamöternas deltagande i samarbetet inom Europeiska unionen. Stödet lämnas till partigrupperna och uppgår till 2 500 kronor per år för en ledamot som tillhör partigruppen (se 14 §). Om ett parti inte återkommer till riksdagen efter ett val ska de medel som inte förbrukats betalas tillbaka till Riksdagsförvaltningen.

Stöd lämnas också för deltagande i internationella konferenser utomlands och andra utrikes resor med 5 000 kronor per år för de första 20 mandatens som har tillfallit partiet i det senaste valet till riksdagen och med 2 500 kronor per år för varje ytterligare mandat som tillfallit partiet i valet (se 15 §). Stödet lämnas till partigrupperna.

En partigrupp får inte bevilja en ledamot större stöd till kostnader för en utrikes resa än vad en anställd hos riksdagen skulle ha erhållit för att i tjänsten delta i en motsvarande resa (se 16 §). Efter varje kalenderår ska partigrupperna till Riksdagsförvaltningen redovisa hur utbetalade resestöd har använts under det föregående budgetåret. Redovisningen ska innehålla uppgifter om riksdagsledamotens namn, resmål, tidpunkt för resan samt kostnad för resan med uppgift om huruvida bonuspäng har utnyttjats för resan.

Utredningens överväganden

Ersättning för ledamöternas resor kan lämnas antingen direkt från Riksdagsförvaltningen i enlighet med 4 kap. 3 a § ersättningslagen eller från partigrupperna i enlighet med lagen om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. För att ersättning ska lämnas enligt ersättningslagen krävs det att resan är av betydelse för uppdraget som riksdagsledamot. Lagen om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen omfattar utlandsresor, däribland resor som ledamöterna gör för att delta i samarbetet inom Europeiska unionen eller i internationella konferenser utomlands. Det ena stödet prövas av en av de vice talmännen och det andra av den egna partigruppen. Om en resa uppfyller kraven både enligt ersättningslagen och enligt lagen om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen kan ledamoten välja att antingen ansöka om ersättning från Riksdagsförvaltningen eller från sin partigrupp. Ersättning för samma typ av resa kan således i vissa fall lämnas från två olika håll. Både det stöd som ges från Riksdagsförvaltningen och det som ges från partigrupperna är begränsade till vissa angivna belopp. Kartläggningen har visat att det ibland kan vara så att till och med samma resa delvis bekostas med medel från Riksdagsförvaltningen och delvis med stödet från partigrupperna. Detta torde förekomma när något av stöden inte räcker till hela resan. Det har emellertid inte framkommit något problem med att ersättning både lämnats från Riksdagsförvaltningen och en partigrupp för samma del av en resa.

Stöd till ledamöternas utrikes resor har under lång tid lämnats både direkt till ledamöterna från Riksdagsförvaltningen och indirekt via partigrupperna. Utredningens kartläggning visar att stöden på ett väl fungerande sätt betalas ut enligt respektive ersättningssystemets regler och att stöden i vissa fall kombineras och får komplettera varandra. Utredningen ser inte något problem i sig med det förhållande att stöd för delvis samma typ av resor betalas ut från två olika håll. Kartläggningen har således inte visat på gränsdragningsproblem som ger utredningen anledning att föreslå några regeländringar i detta avseende.

Trots att utredningen inte föreslår någon ändring av ledamöternas möjligheter att få ersättning enligt två olika ersättningssystem, är det emellertid viktigt att reglerna och tillämpningen av dem är transparenta och att det är lätt att hitta de parallella systemen.

Det är således av intresse att den vice talman som fattar beslut om en resa får information om stöd till resan även har sökts enligt lagen om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. En ansökan om en utrikes tjänsteresa bör alltså innehålla en uppgift om att stöd har sökts via partigrupperna. En bestämmelse med detta innehåll bör tas in i tillämpningsföreskrifterna till den nya ersättningslagen.

Att ledamöterna har olika möjligheter att få stöd till utrikes resor bör klart framgå av författning. I den nuvarande ersättningslagen och i den nya ersättningslag som utredningen föreslår finns en bestämmelse i vilken det hänvisas till regler för beslut om utrikes tjänsteresa på uppdrag av partigrupp i riksdagen.

gen i den nya lagen om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen (se nuvarande 4 kap. 3 a § tredje stycket och föreslagna 4 kap. 9 §). För att få en parallell reglering ska en motsvarande bestämmelse tas in i den nya lagen om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen. Utredningen bedömer att bestämmelserna är tillräckliga för att kravet på transparens ska anses uppfyllt.

3.5.2 Gränsdragningar vid finansieringen av språkutbildningar

Utredningens förslag: Riksdagsförvaltningen ska lämna stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas språkutbildning med ett belopp som förvaltningen bestämmer.

Om ett parti inte återkommer till riksdagen efter ett val, ska de medel som inte har förbrukats betalas tillbaka till Riksdagsförvaltningen.

En bestämmelse som erinrar om att det finns regler om stöd till språkutbildning för riksdagsledamöterna i den nya lagen (2015:xxxx) om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen ska tas in i den nya lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter.

Det ska tas in en bestämmelse i den nya lagen (2015:xxxx) om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen som erinrar om att det finns regler om stöd till vidareutbildning för riksdagsledamöterna i lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter.

Utredningens bedömning: Riksdagsförvaltningen bör lämna stöd till kostnader för riksdagsledamöternas språkutbildning till varje partigrupp med 1 000 kronor per år för en ledamot som tillhör partigruppen.

Riksdagsledamöter erbjuds i dag stöd till språkundervisning från både Riksdagsförvaltningen och partigrupperna. Rätten till språkutbildning är inte författningsreglerad.

Riksdagsförvaltningen upphandlar intensivkurser för ledamöterna i engelska och franska. Kurserna hålls både i riksdagens lokaler och utomlands. Under valår hålls ingen språkutbildning för ledamöterna. Partierna bestämmer vilka ledamöter som ska delta och platserna fördelas efter antalet mandat. År 2011 kostade den språkutbildning som Riksdagsförvaltningen erbjöd ledamöterna utomlands 1 352 743 kronor, medan 45 886 kronor utgick för intensivkursen i Stockholm.

Partigrupperna får årligen ett bidrag från Riksdagsförvaltningen som ska användas till utbildning i andra språk än engelska och franska eller fortbildningar i engelska och franska. Bidraget uppgick år 2011 till sammanlagt 318 000 kronor och fördelades i proportion till antalet mandat i riksdagen. Om en partigrupp under ett år inte använder hela sitt stöd, finns den resterande delen kvar för användning året efter. Stödet förnyas inte innan det föregående stödet har använts.

Det ligger i utredningens uppdrag att överväga vilka utbildningsinsatser Riksdagsförvaltningen bör erbjuda riksdagsledamöterna och hur dessa ska regleras, bland annat avseende organisation och finansiering. Denna fråga behandlas närmare i kapitel 5, där utredningen föreslår att det i ersättningslagen ska regleras att Riksdagsförvaltningen får erbjuda ledamöterna vidareutbildning, vilket bland annat innefattar språkutbildning. Det är enligt utredningens mening lämpligt att detta stöd innefattar den allmänna språkutbildning ledamöterna kan behöva, till exempel undervisning i engelska och franska. Annat kompetenshöjande stöd bör i större utsträckning kunna anpassas till den enskilda ledamotens behov och bör därför, liksom i dag, ges via parti-gruppernas kanslier.

Uppdraget innefattar också att kartlägga de gränsdragningsproblem som kan finnas mellan å ena sidan stödet till riksdagens ledamöter och å andra sidan stödet till partikanslierna samt föreslå regeländringar för att uppnå ökad tydlighet. Utredningen gör i avsnitt 3.5.1 bedömningen att det förhållandet att stöd för delvis samma typ av resor betalas ut från två olika håll i sig inte innebär något sakligt eller administrativt problem. Samma resonemang anser utredningen kan tillämpas även på språkutbildningen som erbjuds ledamöterna från Riksdagsförvaltningen och partigrupperna.

Kartläggningen av stöden till språkundervisning ger inte vid handen att det finns problem med att de betalas ut enligt respektive ersättningssystem. För att undvika gränsdragningsproblem ska stödet till den språkundervisning som anordnas via partigrupperna dock enligt utredningens mening, på samma sätt som när det gäller den vidareutbildning som anordnas via Riksdagsförvaltningen, författningsregleras i den föreslagna lagen om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen och dess tillämpningsföreskrifter och allmänna råd.

Regleringen bör enligt utredningens mening baseras på dagens förhållanden men göra det tydligare vad som gäller. Bestämmelser som innehåller en exakt beloppsangivelse och där ändringar behöver göras med inte allt för långa tidsintervall har typiskt sett den karaktären att de inte bör regleras i lag. Summan av stödet bör regleras i tillämpningsföreskrifterna till lagen, och utredningen föreslår att det i lagtexten lämnas ett bemyndigande till Riksdagsförvaltningen att bestämma med vilket belopp stödet ska betalas. Utredningen föreslår således att Riksdagsförvaltningen ska betala stöd till språkutbildning för riksdagsledamöterna till partigrupperna med ett belopp som förvaltningen bestämmer. Enligt utredningens bedömning bör beloppet baseras på att det i nuläget utgår sammanlagt 318 000 kronor per år till de 349 ledamöterna. Riksdagsförvaltningen bör därför betala stöd till varje partigrupp med 1 000 kronor per år för en ledamot som tillhör partigruppen.

Om ett parti inte återkommer till riksdagen efter ett val, bör återstående medel betalas tillbaka till Riksdagsförvaltningen. Utredningen föreslår därför att en bestämmelse med den innebörden tas in i lagen.

På samma sätt som när det gäller stödet till kostnader för ledamöternas utrikes resor i tjänsten bör regleringen av stöden vara transparent, och det bör

vara lätt att hitta de parallella ersättningssystemen. En regel som erinrar om att det finns bestämmelser om stöd till språkutbildning för riksdagsledamöterna i den nya lagen om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen ska därför tas in i den nya ersättningslagen. En motsvarande bestämmelse ska även tas in i den nya lagen om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen.

3.6 Dubbelregleringar

Utredningens bedömning: Dubbelregleringarna i punkt 23 tillämpningsföreskrifterna (2006:6) till 6 kap. 1 § lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter och i 29 § riksdagsdirektörens föreskrift (2011:15) om beslut i ekonomi- och personaladministrativa frågor inom Riksdagsförvaltningen respektive i punkt 24 tillämpningsföreskrifterna till 6 kap. 1 § lagen om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter och i 28 och 29 §§ lagen (2006:999) med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för Riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen bör hanteras. Det bör ske på så sätt att bestämmelserna i punkterna 23 och 24 upphävs. I stället bör tid för försäljning av teknisk och elektronisk utrustning och vem som ska besluta om försäljningen regleras av bestämmelserna i 28 och 29 §§ lagen med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för Riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen och i 29 § riksdagsdirektörens föreskrift om beslut i ekonomi- och personaladministrativa frågor inom Riksdagsförvaltningen.

Dubbelregleringen i punkt 9 andra stycket tillämpningsföreskrifterna till 4 kap. 3 a § lagen om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter och den del av riktlinjerna (2001:2) för riksdagsledamöternas tjänsteresor som rör resan före och efter tidpunkt för förrättning bör också åtgärdas. Riktlinjerna för riksdagsledamöternas tjänsteresor bör upphävas, och tillämpningsföreskrifterna till den nya lagen om ersättning till riksdagens ledamöter bör omfatta in- och utrikes resor före och efter tidpunkt för förrättning, oavsett färdmedel.

3.6.1 Försäljning av teknisk utrustning

Uppdraget innefattar att kartlägga dubbelregleringar i de samlade regelverken. Ett exempel på dubbelregleringar som ges i utredningens direktiv rör riksdagens ansvar att enligt 6 kap 1 § ersättningslagen tillhandahålla ledamöterna en sådan teknisk utrustning som är av väsentlig betydelse för uppdraget. I tillämpningsföreskrifterna till ersättningslagen anges det att riksdagsstyrelsen får besluta att sälja den tekniska utrustningen som Riksdagsförvaltningen äger (punkten 23). Därefter får Riksdagsförvaltningen erbjuda en ledamot att till marknadspris köpa den tillhandahållna utrustningen utan programvaror (punkten 24). Samtidigt framgår det av 29 § i riksdagsdirektörens föreskrift (2011:15) om beslut i ekonomi- och personaladministrativa frågor inom

Riksdagsförvaltningen att riksdagsdirektören eller en avdelnings- eller enhetschef, i samråd med ekonomichefen, får besluta om försäljning eller avyttring av varor, tjänster eller anläggningstillgångar.

Utöver vad som anges i direktiven har utredningen noterat att de grundläggande bestämmelserna om Riksdagsförvaltningens möjligheter att sälja lös egendom finns i lagen (2006:999) med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för Riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen. Förvaltningen får enligt bestämmelserna besluta att överlåta viss lös egendom om egendomen inte längre behövs för myndighetens verksamhet eller har blivit obrukbar eller om den inte anskaffats med statens medel (28 §). Förvärv och försäljning ska genomföras affärsmässigt (29 §).

I regleringen av försäljning av den tekniska utrustningen anges alltså både att riksdagsstyrelsen respektive riksdagsdirektören eller en avdelnings- eller enhetschef, i samråd med ekonomichefen, får besluta att sälja utrustningen. En sådan ordning anser utredningen, i likhet med utredningsdirektiven, vara en dubbelreglering. Dessutom regleras möjligheten att sälja den tekniska utrustningen dels i lagen med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för Riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen och dels i tillämpningsföreskrifterna till 6 kap. 1 § ersättningslagen.

Tid för försäljning

I dag finns det bestämmelser om försäljning av Riksdagsförvaltningens egendom både i den nyss nämnda lagen och i föreskrifter. Enligt föreskrifterna ska en ledamots framställan om köp av utrustning göras inom en månad efter det att uppdraget har upphört.

Enligt utredningens mening behövs det inte någon särskild reglering av tiden för en framställan om köp. Riksdagsförvaltningen bör ha möjlighet att ta ställning till den frågan efter vad som kan anses vara lämpligt. Punkten 24 i tillämpningsföreskrifterna till ersättningslagen bör därför upphävas.

Vem ska besluta om försäljning

Riksdagsstyrelsen leder Riksdagsförvaltningens arbete och har bland annat till uppgift att besluta om framställningar och redogörelser till riksdagen. Riksdagsstyrelsen beslutar även Riksdagsförvaltningens årsredovisning och förslag till budget för riksdagen och Riksdagsförvaltningen. Styrelsen beslutar vidare om Riksdagsförvaltningens arbetsordning, verksamhetsplan och föreskrifter enligt lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen. Också sådana frågor som är av större vikt eller principiell betydelse eller som riksdagsdirektören hänskjuter till styrelsen ingår i styrelsens uppgifter (se 8–10 §§ lagen med instruktion för Riksdagsförvaltningen). Riksdagsdirektören är chef för Riksdagsförvaltningen, ansvarar inför riksdagsstyrelsen och ska svara för den löpande verksamheten enligt de direktiv som styrelsen beslutar. Riksdagsdirektören ska även hålla styrelsen informerad om verksamheten,

förse styrelsen med underlag för beslut och verkställa styrelsens beslut (se 18–22 §§ lagen med instruktion för Riksdagsförvaltningen).

Det ligger enligt utredningens mening mer i linje med riksdagsdirektörens uppgifter att ansvaret för försäljning av den tekniska utrustningen läggs på riksdagsdirektören eller en avdelnings- eller enhetschef, i samråd med ekonomichefen. Mot bakgrund av den tekniska utrustningens värde torde försäljningen dock i de flesta fall beslutas av en avdelnings- eller enhetschef (se 29 § i riksdagsdirektörens föreskrift om beslut i ekonomi- och personaladministrativa frågor inom Riksdagsförvaltningen). Utredningen gör därför bedömningen att bestämmelsen i punkt 23 bör upphävas och att ansvaret för försäljningen ska regleras av 29 §.

3.6.2 Resa före och efter tidpunkt för en förrättning

Under den regeltekniska och redaktionella översynen av regelverken har utredningen uppmärksammat ytterligare en dubbelreglering i den nuvarande punkten 9 andra stycket i tillämpningsföreskrifterna till 4 kap. 3 a § ersättningslagen och i den del av riktlinjerna för riksdagsledamöternas tjänsteresor som rör resan före och efter tidpunkt för förrättning. I de fall en resenär av andra skäl än för att minska resekostnaden respektive nedbringa priset för en flygbiljett väljer att resa tidigare till eller stanna kvar på förrättningsorten i anslutning till förrättningen får ledamoten själv betala samtliga merkostnader som uppkommer på grund av den förlängda vistelsetiden. Detta anges på båda ställena i regelverket. Tillämpningsföreskriften till 4 kap. 3 a § ersättningslagen omfattar enskilda utrikes tjänsteresor oavsett färdmedel, medan riktlinjerna ska tillämpas på både inrikes och utrikes tjänsteresor med flyg. Utredningen gör i avsnitten 3.1.3 och 3.1.4 bedömningen att riktlinjerna bör omfattas av det nya regelverk som ska gälla för ledamöternas ersättningar och att riktlinjerna därför ska upphävas. I och med att riktlinjerna upphävs försvinner dubbelregleringen. Bestämmelsen bör i fortsättningen finnas i tillämpningsföreskriften till den nya ersättningslagen och gälla resekostnaden vid in- och utrikes tjänsteresa oavsett färdmedel.

4 Några frågor som översynen har aktualiserat

I utredningens uppdrag ingår att göra en översyn av de bestämmelser som rör riksdagsledamöternas ekonomiska villkor. Översynen ska omfatta såväl materiella som regeltekniska och redaktionella frågor. Utredningen är oförhindrad att överväga även frågeställningar som inte särskilt ska uppmärksammas enligt direktiven till utredningen.

Vid sin översyn har utredningen uppmärksammat att det i punkten 6 i tillämpningsföreskrifterna (2006:6) till 4 kap. 2 och 2 a §§ lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter (ersättningslagen) finns bestämmelser om ersättning för resor vid extraordinära händelser. Mot bakgrund av att bestämmelser om ledamöternas ekonomiska villkor ska regleras i lag tar utredningen upp frågan om ersättning för sådana resor (se avsnitt 4.1).

I en granskningsrapport om ersättning till ledamöterna har Riksdagsförvaltningens internrevision uppmärksammat hur bestämmelsen om tidsfristen för inlämning av reseräkningar tillämpas. I anledning av rapporten kommer utredningen att överväga om tidsfristen bör ändras i något avseende (se avsnitt 4.2).

4.1 Resa vid en extraordinär händelse

Utredningens förslag: En ledamot har rätt till ersättning för kostnader för tjänsteresor som ledamoten gör därför att han eller hon måste inställa sig i riksdagen på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses. Om ledamoten inte befinner sig i bostaden på hemorten eller på tjänsteresa och om han eller hon inte kan använda sin biljett för resan tillbaka, ska ledamoten få ersättning för kostnader för resan med ett belopp som svarar mot den faktiska kostnaden.

Kostnader för en resa som görs på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses och som genomförs med egen bil, förmånsbil eller motorcykel ska ersättas med de belopp som Riksdagsförvaltningen bestämmer. Ledamoten ska efter avslutad resa lämna en reseräkning till Riksdagsförvaltningen snarast, dock senast sex månader efter det att resan avslutades.

Riksdagsförvaltningen eller den som Riksdagsförvaltningen bestämmer får besluta att ersättningen ska omfatta resekostnader även för en medföljande person som av särskilda skäl måste resa tillsammans med ledamoten.

Ledamoten ska själv få besluta om inrikes och utrikes resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses och om lämpligt färdmedel med hänsyn tagen till kostnads-, tids- eller miljöaspekter.

Utredningens bedömning: Talmannen bör besluta om ersättning för kostnader för resa för en medföljande person som av särskilda skäl måste resa tillsammans med ledamoten.

En ledamot bör efter en resa, som har sin grund i en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses, till Riksdagsförvaltningen ge in ett underlag som visar

- a) vilken händelse som har lett till hemresan, och
- b) att ledamoten inte har kunnat boka av hemresan eller använda värdet av resan vid ett senare tillfälle.

4.1.1 Gällande regler

Bestämmelser om tjänsteresa i ersättningslagen

Riksdagsledamöternas ersättning för resekostnader regleras i 4 kap. ersättningslagen och i tillämpningsföreskrifterna till den lagen. Med tjänsteresa avses en resa som en ledamot gör som ett led i utövningen av sitt riksdagsuppdrag, och ledamotens bostad på hemorten betraktas då som tjänsteställe (se 4 kap. 1 § ersättningslagen). Som tjänsteresor betraktas dels resor till och från riksdagen för det löpande riksdagsarbetet, dels resor till, från och i den valkrets för vilken ledamoten är vald. Också resor med anledning av sammanträde med riksdagsgruppen, partikonferens och annat partiarrangemang, utskottsresa samt deltagande i arbetet i nämnder, delegationer, kommittéer eller liknande inom riksdagen utgör tjänsteresor. Egna studieresor inom ramen för uppdraget räknas också som tjänsteresor, liksom resor med anledning av medverkan i arrangemang som syftar till att informera om riksdagen eller riksdagsuppdraget. Resor som inte är direkt knutna till riksdagsuppdraget ger däremot inte rätt till ersättning. Det gäller exempelvis uppdrag för organisationer, kommuner eller myndigheter. Reseersättningen ska svara mot den faktiska kostnaden (se 4 kap. 2 § ersättningslagen).

Resa vid en extraordinär händelse

Resor som en ledamot är tvungen att göra på grund av ett tjänsteärende regleras i punkten 6 andra och tredje styckena i tillämpningsföreskrifterna till 4 kap. 2 och 2 a §§ ersättningslagen. Det talas där om en ledamot som inte befinner sig i bostaden eller på en tjänsteresa när riksdagen ska samlas på grund av en extraordinär händelse eller av någon annan oplanerad orsak. Ledamoten ska ersättas för de extra kostnader som tjänsteresan för med sig när ledamoten måste inställa sig i riksdagen. Om ledamoten inte kan boka om eller använda sin biljett för återresan, eller saknar årskort på tåg eller flyg, ska han eller hon få ersättning för den faktiska kostnaden för resan, det vill säga kostnaden för resebevis/biljett och bagageförvaring. Vid resa med egen bil, förmånsbil eller motorcykel blir det fråga om fastställd kilometerersättning och utlägg för parkering. Talmannen kan besluta om att ersättningen även ska

omfatta resekostnader för medföljande som av särskilda skäl måste resa tillsammans med ledamoten.

Skatterättsliga regler om tjänsteresa

Regleringen av resekostnadsersättningens skatterättsliga konsekvenser finns i inkomstskattelagen (1999:1229). Som allmän regel i skattesammanhang gäller att tjänstestället är den plats där den skattskyldige utför huvuddelen av sitt arbete (se 12 kap. 8 § första stycket inkomstskattelagen). För riksdagsledamöter finns det emellertid en särskild regel. Den innebär att bostaden på hemorten utgör tjänsteställe (se 12 kap. 8 § tredje och fjärde styckena inkomstskattelagen). Bestämmelserna får till följd att resor mellan bostaden och arbetet är tjänsteresor.

Den ersättning som ledamöterna får för kostnader vid resor i tjänsten är skattepliktig och ska tas upp som en inkomst, medan utgifter för att förvärva och bibehålla inkomster som huvudregel kan dras av som en kostnad (se 11 kap. 1 § och 12 kap. 1 § första stycket inkomstskattelagen).

4.1.2 Skatteverkets gränsdragning mellan tjänsteresor och privata resor

Skatteverket har tagit ställning till hur gränsen bör dras mellan tjänsteresor och vissa privata resor.

Enligt ställningstagandet Gränsdragning mellan tjänsteresor och vissa privata resor, 2011-07-08, bör det finnas en tydlig skiljelinje mellan vad som skatterättsligt är att betrakta som *privata resor* i form av arbetsresor och hemresor respektive *tjänsteresor*. Detta får sedan betydelse för avdragsrätten. Lagstiftaren har i inkomstskattelagen reglerat och begränsat vilken avdragsrätt som ska finnas för det som i grunden anses som privata resor, det vill säga arbetsresor och hemresor. Eftersom dessa resor (till skillnad från tjänsteresor) är definierade i lagtexten bör definitionerna styra den anställdes avdragsrätt och därmed arbetsgivarens möjlighet att betala ut skattefri reseersättning etcetera. Resor som en anställd gör mellan bostaden och tjänstestället kan därför inte utgöra tjänsteresor.

Det kan inträffa att en anställd som är på semesterresa måste återvända hem enligt arbetsgivarens beslut på grund av ett akut uppkommet tjänsteärendande, och att arbetsgivaren bekostar en ny biljett för resan hem. Om den anställda *kan avboka sin privata hemresa* bör den av arbetsgivaren betalda hemresan enligt Skatteverket ses som en skattepliktig förmån, eftersom en sådan resa i grunden är en privat levnadskostnad. Om villkoren för den nya hemresan i stort överensstämmer med den som har bokats av, bör förmånen kunna värderas till ett belopp som svarar mot värdet på den avbokade resan. Om den anställda *inte kan boka av sin hemresa* eller *utnyttja värdet av den vid ett senare tillfälle*, bör däremot den resa som arbetsgivaren har betalt inte anses utgöra någon beskattningsbar förmån. Den anställda har i denna situation enbart fått olägenheten av att behöva avbryta sin semester och har inte fått

någon inbesparad privat levnadskostnad. Samma sak bör enligt Skatteverket gälla om arbetsgivaren bekostar också medföljande familjemedlemmars hemresa. I ett sådant fall utgör inte hemresan en ordinär tjänsteresa, och arbetsgivaren bör därför spara underlag som visar vilken akut händelse som har orsakat den avbrutna semestern. Även underlag som visar att den anställde inte har kunnat boka av sin resa hem bör sparas. Det kan till exempel röra sig om en kopia av villkoren vid biljettbeställningen.

4.1.3 Överväganden och förslag

En resa på grund av en extraordinär händelse ska även fortsättningsvis ersättas

En ledamot får i dag ersättning för en resa till riksdagen på grund av en extraordinär händelse eller av någon annan oplanerad orsak. Det är enligt utredningens mening väl motiverat att en resa på grund av ett akut tjänsteärende även fortsättningsvis ska ersättas av Riksdagsförvaltningen. En sådan resa betraktas enligt tillämpningsföreskrifterna till ersättningslagen som en tjänsteresa. Ersättningsreglerna måste vara parallella med de skatterättsliga reglerna för att avdrag för resan ska beviljas eller för att resan inte ska förmånsbeskattas. En tjänsteresa för en ledamot kan enligt inkomstskattelagen endast starta vid tjänstestället eller från en pågående tjänsteresa, till exempel från riksdagen. Trots att en ledamot måste göra en resa i en akut situation, är resan alltså skatterättsligt att betrakta som en privat arbetsresa om ledamoten reser från en annan utgångspunkt än bostaden på hemorten och om resan inte heller påbörjas när ledamoten redan befinner sig på tjänsteresa. Skatteverkets ställningstagande (se avsnitt 4.1.2) torde emellertid innebära att en ledamot som i en sådan situation inte kan avboka sin resa eller använda den vid ett senare tillfälle får dra av kostnaden för resan. Det torde inte heller bli aktuellt med en förmånsbeskattning om Riksdagsförvaltningen har betalat resan; ledamoten har inte sparats in någon privat levnadskostnad. Av detta skäl föreslår inte utredningen någon ändring av bestämmelserna om ersättning för resa i inkomstskattelagen.

Bestämmelser om ledamöternas ekonomiska villkor ska regleras i lag. Reglerna om ersättning för resor vid extraordinära händelser ska därför tas in i den nya ersättningslagen (se 9 kap. 6 § kungörelsen, 1974:153, om beslutad ny riksdagsordning).

Utformningen av bestämmelsen

För närvarande ersätts kostnaden för en resa på grund av en extraordinär händelse eller av någon annan oplanerad orsak. Det bör inte göras några väsentliga ändringar av vad som gäller i dag. En ledamot bör alltså få resan betald om den följer av en extraordinär händelse, till exempel en naturkatastrof, en större olycka som drabbar många människor, en händelse som i stor utsträckning påverkar det ekonomiska eller politiska läget eller någon annan

händelse av extraordinär karaktär. Det är också viktigt att en ledamot kan kallas in till riksdagen på grund av händelser som uppkommer hastigt och som inte har kunnat tas med ens vid en omsorgsfull planering. Det kan gälla till exempel en oplinerad presskonferens, ett extra insatt möte i kammaren eller utskott eller att en ledamot måste inställa sig på kort varsel vid ett visst voteringsstillfälle i riksdagen. Ledamoten bör därför ha rätt till ersättning om han eller hon måste inställa sig i riksdagen av en orsak som inte har kunnat förutses.

Bestämmelsen bör, i enlighet med Skatteverkets ställningstagande, utformas på så sätt att ersättning endast ges om ledamoten inte kan använda sin biljett för resan tillbaka, det vill säga inte kan avboka sin hemresa eller utnyttja värdet av resan vid ett annat tillfälle.

Ersättningen för resan

I dag betraktas resan enligt tillämpningsföreskrifterna som en tjänsteresa. Den faktiska kostnaden för ledamotens resa ersätts på vanligt sätt. Dessutom får ledamoten ersättning för de extra kostnader som tjänsteresan för med sig. Om ledamoten inte kan boka om eller använda sin biljett för återresan eller saknar han eller hon årskort på tåg eller flyg, ska ledamoten få ersättning för den faktiska resekostnaden. En ledamot som gör en resa på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses ska även fortsättningsvis få ersättning för resan. Ersättningen ska, på samma sätt som när det gäller tjänsteresor och resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten (se avsnitt 6.4), svara mot den faktiska kostnaden för resan.

För att kunna betala ut ersättningen till ledamöterna behöver Riksdagsförvaltningen få in ett underlag för resan. Enligt utredningens bedömning bör därför en ledamot till Riksdagsförvaltningen ge in ett underlag som visar vilken händelse som har lett till hemresan och att ledamoten inte har kunnat boka av hemresan eller använda värdet av resan vid ett senare tillfälle.

I likhet med vad som gäller i dag bör talmannen besluta att ersättningen ska omfatta också resekostnader för en medföljande person som av särskilda skäl måste resa tillsammans med ledamoten.

Utrikes resor på grund av en extraordinär händelse

En ledamot får i dag själv besluta om tjänsteresor inom riket, medan de vice talmännen beslutar om utrikes tjänsteresor (se dock i avsnitt 10.3 utredningens förslag om att en ledamot själv ska få besluta om tjänsteresor till länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och till länder som har ansökt om medlemskap i Europeiska unionen).

När resan beror på en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses, behöver ledamöterna snabbt inställa sig i riksdagen. På samma sätt som vid inrikes resor i tjänsten anser utredningen att en ledamot i en sådan situation själv ska få besluta om resor i Sverige. De vice talmännen kommer vid en extraordinär händelse att ha svårt att tillräckligt skyndsamt hinna besluta om ledamöternas hemresor från utlandet. Också om

en ledamot befinner sig utomlands anser utredningen därför att ledamoten själv ska få besluta om resan hem.

4.2 Bestämmelsen om ingivande av reseräkning

Utredningens bedömning: Bestämmelsen om att en ledamot ska lämna en reseräkning till Riksdagsförvaltningen bör även i fortsättningen vara en ordningsregel och inte en bestämmelse om att en ledamots krav på reseersättning går förlorad.

4.2.1 Bakgrund

En ledamot ska efter avslutad tjänsteresa lämna en reseräkning till Riksdagsförvaltningen snarast, dock senast sex månader efter det att resan eller förrättningen avslutades (se 4 kap. 2 a § ersättningslagen).

Riksdagsförvaltningens internrevision har i en granskningsrapport om ersättning till ledamöterna gjort några mindre noteringar om hur tidsfristen för inlämning av reseräkningar tillämpas (se rapport från den 17 juni 2013, dnr 230-3091-2011/12). Det sägs i rapporten att reseersättning betalades av Riksdagsförvaltningen också då reseräkningen kom in för sent. Revisorerna framhöll i granskningsrapporten att reglernas tillämpning innebär en risk för att kostnaderna belastade fel år. I rapporten rekommenderades Riksdagsförvaltningen att tillämpa reglerna i 4 kap. 2 a § ersättningslagen ”fullt ut” på så sätt att en ledamot som lämnar in en reseräkning senare än sex månader efter resan inte ska få ersättning.

4.2.2 Motiven till dagens bestämmelse

Systemet med reseräkningar bygger på att de lämnas in regelbundet. Administration och utbetalning av ersättningarna ska kunna ske i nära anslutning till tjänsteresor och förrättningar (se riksdagsstyrelsens förslag, 2000/01:RS3). Reseräkningar som kommer in till Riksdagsförvaltningen långt efter det att en förrättning har avslutats kräver särskilda administrativa rutiner vid sidan av det databaserade reseräkningssystemet. För sent inkomna reseräkningar orsakade enligt riksdagsstyrelsen inte sällan budget- och redovisningsproblem. Av såväl administrativa som budget- och redovisningstekniska skäl bör enligt styrelsen alltså den tid under vilken reseräkningar ska lämnas in begränsas.

Tillämpningsföreskrifter till 4 kap. 2 a § ersättningslagen infördes i samband med lagändringen. Föreskriften innebar att en reseräkning som hade lämnats in senare än sex månader från det att resan eller förrättningen avslutades skulle handläggas i särskild ordning. Efter det att resehanteringssystemet Tur & Retur hade införts fanns det inte något behov av att reseräkningarna hanterades i särskild ordning, och tillämpningsföreskriften togs bort den 1 juni 2010.

4.2.3 Utredningens överväganden

Det finns ingenting som tyder på att avsikten med 4 kap. 2 a § ersättningslagen skulle vara att anspråk som kommer in senare än sex månader efter resan eller förrättningen inte ska betalas ut eller att den rätt som ledamoten har skulle falla bort. Tvärtom fanns det tidigare en tillämpningsföreskrift till bestämmelsen som innebar att en reseräkning som hade lämnats in senare än sex månader skulle handläggas i särskild ordning. Utredningen gör därför bedömningen att bestämmelsen om att en reseräkning ska lämnas inom sex månader ska betraktas endast som en ordningsregel och inte som en bestämmelse som innebär att ledamöterna förlorar sin rätt till ersättning.

Om reseräkningar lämnas in för sent, leder det till administrativt merarbete. Det finns därför ett berättigat intresse av att en reseräkning lämnas i nära anslutning till resan eller allra senast sex månader efter resan eller förrättningen. I första hand måste dock detta ses som en ordningsfråga. Det skulle föra alltför långt att införa regler som innebär att ledamoten på grund av förseningen förlorar sin rätt att få ersättning för resekostnader som har varit befogade och som har uppkommit inom ramen för uppdraget som riksdagsledamot. Det finns därför inte tillräckligt starka skäl för att ändra dagens bestämmelse om reseräkningar. Det bör även framdeles vara fråga om en ordningsregel, även om det finns skäl att påminna om betydelsen av att den verkligen följs.

5 Möjligheter till vidareutbildning

Riksdagsledamöter har i dag möjlighet att få stöd till olika former av vidareutbildning. Riksdagsförvaltningen anordnar en introduktion för ledamöter som börjar sitt uppdrag, och som ett led i utövandet av ledamotsuppdraget erbjuds ledamöterna språkundervisning och en kurs i ledarskapsutveckling. Stödet är inte författningsreglerat. Utredningen har fått i uppdrag att överväga vilka utbildningsinsatser Riksdagsförvaltningen bör erbjuda riksdagsledamöterna och hur stödet ska regleras, till exempel när det gäller organisation och finansiering.

5.1 Dagens utbud av stöd till vidareutbildning

I dagligt tal handlar vidareutbildning om höjning av en redan förvärvad utbildning hos anställda i ett företag eller hos en myndighet. Det kan därför diskuteras om den introduktion som erbjuds nyvalda ledamöter, där information lämnas om uppdragets innehåll och arbetet i riksdagen, kan innefattas i det som vanligtvis betraktas som vidareutbildning. Den information som ges under introduktionen underlättar emellertid för en ledamot att genomföra sitt uppdrag och att använda sitt kunnande i riksdagsarbetet. Introduktionen kan på så sätt sägas utgöra en del av den utbildning som ledamöterna behöver under uppdragstiden. Utredningen har därför valt att inkludera introduktionen i det stöd till vidareutbildning som behandlas i detta kapitel.

Stöd till ledamöternas vidareutbildning erbjuds även av partikanslierna. Riksdagsförvaltningen lämnar varje år ett bidrag till partigruppernas kanslier som ska användas till utbildning och fortbildning i språk. År 2013 uppgick bidraget till sammanlagt 318 000 kronor och det fördelades i proportion till antalet mandat i riksdagen. Om en partigrupp inte har använt hela sitt stöd när året är slut ligger den resterande delen kvar för användning nästa år. Stödet förnyas inte innan det föregående årets stöd har använts eftersom det inte ska vara möjligt att samla stöd från flera år. Stödet till språkutbildningar via partigruppernas kanslier omfattas dock inte i sig av utredningens uppdrag. Utredningen ska dock uppmärksamma eventuella gränsdragningsproblem mellan stöd till den enskilda ledamoten och stöd till partigrupperna. Denna fråga behandlas i avsnitt 3.5. Utredningen kommer i övrigt att behandla bara de stödåtgärder som ges av Riksdagsförvaltningen.

5.1.1 Introduktion till arbetet i riksdagen

Efter ett val erbjuder Riksdagsförvaltningen nya riksdagsledamöter en introduktion i kammarens arbete, den interna servicen, de ekonomiska villkoren och den tekniska utrustningen. I samband med introduktionen får ledamöterna en informationspärm med mer detaljerad information om reseregler, regler för

teknisk utrustning, regler om utnyttjande av riksdagens arbetsrum och övernattningsbostäder, information om partistöd med mera. Denna information lämnas även till den som är ersättare för en ledamot.

5.1.2 Utbildning i språk

Under mandatperioden kan ledamöterna sedan lång tid tillbaka få stöd till bland annat språkutbildning. Riksdagsförvaltningen upphandlar intensivkurser för ledamöterna i engelska och franska. Kurserna hålls både i riksdagens lokaler och utomlands. Under år 2012 anordnades intensivutbildningen i Stockholm (engelska och franska), i London och Canterbury (engelska) och på Korsika (franska). Under valår hålls ingen språkutbildning för ledamöterna. Partierna bestämmer själva vilka ledamöter som ska delta, och platserna fördelas efter antalet mandat. År 2012 erbjöds totalt 50 ledamöter språkutbildning utomlands.

Riksdagsförvaltningen ger ett bidrag till partikanslierna så att även utbildning i andra språk eller fortbildningar i engelska och franska kan erbjudas ledamöterna. Bidraget fördelas mellan partierna efter mandat i riksdagen.

Den totala kostnaden för den språkutbildning som anordnas genom förvaltningens försorg och via partikanslierna redovisas i tabell 5.1.

Tabell 5.1 Kostnad för språkutbildning åren 2006–2011

2006	115 745 kr
2007	1 992 724 kr
2008	1 735 203 kr
2009	1 959 925 kr
2010	82 597 kr
2011	1 716 629 kr

Källa: Riksdagsförvaltningen.

År 2011 kostade den språkutbildning som Riksdagsförvaltningen erbjöd ledamöterna utomlands 1 352 743 kronor och 45 886 kronor utgick för intensivkursen i Stockholm. Samma år uppgick bidraget till partikanslierna till 318 000 kronor.

5.1.3 Kurser i ledarskapsutveckling

Stöd ges till ledarskapsutveckling genom Riksdagsförvaltningens försorg. Kurser i ledarskapsutveckling anordnades av talmannen åren 2007, 2008 och 2013, och varje kurs består av fyra utbildningstillfällen. Stödet erbjuds de ledamöter som har någon form av arbetsledande ställning i riksdagen, till exempel som gruppledare, ordförande eller vice ordförande i något av utskot-

ten eller i andra riksdagsorgan. Platserna fördelas proportionerligt till de olika partierna.

5.2 Omställningsstöd för riksdagsledamöter

Villkorskommittén överlämnade den 30 januari 2013 betänkandet Omställningsstöd för riksdagsledamöter (2012/13:URF1) till riksdagsstyrelsen. Betänkandet innehöll förslag till åtgärder som syftar till att underlätta för ledamöter som lämnat uppdraget i riksdagen att återgå till yrkesverksamhet. Förslaget har remitterats och den 12 juni 2013 lämnade riksdagsstyrelsen framställningen Omställningsstöd för riksdagsledamöter (2012/13:RS7) till riksdagen varefter konstitutionsutskottet den 2 oktober 2013 beslutade om betänkandet Omställningsstöd för riksdagsledamöter (2013/14:KU3) (förslaget har antagits av riksdagen, rskr. 2013/14:5).

Förslagen omfattar stöd i form av bland annat rådgivningsinsatser och kompletterande utbildning för ledamöter som lämnar ledamotsuppdraget. Nedan följer en redogörelse över de förslag i riksdagsstyrelsens framställning som är av betydelse för utredningens arbete med ledamöternas vidareutbildning.

5.2.1 Behovet av stöd för övergång till arbetslivet

I framställningen till riksdagen föreslog riksdagsstyrelsen att en ledamot som lämnar ledamotsuppdraget och som inte har fyllt 65 år ska erbjudas ett stöd för att övergå till yrkeslivet. Stödet föreslogs bestå av rådgivningsinsatser och kompletterande utbildning. Förslagen lämnades mot bakgrund av att det kan ha förflutit lång tid sedan ledamoten utövade sitt tidigare yrke och att en återgång till ett yrke som den före detta ledamoten har utbildats för eller har varit verksam inom som regel kräver att kompetensen uppdateras.

Riksdagsförvaltningen föreslogs ansvara för att den tidigare ledamoten får ett sådant stöd. Enligt förslaget bör förvaltningen endast administrera stödet. För de egentliga stödinsatserna svarar i stället, enligt förslaget, de befintliga trygghetsstiftelserna eller företag som tillhandahåller sådana tjänster och som förvaltningen har ingått avtal med.

5.2.2 Stödets utformning

Riksdagsstyrelsen föreslog att innehållet i stödet ska regleras i avtal som förvaltningen ska träffa med dem som anordnar stödet. För att stödet vid en övergång till arbetslivet ska fungera så effektivt som möjligt, bör enligt styrelsen flera typer av åtgärder användas för att bistå den avgångne ledamoten i försöken att hitta ett arbete. Stödet föreslogs innefatta vissa möjligheter till utbildningsinsatser av den omfattning som är ett vanligt inslag i trygghetsstiftelsernas program för aktiva åtgärder. Rena utbildningsinsatser i syfte att ge ny formell kompetens förutsattes inte ingå i stödet. Enligt riksdagsstyrelsen

var det inte lämpligt att genom lagstiftning låsa fast innehållet i stödet, som i stället borde utformas av Riksdagsförvaltningen i samråd med de organ som ska tillhandahålla stödet i praktiken. Riksdagsstyrelsen angav att det fick förutsättas att de anordnare som anlitas har de verktyg som behövs för ett effektivt och meningsfullt stöd. Det stöd som tillhandahålls via Riksdagsförvaltningens erbjudande borde enligt förslaget följa de principer för vuxnas lärande och kompetensutveckling inom arbetslivet som tillämpas inom de programverksamheter som anordnas av trygghetsstiftelserna med flera.

Stödåtgärder för övergång till arbetslivet föreslogs vara skattefria för de ledamöter som tar emot erbjudandet, och en sådan bestämmelse skulle enligt riksdagsstyrelsen införas i inkomstskattelagen.

5.3 Överväganden och förslag

Utredningens förslag: Riksdagsförvaltningen får erbjuda ledamöterna en introduktion till uppdraget som ledamot av riksdagen. Introduktionen ska vara inriktad på arbetsformerna i riksdagen.

Riksdagsförvaltningen får erbjuda ledamöterna språkutbildning och ledarskapsutveckling.

Riksdagsförvaltningen får även erbjuda ledamöterna stöd för annan vidareutbildning inom ramen för uppdraget som ledamot av riksdagen.

Att ansvaret för stödet till vidareutbildning vilar på förvaltningen ska framgå av lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen.

Utredningens bedömning: Riksdagsförvaltningen bör i samråd med riksdagens ledamötsråd utforma innehållet i stödet till vidareutbildning för ledamöterna.

Riksdagsförvaltningen bör löpande utvärdera ledamöternas behov av vidareutbildning.

5.3.1 Behovet av vidareutbildning

Introduktion

Riksdagsuppdragets innehåll och ledamöternas situation skiljer sig från vad som gäller i samhället i övrigt. Ledamöterna ska företräda folket i de beslut som riksdagen fattar. Uppgifterna i uppdraget består bland annat i att delta i arbetet i kammaren, i utskotten och i andra riksdagsorgan. Arbetet innebär vidare att skriva motioner och interpellationer, ställa frågor samt utarbeta reservationer och särskilda yttranden. En stor del av uppdraget utgörs även av arbetet i den egna partigruppen. Uppdraget som riksdagsledamot är speciellt. Ledamöterna är inte anställda av riksdagen utan är uppdragstagare, vars ekonomiska villkor regleras i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter (ersättningslagen).

Det går inte att förutsätta att alla nyvalda ledamöter känner närmare till hur arbetet i riksdagen bedrivs eller vilka rättigheter och skyldigheter en ledamot

har. Mot bakgrund av riksdagsuppdragets särdrag anser utredningen att det finns skäl för att även fortsättningsvis erbjuda ledamöterna en introduktion som behandlar uppdragets innehåll och villkor samt den rättsliga reglering som omger uppdraget. Den introduktion som Riksdagsförvaltningen anordnar bör därför finnas kvar och ha fokus på arbetsformerna i riksdagsuppdraget, regleringen av villkoren för uppdraget och vad som gäller i olika frågor, till exempel om jäv och andra intressekonflikter.

Språkutbildning

Dagens samhälle internationaliseras i allt större utsträckning, bland annat genom EU:s utvidgning. Till följd av internationaliseringen hanterar ledamöterna allt fler internationella aspekter inom olika politikområdena. EU-frågor och internationella kontakter utgör en integrerad del i den dagliga politiska verksamheten. Denna utveckling förutsätter att ledamöterna har eller tillägnat sig goda kunskaper i språk. Ledamöterna kommer från olika bakgrund både i fråga om ålder, utbildning och tidigare yrkeslivserfarenhet. Detta innebär att ledamöterna har varierande språkkunskaper. Mot bakgrund av vikten av att riksdagsledamöter kan uttrycka sig väl i tal och skrift även på andra språk än svenska anser utredningen att det är av väsentligt intresse att ledamöterna även i fortsättningen erbjuds språkutbildning.

Ledarskapsutveckling

Riksdagsförvaltningen anordnar i dag kurser i ledarskapsutveckling för de ledamöter som har en ledande position inom riksdagen, dess myndigheter och organ. Det är viktigt att kunna tillgodose dessa ledamöters behov av att utveckla sina ledaregenskaper, bland annat i form av att kunna sätta tydliga mål, genomföra förändringar, coacha medarbetare, ha svåra samtal med medarbetare, ge feedback, förstå grupprocesser och hantera konflikter. Även riksdagsverksamheten i stort gagnas av att det finns duktiga och engagerade ledare. Utredningen anser därför att ledarskapsutveckling även fortsättningsvis bör erbjudas ledamöterna.

5.3.2 Regleringen av stödet

Utredningen gör alltså bedömningen att det finns ett behov av att ledamöterna även fortsättningsvis erbjuds stöd till vidareutbildning. Riksdagsförvaltningen har bland annat till uppgift att svara för stöd och service till ledamöter. I linje med de uppgifter som har lagts på Riksdagsförvaltningen anser utredningen att förvaltningen även fortsättningsvis ska svara för den vidareutbildning som erbjuds ledamöterna. Riksdagsförvaltningen bör själv avgöra om förvaltningen ska hantera utbildningarna i egen regi eller om dessa bör upphandlas av företag som tillhandahåller sådana tjänster. Att ansvaret för stödet vilar på förvaltningen ska framgå av lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen.

Det är enligt utredningens mening lämpligt att det stöd som erbjuds via Riksdagsförvaltningen innefattar den grundläggande vidareutbildning ledamöterna kan behöva. Annan vidareutbildning bör i större utsträckning kunna anpassas till den enskilda ledamotens behov och därför, liksom i dag, ges via partigruppernas kanslier (se närmare avsnitt 3.5). Förutom en introduktion och ledarskapsutveckling torde det som nämnts främst vara undervisning i engelska och franska som förvaltningen bör bistå ledamöterna med.

Behovet av, men även förvaltningens möjligheter att bistå ledamöterna med olika former av stöd för att utveckla deras kompetens, kan variera från en tidpunkt till en annan. Det framstår därför som lämpligt att regleringen av stödet utformas som en möjlighet för Riksdagsförvaltningen att erbjuda en ledamot stöd för vidareutbildning, i stället för en rätt för ledamoten till ett visst utbud av kompetenshöjande åtgärder. Utredningen föreslår därför att Riksdagsförvaltningen får erbjuda ledamöterna en introduktion till uppdraget som ledamot av riksdagen. Introduktionen ska vara inriktad på arbetsformerna i riksdagen. Förvaltningen får också erbjuda ledamöterna språkutbildning och ledarskapsutveckling. Dessutom får förvaltningen erbjuda ledamöterna stöd för annan vidareutbildning inom ramen för uppdraget som ledamot av riksdagen.

Som nämnt ska bestämmelser om riksdagsledamöters ekonomiska villkor med anledning av uppdraget finnas i lag (se 9 kap. 6 § kungörelsen, 1974:153, om beslutad ny riksdagsordning). En bestämmelse som ger Riksdagsförvaltningen möjlighet att erbjuda en ledamot stöd för vidareutbildning utgör enligt utredningens mening en del av de ekonomiska villkoren för uppdraget och ska således tas in i den nya ersättningslagen.

Framtida förändringar i kraven och förutsättningarna för ledamöterna gör det emellertid nödvändigt att fortlöpande kunna utvärdera och ändra utbildnings- och utvecklingsverksamheten. Det är på denna grund inte lämpligt att låsa fast innehållet i stödet i författning. Riksdagsförvaltningen bör i stället i samråd med ledamotsrådet utforma innehållet i förvaltningens stöd till vidareutbildning, som emellertid ska vara relevant för uppdraget som ledamot i riksdagen. Inom ramen för samrådet bör det också övervägas om utbildningen ska standardiseras med möjlighet till formell certifiering. På så sätt skulle genomförda fortbildningar kunna vara till nytta för ledamoten i en senare övergång till arbetslivet.²²

5.3.3 Skatterättsliga konsekvenser av stödet till vidareutbildning

De stödåtgärder för vidareutbildning som utredningen föreslår ska erbjudas ledamöterna under uppdragstiden. Det finns inte några särskilda regler om beskattning av utbildningsförmåner under pågående anställning eller uppdrag. Förmånerna omfattas av den generella regeln i 11 kap. 1 § inkomstskattelagen (1999:1229) enligt vilken förmåner som erhålls på grund av tjänst ska tas upp som intäkt. Om utbildningen är att jämställa med fullgörande av tjänsten sker

²² Jämför betänkandet 2012/13:URF1, Omställningsstöd för riksdagsledamöter s. 95.

enligt gällande praxis inte någon förmånsbeskattning av den anställde.²³ Utbildningen jämförs i sådana fall med att deltagaren utför sitt arbete i anställningen. Det avgörande för skattefriheten är nyttan av utbildningen i företaget och inte kostnadens storlek eller var utbildningen genomförs. Den omständigheten att utbildningen genomförs utomlands medför således inte i sig att det blir fråga om en skattepliktig förmån. När utbildningen rör arbetsgivarens verksamhetsområde och också betalas av arbetsgivaren anses presumptionen för skattefrihet vara mycket stark. Förutom utbildning som rör den anställdes verksamhetsområde i anställningen kan skattefriheten också gälla utbildning i att använda olika hjälpmedel som behövs för arbetet, till exempel utbildning i programvara som används i arbetet eller språkundervisning som är nödvändig.²⁴

Den introduktionsutbildning som utredningen föreslår även fortsättningsvis ska erbjudas ledamöterna rör riksdagens och ledamöternas verksamhet, och utredningen bedömer därför att utbildningen är att jämföras med fullgörandet av uppdraget. Även språkutbildningen och ledarskapsutvecklingen är enligt utredningens mening att betrakta som nödvändiga för uppdraget och torde således bedömas som skattefria. En reglering av skattefrihet av utbildning under pågående anställning har övervägts vid olika tillfällen (se prop. 1995/96:152 och prop. 2002/03:123). Regeringen har emellertid bedömt att någon särskild bestämmelse om skattefrihet för dessa förmåner inte bör införas eftersom gällande regler och praxis fungerar väl. I linje med regeringens övervägande bedömer utredningen att det inte bör införas någon särskild reglering av skattefriheten för utbildning under ledamöternas pågående uppdrag.

---

²³ Prop. 2002/03:123 s. 12 f.

²⁴ Se Skatteverkets handledning för beskattning för 2013, avsnitt 21.2.12 s. 636 och Skatteverkets ställningstagande Skattekonsekvenser vid utbildning under pågående anställning, 2011-04-12.

6 Ersättning för resor från och till en annan bostad

6.1 Gällande regler

6.1.1 Sverige

Riksdagsledamöternas ersättning för resekostnader regleras i 4 kap. lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter (ersättningslagen) medan bestämmelser om ersättnings skatterättsliga konsekvenser finns i inkomstskattelagen (1999:1229).

En riksdagsledamot har rätt till ersättning för kostnader för *tjänsteresor* med belopp motsvarande den faktiska kostnaden (se 4 kap. 2 § ersättningslagen). Med tjänsteresa avses en resa som en ledamot gör som ett led i utövandet av riksdagsuppdraget (se 4 kap. 1 § ersättningslagen). Närmare föreskrifter om tjänsteresor finns i de särskilda tillämpningsföreskrifterna (2006:6) till ersättningslagen. Som tjänsteresor betraktas dels resor till och från riksdagen för det löpande riksdagsarbetet, dels resor till, från och i den valkrets för vilken ledamoten är vald. Också resor med anledning av sammanträde med riksdagsgruppen, partikonferens och annat partiarrangemang, utskottsresa samt deltagande i arbetet i nämnder, delegationer, kommittéer eller liknande inom riksdagen utgör tjänsteresor. Egna studieresor för utövandet av uppdraget räknas också som tjänsteresor, liksom resor med anledning av medverkan i arrangemang som syftar till att informera om riksdagen eller riksdagsuppdraget. Resor som inte är direkt knutna till uppdraget som riksdagsledamot, exempelvis uppdrag för organisationer, kommuner eller myndigheter, ger däremot inte rätt till ersättning.

Som allmän regel i skattesammanhang gäller att *tjänstestället* är den plats där den skattskyldige utför huvuddelen av sitt arbete (se 12 kap. 8 § första stycket inkomstskattelagen). För riksdagsledamöter finns det emellertid en särskild regel. Den innebär att bostaden på hemorten utgör tjänsteställe (se 12 kap. 8 § tredje och fjärde styckena inkomstskattelagen och 4 kap. 1 § ersättningslagen). Bestämmelserna får till följd att resor mellan bostaden och arbetet (arbetsresor) är tjänsteresor. Det har fram till relativt nyligen funnits regler som innebar att ersättning betalades även för tjänsteresor till och från någon annan bostad i Sverige än bostaden på hemorten.

En ledamot bokar i allmänhet sina tjänsteresor genom den resebyrå som Riksdagsförvaltningen anlitar, och resekostnader betalas i dessa fall direkt av Riksdagsförvaltningen. Alternativt kan ledamoten ha årskort för resor med SJ, och i enstaka fall kan även årskort med flyg erhållas. Om ledamoten själv betalar en tjänsteresa, får han eller hon en *kostnadsersättning* som motsvarar

den faktiska kostnaden (se 4 kap. 2 § ersättningslagen). Enligt tillämpningsföreskrifterna inbegriper den faktiska kostnaden för en resa bland annat kostnad för resebevis eller biljetter. Riksdagsledamöterna har också rätt till bilersättning, biltillägg och utlägg för parkering när de använder sin privata bil eller motorcykel. Riksdagsförvaltningen får enligt 4 kap. 2 § ersättningslagen bestämma med vilka belopp som kostnader för tjänsteresor med egen bil eller motorcykel ersätts. Av tillämpningsföreskrifterna framgår det att ersättning för kostnader vid resa med egen bil betalas med det vid inkomsttaxeringen avdragsgilla beloppet jämte ett påslag om 80 öre per kilometer, och vid resa med motorcykel med det vid inkomsttaxeringen avdragsgilla beloppet jämte ett påslag om 40 öre per kilometer.

Den ersättning som ledamöterna får för kostnader vid resor i tjänsten är skattepliktig och ska tas upp som en inkomst medan utgifter för att förvärva och bibehålla inkomster som huvudregel kan dras av som en kostnad (se 11 kap. 1 § och 12 kap. 1 § första stycket inkomstskattelagen). Enligt 12 kap. 5 § inkomstskattelagen motsvaras skatteplikten för reseersättning vid tjänsteresor med egen bil av en avdragsrätt med 1 krona och 85 öre för varje kilometer. Detta innebär att ledamotens skattepliktiga påslag om 80 öre per kilometer inte motsvaras av någon avdragsrätt. Det kan i sammanhanget anmärkas att det också finns bestämmelser om avdragsrätt för förmånsbil i inkomstskattelagen, men att inte någon av riksdagens ledamöter i dagsläget har en förmånsbil.

6.1.2 Övriga nordiska länder

Finland

Riksdagsmännen har rätt att anlita tåg, reguljära inrikesflyg och fjärrtrafikbussar avgiftsfritt på resor som anknyter till riksdagsuppdraget – tjänsteresor (se 5 § lagen om riksdagsmannaarvode, 30.4.1947/328 samt 9 och 10 §§ Riksdagens resereglemente). Vidare har riksdagsmännen rätt att använda taxi vid tjänsteresor i huvudstadsregionen (se 12 § Riksdagens resereglemente). Riksdagsmännen avgör själva vilka resor som ingår i riksdagsuppdraget. Även resor mellan hemmet och riksdagen anses ingå i uppdraget och ersätts således (se 5 § lagen om riksdagsmannaarvode och 9 § Riksdagens resereglemente). En tjänsteresa som inleds från en annan ort än hemorten – till exempel från sommarstugan – ersätts, men bara om resan på detta sätt blir billigare än den skulle bli med utgångspunkt från bostaden på hemorten. Ersättning för en riksdagsmans tjänsteresa är inte skattepliktig inkomst (se 70 § 3 mom inkomstskattelagen, 1535/1992.)

För den tid riksdagsuppdraget löper får riksdagsmännen årskort i första klass på statsjärnvägarnas samtliga banor samt fribiljett på post- och telegrafverkets busslinjer (se 1 a § lagen om riksdagsmannaarvode). Om resan i stället görs med buss i linjetrafik eller flygplan i reguljär inrikes linjetrafik ges

ersättning för biljettkostnaderna i enlighet med vad kansli Kommissionen²⁵ närmare bestämmer (se 1 b § lagen om riksdagsmannaarvode).

En riksdagsman har för resor som riksdagsuppdraget kräver i vissa fall rätt att använda egen bil mellan hemmet och närmaste järnvägsstation, flygplats eller busstation (se 11 § Riksdagens resereglemente). Detta blir aktuellt om kollektiva trafikförbindelser saknas eller om restiden blir väsentligt kortare med egen bil.

Danmark

Resekostnadsersättning för en medlem i Folketinget regleras av Rejseregler 2012. Dessutom ska de bestämmelser som gäller för de anställda i Folketingets Administration tillämpas på medlemmarna.

Med tjänsteresa avses en resa som är ett nödvändigt led i utförandet av det parlamentariska arbetet eller i tjänsten (se 3 § Rejseregler 2012). Folketingsmedlemmar får ersättning för kostnader för resor med allmänna transportmedel som görs i samband med deras politiska verksamhet samt för resor mellan bostaden och Folketinget (se 1 § första stycket och 19 § första stycket Rejseregler 2012). Medlemmarna kan för sådana resor få frikort i första klass med DSB (Danmarks statliga järnvägstrafikbolag), Movia (busstransportföretag) och tunnelbanan.

Medlemmarna har även rätt till fria resor med allmänna transportmedel mellan en annan bostad än bostaden på hemorten och Folketinget, och i vissa fall ersätts också sådana resor med taxi. För att ersättning ska ges krävs att medlemmen äger den andra bostaden. Ett annat krav är att bostaden ligger i Danmark.

Folketinget betalar även medlemmarnas kostnader för färjeöverfarter och broar, om resan har samband med det politiska arbetet (se 19 § andra stycket Rejseregler 2012). Inrikesflyg ersätts för resor mellan bostaden och Folketinget samt för resor i anslutning till ett politiskt möte. Ersättningen är inte skattepliktig.

I särskilda fall kan medlemmarna få taxiresor ersatta, till exempel taxi mellan Folketinget och Köpenhamns flygplats eller centralstationen (se 19 § tredje stycket och 20 § Rejseregler 2012). En medlem av Folketinget kan även få ersättning för användning av egen bil i resor mellan bostaden och det lämpligaste allmänna transportmedlet till och från Folketinget (se 19 § fjärde stycket Rejseregler 2012). Reseersättningen är skattefri.

Norge

Storingsrepresentanternas kostnader för resor regleras i lov om godtgjørelse for stortingsrepresentanter (stortingsgodtgjørelsesloven) av den 16 december 2011 nr. 61 och i forskrift om godtgjørelse for stortingsrepresentanter (stortingsgodtgjørelsesforskriften) av den 8 december 2011 nr. 1265.

²⁵ Riksdagens förvaltning och ekonomi leds av kansli Kommissionen, som består av talmannen, de vice talmännen samt fyra riksdagsmän och ersättare.

Representanterna får kostnader för resor i samband med utövandet av stortingsuppdraget – tjänsteresor – ersatta av Stortinget (se 6 § stortingsgodtgjørelsesloven). Ersättning ges både för tjänsteresor i Norge och utomlands. Även resekostnader i samband med arrangemang under ledning av den egna partiorganisationen betalas till representanten, om arrangemanget är relevant för uppdraget som representant för Stortinget (se 3 § stortingsgodtgjørelsesforskriften). Utgångspunkten för en tjänsteresa kan bland annat vara Stortinget eller representantens bostad på hemorten. En tjänsteresa kan också utgå från en semesterbostad i eller utanför Norge. Om utgiften för resan från den alternativa bostaden blir dyrare än om resan hade utgått från Stortinget eller bostaden på hemorten, ersätts inte den överstigande delen. Ersättning för tjänsteresor är som huvudregel fri från skatt (bilersättning är dock inte helt skattebefriad, se nedan).

Stortinget betraktas som tjänsteställe för representanterna. Detta innebär att pendlarresor mellan Stortinget och bostaden ses som privata resor, vilka som huvudregel betalas av representanterna själva (se 4 § stortingsgodtgjørelsesforskriften). Ersättning ges dock för en resa i veckan mellan Stortinget och bostaden. De representanter som har barn som är högst 19 år och bor i representantens bostad på hemorten får ytterligare en resa per vecka ersatt. Om representanten bor mer än 40 kilometer från Stortinget kan ersättning fås för resekostnader till och från Stortinget när representanten börjar eller avslutar sitt uppdrag och när Stortinget öppnar eller avslutas för året. Representanterna kan välja att få ersättning för en pendlarresa från och till en annan bostad än bostaden på hemorten, dock högst med ett belopp som svarar mot kostnaden för en resa mellan bostaden på hemorten och Stortinget. Sådan ersättning är i sin helhet skattepliktig men innefattar en avdragsrätt (undantaget ersättning för bruk av egen bil där inte hela bilersättningen är avdragsgill, se nedan).

Närmare bestämmelser om ersättning för tjänsteresor finns i statens allmänliga reiseregulativet och retningslinjer om reisedekning för stortingsrepresentanter. Enligt avsnitt 2.1 i detta regelverk tillämpas säravtale for reiser innenlands for statens regning även på representanternas tjänsteresor. Representanter som använder egen bil vid tjänsteresor upp till 10 000 kilometer per kalenderår inom Norge får ersättning med 4 kronor och 5 öre per kilometer (se 6 § säravtale for reiser innenlands for statens regning). Därutöver ersätts resor med 3 kronor och 40 öre per kilometer. Skatteplikten för reseersättning vid tjänsteresor med egen bil motsvaras av en avdragsrätt med 1 krona och 50 öre för varje kilometer. Bestämmelserna om bilersättning tillämpas även vid pendlarresor.

6.1.3 Ersättning till statsråden för tjänsteresor

Enligt direktiven bör utredningen vid den samlade översynen av regelverket beakta vad som gäller för statsrådets förmåner. Det finns därför skäl att redovisa reglerna om statsrådets rätt till ersättning för tjänsteresor.

Ett statsråds kostnader för tjänsteresor betalas normalt direkt av Regeringskansliet. Om statsrådet själv betalar en inrikes tjänsteresa betalas rese-

kostnadsersättning, bilersättning och biltillägg enligt de bestämmelser som gäller för tjänstemännen i Regeringskansliet (se 5 § första stycket lagen, 1991:359, om arvoden till statsråden m.m., arvodeslagen). De statsråd som är riksdagsledamöter har dessutom rätt till resekostnadsersättning vid resor mellan Stockholm och den valkrets som de representerar. Ersättningen är i princip skattepliktig och kostnaderna avdragsgilla.

För arbetstagare vid myndigheter under regeringen tillämpas det allmänna löne- och förmånsavtalet (ALFA 2011:4). I 3 kap. 1 § ALFA definieras tjänsteresa som en resa som föranleds av förrättning²⁶ i Sverige. Med tjänsteställe avses detsamma som i 12 kap. inkomstskattelagen, det vill säga den plats där den skattskyldige utför huvuddelen av sitt arbete. Statsrådets tjänsteställe är således normalt Stockholm. Detta medför att statsrådets resor mellan en annan hemort och Stockholm blir att betrakta som arbetsresor, vilka inte ersätts av arbetsgivaren. Arbetsresorna kan vara avdragsgilla, och bestämmelser om avdragsrätt för arbetsresor finns i 12 kap. 26–30 §§ inkomstskattelagen.

Vid tjänsteresa och förrättning har statsråden rätt till bland annat resekostnadsersättning (jämför 3 kap. 2 § ALFA). Resekostnadsersättningen beräknas med hänsyn till det faktiska färdvägset och den faktiska bortovaron från tjänstestället eller bostaden eller någon annan plats där en tjänsteresa börjar eller slutar. Vid tjänsteresa betalar arbetsgivaren en kostnadsersättning som motsvarar de utlägg som har gjorts för resa med det färdmedel som bestämdes när resan beordrades eller som har godkänts i efterhand, i förekommande fall inom den beloppsram som anges i 12 kap. inkomstskattelagen (jämför 1 kap. 3 § ALFA). Tjänsteresa med egen bil ersätts med 1 krona och 85 öre per kilometer (se 12 kap. 5 § inkomstskattelagen). Ersättningen är skattepliktig och i sin helhet avdragsgill. Någon skatteeffekt uppkommer alltså inte för statsråden i dessa situationer. Biltillägg betalas med 1 krona och 20 öre per kilometer. Eftersom statsråden själva bestämmer färdmedel vid sina inrikes tjänsteresor, krävs inte det särskilda medgivande för att använda egen bil för tjänsteresor som annars gäller för Regeringskansliets anställda (Lokalt reseavtal nr 8/91, 1991-04-08, med ändringar i protokoll nr 23/93 1993-05-19). Dessa ytterligare 1 krona och 20 öre per kilometer i biltillägg är skattepliktiga och motsvaras inte av någon avdragsrätt.

Utöver nämnda ersättningar har statsråd som har längre färdväg än 70 kilometer från bostaden på hemorten till Regeringskansliet rätt till resekostnadsersättning för resor mellan Stockholm och hemorten (se 6 § arvodeslagen). Antalet ersättningsgilla resor är inte reglerat. Ersättningen är skattepliktig, men avdrag vid beskattningen medges för högst en hemresa i veckan (se 12 kap. 24 § inkomstskattelagen). En förutsättning för avdrag är att avståndet mellan hemorten och arbetsorten är längre än 50 kilometer.

²⁶ Förrättning betraktas enligt 3 kap. 1 § ALFA som tjänstgöring som en arbetstagare – utan att få annan anställning – fullgör på annat ställe i Sverige än tjänstestället.

6.1.4 Ersättningsregler för statligt anställda

Det allmänna löne- och förmånsavtalet (ALFA 2011:4) tillämpas för arbetstagar vid myndigheter under regeringen. Eftersom statsråden får resekostnadsersättning, bilersättning och biltillägg enligt bestämmelser i ALFA innehåller avsnitt 6.1.3 en redogörelse för dessa regler, som därför inte närmare behandlas i detta avsnitt.

När det gäller arbetstagar vid Riksdagsförvaltningen, Riksbanken, Riksrevisionen och Riksdagens ombudsmän tillämpas allmänt löne- och förmånsavtal för riksdagen och dess myndigheter (RALF). RALF bygger på och överensstämmer i stort med ALFA. Bestämmelserna om tjänsteresa, tjänsteställe och resekostnadsersättning i 3 kap. 1–3 §§ RALF stämmer helt överens med hur frågorna regleras i ALFA. Läsaren hänvisas således till redogörelsen i avsnitt 6.1.3 för en genomgång av dessa bestämmelser.

6.1.5 Resekostnadsersättning inom kommuner och landsting

Organisationen Sveriges kommuner och landsting har inte antagit några generella riktlinjer eller rekommendationer för hur resekostnadsersättningar inom kommuner och landsting ska betalas ut. Det är upp till varje kommun eller landsting att besluta om de förtroendevalda ska kunna få ersättning för resor. Med tanke på att ledamöter i kommun- och landstingsfullmäktige i regel inte torde ha lika långa resvägar mellan arbetet och bostaden på hemorten eller en alternativ bostad, kan situationen i kommuner och landsting inte anses vara jämförbar med den som gäller för riksdagsledamöterna.

6.2 Bör ersättning ges för resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten?

Utredningens förslag: Riksdagsledamöterna ska under vissa förutsättningar ha rätt till ersättning för kostnader för resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten.

Tjänstestället är enligt den skatterättsliga huvudregeln den plats där huvuddelen av arbetet utförs, och en anställd kan endast ha ett tjänsteställe. Riksdagsledamöterna är en av de grupper skattskyldiga som har ansetts arbeta under så särpräglade förhållanden att huvudregeln skulle medföra ett i skattemässigt hänseende oacceptabelt resultat. Riksdagsledamötens bostad på hemorten anges därför som tjänsteställe både i inkomstkattelagen och i ersättningslagen. Bestämmelserna medför att en resa mellan bostaden och arbetsplatsen anses vara en tjänsteresa; resan ska alltså börja eller sluta vid den permanenta bostaden. Särreglerna har motiverats av att riksdagsledamöterna i sitt uppdrag anses representera sin valkrets.

Utredningen ska enligt uppdraget lämna förslag på hur ersättning kan lämnas för resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten när EU-nämnden har ordinarie sammanträden under de delar av året då riksdagen är plenifri samt när ersättning kan lämnas för andra resor som görs inom ramen för riksdagsuppdraget och som påbörjas eller avslutas från en annan bostad än den på hemorten. I avsnitt 2.2.1 har utredningen som en utgångspunkt angett att riksdagsledamöterna ska kunna arbeta under rimliga villkor mot bakgrund av de uppgifter som ligger i riksdagsuppdraget och de förväntningar på anträffbarhet som uppdraget ger upphov till. Frågan är då i vilken utsträckning detta motiverar en ersättning i de angivna situationerna.

Riksdagsuppdragets innehåll har alltså ansetts motivera att bostaden, inte riksdagens lokaler i Stockholm, utgör tjänsteställe för ledamöterna. Uppdraget innebär såväl arbete på plats i riksdagen som ett flertal andra uppgifter i samhället, något som i sin tur förutsätter resor mellan olika orter i landet. Det är mot den bakgrunden följdriktigt att bostaden på hemorten ses som en fast utgångspunkt för ledamotens verksamhet, också när det gäller riksdagsuppdraget och således inte bara rent privat. Eftersom riksdagsledamöterna inte har någon semester i ordets egentliga bemärkelse framstår det som naturligt att ledamoten kan ha en annan utgångspunkt för sitt uppdrag under tider då arbetet i riksdagens kammare gör längre uppehåll och att boendet då förläggs till någon annan ort än hemorten. Skälen till detta kan variera. Självfallet kan bevekelsegrunderna vara privata, som vid vistelser i en fritidsbostad eller hos släktingar. Men det kan också helt eller delvis vara ett utslag av att den politiska verksamheten koncentreras till andra orter vissa tider på året eller av riksdagsledamöternas kontakter och förankring på olika håll i samhället. De motiv som ligger bakom valet av en annan bostad vid längre uppehåll i kammarens arbete bör dock inte vara avgörande för om en resa ska ge rätt till ersättning. Utformningen av ersättningsreglerna bör också vara neutrala i den meningen att reglerna inte ska försvåra ledamöternas resor under tider då många bor och verkar på en annan ort än hemorten.

Utredningen föreslår därför att ersättning ska lämnas också för resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten. Rätten till ersättning vid resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten bör dock omges av vissa ramar, något som utredningen strax kommer tillbaka till.

6.3 Ersättning för tjänsteresa eller en resekostnadsersättning?

Utredningens förslag: Ersättning till riksdagsledamöterna för resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten ska betalas i form av en skattepliktig resekostnadsersättning. Ledamöterna ska inte ha rätt att dra av resekostnaderna i samband med beslut om slutlig skatt. Resekostnadsersättningen ska motsvara den faktiska kostnaden för resan.

Ersättning för resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten kan lämnas på olika sätt. Enligt kungörelsen (1974:153) om beslutad ny riksdagsordning krävs dock att ersättningen är reglerad i lag (se 9 kap. 6 §). En möjlighet är att resan betraktas som tjänsteresa. Detta kan ske genom att i författning ange att resorna är att betrakta som tjänsteresor eller genom att ändra eller förskjuta ledamöternas tjänsteställe. Ersättning för tjänsteresor är i princip skattepliktig och kostnaderna avdragsgilla. Alternativt skulle ersättning kunna betalas i form av en resekostnadsersättning som är skattepliktig, men där avdrag för resekostnaden inte medges i samband med beslut om slutlig skatt.

I de följande avsnitten ger utredningen sin syn på de båda alternativen och de för- och nackdelar som är förknippade med dem, från såväl sakliga utgångspunkter som med hänsyn till den tekniska utformningen.

6.3.1 Ersättning för tjänsteresa

Tjänsteresa och tjänsteställe

För riksdagens ledamöter definieras uttrycket tjänsteresa i 4 kap. 1 § ersättningslagen. Det är en resa som en ledamot företar som ett led i utövandet av sitt uppdrag som riksdagsledamot, och som tjänsteställe anges bostaden på hemorten. Definitionen av tjänsteresa måste antas ha sin grund i att resandet utgör en betydelsefull del av uppdraget som riksdagsledamot och att det därför finns ett större behov av att i författning avgränsa resor som ska betraktas som tjänsteresor i förhållande till privata resor, än det generellt gör för till exempel statligt anställda. Riksdagen utgör inte tjänsteställe för ledamöterna, eftersom resor mellan olika orter i landet utgör ett centralt inslag i uppdraget som riksdagsledamot. I stället betraktas bostaden på hemorten, där ledamoten traditionellt sett har sin främsta politiska förankring (valkretsen), som tjänsteställe.

I 11 kap. inkomstskattelagen finns det bestämmelser om vad som ska tas upp i inkomstlaget tjänst, och i 12 kap. regleras vad som ska dras av i det inkomstlaget, bland annat vid tjänsteresor. Inkomstskattelagen innehåller inte någon definition av begreppet tjänsteresa, men det talas till exempel i 12 kap. 6 § om resor som den skattskyldige företagit i sitt arbete och som innebär att han eller hon i tjänsten vistas utanför sin vanliga verksamhetsort (jämför 7 §). Indirekt kan det emellertid sägas föreligga en sådan definition för riksdagsledamöterna genom att ledamöternas tjänsteställe anges i 12 kap. 8 §.

Ändringar i ersättningslagen och i inkomstskattelagen

Ett förslag där ersättning lämnas för en tjänsteresa från och till den alternativa bostaden kräver ändringar i ersättningslagen. Ett sådant förslag skulle innebära att inkomstskattelagen behövde ändras, eftersom regleringen i inkomstskat-

telagen måste vara parallell med ersättningsbestämmelserna för att avdrag ska kunna ges för denna typ av tjänsteresa.

Inkomstskattelagen bör innehålla endast ett begränsat antal särregler, och avsteg från inkomstskattelagens regler bör begränsas till de fall där det framstår som sakligt motiverat. Vad som är en tjänsteresa definieras inte direkt i inkomstskattelagen. Att införa en definition av tjänsteresa för en begränsad krets skatteskyldiga skulle vara svårt att förena med inkomstskattelagens systematiska utformning och följaktligen innebära ett ganska betydande ingrepp i lagen. Som nämnts innehåller lagen dock bestämmelser som reglerar bland annat riksdagsledamöternas tjänsteställe på ett sätt som har anpassats till uppdraget. Det skulle därför, enligt utredningens mening, vara mest lämpligt att ändra i regleringen om ledamöternas tjänsteställe för att åstadkomma att resan från och till den andra bostaden betraktas som tjänsteresa. Enligt den nuvarande regleringen kan den skattskyldige endast ha ett tjänsteställe i en och samma anställning/uppdrag, och tjänstestället bestäms utifrån hur arbetet utförs under en längre tid. Att under vissa delar av året möjliggöra att tjänstestället ändras för de ledamöter som vill utgå från en annan bostad är därför inte helt oproblematiskt. För att undvika ett ändrat tjänsteställe skulle en reglering kunna utformas på så sätt att bestämmelserna om tjänsteresa under vissa perioder tillämpas som om den temporära bostaden utgör tjänsteställe. En sådan utformning skulle även medföra att ledamotens anknytning till sin politiska bas i valkretsen (vanligtvis hemorten) inte rubbas.

Beloppsmässig begränsning

En riksdagsledamots ersättning för tjänsteresa motsvarar enligt ersättningslagen den faktiska kostnaden för resan (se 4 kap. 2 §). En alternativ bostad kan ligga längre från riksdagen eller vara mer svårtillgänglig än bostaden på hemorten, och en resa från och till denna bostad kan följaktligen i vissa fall bli betydligt dyrare än resan annars skulle ha blivit. En ordning där ersättning lämnas för tjänsteresa skulle därför behöva ha en beloppsmässig begränsning av den ersättning som betalas till ledamoten. Enligt utredningens mening borde man i sådant fall utgå från dagens huvudregel – att en resa ersätts från och till tjänstestället – vid regleringen av ersättningen från och till den andra bostaden. Den ersättning som ledamoten hade fått om han eller hon hade rest från bostaden på hemorten och inte från det andra boendet skulle då utgöra ett tak för ersättningen från och till det temporära boendet. En sådan ordning skulle innebära att en ledamot som väljer att resa från sin andra bostad skulle få den faktiska kostnaden för resan ersatt, dock högst med det belopp som en resa från permanentbostaden skulle ha uppgått till. Om resan med utgångspunkt från den andra bostaden överstiger kostnaden för en resa från och till bostaden på hemorten, ersätts följaktligen inte överstigande del med en sådan regel.

Den ersättning som ledamoten erhåller ska tas upp i inkomstslaget tjänst som en skattepliktig inkomst. Syftet med den beloppsmässiga begränsningen skulle alltså bland annat vara att ersättningen till ledamöterna inte ska gå

längre än vad som kan motiveras och högst svara mot den ersättning som skulle ha utgått om resan i stället hade gjorts från och till bostaden på hemorten. Mot den bakgrunden borde avdragsrätten enligt inkomstskattelagen begränsas i motsvarande mån. Om resan från den andra bostaden ses som tjänsteresa borde det därför anges i 12 kap. 8 § att utgifter vid tjänsteresa som ledamoten gör från och till en annan bostad än bostaden på hemorten inte ska dras av med högre belopp än vad utgiften hade varit för en resa från och till bostaden på hemorten. Eftersom det i 12 kap. 2 § inkomstskattelagen fastställs att utgifter vid tjänsteresor i bland annat 12 kap. 8 § ska dras av utan någon beloppsmässig begränsning anser utredningen i linje därmed att det skulle bli nödvändigt med ett principiellt sett ganska betydande undantag i 12 kap. 2 § vid resor från och till en annan bostad.

6.3.2 Resekostnadsersättning

En ledamots resa mellan en annan bostad än bostaden på hemorten och riksdagen, eller en annan ort där uppdraget utövas, är enligt den nuvarande regleringen att betrakta som en privat resa mellan en bostad och arbetsplatsen (se 12 kap. 26 § inkomstskattelagen om arbetsresor). Det kan betalas ersättning för sådana resor i form av skattepliktig resekostnadsersättning (se 11 kap. 1 § inkomstskattelagen). Kostnaden för en sådan resa bedöms inte som en utgift för att förvärva och bibehålla inkomst och är alltså inte fullt ut avdragsgill enligt bestämmelserna i 12 kap. 1 § första stycket. Kostnaden kan dock ses som en utgift som har samband med tjänsten och kan vara avdragsgill enligt bestämmelserna om arbetsresor i 12 kap. 5 § tredje stycket och 26–30 §§, vilket innebär att man kan få avdragsrätt bara till den del kostnaderna överstiger ett visst belopp (för närvarande 10 000 kronor). När den skattskyldige på grund av sitt arbete vistas på en annan ort än den där han eller hans familj bor får emellertid avdrag göras för högst en hemresa per vecka, om avståndet mellan hemorten och arbetsorten är längre än 50 kilometer (se 12 kap. 24 §). Bestämmelsen om avdrag för hemresor tar sikte på den situationen att det är arbetet som gör att en skattskyldig befinner sig på en annan ort, till exempel ett statsråd som bor ute i landet men på grund av regeringsarbetet måste vara i Stockholm. Särregleringen av riksdagsledamöternas tjänsteställe – bostaden på hemorten – torde enligt utredningens mening medföra att ledamöterna inte omfattas av bestämmelserna om hemresa.

Med kostnadsersättning avses en ersättning för den anställdes kostnader i arbetet som beräknas och betalas ut vid sidan av lönen (se prop. 1989/90:110 s. 752). Kostnadsersättningar är – om de svarar mot avdragsgilla belopp för kostnader i arbetet – enligt 10 kap. 3 § andra stycket 9 och 10 skatteförfarandelagen (2011:1244) undantagna från skyldighet för utbetalaren att göra skatteavdrag. Sådana belopp är inte heller underlag för arbetsgivaravgifter (se 2 kap. 11 § 1 socialavgiftslagen, 2000:980). Ersättning för resor mellan bostaden och arbetet är en del av den skattskyldiges privata levnadskostnader och inte en kostnad i arbetet. En ersättning för sådana resor utgör därför alltid underlag för arbetsgivaravgifter, även om den skattskyldige enligt särskild

reglering skulle medges avdrag för kostnaden i samband med att Skatteverket fattar beslut om slutlig skatt.

I detta sammanhang kan det vara av intresse att jämföra med statsrådets villkor vid hemresor (se närmare avsnitt 6.1.3). Statsråden har rätt till resekostnadsersättning för resor mellan Stockholm och hemorten (se 6 § lagen, 1991:359, om arvoden till statsråden m.m.). Antalet hemresor som ersätts är inte begränsat. Ersättningen är skattepliktig, men avdrag vid beslut om slutlig skatt kan medges för en hemresa i veckan (se 12 kap. 24 § inkomstskattelagen).

6.3.3 Ersättning ska ges i form av resekostnadsersättning

Utredningen har alltså övervägt framför allt två olika modeller som avser riksdagsledamöternas ersättning för resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten. Som har framgått i det föregående anses riksdagsledamöternas resor mellan bostaden på hemorten och riksdagen, eller någon annan ort där uppdraget utövas, vara tjänsteresor. Skälet för att lämna ersättning för dessa resor är riksdagsuppdragets höga krav på tillgänglighet. Mot bakgrund av att samma skäl motiverar utredningens förslag om att ersättning ska lämnas för resor från och till en annan bostad vore det enligt utredningens mening följdriktigt att samma villkor gällde för ersättningen för resor från och till bostaden på hemorten som för resor från och till en annan bostad, det vill säga att också denna resa skulle kunna betraktas som en tjänsteresa. En sådan lösning kräver emellertid en vidareutveckling av de särregler om tjänsteställe som redan finns i inkomstskattelagen för riksdagsledamöterna (se 12 kap. 8 §). En reglering där tjänstestället under vissa perioder förskjuts för de ledamöter som vill utgå från en annan bostad kan medföra följdverkningar i inkomstskattelagen som i dagsläget är svåra att överblicka. Även den beloppsbegränsning som behövs med en sådan lösning innebär en avvikande reglering i inkomstskattelagen, och ett avsteg från den inom skatterätten centrala utgångspunkten att det inte finns några beloppsmässiga begränsningar för utgifter i tjänsten (se 12 kap. 2 §). Att betrakta en resa från och till den andra bostaden som en tjänsteresa skulle sålunda leda till en ändring av vissa grundprinciper inom skattelagstiftningen som riskerar att medföra konsekvenser på skattesystemet i stort. Det bör framhållas också att en beloppsbegränsning riskerar att missgynna de ledamöter som har sin permanenta bostad i Stockholm med omnejd.

I syfte att undvika skatterättsliga särlösningar kan ersättningen för dessa resor, på samma sätt som för statsrådets hemresor, i stället betalas ut som en skattepliktig kostnadsersättning som motsvarar kostnaden för resan. En sådan ordning skulle emellertid innebära att ledamöterna inte får den faktiska kostnaden för resan betald, eftersom resekostnaden inte berättigar till avdrag vid beslut om den slutliga skatten. Att betala ut ersättningen på detta sätt skulle också leda till ökade kostnader för Riksdagsförvaltningen eftersom arbetsgivaravgifter, till skillnad från vid ersättning för tjänsteresa, beräknas på resekostnadsersättningen.

Om resor till och från en annan bostad än bostaden på hemorten arbetas in i reglerna om tjänsteresor, blir det alltså fråga om en särlösning som för ganska långt i både sakligt och tekniskt avseende. Ersättningen kan betraktas som förhållandevis fördelaktig, om den ställs i relation till vad som gäller för exempelvis anställda vid statliga myndigheter. Även ur principiell skatterättslig synvinkel innefattar den ett tydligt avsteg från vad som annars gäller. Mot den bakgrunden – men med hänsyn till de särskilda krav som riksdagsuppdraget kräver – framstår det som en rimlig avvägning att ledamöterna har rätt till ersättning för resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten, men att ersättningen inte ges någon skatterättslig särställning. Ersättningen kommer alltså att beskattas utan någon motsvarande, särskild rätt till avdrag för kostnaden. Det ska också beräknas arbetsgivaravgifter på ersättningen.

6.4 Utformning av reglerna om ersättning

Utredningens förslag: Riksdagsledamöterna ska ha rätt till resekostnadsersättning för resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten och en ort där ledamoten utövar sitt uppdrag som riksdagsledamot, om resan görs under ett mer än en vecka långt uppehåll i kammarens arbete. Rätten till ersättning förutsätter att denna andra bostad används inte bara tillfälligt av ledamoten eller av någon närstående till henne eller honom. Rätten till ersättning gäller dock inte för resor mellan den andra bostaden och ledamotens bostad på hemorten. Kostnader för resor från och till den andra bostaden med egen bil, förmånsbil eller motorcykel ska ersättas med de belopp som Riksdagsförvaltningen bestämmer. Ledamoten ska efter avslutad resa lämna en reseräkning till Riksdagsförvaltningen snarast, dock senast sex månader efter det att resan avslutades.

De nya reglerna ska av rättsliga skäl omfatta en annan bostad inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Ledamoten beslutar själv om inrikes resor från och till en annan bostad och om lämpligt färdmedel med hänsyn tagen till kostnads-, tids- eller miljöaspekter. Riksdagsförvaltningen eller den som Riksdagsförvaltningen bestämmer ska fatta beslut om resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten som ligger i ett annat land än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Den nya ersättningslagen ska ändras i enlighet med detta.

Utredningens bedömning: Det bör vara talmannen som beslutar om en resa från och till en annan bostad än bostaden på hemorten som ligger i ett annat land än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

6.4.1 Plenifria perioder

Utredningen ska lämna förslag på hur ersättning kan lämnas för resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten, när EU-nämnden har ordinarie

sammanträden under de delar av året då riksdagen är plenifri. Utredningen ska också lämna förslag på när ersättning kan lämnas för andra resor som görs inom ramen för riksdagsuppdraget och som påbörjas eller avslutas från en annan bostad än den på hemorten.

Att riksdagen är plenifri innebär att det är uppehåll i kammarens arbete. Det är talmannen som efter samråd med riksdagsstyrelsen beslutar vilka uppehåll i kammarens arbete som ska förekomma under pågående riksmöte (se 2 kap. 6 § kungörelsen, 1974:153, om beslutad ny riksdagsordning). Det är alltså inte tillräckligt att det under en period rent faktiskt inte pågår något arbete i kammaren, utan talmannen måste ha fattat ett beslut om uppehåll för att riksdagen ska anses vara plenifri. Riksdagen är plenifri mellan midsommar och mitten av september och från strax före jul till mitten av januari. Dessutom har kammaren uppehåll under sammanlagt två veckor på hösten och under sammanlagt fyra veckor på våren. Det anses vara uppehåll i kammarens arbete även om interpellationer är inplanerade under dessa perioder.

Under kammarens arbete bor ledamöterna vanligtvis antingen i bostaden på hemorten eller i en övernattningslägenhet i Stockholm. Då riksdagen är plenifri är det inte ovanligt att ledamöterna utgår från en annan bostad. Ledamöterna kan under sådana perioder, om perioderna inte är helt kortvariga, sägas få en (under en tid) starkare anknytning till den alternativa bostaden. Enligt utredningens mening är det därför följdriktigt att ledamöterna endast under de plenifria perioderna bör få rätt till ersättning för resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten. Det är lämpligt att den tid som kammaren har uppehåll uppgår till mer än en vecka för att ersättning ska lämnas. Utredningen föreslår därför att ersättning ska kunna lämnas under sådana uppehåll i kammarens arbete.

6.4.2 Annan bostad

Frågan är om det bör knytas några krav till den andra bostad som ska kunna bilda utgångspunkt för ersättningsgilla resor. Det finns inte någon tillämplig definition av vad som avses med bostad.²⁷ I flertalet fall torde detta inte ge upphov till några tolkningssvårigheter, och normalt sett är det fråga om ett hus eller en del av ett hus avsett för människors boende.

²⁷ Av visst intresse i sammanhanget är att bostadslägenhet enligt 12 kap. 1 § jordabalken (1970:994) definieras som en lägenhet som upplåtits för att helt eller till en inte oväsentlig del användas som bostad. Här kan jämföras med definitionen av bostadslägenhet i 9 kap. 3 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152): "en sådan lägenhet som är avsedd att helt eller till en inte oväsentlig del användas som bostad". Denna definition överensstämmer med den som finns 1 kap. 3 § lagen (2006:378) om lägenhetsregister (jämför 6 § folkbokföringslagen, 1991:481), 1 kap. 2 § lagen (2002:93) om kooperativ hyresrätt samt 1 kap. och 6 kap. bostadsrättslagen (1991:614). Det kan också nämnas att privatbostad definieras i 2 kap. 8 § inkomstskattelagen som ett småhus, en bostad som innehas av en delägare i ett privatbostadsföretag, eller en ägarlägenhet som till övervägande del används eller är avsedd att användas av ägaren eller någon närstående till honom för permanent boende eller som fritidsbostad.

Enligt utredningens mening bör det dock ställas krav på en viss varaktighet i boendet på ett ställe för att det ska betraktas som en ”annan inte tillfällig bostad”, varifrån resan kan utgå. Det tydligaste fallet, när ett boende motsvarar det kravet, är när ledamoten eller någon eller några närstående till ledamoten äger hela eller en andel av huset eller lägenheten (till exempel i form av en ägarlägenhet, bostadsrätt eller nyttjanderätt, så kallad time-share). Det är emellertid även vanligt att samma bostad hyrs år efter år av en hyresgäst. Utredningen ser inte något skäl för att göra åtskillnad mellan en hyrd bostad och en bostad som ägs av en ledamot. Även en något längre vistelse på till exempel ett pensionat kan sägas uppnå kraven på varaktighet.

6.4.3 Arbetsresor

I direktiven är det särskilt resor till EU-nämnden som lyfts fram, men utredningen ska enligt uppdraget lämna förslag också på när ersättning kan lämnas för andra resor som görs inom ramen för riksdagsuppdraget. Resor till EU-nämnden framstår som det tydligaste exemplet på när ersättning bör ges för resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten, eftersom arbetet inom EU:s institutioner pågår under en stor del av den tid som är plenifri i riksdagen. Men även riksdagens olika utskott kan kalla till sammanträde under plenifria perioder, liksom också flera andra uppgifter kan aktualiseras under den perioden. Enligt utredningens mening finns det inte något behov av att särskilja eller på något annat sätt värdera de olika uppdrag som kan ge anledning till resor då riksdagen är plenifri. De resor som ersätts enligt förslaget är resor mellan en annan bostad och ledamotens arbetsplats, det vill säga så kallade arbetsresor. Uttrycket arbetsplats får då uppfattas i vidsträckt bemärkelse och omfattar sålunda inte bara riksdagens lokaler i Stockholm. Det avgörande bör alltså vara att resan görs från och till en annan bostad och en ort där ledamoten utövar sitt uppdrag som riksdagsledamot.

Bostaden på hemorten utgör riksdagsledamöternas tjänsteställe, det vill säga den plats där ledamöterna anses utföra huvuddelen av sina uppdrag. Ledamöterna utför dock sitt uppdrag också på riksdagen och på andra orter i landet. Tanken med ersättning är att ledamoten under perioder, när det görs uppehåll i kammarens arbete men ledamoten ändå måste vara tillgänglig för arbete inom ramen för riksdagsuppdraget, ska få ersättning för en resa från och till en annan utgångspunkt än bostaden på hemorten, inte att ersättning ska ges för resor mellan den temporära bostaden och bostaden på hemorten. En sådan resa ska därför uttryckligen undantas från möjligheten till ersättning, eftersom den typiskt sett är av övervägande privat karaktär.

Tanken är att ledamöterna under de längre plenifria perioderna av arbetsmässiga eller sociala skäl ska kunna inrätta sig efter ett annat boende för en tid och ha detta boende som en annan utgångspunkt för sitt uppdrag. Det bör för en rätt till ersättning krävas att resan ska börja och sluta vid den andra bostaden. Detta innebär att resan inte får utgöra ett led i en serie resor mellan olika orter. Däremot bör det inte finnas något hinder mot att en och samma resa avser flera orter, så länge resan både börjar och slutar vid den andra

bostaden. Utredningen föreslår därför att resan ska göras från och till den andra bostaden för att ersättning ska betalas ut.

Resor i tjänsten omfattas av vissa administrativa bestämmelser i 4 kap. ersättningslagen. Utredningen anser att det är lämpligt att ersättningen för kostnader för arbetsresor från och till en annan bostad omfattas av samma administrativa system som tjänsteresor. Utredningen föreslår därför att ersättningen ska svara mot den faktiska kostnaden för resan, att kostnader för resa från och till en annan bostad med egen bil, förmånsbil eller motorcykel ska ersättas med de belopp som Riksdagsförvaltningen bestämmer, att ledamoten efter avslutad resa ska lämna en reseräkning till Riksdagsförvaltningen snarast, dock senast sex månader efter det att resan avslutades, samt att ledamoten själv beslutar om inrikes resor från och till en annan bostad och om lämpligt färdmedel med hänsyn tagen till kostnads-, tids- eller miljöaspekter.

6.4.4 Annan bostad utanför Sverige

I första hand är det andra bostäder i Sverige som kommer i blickfånget. Den andra bostaden kan emellertid även tänkas ligga utomlands. Att bevilja ledamöterna ersättning för resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten innebär redan det ett visst avsteg från de förutsättningar som gäller för statligt anställda, men är enligt utredningens mening motiverat. En rätt till ersättning vid resor också från andra boenden utomlands är enligt utredningens uppfattning däremot inte lätt att försvara, framför allt från kostnadssynpunkt och vid en jämförelse med vad som i övrigt gäller på den statliga delen av arbetsmarknaden. Till följd av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen (EU) och den fria rörligheten bedömer utredningen dock att ersättning också ska beviljas för resor från och till en annan bostad inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). När det gäller bostäder belägna i ett land som inte omfattas av samarbetet är Sverige inte bundet av samma regler. Mot denna bakgrund anser utredningen att resor från och till en annan bostad utanför samarbetsområdet inte bör ersättas. Utredningen föreslår således att ersättning ska betalas för resa från och till en annan bostad inom EES.

Det är av kostnadsskäl rimligt att ledamöternas ersättning för resor från och till en annan bostad utomlands omfattas av ytterligare restriktioner än en motsvarande ersättning för en resa som görs inom Sverige. I detta sammanhang är det av intresse att jämföra med hur ledamöternas utrikes resor i tjänsten hanteras. Det är för närvarande de vice talmännen som fattar beslut om en riksdagsledamots utrikes tjänsteresa (se 4 kap. 3 a § ersättningslagen och punkten 2 tillämpningsföreskrifterna). Att ett liknande tillvägagångssätt tillämpas på en ledamots ersättning för en resa från och till en utomlands belägen alternativ bostad anser utredningen vara berättigat mot bakgrund av den merkostnad som en sådan resa typiskt sett innebär och till de betydligt mer restriktiva villkor som i sådana fall gäller för statligt anställda. Det är enligt utredningens mening lämpligt att talmannen prövar dessa resor. Talmannens prövning kommer i praktiken att avse frågan om vistelsen i en bostad i utlandet framstår som motiverad mot bakgrund av vad som sedan tidigare har varit

känt om inplanerade sammanträden eller dylikt i Sverige; det kanske inte kan anses som befogat att åka till den andra bostaden om ledamoten har flera inplanerade möten under den tid vistelsen pågår. Vid exempelvis utskottssammanträden under plenifria perioder kan det också finnas skäl att överväga om en ersättare ska kallas in i stället för en ordinarie ledamot som befinner sig utomlands. Utredningen föreslår sålunda att Riksdagsförvaltningen eller den som Riksdagsförvaltningen bestämmer ska fatta beslut om en resa från och till en annan bostad än bostaden på hemorten som ligger i ett annat land än Sverige inom EES. Utredningen gör bedömningen att det bör vara talmannen som beslutar om resan.

7 Ersättning för taxiresor i vissa fall

Riksdagsförvaltningens säkerhetschef lämnar rekommendationer om vilka ledamöter som av säkerhetsskäl bör åka taxi såväl vid tjänsteresor som vid privata resor, så kallad taxirekommendation. Enligt lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter (ersättningslagen) är det ledamoten själv som beslutar om sina inrikes tjänsteresor och om lämpligt färd-sätt. Ledamoten ersätts för sina faktiska kostnader för tjänsteresan. För de resor som ledamoten gör privat ges ingen ersättning. Detta får till följd att de privata taxiresor som ledamöter med taxirekommendation gör inte kan ersättas. Utredningen ska enligt direktiven utreda förutsättningarna för att ledamöter som på grund av säkerhetsskäl bör göra även privata resor med taxi kan ersättas för sina faktiska resekostnader samt föreslå hur detta kan regleras.

7.1 Nuvarande reglering av taxiresor

Vid tjänsteresor har ledamöterna rätt till ersättning för sina faktiska kostnader (se 4 kap. 2 § ersättningslagen). Ledamoten beslutar själv om inrikes tjänsteresor och om lämpligt färdmedel och ska då ta hänsyn till kostnads-, tids- eller miljöaspekter (se 4 kap. 3 § ersättningslagen). Tjänsteresor med taxi ersätts när lämpliga allmänna kommunikationer saknas eller då det finns särskilda skäl. Särskilda skäl för att resa med taxi kan vara att riksdagsledamoten gör en beaktansvärd tidsvinst, har tungt eller skrymmande bagage, samåker eller har medicinska skäl för att åka taxi (se punkten 3 i tillämpningsföreskrifterna, 2006:6, till 4 kap. 3 § ersättningslagen). För dagliga resor i Stockholmsområdet mellan en bostad eller en övernattningsbostad och riksdagen bör ledamöterna resa med taxi under normal arbetstid endast då det saknas lämpliga alternativ eller finns särskilda skäl (se riktlinjerna, 2001:2, för riksdagsledamöternas tjänsteresor).

7.2 Skatteverkets ställningstagande

Skatteverket har uttalat sig om förmånsbeskattning av sådana åtgärder som en arbetsgivare erbjuder en anställd som blivit hotad i arbetet (se ställningstagandet Beskattning av personskydd i anledning av hot i arbetet, 2008-08-21, dnr: 131 484465-08/111).

Förmåner som tillhandahålls av en arbetsgivare är i regel skattepliktiga. Åtgärder som den anställde får i bostaden hör i allmänhet till den privata sfären och leder därmed till förmånsbeskattning. Undantag från skatteplikt gäller om det finns någon särskild skattefrihetsregel enligt inkomstskattelagen (1999:1229) eller praxis. Ett sådant undantag gäller förmån av en vara eller en tjänst som är av väsentlig betydelse för att den skattskyldige ska kunna utföra

sina arbetsuppgifter, det vill säga sådant som kan betraktas som arbetsredskap. Under vissa förutsättningar beskattas inte sådana förmåner även om de kan användas privat och tillhandahålls i bostaden (se 11 kap. 8 § inkomstskattelagen). Skatteverket har bland annat gjort bedömningen att installation av larm för skydd av arbetsgivarens egendom i vissa fall kan vara skattefri enligt denna bestämmelse.

Om en arbetsgivare i ett individuellt fall gör bedömningen att en anställd har utsatts för ett reellt och allvarligt hot, bör åtgärder som arbetsgivaren anser är nödvändiga för att trygga den anställdes säkerhet enligt Skatteverkets ställningstaganden inte betraktas som en skattepliktig förmån. Det kan gälla hot mot en person som riktats mot den anställda själv eller den anställdes familj. Det kan handla också om allvarigare hot mot den anställdes egendom, såsom bostad eller bil. För den anställda kan det enligt Skatteverket inte ses som en inbesparad levnadskostnad att skyddas vid hotfulla incidenter som han dras in i på grund av sitt arbete. Detta gäller även om skyddet ges i den privata bostaden, vid arbetsresor eller annars under den anställdes lediga tid. Det saknas i en sådan situation enligt Skatteverket anledning att pröva om åtgärden uppfyller kraven för skattefrihet enligt inkomstskattelagen (se 11 kap. 8 §).

Nödvändiga åtgärder kan exempelvis vara olika former av trygghetslarm eller egendomsalarm kopplat till vaktföretag, installation av säkerhetsdörrar och säkerhetslås, men även andra relevanta åtgärder kan tänkas vara nödvändiga. I vissa grövre fall kan det bli nödvändigt att anlita livvakter, eller anordna platsbevakning eller bevakade resor.

Enligt Skatteverket bör en arbetsgivare se till att det finns dokumentation över inträffade incidenter, exempelvis polisanmälan eller liknande. Arbetsgivaren bör vara beredd att visa vad hotet består i och hur allvarligt hotet har bedömts vara.

7.3 Överväganden och förslag

Utredningens bedömning: En ledamot som av Riksdagsförvaltningen har fått en rekommendation om att han eller hon av säkerhetsskäl bör åka taxi såväl vid tjänsteresor som privata resor (taxirekommendation) bör ha rätt till ersättning för kostnader för resor med taxi.

Det är enligt utredningens mening följdriktigt att en ledamot som Riksdagsförvaltningen av säkerhetsskäl rekommenderar att åka taxi bör få resan betald, även när det rör sig om en privatresa. Av Skatteverkets ställningstagande följer att om en arbetsgivare i ett individuellt fall gör bedömningen att en anställd utsatts för ett reellt och allvarligt hot, bör åtgärder som arbetsgivaren anser är nödvändiga för att trygga den anställdes säkerhet inte betraktas som en skattepliktig förmån. Detta gäller även om skyddet ges i den privata bostaden, vid arbetsresor eller annars under den anställdes lediga tid. Skälet bakom

ställningstagandet är att skydd vid hotfulla incidenter som arbetstagaren dras in i på grund av sitt arbete inte kan ses som en inbesparad levnadskostnad för den anställde. Mot bakgrund av Skatteverkets ställningstagande föreslår utredningen inte någon ändring av bestämmelserna om avdrag för resekostnad i inkomstskattelagen.

För rätt till ersättning för en taxiresa krävs i dag att lämpliga allmänna kommunikationer saknas eller att det finns särskilda skäl. Utredningen gör således bedömningen att ett särskilt skäl för att en ledamot ska få ersättning för en resa med taxi bör vara att ledamoten av Riksdagsförvaltningen har fått en rekommendation om att han eller hon av säkerhetsskäl bör åka taxi såväl vid tjänsteresor som privata resor (taxirekommendation). Bestämmelsen bör tas in i den del av tillämpningsföreskrifterna till den nya ersättningslagen som rör ersättning för resa med taxi.

8 Ersättning för kostnader som avser telefoni och datakommunikation

Utredningen har fått i uppdrag att utreda förutsättningarna för att lämna ersättning till en ledamot för kostnader som avser telefoni eller datakommunikation och som uppstår inom ramen för riksdagsuppdraget men som inte kan ersättas enligt nuvarande regelverk.

8.1 Dagens reglering av ersättning för telefoni och datakommunikation

Regler om viss teknisk utrustning finns i 6 kap. lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter (erättningslagen) och i tillämpningsföreskrifterna (2006:6). Riksdagsförvaltningen ska tillhandahålla ledamöterna den tekniska utrustning som är av väsentlig betydelse för riksdagsuppdraget (se 6 kap. 1 § ersättningslagen). Varje ledamot erbjuds i dag teknisk utrustning i form av en så kallad smarttelefon (Iphone), en bärbar dator och en pekplatta med mobilt bredband, en bildskärm, ett tangentbord, en mus och en skrivare. Dessutom erbjuds ledamöterna bildskärm, tangentbord, mus och skrivare till bostaden på hemorten (tjänstestället). Utrustningen ska användas i riksdagsuppdraget. Riksdagsförvaltningen medger dock privat användning av datakommunikation och e-post i mindre omfattning (se punkten 1 i riktlinjerna 2000:7).

Riksdagsförvaltningen betalar telefonabonnemang och trafikavgifter för telefoni och datakommunikation på mobiltelefonen, men betalsamtal och andra tjänster som är avgiftsbelagda ersätts inte. Kostnader för privata samtal på mobiltelefonen ersätts inte heller av förvaltningen. För inrikes samtal och datatrafik med smarttelefonen betalas det en fast månadskostnad och för utrikes trafik utgår en rörlig trafik kostnad. Abonnemangen är spärrade för betalsamtal och betaltjänster. Om ledamoten använder smarttelefonen privat slår han eller hon ett prefix före telefonnumret, och trafik kostnaderna faktureras då ledamoten. Det mobila bredbandet har en fast månadskostnad och kan användas obegränsat inom landet. Det går inte att använda det mobila bredbandet i utlandet.

En ledamots tjänstesamtal och datakommunikation vid tjänsteresor betalas av Riksdagsförvaltningen (se punkten 9 i tillämpningsföreskriften till 6 kap. 1 § ersättningslagen). I första hand ska de produkter och tjänster som förvaltningen rekommenderar användas.

Riksdagsförvaltningen får besluta om ersättning för de kostnader en ledamot har för att han eller hon använder privat teknisk utrustning i riksdagsuppdraget (se 6 kap. 3 § ersättningslagen). Enligt tillämpningsföreskrifterna får

en ledamot som använder sin privata telefon för samtal inom ramen för riksdagsuppdraget ersättning för samtalen.

8.2 Överväganden och förslag

8.2.1 Den tekniska och elektroniska utrustning som Riksdagsförvaltningen tillhandahåller

Utredningens bedömning: Riksdagsförvaltningen bör för den tekniska och elektroniska utrustning som förvaltningen tillhandahåller betala

- a) abonnemang,
- b) trafikavgifter för telefoni inom riksdagsuppdraget,
- c) trafikavgifter för datakommunikation, och
- d) andra kostnader som uppkommer vid användningen av utrustningen inom riksdagsuppdraget.

Vid en resa utomlands bör en ledamot använda datakommunikation via ett lokalt nätverk.

I ersättningslagen finns det bestämmelser om att riksdagen ska tillhandahålla ledamöterna teknisk utrustning. I tillämpningsföreskrifterna regleras vem som ska betala kostnaderna för telefonabonnemang och trafikavgifterna för telefoni och datakommunikation på mobiltelefonen och vad som gäller då en ledamot är på tjänsteresa. Hur kostnaderna för abonnemang och trafikavgifter vid datakommunikation med det mobila bredbandet ska fördelas när en ledamot inte är på tjänsteresa är inte reglerat, men i praktiken betalas kostnaden av Riksdagsförvaltningen. Vissa andra kostnader som kan uppkomma vid användningen av den tekniska utrustningen ersätts inte heller enligt dagens regelverk. Det gäller till exempel om ledamoten är tvungen att betala en avgift för att ansluta sin dator till ett lokalt nätverk genom en så kallad Wi-Fi-anlutning. Det är enligt utredningens mening följdriktigt att kostnaden för det mobila bredbandet och andra kostnader som uppkommer då ledamoten använder den tekniska utrustningen ska ersättas av Riksdagsförvaltningen, även när ledamoten inte är på tjänsteresa. Regleringen bör vara enhetlig på så sätt att ledamotens kostnad för hela den tekniska utrustningen – abonnemang och trafikavgifter för mobiltelefon och mobilt bredband – bör ersättas oberoende av om ledamoten är på tjänsteresa eller inte. En förutsättning för ersättning för trafikavgifter för telefoni och andra kostnader som uppkommer vid användningen av utrustningen bör vara att utrustningen används inom riksdagsuppdraget. När det gäller trafikavgifter för datakommunikation bör det på samma sätt som i dag medges privat nyttjande av datakommunikation och e-post i mindre omfattning (se punkten 1 i riktlinjerna 2000:7). Utredningen gör därför bedömningen att Riksdagsförvaltningen för den tekniska utrustning som förvaltningen tillhandahåller ska ersätta för abonnemang, trafikavgifter

för telefoni inom riksdagsuppdraget, trafikavgifter för datakommunikation, och andra kostnader som uppkommer vid användningen av utrustningen inom riksdagsuppdraget. För att bättre beskriva den utrustning som ledamöterna får bör uttrycket ”teknisk och elektronisk utrustning” användas. Bestämmelsen bör tas in i tillämpningsföreskrifterna till den nya ersättningslagen.

Rätten till ersättning bör gälla både när ledamoten befinner sig inom landet eller är på en utrikes resa. Datakommunikation utomlands kan dock bli kostsam. Det blir emellertid allt vanligare att publika lokala nätverk kostnadsfritt finns att tillgå på hotell, restauranger och i offentliga lokaler. Vid resa utomlands bör ledamoten därför använda datakommunikation via ett lokalt nätverk. Detta bör framgå av de allmänna råden till bestämmelsen.

8.2.2 Ersättning för användning av någon annan teknisk och elektronisk utrustning än utrustning som tillhandahålls av Riksdagsförvaltningen

Utredningens förslag: Riksdagsförvaltningen ska få besluta om ersättning för de kostnader som en ledamot har för att han eller hon inom riksdagsuppdraget använder någon annan teknisk och elektronisk utrustning än utrustning som tillhandahålls av Riksdagsförvaltningen.

Utredningens bedömning: Om en ledamot inte kan använda den tekniska och elektroniska utrustning som Riksdagsförvaltningen tillhandahåller har ledamoten rätt till ersättning för de kostnader som uppkommer av att han eller hon inom riksdagsuppdraget använder

- a) privat teknisk eller elektronisk utrustning, eller
- b) annan teknisk eller elektronisk utrustning än privat utrustning eller utrustning som tillhandahålls av Riksdagsförvaltningen.

Ersättningen bör avse

- a) trafikavgifter för telefoni och datakommunikation, och
- b) andra kostnader som uppkommer vid användningen av den tekniska eller elektroniska utrustningen.

Vid en resa utomlands bör en ledamot använda datakommunikation via ett lokalt nätverk.

Privat teknisk och elektronisk utrustning

I 6 kap. 3 § ersättningslagen lämnas ett bemyndigande till Riksdagsförvaltningen att besluta om ersättning för de kostnader som en ledamot har för att han eller hon använder privat teknisk utrustning i riksdagsuppdraget. Förvaltningen har i tillämpningsföreskrifterna till bestämmelsen föreskrivit att en ledamot har rätt till ersättning för telefonsamtal som görs med ledamotens privata telefon. Rätten till ersättning gäller oberoende av om ledamoten befinner sig i Sverige eller utomlands. Ersättning för datakommunikation på ledamotens privata dator regleras inte i tillämpningsföreskrifterna annat än när ledamoten är på tjänsteresa.

En ledamot kan i vissa fall behöva använda en privat dator även i sitt riksdagsuppdrag. Behovet kan till exempel uppkomma när ledamoten är på en privat resa eller på en resa för någon annan uppdragsgivare än riksdagen. Det kan röra sig om ersättning för trafikavgifter men även ersättning för en avgift för att ansluta ledamotens dator till ett lokalt nätverk. Enligt utredningens mening bör en ledamot få också dessa kostnader ersatta när ledamoten inte är på tjänsteresa.

Utredningen gör därför bedömningen att en ledamot, som inte kan använda den tekniska och elektroniska utrustning som Riksdagsförvaltningen tillhandahåller, bör ha rätt till ersättning för de kostnader som uppkommer genom att han eller hon använder privat teknisk utrustning inom ramen för riksdagsuppdraget. Ersättningen bör avse trafikavgifter för telefoni och datakommunikation, och andra kostnader som uppkommer vid användning av den tekniska utrustningen. På samma sätt som när det gäller utrustning som tillhandahålls av Riksdagsförvaltningen bör uttrycket ”teknisk och elektronisk utrustning” användas (se avsnitt 8.2.1). Detta bör regleras i tillämpningsföreskrifterna till den nya ersättningslagen.

Annan teknisk och elektronisk utrustning

Vid en tjänsteresa betalar Riksdagsförvaltningen en ledamots samtal och datakommunikation inom ramen för uppdraget. Ledamoten ska i första hand använda den utrustning som tillhandahålls av förvaltningen. Detta innebär att förvaltningen ska betala ersättning även då ledamoten använder någon annan teknisk utrustning, till exempel telefon på ett hotell. Även kostnaden för att en ledamot mot en avgift ansluter en dator till ett lokalt nätverk ska ersättas.

Behovet av att mot en avgift använda en telefon eller en dator, eller att ansluta en dator till ett lokalt nätverk, kan uppkomma även när ledamoten inte är på tjänsteresa men behöver utföra en uppgift inom ramen för riksdagsuppdraget. Enligt utredningens bedömning bör ledamoten ha rätt till ersättning också i en sådan situation. Utredningen föreslår därför att det i den nya ersättningslagen ska tas in en bestämmelse om att Riksdagsförvaltningen ska få besluta om ersättning för de kostnader som en ledamot har för att han eller hon i riksdagsuppdraget använder någon annan teknisk utrustning än privat teknisk utrustning eller utrustning som tillhandahålls av Riksdagsförvaltningen. En ledamots rätt till ersättning för de kostnader som uppkommer av att han eller hon inom riksdagsuppdraget använder någon annan teknisk utrustning än den utrustning som tillhandahålls av Riksdagsförvaltningen eller sin privata tekniska utrustning bör regleras i tillämpningsföreskrifterna till den nya lagen. Ersättningen bör avse trafikavgifter för telefoni och datakommunikation, och andra kostnader som uppkommer när den tekniska utrustningen används. En förutsättning för ersättning bör vara att ledamoten inte har kunnat använda den tekniska utrustning som Riksdagsförvaltningen tillhandahåller. I stället för ”teknisk utrustning” bör uttrycket ”teknisk och elektronisk utrustning” användas (se avsnitt 8.2.1).

Ersättning oberoende av om ledamoten är på tjänsteresa eller inte

Genom förslagen i avsnitten 8.2.1–8.2.2 införs generella bestämmelser som innebär att en ledamot får ersättning för de kostnader som uppkommer när han eller hon använder den utrustning som tillhandahålls av Riksdagsförvaltningen, sin privata telefon eller dator, eller någon annan teknisk och elektronisk utrustning. För att ersättning ska betalas måste utrustningen användas inom ramen för riksdagsuppdraget, men bestämmelserna är tillämpliga oberoende av om ledamoten befinner sig på tjänsteresa eller inte. Förslagen innebär att punkten 9 i dagens tillämpningsföreskrift till 6 kap. 1 § ersättningslagen, som rör ersättning vid tjänsteresa, inte längre behövs. Bestämmelsen bör därför inte föras över i tillämpningsföreskrifterna till den nya ersättningslagen.

Ersättning både inom och utom Sverige

Ersättning för kostnader som uppkommer genom att en ledamot inom ramen för riksdagsuppdraget använder en privat teknisk eller elektronisk utrustning eller någon annan teknisk eller elektronisk utrustning bör lämnas oavsett om ledamoten befinner sig i Sverige eller utomlands. Trafikavgifter vid datakommunikation i andra länder kan vara höga. Publika lokala nätverk finns emellertid ofta att tillgå utan kostnad på hotell, restauranger och i offentliga lokaler. Vid resa utomlands bör ledamoten därför använda datakommunikation via ett lokalt nätverk. Detta bör framgå av de allmänna råden till bestämmelsen.

9 Ledamöternas boende

För att kunna utöva riksdagsuppdraget arbetar en ledamot i Stockholm flera dagar i veckan. De ledamöter som bor mer än 50 kilometer från Riksdagshuset har rätt till en övernattningsbostad i Riksdagsförvaltningens bostadsbestånd. Bostaden tillhandahålls av förvaltningen som ett alternativ till hotell eller pensionat för ledamöterna.

Frågor som rör ledamöternas övernattningsbostäder regleras i 5 kap. lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter (ersättningslagen), i tillämpningsföreskriften (2006:6) till ersättningslagen och i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter.

Riksdagsstyrelsen har uppdragit åt riksdagsdirektören att ta fram förslag till en strategisk lokalplan för Riksdagsförvaltningens fastigheter. Planen ska leda till ett effektivt nyttjande av Riksdagsförvaltningens fastigheter som är anpassat till nuvarande och närtida behov. Riksdagsstyrelsen har också tillsatt en beredningsgrupp för fastighetsfrågor med uppgift att förbereda ärenden som rör riksdagens fastigheter inför styrelsens beslut.

I utredningens uppdrag ingår det att – med beaktande av vad som har kommit fram i arbetet med den strategiska lokalplanen – se över regelverket och de ekonomiska förutsättningar som gäller för övernattningsbostäder. Utredningen ska också undersöka möjligheten att samverka med Regeringskansliet för att förbättra tillgången till lämpliga övernattningsbostäder.

9.1 Bakgrund

För statens räkning förvaltar Riksdagsförvaltningen ett antal fastigheter. Fastighetsbeståndet består dels av fastigheter på Helgeandsholmen (Riksdagshuset Östra och Västra, Godsmottagningen och Medeltidsmuseet), dels kontorsfastigheter i Gamla stan (Ledamotshuset Mars och Vulcanus, Brandkontoret Aglaurus, Neptunus och Mercurius), dels ytterligare fastigheter i Stockholms innerstad som innehåller bostadslägenheter eller rum (Aurora, Iason, Kvasten, Milon och Ormsaltaren). Fastigheten Cephalus i Gamla stan innehåller både kontor och bostadslägenheter. Vidare förvaltar Riksdagsförvaltningen fastigheterna Kungliga Trädgården och Villa Bonnier. Staten har också genom Riksdagsförvaltningen 25 bostadsrättslägenheter i bostadsrättsföreningarna Jungfrun, Älgen och Spettet.

Riksgäldskontoret fick år 1963 i uppdrag av riksdagen att köpa bostäder som skulle användas av riksdagens ledamöter.²⁸ Riksdagen överförde år 1975 uppdraget till dåvarande riksdagens förvaltningskontor.²⁹ Konstitutionsut-

²⁸ Se BaU nr 29, rskr. 294.

²⁹ Se bet. FiU 1975:9.

skottet uttalade vid flera tillfällen under 1990-talet att ledamöter skulle ges möjlighet till en övernattningslägenhet som var skild från kontorsmiljön.³⁰ Riksdagen gav därför Riksdagsförvaltningen tillstånd att för statens räkning köpa ett antal fastigheter med bostadslägenheter att upplåta till ledamöterna som övernattningsbostäder. De flesta fastigheter som innehåller bostadslägenheter förvärvades under 1990-talet.³¹ I samband med att riksdagen beslutade om nya riktlinjer för den statliga lokalförsörjningen³² i början av 1990-talet, tog Riksdagsförvaltningen över förvaltningen av fastigheterna Cephalus, Neptunus, Mercurius, Villa Bonnier och Kungliga Trädgården från den dåvarande Byggnadsstyrelsen.

Riksdagsförvaltningen förfogar över 254 övernattningsbostäder. Bostäderna ska fördelas mellan 282 ledamöter som är bosatta utanför Stockholms län. Inom länet finns det ytterligare sex ledamöter som bor utanför avståndsgränsen för natraktamente (uppgift från maj 2013). Omkring 60 av övernattningsbostäderna ligger i byggnader i anslutning till Riksdagshuset och 171 lägenheter i andra fastigheter, vartill kommer de 25 bostadsrättslägenheterna. I dagsläget hyr Riksdagsförvaltningen inte några lägenheter eller rum i syfte att upplåta dem till ledamöter som övernattningsbostäder.

Från 1960-talet, då ledamöterna gavs möjlighet till övernattningsbostäder i Stockholm, fram till år 2006 har de ledamöter som nyttjar en bostad i riksdagens eget bostadsbestånd betalat ersättning för nyttjandet. År 2006 ändrades reglerna om övernattningsbostäder på så sätt att Riksdagsförvaltningen svarar för hela boendekostnaden.³³ De skäl som låg bakom lagändringen var bland annat att en arbetsgivare/uppdragsgivare vanligtvis svarade för den logikostnad som den anställde/uppdragstagaren hade haft under en tjänsteresa. Att Riksdagsförvaltningen inte behövde debitera ledamöterna hyra medförde också administrativa vinster för förvaltningen. Lagändringen innebar också en förenkling för den enskilda ledamoten som slapp yrka avdrag för en överskjutande logikostnad.³⁴

9.2 Nuvarande reglering av övernattningsbostäder inom Riksdagsförvaltningens fastighetsbestånd

Regleringen av ledamöternas boende i fastigheter inom Riksdagsförvaltningens fastighetsbestånd finns i anslutning till bestämmelserna om natraktamente (se 5 kap. 1 och 4 §§ ersättningslagen). En riksdagsledamot har under vissa

³⁰ Se bland annat betänkandena 1990/91:KU45, 1992/93:KU33.

³¹ Se betänkandena 1992/93:KU33 och 1995/96:KU31.

³² Se prop. 1991/92:150, FiU30, rskr. 386.

³³ Se framst. 2005/06:RS4, bet. 2005/06:KU33 och rskr. 2005/06:379.

³⁴ I de fall ledamoten bodde i en övernattningsbostad som tillhandahölls av Riksdagsförvaltningen betalade ledamoten, om avgiften för boendet var högre än den logiersättning som ledamoten hade rätt till, överskjutande belopp till riksdagen genom ett nettoavdrag på arvudet. Ledamoten kunde sedan i sin självdeklaration under inkomstslaget tjänst yrka avdrag med det belopp som motsvarar det avdrag på arvudet som Riksdagsförvaltningen gjort.

förutsättningar rätt till ersättning för logikostnader (natraktamente). Någon ersättning för logi betalas dock inte om ledamoten utan kostnad bor i en bostad som tillhandahålls av Riksdagsförvaltningen. Av punkten 1 i tillämpningsföreskrifter till 5 kap. 4 § ersättningslagen framgår det att Riksdagsförvaltningen ska tillhandahålla logi i riksdagens bostadsbestånd i Stockholm utan kostnad för ledamoten.

Närmare bestämmelser om övernattingsbostäderna finns i föreskriften om arbetsrum och övernattingsbostäder för riksdagens ledamöter. Enligt 11 § ska Riksdagsförvaltningen tillhandahålla övernattingsbostäder till ledamöter som har rätt till natraktamente enligt 5 kap. 1 § ersättningslagen. Med övernattingsbostad avses en övernattingslägenhet eller ett övernattingsrum i Riksdagsförvaltningens bostadsbestånd eller motsvarande boende. Det är Riksdagsförvaltningen som beslutar om vilka övernattingsbostäder som ställs till respektive partigrupps förfogande, och bostäderna fördelas därvid i proportion till antalet mandat utanför Stockholm (se 12 §). Gruppkansliet fördelar bostäderna bland partigruppens ledamöter. Ett avtal om upplåtelse av bostaden ska tecknas mellan Riksdagsförvaltningen och ledamoten (se 27 §).

Riksdagsförvaltningen ska fastställa en avgift för övernattingsbostäderna (se 28 §). Avgiften för övernattingslägenheterna ska beräknas med utgångspunkt i en hyressättning enligt bruksvärdesprincipen och för övernattingsrummen med utgångspunkt i hyresnivån för jämförbara studentbostäder i Stockholms innerstad. I avgiften ska ingå kostnader för hushållsel och kabel-tv.

En ledamot som disponerar en övernattingslägenhet i fastigheten Cephalus 10 med utgång mot Västerlånggatan eller utanför riksdagens lokaler får låta en närstående person övernatta i lägenheten (se 29 §). En närstående person får inte övernatta i lägenheten på egen hand annat än under enstaka nätter. En ledamot som disponerar ett övernattingsrum i fastigheterna Cephalus 10 eller Mars/Vulcanus 1 får under enstaka nätter låta en närstående person övernatta i rummet (se 30 §). En närstående person får inte övernatta i rummet på egen hand. Om en närstående person som inte har rätt till logiersättning övernattar i bostaden, ska logiersättningen för denna tid reduceras till 75 procent (se 32 §). Ledamoten ska för sådan övernattnings betala tillbaka logiersättning med 25 procent av 1/30 per dag av den avgift som är fastställd för övernattingsbostaden. Någon reduktion av logiersättningen ska inte ske om en närstående person har övernattat i samband med riksdagens öppnande eller andra officiella arrangemang. Inte heller ska någon reduktion ske om barn under 18 år har övernattat. Ledamoten ska på en blankett som Riksdagsförvaltningen tagit fram anmäla till förvaltningen när logiersättningen ska reduceras (se 33 §). En sådan anmälan ska göras senast inom en månad från det att övernattnings ägde rum. Med ledning av de uppgifter som ledamoten har lämnat om övernattnings ska Riksdagsförvaltningen fakturera ledamoten kostnaden. En ledamot kan i stället välja att varje månad betala tillbaka en bestämd del av logiersättningen för övernattnings av en närstående, och någon anmälan behöver då inte göras.

Rätten att disponera en övernattingsbostad är personlig och kan inte överlåtas av ledamoten (se 13 §). En ledamot har rätt att disponera övernattingsbostaden under hela året från och med måndagen i den vecka då riksmötet öppnas och så länge uppdraget som riksdagsledamot varar (se 14 §). Om ledamoten är ledig från sitt uppdrag i mer än en månad, är han eller hon dock skyldig att upplåta bostaden till den ersättare som tjänstgör i stället för ledamoten. Ledamoten är också skyldig att byta logi om Riksdagsförvaltningen bedömer att det krävs till exempel för underhållsarbeten i fastigheten. En ledamot som inte kandiderar i kommande riksdagsval ska lämna bostaden senast den 31 juli valåret (se 15 §). Ledamoten får dock behålla bostaden även efter detta datum så länge det är nödvändigt för riksdagsuppdraget. En kandiderande ledamot som lämnar riksdagen efter ett val ska lämna sin övernattingsbostad snarast och senast en vecka efter valdagen (se 16 §). En ledamot som lämnar riksdagen under löpande valperiod ska lämna bostaden snarast och senast en vecka efter avgångstillfället (se 17 §).

Riksdagsförvaltningen ska svara för att övernattingsbostäderna är basmöblerade (se 18 §). Riksdagsförvaltningen ska också svara för att övernattingslägenheterna har basutrustat kök för matlagning och att övernattingsrummen är utrustade med pentryskåp för matlagning i begränsad omfattning. Ledamoten svarar själv för städning av bostaden och för handdukar, sänglinne etcetera (se 19 §). I bostäder i fastigheterna Cephalus 10 och Mars/Vulcanus 1 kan förvaltningen dock tillhandahålla städning, handdukar, sänglinne etc. mot en särskild avgift. Riksdagsförvaltningen ska svara för fönsterputsning en gång om året samt för gardin- och mattvätt (se 20 §). Förvaltningen ska svara också för nycklar, avgiftsdebitering, besiktning, drift och underhåll av bostäderna. Föreskriften innehåller även bestämmelser om vilka åtgärder som ska vidtas vid utflyttning (se 23–27 §§).

I 35–47 §§ finns det bestämmelser om övernattingsbostäder för ersättare för ledamöterna.

9.3 Beredningsgruppen för fastighetsfrågor och den strategiska lokalplanen

Riksdagsförvaltningen disponerar fastigheter som ägs av staten. Av 1 § lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen framgår att förvaltningen bland annat ska tillhandahålla resurser och service för riksdagsledamöterna. Enligt 4 § i lagen får förvaltningen upplåta lägenheter och lokaler i myndighetens fastigheter.

Riksdagsstyrelsen har tillsatt en beredningsgrupp för fastighetsfrågor som ska ta fram en strategi som avser riksdagens lokaler och fastigheter och förbereda ärenden som rör riksdagens fastigheter (bland annat frågor kopplade till underhålls- och renoveringsplanen av riksdagens fastigheter). Den 5 juni 2013 beslutade riksdagsstyrelsen om en lokal- och fastighetsstrategi för Sveriges

Riksdag.³⁵ Strategin ska vara ett övergripande verktyg för styrning av lokal-försörjningen och fastighetsverksamheten. Riksdagsförvaltningens lokal- och fastighetsstrategi ska beaktas vid alla typer av beslut som rör fastighetsverksamheten, vara vägledande för den pågående utformningen av det strategiska lokalprogrammet och bidra till en effektiv förvaltning av Riksdagsförvaltningens fastigheter.

Lokal- och fastighetsstrategin omfattar även bostäder. Det anges att övernattningsbostäder åt ledamöter i första hand ska avse ett rum och kök eller kokvrå, 30–50 kvadratmeter, med en enhetlig möblering. Vidare ska bostäderna finnas inom rimligt avstånd från Helgeandsholmen. Enligt strategin ska standarden i bostäderna, där så är möjligt, motsvara allmännyttans bostäder vid nyproduktion. Bostäderna ska vara inredda och utrustade enligt en särskilt beslutad grundmöblering. Slutligen nämns i strategin att Riksdagsförvaltningens förvaltning av bostäder ska syfta till att större eller mindre bostäder samt bostadsrätter successivt avvecklas.

Riksdagsstyrelsen har uppdragit åt riksdagsdirektören att ta fram förslag till en strategisk lokalplan. Planen ska leda till ett behovsanpassat och effektivt nyttjande av Riksdagsförvaltningens fastigheter. Avsikten var ursprungligen att planen skulle kunna beslutas under år 2013, men efter vad utredningen har fått veta kommer den i stället att beslutas under den första delen av år 2014, det vill säga efter det att utredningen har överlämnat sitt betänkande till riksdagsstyrelsen. Planen kommer att behandla Riksdagsförvaltningens lokaler, med undantag från övernattningsbostäderna.

9.4 Samverkan med Regeringskansliet om övernattningsbostäder

Riksdagsförvaltningen och Regeringskansliet ingick år 2000 en överenskommelse om övernattningsbostäder för statsråd. Tills för en tid sedan bodde flera statsråd i Riksdagsförvaltningens lägenheter, men för närvarande bor endast ett statsråd i en sådan lägenhet. Enligt överenskommelsen upplåter riksdagen vissa lägenheter för att nyttjas av statsråd som också är ledamöter av riksdagen. Om det behovet är täckt kan Regeringskansliets förvaltningschef, efter beslut i varje särskilt fall, upplåta lägenheten till ett annat statsråd. Riksdagsförvaltningen ska ansvara för drift och underhåll av lägenheterna och svara för att upplåtelseavtal upprättas. Upplåtelse av lägenheterna sker utan besittningsskydd. Enligt överenskommelsen åtar sig Regeringskansliet att för Riksdagsförvaltningens räkning debitera hyra och svara för att betalningarna månadsvis i förskott överförs till förvaltningen. Hyreskostnaden för eventuella outnyttjade lägenheter ska enligt överenskommelsen betalas av Regeringskansliet. Om ett statsråd avgår ur regeringen och återinträder i riksdagen som ledamot med rätt till traktamente, har ledamoten rätt att under återstående del

---

³⁵ Dnr 1363-2012/13.

av mandatperioden behålla lägenheten enligt de regler som gäller för en riksdagsledamot. Hyran för lägenheterna bestäms enligt de principer för hyresättning av riksdagens lägenheter som gällde vid respektive tidpunkt. De villkor för att disponera riksdagens lägenheter som gäller vid den aktuella tidpunkten ska tillämpas, även när lägenheten disponeras av statsråd.

Regeringskansliet anordnar för närvarande inte boende åt de statsråd som behöver övernattingsbostäder, utan statsråden hyr i stället bostäder av en extern hyresvärd.

I den lokal- och fastighetsstrategi som riksdagsstyrelsen beslutade den 5 juni 2013 anges det att samverkan med andra statliga myndigheter och fastighetsägare ska stärkas för att finna gemensamma lösningar av lokalfrågor där så är möjligt.

9.5 Överväganden och förslag

Uppdraget innefattar en översyn av såväl materiella som regeltekniska och redaktionella frågor i det samlade regelverk som rör riksdagsledamöternas ekonomiska villkor. Översynen ska bland annat avse frågan om någon av de bestämmelser som finns i lag i stället borde regleras i föreskrift eller riktlinje eller tvärtom. Den regeltekniska och redaktionella översynen behandlas närmare i kapitel 3. I avsnitt 3.2.2. föreslår utredningen att rätten till övernattingsbostad och tider för utflyttning ska föras in i den nya ersättningslagen.

I utredningens uppdrag ingår det att, med beaktande av det som har kommit fram i arbetet med den strategiska lokalplanen, se över regelverket och de ekonomiska förutsättningarna i fråga om övernattingsbostäder. Mot bakgrund av att bostäder inte kommer att behandlas i den strategiska lokalplanen, som dessutom kommer att beslutas först efter det att utredningen har slutfört sitt uppdrag, har det inte kunnat göras någon översyn av regelverket och de ekonomiska förutsättningarna utifrån denna aspekt.

Det kan dock finnas anledning att se närmare på hur dagens system med övernattingsbostäder är uppbyggt och att överväga alternativa möjligheter för ledamöternas boende. Utredningen tar upp den frågan i avsnitt 9.5.1.

Utredningen är enligt direktiven oförhindrad att överväga även frågeställningar som rör sådana förmåner och villkor i ledamotsuppdraget som inte uttryckligen nämns i utredningens direktiv. Under översynen har utredningen uppmärksammat att det inte finns några bestämmelser om reducering av logiersättning för det fall att en närstående person delar en ledamots egen övernattingsbostad eller då en ledamot delar bostaden med någon annan. Utredningen har noterat också de förhållandevis korta tider som en ledamot ges för att flytta ut från en övernattingsbostad i Riksdagsförvaltningens fastighetsbestånd. Dessa frågor kommer att behandlas i avsnitten 9.5.2–9.5.4.

9.5.1 Bör det tas ut ersättning av de ledamöter som använder övernattningsbostäderna?

Utredningens bedömning: Dagens ordning, där ledamöterna under vissa förutsättningar har rätt att utan kostnad disponera övernattningsbostäder i Riksdagsförvaltningens bostadsbestånd, bör behållas.

Ett alternativ till det nuvarande systemet med övernattningsbostäder skulle kunna vara att Riksdagsförvaltningen tar ut ersättning för bostäderna och att rätten till natraktamente för ledamöterna slopas. Ledamöterna skulle då få dra av sina ökade levnadskostnader vid beskattningen. Det skulle följa av bestämmelserna om avdrag vid dubbel bosättning i 12 kap. inkomstskattelagen (1999:1229). Ökade levnadskostnader får sålunda dras av om den skattskyldige på grund av sitt arbete har flyttat till en ny bostadsort, och en bostad för den skattskyldige, dennes make, sambo eller familj har behållits på den tidigare bostadsorten (se 19 §). En förutsättning för avdragsrätt är att avståndet mellan bostadsorten och arbetsorten är längre än 50 kilometer och att den skattskyldige har övernattnat på arbetsorten (se 20 §). Avdrag för boendekostnaden får som huvudregel göras under längst två år. För gifta och sambor får avdrag göras under sammanlagt fem år om den dubbla bosättningen beror på makens eller sambons förvärvsverksamhet. Om det finns synnerliga skäl får avdrag göras för längre tid. Ökade utgifter för logi ska dras av med ett belopp som motsvarar den faktiska utgiften (se 21 §). Om den skattskyldige delar bostaden på arbetsorten med någon annan person, får bara den skattskyldiges del av kostnaden dras av. Utgifter vid dubbel bosättning ska dras av utan någon beloppsmässig begränsning till den del kostnaderna under beskattningsåret sammanlagt överstiger 5 000 kronor (se 2 §).

Utredningens bedömning

Att ta ut ersättning för övernattningsbostäderna skulle innebära en återgång till det system som gällde före år 2006. Skälet bakom den nu gällande ordningen är att en arbetsgivare/uppdragsgivare ofta svarar för den logikostnad som den anställde/uppdragstagaren har haft under en tjänsteresa. En sådan ordning gäller i dag för exempelvis arbetstagare hos Riksdagsförvaltningen. Det är vanligt också att större företag har egna bostäder, där de anställda kostnadsfritt får övernatta under en tjänsteresa. Ett ytterligare motiv för 2006 års lagändring var de administrativa vinster som uppstod genom att Riksdagsförvaltningen inte behövde debitera ledamöterna någon ersättning. Systemet innebär också en förenkling för den enskilda ledamoten som inte behövde yrka avdrag för den logikostnad som inte täcktes av dåtidens natraktamente.

För riksdagens ledamöter är det bostaden på hans eller hennes hemort som är tjänsteställe. Det betyder att en ledamots resor från hemorten till riksdagen räknas som tjänsteresor, och om ledamoten bor mer än 50 kilometer från Riksdagshuset har han eller hon rätt till natraktamente under tjänsteresan i

Stockholm. Om rätten till natttraktamente tas bort försämras ledamöternas ekonomiska villkor påtagligt på ett sätt som avviker från vad som gäller för Riksdagsförvaltningens anställda när de är på tjänsteresa. Att utmönstra natttraktamentet stämmer enligt utredningens bedömning inte med de grundläggande tankar som ligger bakom reglerna om dag- och stockholmstraktamente, och det skulle således leda till stora ingrepp i dagens system.

Det angivna alternativet skulle alltså innebära en återgång till det tidigare systemet och en försämring för ledamöterna i ekonomiskt hänseende. Ledamöterna skulle också behöva göra avdrag för kostnaden för dubbel bosättning i samband med beslut om slutlig skatt i enlighet med bestämmelser i 12 kap. 19–21 §§ inkomstskattelagen och inom ramen för det förfarandet lämna uppgifter om privata förhållanden. En ordning där ersättning tas ut skulle dessutom vara administrativt betungande för Riksdagsförvaltningen. Även om ersättningen kunde dras direkt från arvudet, skulle förvaltningen behöva kontrollera att avdragen är korrekta.

De skäl som ligger bakom 2006 års ändringar är fortfarande bärkraftiga, och en återgång till det tidigare systemet framstår inte som sakligt motiverad. Dagens reglering, där ledamöterna under vissa förutsättningar kostnadsfritt har rätt till övernattningsbostäder i Riksdagsförvaltningens bostadsbestånd, bör därför behållas.

9.5.2 Reducerad logiersättning då en närstående person delar bostad med ledamoten

Utredningens bedömning: Om en ledamot delar en egen övernattningsbostad med en närstående person som inte har rätt till ersättning för logikostnader från Riksdagsförvaltningen, bör ledamotens logiersättning reduceras med

- a) 50 procent om den närstående personen bor i bostaden varje vecka,
- b) 37,5 procent om den närstående personen bor i bostaden minst tre veckor per månad men inte varje vecka,
- c) 25 procent om den närstående personen bor i bostaden minst två veckor per månad men inte tre veckor, och
- d) 12,5 procent om den närstående personen bor i bostaden under minst en vecka per månad men inte två veckor.

Om den närstående personen bor i bostaden mindre än en vecka per månad, ska logiersättningen inte reduceras.

En ledamot har rätt till ersättning för logikostnader (natttraktamente) vid tjänsteresor med en övernattning mer än 50 kilometer från bostaden. Logiersättning kan ges i form av ersättning för egen övernattningsbostad eller hotellrum. En ledamot kan i stället för att erhålla logiersättning vid en tjänsteresa i Stockholm bo i en övernattningsbostad i Riksdagsförvaltningens bostadsbestånd. Om en närstående person övernattar i en ledamots övernattningsbostad i Riksdagsförvaltningens bostadsbestånd eller om en medföljande resenär

delar hotellrum med en ledamot, finns det regler som bestämmer hur stor del av kostnaden som ska bäras av ledamoten och av den övernattande personen.

Som har nämnts tidigare finns det i dag inte några bestämmelser om reducering av logiersättning vid en närstående persons övernattningsbostad. En reducering med 50 procent av logiersättningen görs dock i praktiken, om ledamoten eller ersättaren delar övernattningsbostaden stadigvarande med make/maka/sambo eller någon annan som inte har rätt till ersättning för logikostnader från Riksdagsförvaltningen.

Det är såväl ur ett ledamotsperspektiv som ur allmän synvinkel viktigt att det finns klara och transparenta författningsreglerade bestämmelser om ledamöternas rättigheter och skyldigheter. Utredningen anser att det mot denna bakgrund bör införas en bestämmelse som reglerar hur en reducering av logiersättningen ska göras då en närstående person delar ledamotens egen övernattningsbostad. Bestämmelsen bör tas in i de föreslagna tillämpningsföreskrifterna till den nya ersättningslagen.

Det för tillämpningen enklaste skulle vara att införa en enhetlig grund för reducering, oavsett boendeform. Frågan är om det går att finna en sådan gemensam värderingsgrund eller om det finns skäl som sakligt motiverar att åtskillnad görs mellan olika former av logiersättning. En reducering kan utformas på olika sätt. Kostnaden beräknad per natt skiljer sig mellan övernattningsbostäder och hotellrum. Även olika övernattningsbostäder och olika hotellrum skiljer sig kostnadsmässigt åt utifrån läge, storlek och standard. En enhetlig reducering skulle därmed få olika ekonomiska återverkningar för den enskilda ledamoten alltefter boendeformen. Trots att tillämpningen skulle underlättas avsevärt med en sådan lösning, är den därmed knappast godtagbar från sakliga utgångspunkter. Mot denna bakgrund är det enligt utredningens mening lämpligt att reglerna om reducering, på samma sätt som i dag, byggs upp genom att en viss andel av kostnaden vilar på ledamoten respektive på den övernattande personen.

Om en medresenär delar *hotellrum* med en ledamot ska logikostnaden för ledamoten anses utgöra 75 procent av priset för ett dubbelrum. Fördelningen ter sig rimlig, inte minst mot bakgrund av att kostnaden för ett enkelrum ofta är högre än halva kostnaden för ett dubbelrum. En sådan ordning vinner stöd av att samma uppdelning av kostnaderna gäller för anställda hos Riksdagsförvaltningen, om en medföljande resenär delar hotellrum med den anställde vid en utrikes tjänsteresa (se 4 § Arbetsgivarverkets och de statsanställdas huvudorganisationers avtal om ersättning m.m. vid tjänsteresa och förrättning utomlands, 2004-11-15)³⁶. Utredningen anser därför att den nuvarande regleringen bör behållas, när det gäller reducering vid övernattningsbostad i ett hotellrum.

Någon ersättning för logikostnad betalas inte om en ledamot utan kostnad bor i en *overnattningsbostad som tillhandahålls av Riksdagsförvaltningen*.

³⁶ Avtalet ersätter reglerna i den upphävda Utlandsreseförordningen (1991:1754) (se tjänsteföreskrift, 2005:8, om ändring i tjänsteföreskriften, 2004:7, om tjänsteresor som företas av anställda och avtal om ersättning m.m. vid tjänsteresa och förrättning utomlands, 2005-01-21).

Förvaltningen ska fastställa en avgift för övernattningsbostäderna bland annat för att en reduktion av logiersättningen ska kunna göras om en närstående person övernattar i övernattningsbostaden. Enligt de nuvarande reglerna reduceras logiersättningen på så sätt att ledamoten betalar tillbaka logiersättning med 25 procent av 1/30 per dag av den avgift som är fastställd för övernattningsbostaden. Möjligheten att övernatta är olika utformad beroende på om övernattningen sker i en övernattningslägenhet eller i ett övernattningsrum. En närstående person tillåts enligt dagens bestämmelser att övernatta i en av övernattningslägenheterna, medan övernattning på egen hand får ske endast under enstaka nätter. I ett övernattningsrum får övernattning äga rum bara under enstaka nätter och inte alls på egen hand. Storleken på en övernattningsbostad i riksdagens bostadsbestånd varierar mellan 16,6 kvadratmeter och 90,5 kvadratmeter. Trots att vissa av bostäderna är lite större består de flesta av ett rum och kök och är därför inte anpassade för att mer än en person ska bo där mer än undantagsvis. Mot denna bakgrund är det enligt utredningens mening rimligt att 75 procent av kostnaden även fortsättningsvis vilar på ledamoten, om en närstående person sover över i en övernattningsbostad inom Riksdagsförvaltningens bostadsbestånd.

Riksdagsförvaltningen betalar logiersättning för en ledamots *egen övernattningsbostad* med ett belopp som svarar mot den faktiska kostnaden för bostaden, dock högst med 8 000 kronor i månaden. Det är ledamoten själv som äger eller hyr den egna övernattningsbostaden. I många fall torde dessa bostäder vara större än övernattningsbostäderna inom Riksdagsförvaltningens bostadsbestånd och därför bättre lämpade att stadigvarande dela med en annan person. På dessa grunder anser utredningen att det är befogat att endast 50 procent av kostnaderna, på samma sätt som rent faktiskt tillämpas i dag, får bäras av ledamoten då lägenheten delas med en närstående person. Det kan dock vara så att den person som delar övernattningsbostaden med ledamoten befinner sig i bostaden endast någon eller några veckor varje månad. När det gäller övernattning i bostäder i Riksdagsförvaltningens bostadsbestånd betalar ledamoten tillbaka logiersättning med 25 procent av 1/30 per dag av den avgift som är fastställd för övernattningsbostaden. I en egen övernattningsbostad är det, som nämnts, vanligare att en närstående person bor längre tider än i en övernattningsbostad i Riksdagsförvaltningens bostadsbestånd. Enligt utredningens mening är det därför mer lämpligt att andelstalet varierar efter det antal veckor per månad som den närstående personen befinner sig i bostaden. Att en närstående person övernattar under enstaka dagar under en månad bör accepteras utan att logiersättningen reduceras. Utredningen gör således bedömningen att logikostnaden för en ledamot ska reduceras med 50 procent om den närstående personen bor i bostaden varje vecka, med 37,5 procent om den närstående personen bor i bostaden minst tre veckor per månad men inte varje vecka, med 25 procent om den närstående personen bor i bostaden minst två veckor per månad men inte tre veckor och med 12,5 procent om den närstående personen bor i bostaden under minst en vecka per månad men inte två

veckor. Om den närstående personen bor i bostaden mindre än en vecka per månad, ska logiersättningen inte reduceras.

9.5.3 Reducerad logiersättning då en annan person delar bostad med ledamoten

Utredningens bedömning: Om en ledamot delar en egen övernattningsbostad med någon annan än en närstående person som inte har rätt till ersättning för logikostnader från Riksdagsförvaltningen, bör ledamotens logiersättning reduceras med den andel av bostaden i procent som den andra personen disponerar.

Förutom den andra personens sovrum bör som regel 1/3 av de allmänna utrymmena i bostaden, som till exempel vardagsrum, kök och badrum, anses ingå i den del som den andra personen disponerar.

Det finns i dag inte några bestämmelser om reducering av logiersättning för en ledamots egen övernattningsbostad om ledamoten delar bostaden med en annan eller andra än en närstående person, till exempel när en ledamot har en inneboende eller då en ledamot delar bostaden med en bekant. I praktiken beräknas emellertid ledamotens ersättning med hänsyn till hur stor andel av bostaden i procent som ledamoten disponerar.

På samma sätt som när det gäller reducering av ersättning då en närstående person delar den egna bostaden är det lämpligt att gällande praxis kommer till tydligt uttryck i författning. Det bör därför införas en bestämmelse som reglerar hur en reducering av logiersättningen ska göras då en annan än en närstående person delar ledamotens egen övernattningsbostad. Bestämmelsen bör tas in i de föreslagna tillämpningsföreskrifterna till den nya ersättningslagen.

Utredningen anser att bestämmelsen bör utformas mot bakgrund av hur praxis ser ut, det vill säga att en reducering av ersättningen ska göras efter hur stor andel av bostaden i procent som den andra personen disponerar. Det är ledamoten själv som ska uppge denna andel till Riksdagsförvaltningen. Förutom den inneboendes sovrum bör som regel 1/3 av de allmänna utrymmena i bostaden, som till exempel vardagsrum, kök och badrum, anses ingå i den del som den andra personen disponerar. En sådan utgångspunkt bör anges i de allmänna råden till den nya ersättningslagen.

9.5.4 Rimliga utflyttningstider?

Utredningens förslag: En ledamot som avgår från riksdagsuppdraget efter att ha kandiderat i ett riksdagsval ska lämna sin övernattningsbostad senast en vecka efter valdagen.

En ledamot som avgår från riksdagsuppdraget under en löpande valperiod ska lämna sin övernattningsbostad senast en vecka efter den dag ledamoten avgick.

Upplåtelse av övernattingsbostäder i Riksdagsförvaltningens bostadsbestånd regleras av bestämmelser i ersättningslagen, dess tillämpningsföreskrifter och föreskriften om arbetsrum och övernattingsbostäder för riksdagens ledamöter samt av upplåtelseavtalet mellan Riksdagsförvaltningen och en ledamot. Ledamöter bor vanligen i övernattingsbostäderna under relativt långa perioder. Både en kandiderande ledamot som lämnar riksdagen efter ett val och en ledamot som lämnar riksdagen under en löpande valperiod ska dock lämna sina övernattingsbostäder snarast eller senast en vecka efter valdagen respektive efter avgångstillfället. Frågan är om sådana tidsgränser är rimliga vid en jämförelse med vad som till exempel gäller på hyresmarknaden.

Det regelverk som i första hand innehåller bestämmelser om hyra av bostäder är 12 kap. jordabalken (hyreslagen). Det mesta pekar på att ett upplåtelseavtal mellan en ledamot och Riksdagsförvaltningen inte ska betraktas som ett hyresavtal och omfattas av bestämmelserna i hyreslagen. Det främsta skälet är att en ledamot inte betalar någon ersättning för bostaden (se 12 kap. 1 § jordabalken). En ledamot behöver inte betala ersättning för en övernattingsbostad, eftersom det i ledamotens ekonomiska villkor för uppdraget ingår att Riksdagsförvaltningen kostnadsfritt tillhandahåller övernattingsbostäder i Stockholm i stället för logiersättning/nattractamente när ledamoten är på tjänsteresa 50 kilometer från bostaden. Ersättning eller hyra betalas i regel i pengar men kan enligt hyreslagen utgå även i nyttigheter, exempelvis i en arbetsprestation.³⁷ Enligt föreskriften om arbetsrum och övernattingsbostäder för riksdagens ledamöter är en ledamots rätt att nyttja en övernattingsbostad beroende av uppdraget som riksdagsledamot (se 14 §). På grund av att rätten till övernattingsbostad är att betrakta som en form av nattractamente som ingår i uppdragets ekonomiska förutsättningar, bör ledamotens arbetsprestation emellertid inte heller betraktas som ersättning för övernattingsbostaden. Avtalet mellan en ledamot och Riksdagsförvaltningen ska således inte ses som ett hyresavtal utan som ett avtal om nyttjande av fast egendom som, förutom de bestämmelser som reglerar ledamöternas bostäder i ersättningslagen, dess tillämpningsföreskrifter och föreskriften om arbetsrum och övernattingsbostäder för riksdagens ledamöter, regleras av 7 kap. jordabalken och avtalslagen (se närmare avsnitt 3.2.2 om behovet av att föra upp bestämmelser om utflyttning i den nya ersättningslagen).

Trots att hyreslagen inte torde vara tillämplig kan ledamöterna sägas ha bostäderna under hyresliknande förhållanden. Hyreslagens bestämmelser finns för att skydda en persons hem. Ledamöterna är emellertid folkbokförda på en annan adress och kan därför inte sägas ha sitt egentliga hem i övernattingsbostaden, som i stället bör betraktas som ett alternativ till hotell eller pensionat för ledamöterna. Detta innebär att samma sociala hänsyn inte behöver tas till utflyttningstiderna för ledamöternas övernattingsbostäder som för bostäder som lyder under hyreslagen. Däremot måste praktiska hänsyn tas till att en ledamot ska hinna flytta ut sina saker på den angivna tiden. En vecka

---

³⁷ Se bland annat NJA 1978 s. 389.

får enligt utredningens mening anses tillräcklig för att en ledamot ska hinna packa och flytta ut sina tillhörigheter.

Utflyttningstiden måste också bestämmas mot bakgrund av att en ny ledamot väntar på att få flytta in i bostaden. Efter det att en ledamot har flyttat ut och innan en ny ledamot ska flytta in ska bostaden, möblerna och utrustningen besiktas av personal från Riksdagsförvaltningen, om möjligt tillsammans med ledamoten (se 23 § föreskriften om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter). Eventuellt ska därefter visst underhåll av bostaden utföras, och utrustning och möbler kan behöva kompletteras. Trots att en ledamot flyttar inom en vecka kan den nya ledamoten därför vara tvungen att bo på hotell under en tid. En utflyttningstid om en vecka är enligt utredningens mening också att anses som rimlig i förhållande till tidpunkt för inflyttning för den nya ledamoten.

10 Vissa utrikes resor

En ledamot beslutar själv om sina inrikes resor medan det är de vice talmännen som fattar beslut om en riksdagsledamots utrikes tjänsteresa. Rambeloppet för enskilda utrikes resor fastställs av riksdagsstyrelsen och uppgår i dag till 50 000 kronor per ledamot och mandatperiod. Utredningen har fått i uppdrag att ta fram en bestämmelse som innebär att ledamöterna själva ska besluta om tjänsteresor för att besöka EU:s institutioner samt tjänsteresor till Danmark, Finland och Norge för att delta i gränsregionala sammankomster m.m. Förslaget ska innehålla villkor för vad som ska krävas vid sådana beslut, till exempel i fråga om redovisning och uppföljning. Förslaget får inte leda till ökade kostnader för tjänsteresorna.

Översynen ska enligt utredningsdirektiven även omfatta lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen och riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:8) om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Som en följd av utredningens övervägande och förslag om ledamöternas möjligheter att själva besluta om vissa utrikes resor i avsnitt 10.3 kommer utredningen att överväga ändringar av vissa bestämmelser i den nya lagen om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen och tillhörande föreskrift (se avsnitt 10.4).

I uppdraget ingår också att se över föreskriften (2012:1) om utskottens utrikes resor. En utvärdering av utskottens och EU-nämndens resor under åren 2010–2013 har gjorts på uppdrag av riksdagsdirektören. Med anledning av utvärderingen kommer utredningen bland annat att överväga om utskottens utrikes resor ska redovisas skriftligen (se avsnitt 10.5).

10.1 Regleringen av utrikes resor

Enskilda utrikes tjänsteresor

Bestämmelser om en ledamots enskilda utrikes tjänsteresor finns i 4 kap. 3 a § lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter (ersättningslagen) och dess tillämpningsföreskrifter (2006:6). De vice talmännen beslutar om sådana resor. Vid tjänsteresor till utlandet gäller till övervägande del även tillämpningsföreskrifterna vid inrikes tjänsteresa, till exempel bestämmelser om kostnaderna vid val av färdmedel. Vid en utrikes tjänsteresa tillämpas, som huvudregel, det avtal om ersättning m.m. vid tjänsteresa och förrättning utomlands som har träffats av Arbetsgivarverket och de statsanställdas huvudorganisationer (se Riksdagsförvaltningens avtal om ersättning m.m. vid tjänsteresa och förrättning utomlands). Det krävs att en enskild utrikes tjänsteresa ska vara av värde för uppdraget som riksdagsledamot för att en ledamot ska få göra resan. Senast 14 dagar före planerat avresedatum ska ansökan ges in till ledningsstaben. Ansökan ska innehålla uppgifter om

ändamålet med resan och beräknade kostnader samt en översiktlig resplan. Resan ska sedan redovisas via en reseräkning. Den vice talman som fattar beslut om resorna ska regelbundet lämna en redogörelse för sina beslut till riksdagsstyrelsen. En ledamot som inte har beviljats en enskild utrikes tjänsteresa får begära riksdagsstyrelsens prövning av beslutet. Riksdagsstyrelsen ska fastställa ett rambelopp per valperiod för en riksdagsledamots enskilda utrikes tjänsteresor (högst 50 000 kronor för innevarande mandatperiod). Medel som inte använts till sådan tjänsteresa ska överföras till Riksdagsförvaltningen (se 4 kap. 3 a § andra stycket ersättningslagen). Det rambelopp som riksdagsstyrelsen fastställer för en riksdagsledamots enskilda utrikes tjänsteresor får under vissa förutsättningar användas även av den som är ersättare för ledamoten.

Tjänsteresor utomlands på uppdrag av partigrupperna

För riksdagsledamöternas tjänsteresor utomlands på uppdrag av partigrupperna lämnar Riksdagsförvaltningen ett stöd enligt lagen om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Detta stöd ska alltså lämnas till partigrupperna. Stödet för riksdagsledamöternas deltagande i samarbetet inom Europeiska unionen (EU) uppgår till 2 500 kronor per år och ledamot. Stöd lämnas också för deltagande i internationella konferenser utomlands och andra utrikes resor med 5 000 kronor per år för de första 20 mandaten som har tillfallit partiet i det senaste valet till riksdagen och med 2 500 kronor per år för varje ytterligare mandat som tillfallit partiet i valet. Efter varje kalenderår ska partigrupperna till Riksdagsförvaltningen redovisa hur utbetalade bidrag har använts under det föregående budgetåret. Redovisningen ska innehålla uppgifter om riksdagsledamotens namn, resmål, tidpunkt för resan samt kostnad för resan med uppgift om huruvida bonuspoäng har utnyttjats för resan.

Utskottens utrikes resor

Utskottens utrikes resor beslutas enligt 4 kap. 19 § första stycket kungörelsen (1974:153) om beslutad ny riksdagsordning (riksdagsordningen) av utskottet efter samråd med riksdagsstyrelsen. Styrelsen ska uttala sig om huruvida det är lämpligt att resan genomförs, och hänsyn ska tas till riksdagens internationella förbindelser, till kostnaderna och till omständigheterna i övrigt. Av föreskriften till bestämmelsen, föreskriften om utskottens utrikes resor, framgår att riksdagsstyrelsen för varje valperiod ska fastställa de ekonomiska ramarna för utskottens studieresor utomlands. Inför samrådet med riksdagsstyrelsen ska utskottet lämna in en föransökan. I föransökan ska lämnas uppgift om resmål, syftet med och tidpunkten för resan samt beräknade kostnader. Om föransökan inte hinner lämnas före resan ska den lämnas till styrelsen så fort som möjligt efter resans avslutande. Samma regler tillämpas på EU-nämnden, vilket inte framgår av vare sig riksdagsordningen eller riksdagsstyrelsens föreskrift.

Före den 2 maj 2012, då den nuvarande föreskriften om utskottens utrikes resor trädde i kraft, skulle ett utskott lämna en skriftlig redogörelse för resan till riksdagsstyrelsen inom sex månader efter det att resan hade avslutats. Enligt motiven avskaffades kravet eftersom användningsområdet för de skriftliga redogörelserna ansågs vara begränsat och utskotten i stället hade möjlighet att dokumentera resorna på det sätt de själva tyckte var bäst (se bakgrundspromemorian till riksdagsstyrelsens beslut den 28 mars 2012 om nya regler för utskottens utrikes resor, dnr 230-1645-2011/12, bilaga 6).

Den 1 september 2014 föreslås en ny riksdagsordning träda i kraft.³⁸ I förslaget till ny riksdagsordning slopas bestämmelsen i 4 kap. 19 § första stycket om att utskotten ska samråda med riksdagsstyrelsen inför utlandsresor. Skälet är att bestämmelsen sedan lång tid inte tillämpas på det sätt som ursprungligen avsågs.³⁹ Enligt förslaget utmönstras också andra stycket i paragrafen. Där bemyndigas riksdagsstyrelsen att meddela föreskrifter om utskottens utrikes resor. Tanken är att bestämmelsen ska flyttas till lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen (se nya 10 a §). Bestämmelsen har i instruktionen kompletterats med en uppgift om att riksdagsstyrelsens föreskrifter utöver utskottens resor får omfatta också EU-nämndens utrikes resor.

10.2 Utvärdering av utskottens och EU-nämndens utrikes resor åren 2010–2013

På uppdrag av riksdagsdirektören har en utvärdering gjorts av de utrikes resor som utskotten och EU-nämnden har genomfört sedan valet 2010.⁴⁰ Utredningens förslag rörande vissa utrikes resor ska enligt utredningsdirektiven innehålla villkor för vad som ska krävas vid sådana beslut, till exempel i fråga om redovisning och uppföljning. Det kan därför vara av intresse att kort redovisa den utvärdering som har gjorts av utskottens och EU-nämndens utrikes resor, främst när det gäller redovisning och uppföljning av resorna.

10.2.1 Utvärderingsuppdraget

Utvärderingen av utskottens och EU-nämndens resor utomlands syftar till att vidareutveckla och förbättra reseverksamheten. Den omfattar de studieresor som utskotten och EU-nämnden eller delegationer från dessa genomför samt resor för EU-ändamål. Uppdraget har varit att undersöka hur resorna fördelats på olika resmål, om resornas syfte har uppnåtts, om delegationernas storlek varit ändamålsenliga, hur samarbetet med svenska ambassader har utfallit samt hur ledamöterna ser på utskottskansliernas arbete med planering och genomförande av resorna. Totalt har 36 riksdagsledamöter, samtliga kansli-

³⁸ Se Kommittén för översyn av riksdagsordningen (dnr 049-3242-2011/12) och förslag i betänkandet Översyn av riksdagsordningen, 2012/13:URF3.

³⁹ Se 2012/13:URF3, s. 97.

⁴⁰ Se dnr 696-2012/13.

chefer och andra tjänstemän vid utskottskanslierna och EU-nämnden samt några övriga tjänstemän inom Riksdagsförvaltningen intervjuats.

10.2.2 Redovisning och uppföljning av utskottens och EU-nämndens resor

Utvärderingen visar att utskotten och EU-nämnden under innevarande valperiod (till och med april 2013) har genomfört eller planerat 84 resor och lämnat sammanlagt 40 reserapporter. När det inte finns några reserapporter som dokumenterar utfallet av resan är det enligt utvärderingen svårt att följa upp och utvärdera utskottsresorna. Av de intervjuer som genomförts under utvärderingen framgår att de flesta ledamöter vill att utskottsresorna ska dokumenteras i någon form av reserapport. De flesta ledamöter och utskottskanslier vill dock inte ha den typ av redogörelser för resorna som tidigare skulle lämnas till riksdagsstyrelsen. De skäl som framkommit för att skriva någon form av reserapport sammanfattas i utvärderingen enligt följande.

- Resultatet av resorna och den kunskap som har hämtats in bör dokumenteras för att användas i utskottets beredning av ärenden och för information till övriga ledamöter och utskott.
- Resultatet av resorna bör redovisas för allmänheten, massmedier och andra intresserade för att öka öppenheten och stärka legitimiteten kring utskottsresorna.
- Resultatet av resorna bör dokumenteras för att revisionen ska kunna göra en bedömning av om budgetmedlen använts på ett kostnadseffektivt sätt.

I utvärderingen görs bedömningen att en ny typ av reserapporter till exempel skulle kunna innehålla en redogörelse för syftet med resan och fokusera på en sammanfattande analys av de mest väsentliga lärdomarna och erfarenheterna. En kort sammanfattning av genomförda programpunkter, kontaktuppgifter om personer, institutioner etcetera skulle vidare kunna läggas i en bilaga. Utifrån analysen skulle det enligt utvärderingen vara möjligt att även svara på frågan om syftet med resan har uppfyllts. Ett offentliggörande av reserapporterna skulle i väsentlig grad öka öppenheten och stärka legitimiteten kring utskottsresorna.

10.3 En ledamots utrikes resa inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

Utredningens förslag: En ledamot får själv besluta om utrikes tjänsteresor till länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och till länder som har ansökt om medlemskap i Europeiska unionen.

Ledamoten ska lämna in en kortfattad skriftlig redovisning för resan till Riksdagsförvaltningen. Redovisningen ska lämnas inom sex månader efter det att resan avslutades.

Utredningens bedömning: Den skriftliga redovisningen bör innehålla uppgifter om resmål, tidpunkt för resan, kostnad för resan, om bonuspoäng har utnyttjats för resan, och vilka möten och besök som ledamoten har genomfört.

En gång per valperiod bör Riksdagsförvaltningen genomföra en uppföljning av resorna.

10.3.1 Beslut om vissa utrikes tjänsteresor

Internationella frågor har blivit ett allt viktigare inslag i riksdagens dagliga arbete. En riksdagsledamot behandlar till följd av den ökande internationaliseringen, däribland EU:s fördjupning och utvidgning, dagligen internationella aspekter inom skilda politikområden. Samarbetet med EU:s institutioner och andra medlems- och EES-länder, främst genom de nationella parlamenten, har också ökat. Även behovet av att på ett tidigt stadium kunna följa och påverka EU-relaterade frågor har blivit större. Det är viktigt att ledamöterna kan hantera de politiska frågornas internationella aspekter och att de ges möjlighet att sätta sig in i och påverka frågor som bereds inom EU. Detta underlättas om det blir enklare för ledamöterna att resa i tjänsten. För ledamöterna finns det främst ett behov av att besöka någon eller några av EU:s institutioner, det vill säga Europaparlamentet, Europeiska rådet, ministerrådet, EU-kommissionen, EU-domstolen, Europeiska centralbanken och revisionsrätten. Det kan också vara av betydelse för ledamöterna att besöka de två rådgivande kommittéerna – Regionkommittén och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén. Det kan vara av värde för riksdagsuppdraget också att ledamöter besöker till exempel Sveriges EU-representation, Europol, Eurojust och Europeiska utrikestjänsten. Resor kan därtill behöva göras till de andra EES-länderna och till länder som har ansökt om medlemskap i EU, det vill säga kandidatländer, potentiella kandidatländer och anslutningsländer. Ett kandidatland är ett land som formellt har beviljats kandidatlandsstatus av Europeiska rådet. Landet betraktas som ett kandidatland från det att Europeiska rådet fattar ett formellt beslut om statusbeviljande och till dess anslutningsförhandlingarna har avslutats och anslutningsfördraget har undertecknats. I dag är Island, Turkiet, Före detta jugoslaviska republiken Makedonien, Montenegro och Serbien kandidatländer.⁴¹ Ett land som har utlovats medlemskap på längre sikt men som ännu inte har beviljats kandidatlandsstatus betraktas formellt som ett potentiellt kandidatland. För närvarande är Albanien, Bosnien och Hercegovina samt Kosovo potentiella kandidater. Anslutningsland är ett land som har slutfört anslutningsförhandlingarna och som har

⁴¹ Information från Europeiska unionens hemsida, http://europa.eu/about-eu/countries/index_sv.htm, 2013-11-28.

undertecknat ett anslutningsfördrag med EU. Landet blir en fullvärdig medlemsstat den dag som anges i fördraget, givet att fördraget ratificeras. Efter Kroatiens anslutning den 1 juli 2013 finns det för närvarande inte några anslutningsländer.

För att ta ställning till frågor som är gemensamma för flera europeiska regioner anordnas gränsregionala sammankomster. Arbetet med gränsregionala frågor pågår dels på EU:s initiativ, men även Nordiska ministerrådet och de nordiska länderna arbetar för utveckling och tillväxt i gränsregionerna. Det handlar om att stödja ekonomisk utveckling, minska regionala obalanser, skapa sysselsättning samt att få undan hinder och problem som särskilt förekommer i gränsregioner. Som en del av riksdagsuppdraget deltar riksdagsledamöterna i gränsregionala sammankomster i de angränsande nordiska länderna. För att främja sådana sammankomster är det av stor betydelse att ledamöterna kan resa till grannländerna för att delta i det gränsregionala samarbetet.

Mot bakgrund av att riksdagsuppdraget i stor utsträckning påverkas av arbetet inom EU och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) samt av det gränsregionala samarbetet med de nordiska länderna, är det enligt utredningen motiverat att ledamoten själv kan besluta om vissa utlandsresor i tjänsten. Utredningen föreslår därför att en ledamot själv ska få besluta om sina utrikes tjänsteresor till länder inom EES och till länder som har ansökt om medlemskap i EU.

10.3.2 Redovisning och uppföljning av resan

Ska det finnas något krav på redovisning och uppföljning?

För att möjliggöra en uppföljning av om syftet med resorna har nåtts och för att revisionen ska kunna göra en bedömning av om medlen har använts på ett kostnadseffektivt sätt, måste innehållet i och genomförandet av en resa dokumenteras. Med bakgrund av de resurser som läggs på ledamöternas resor finns det därför goda skäl för att ledamöterna ska lämna någon form av redovisning av resan och att resan ska följas upp. En resa kan redovisas på olika sätt, till exempel genom en reseräkning eller en skriftlig redogörelse för resan. Resan kan bland annat följas upp genom en kontroll av om resornas resultat motsvarar syftet med resorna samt genom att man tittar på hur beslutsprocessen fungerar och att kostnaderna granskas av Riksdagsförvaltningens interna och externa revision.

Tjänsteresor inom Sverige beslutas av ledamoten själv och redovisas inte på något annat sätt än att ledamoten lämnar in en reseräkning till Riksdagsförvaltningen. Av reseräkningen ska bland annat resans ändamål och färdväg framgå (se punkten 1 i tillämpningsföreskriften till 4 kap. 2 och 2 a §§ ersättningslagen). Samma regler gäller också för de utlandsresor som en ledamot genomför efter beslut av de vice talmännen. När det gäller en resa som beslutas av de vice talmännen lämnas i ansökan uppgifter om ändamålet med resan, en översiktlig resplan samt en uppgift om beräknade kostnader (om resan

kommer att finansieras helt eller delvis med bonuspoäng ska detta också anges).

Utredningen föreslår alltså att en riksdagsledamot själv ska kunna besluta om vissa utrikes tjänsteresor. Det är av kostnadsskäl rimligt och framstår allmänt sett som en god rutin att utlandsresor som beslutas av en ledamot själv omfattas av ytterligare krav i fråga om redovisning och uppföljning. Förutom en reseräkning föreslår utredningen därför att en ledamot, efter en utrikes resa som ledamoten själv har beslutat om, ska lämna in en kortfattad skriftlig redovisning av resan. Med utgångspunkt i redovisningarna bör Riksdagsförvaltningen kunna företa en uppföljning av tjänsteresorna.

Utredningens bedömning stöds av den utvärdering som gjorts av utskottens utrikes resor (se närmare avsnitt 10.2). Utskotten beslutar själva om utrikes resor utan krav på redovisning. I utvärderingen dras slutsatsen att utskottsresorna ska vara väl dokumenterade i föranmälningar, program och reserapporter för att ge öppen information till allmänheten och medier och för att möjliggöra uppföljning och revision. Av de intervjuer som genomfördes inom ramen för utvärderingen framgår också att de flesta ledamöter anser att utskottsresorna ska dokumenteras i någon form av reserapport.

Ledamöternas redovisning av resan

För att en uppföljning ska kunna göras bör en ledamots redovisning av resan innehålla grundläggande uppgifter om resmål, tidpunkt för resan samt kostnad för resan med specificerade kostnadsposter och en uppgift om huruvida bonuspoäng har utnyttjats för resan. Vidare bör det redovisas vilka möten och besök som ledamoten har genomfört.

Det krävs att en ledamot ska lämna en reseräkning till Riksdagsförvaltningen inom sex månader efter resan. Det är enligt utredningens bedömning lämpligt att samma tidsgräns uppställs för ingivande av en reseredogörelse då en ledamot själv beslutat om en tjänsteresa utanför Sverige.

Riksdagsförvaltningens uppföljning

Riksdagsförvaltningens uppföljning av tjänsteresorna bör innefatta en bedömning av hur väl den nya beslutsprocessen, där ledamöterna själva beslutar om vissa utrikes resor, fungerar. Detta kan vara av intresse när Riksdagsförvaltningen ska bedöma hur stora medel som ska avsättas för ledamöternas enskilda utrikes resor. Mot denna bakgrund bedömer utredningen att Riksdagsförvaltningen en gång per valperiod bör genomföra en uppföljning av tjänsteresorna. Dessutom omfattas resorna, på samma sätt som andra resor i tjänsten, av Riksdagsförvaltningens revision.

10.3.3 Övrigt

Tjänsteresor till länder inom EES och till länder som har ansökt om medlemskap i EU kommer enligt förslaget kommer att få beslutas av ledamoten själv och ska bekostas av de medel som Riksdagsförvaltningen fastställer per val-

period för en riksdagsledamots enskilda utrikes tjänsteresor – för närvarande 50 000 kronor (se 4 kap. 3 a § ersättningslagen).

De allmänna bestämmelser som reglerar en enskild ledamots utrikes resor, till exempel vid val av färdmedel, betalkort, bonuspoäng, nyttjande av rese-tjänster och reseräkning, ska också omfatta de resor som ledamöterna själva beslutar om.

10.4 Tjänsteresor utomlands på uppdrag av partigrupperna

Utredningens förslag: Riksdagsförvaltningen ska till partigrupperna lämna stöd till resekostnader för riksdagsledamöternas resor till länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och till länder som har ansökt om medlemskap i Europeiska unionen.

På uppdrag av partigruppen kan en ledamot göra resor för att delta i samarbetet inom EU (se 14 § lagen om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen). Enligt motiven tar detta sikte på tjänsteresor inom EU och till länder som har anknytning till unionen (se 2005/06:RS4 s. 60 ff.). Syftet är att ge riksdagsledamöterna bättre möjligheter att sätta sig in i och påverka frågor som bereds inom EU. Detta kan ske genom till exempel kontakter med EU:s institutioner och med partier och parlamentariker i andra länder. Det kan ske också genom att på andra sätt studera förhållanden i andra länder. Av motiven framgår att det allmänt sett bör göras en generös bedömning av ändamålet med resorna. Stödet bör avse resor till länder inom unionen och till ansökarländer samt till stater som omfattas av EES-samarbetet.

Utredningen föreslår i avsnitt 10.3 att en ledamot själv ska besluta om sina utrikes tjänsteresor till länder inom EES och till länder som har ansökt om medlemskap i EU. Avsikten med förslaget är i första hand att en ledamot enklare ska kunna besöka EU:s institutioner och EES-länderna, bland annat inom ramen för det nordiska gränsregionala samarbetet. Dessutom ska ledamöterna kunna resa till kandidatländer, potentiella kandidatländer och anslutningsländer till EU. Av förarbetena till 14 § lagen om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen framgår att stödet bör avse resor till länder inom unionen, ansökarländer och till länder som omfattas av EES-samarbetet. För att åstadkomma en parallellitet mellan bestämmelserna om en ledamots enskilda utrikes tjänsteresa och en utrikes tjänsteresa på uppdrag av partigrupperna föreslår utredningen att bestämmelsen om resa på uppdrag av partigrupperna i den nya lagen om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen ska förtydligas. Det bör ske på så sätt att stödet till resekostnader ska avse riksdagsledamöternas resor till länder inom EES och till länder som har ansökt om medlemskap i EU (se avsnitt 3.3 om byte av namn på lagen).

10.5 Utskottens och EU-nämndens utrikes resor

Utredningens bedömning: Utskotten och EU-nämnden bör för varje resa till Riksdagsförvaltningen lämna in en kortfattad skriftlig redovisning. Redovisningen bör lämnas inom tre månader efter det att resan avslutades.

Redovisningen bör innehålla uppgifter om resmål, tidpunkt för resan, kostnad för resan, om bonuspoäng har utnyttjats för resan, vilka möten och besök som har genomförts samt en kort sammanfattande beskrivning av erfarenheterna av resan.

En gång per valperiod bör Riksdagsförvaltningen genomföra en uppföljning av resultatet av resorna.

De bestämmelser i föreskriften (2012:1) om utskottens utrikes resor som rör samråd och föransökan om ett utskotts utrikes resa bör upphävas.

Utskottens utrikes resor utgör en del av de bestämmelser som omfattas av utredningens översyn. Enligt uppdraget är utredningen oförhindrad att överväga även andra frågeställningar som rör förmåner och villkor i ledamotsuppdraget än de som uttryckligen framgår av utredningsdirektiven. Mot bakgrund av utvärderingen av utskottens och EU-nämndens resor under åren 2010–2013 (se avsnitt 10.2) och utredningens förslag om en enskild ledamots skriftliga redovisning i avsnitt 10.3, har utredningen valt att överväga om även utskottens utrikes resor skriftligen ska redovisas på motsvarande sätt.

10.5.1 Bör det ställas krav på redovisning och uppföljning av resorna?

Utskotten beslutar själva om utrikes resor, och det ställs inte några krav på redovisning av resorna. I den nya riksdagsordningen, som föreslås träda i kraft i september 2014, kommer det inte heller att krävas något samråd med riksdagsstyrelsen inför en resa. Utredningen har främst av kostnadsskäl gjort bedömningen att det för en enskild utrikes resa som en ledamot själv har beslutat bör det ställas ytterligare krav i fråga om redovisning och uppföljning än för en resa inom Sverige eller en resa som någon av de vice talmännen har fattat beslut om. I linje med detta ligger att utlandsresor som har beslutats av ett utskott bör omfattas av ett krav på en kortfattad skriftlig redovisning av resan och att Riksdagsförvaltningen ska följa upp resultatet av resorna en gång per valperiod. Utredningens bedömning stöds av den utvärdering som har gjorts av utskottens utrikes resor. Enligt utvärderingen finns det ett värde i att resultatet av resorna och inhämtad kunskap dokumenteras för att användas i utskottets beredning av ärenden och för information till övriga ledamöter och utskott. Detta är ett sätt att öka öppenheten.

10.5.2 Innehållet i den skriftliga redovisningen

För att en uppföljning ska kunna göras bör ett utskotts redovisning av resan innehålla grundläggande uppgifter om resmål, tidpunkt för resan samt kostnad för resan med specificerade kostnadsposter och en uppgift om huruvida bonuspoäng har utnyttjats för resan. Det bör vidare redovisas vilka möten och besök som utskottet har genomfört. Dessutom bör redovisningen innefatta en kort sammanfattande beskrivning av erfarenheterna av resan.

Tidigare krävdes det att ett utskott skulle lämna en skriftlig redogörelse för en utrikes resa inom sex månader efter resan. Det är inte ledamöterna själva som färdigställer och lämnar in utskottens reseredogörelser, utan uppgifterna sköts i stället av utskottens kanslier. Ett av syftena med redogörelsen är att informera bland annat övriga utskott om en resa. Mot denna bakgrund är det lämpligt att det inte går allt för lång tid mellan resan och redovisningen. Utredningen gör därför bedömningen att ett utskott bör lämna in en redovisning av resan inom tre månader efter att resan avslutades. Redovisningen bör ges in till Riksdagsförvaltningen.

10.5.3 Uppföljning av resorna

Resultatet av resorna kan bland annat vara intressant för att bedöma hur stora medel som ska avsättas för utskottens utrikes resor. Riksdagsförvaltningens uppföljning av utskottsresorna bör därför innefatta en analys och bedömning av resornas syfte och resultat.

10.5.4 Borttagande av kravet på samråd och föranmälan

I förslaget till ny riksdagsordning, som föreslås träda i kraft den 1 september 2014, har bestämmelsen i 4 kap. 19 § första stycket om att utskotten ska samråda med riksdagsstyrelsen innan de fattar beslut om utlandsresor tagits bort (se 2012/13:URF3 s. 97). Motivet är att bestämmelsen sedan lång tid inte tillämpas på det sätt som ursprungligen avsågs. Utredningens uppdrag omfattar en översyn av bestämmelserna om utskottens utrikes resor. Utredningen gör därför bedömningen att de bestämmelser i föreskriften om utskottens utrikes resor som rör samråd och föranmälan om resan bör upphävas.

10.5.5 Bör EU-nämnden omfattas av regleringen?

I dag tillämpas reglerna om utskottens utrikes resor också på EU-nämnden. Nämnden jämförs även i många andra avseenden med utskotten. Den föreslagna bestämmelsen i instruktionen för Riksdagsförvaltningen innebär att bemyndigandet för riksdagsstyrelsen att meddela föreskrifter om utskottens utrikes resor ska kompletteras med resor för EU-nämnden (se 2012/13:URF3 s. 97). Föreskriften om utskottens utrikes resor bör därför ändras på så sätt att den även omfattar EU-nämndens utrikes resor.

11 Förslagets konsekvenser

11.1 Inledning

Enligt utredningens direktiv ska kommittéförordningen (1998:1474) vara vägledande. Det betyder att utredningen ska redovisa vilka konsekvenser som förslagen i ett betänkande kan få i olika avseenden (se 14 och 15 §§); om förslagen i ett betänkande påverkar kostnader eller intäkter för staten, kommuner, landsting, företag eller andra enskilda ska en beräkning av dessa konsekvenser redovisas i betänkandet. Innebär förslagen samhällsekonomiska konsekvenser i övrigt, ska också dessa redovisas. När det gäller kostnadsökningar och intäktsminskningar för det allmänna ska utredningen i förekommande fall föreslå en finansiering.

Utredningen har genomfört såväl en regelteknisk och redaktionell översyn av de bestämmelser som reglerar riksdagsledamöternas ekonomiska villkor som en materiell översyn av bestämmelserna. Först beskrivs förslagets konsekvenser i regeltekniskt och redaktionellt hänseende (se avsnitt 11.2) och därefter konsekvenserna av de materiella förslagen (se avsnitt 11.3).

11.2 Konsekvenser av den regeltekniska och redaktionella översynen

Utredningens bedömning: Utredningens förslag innebär en systematisk, redaktionell och språklig genomgång av de föreskrifter och råd som gäller ersättningen till riksdagsledamöterna. Enligt utredningens mening blir regelverket på detta sätt tydligare, lättare att använda och mer transparent. Det bör förenkla tillämpningen för den som är direkt berörd av regelverket men också tillgodose intresset av insyn. Riksdagsförvaltningens administration förenklas genom att reglerna får en mer enhetlig och modern utformning

11.2.1 Ersättningslagen

Lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter (ersättningslagen) trädde i kraft den 1 juli 1994. Även om några bestämmelser är oförändrade sedan lagens tillkomst har ett stort antal ändringar gjorts i lagen under årens lopp, bland annat i form av inskjutna paragrafer (se till exempel 13 kap. 1 a –1 c §§ och 24 a–24 d §§). Många paragrafer har fler än fyra stycken (se exempelvis 8 kap. 5, 9 och 10 §§ och 11 kap. 4 §). Någon helhetsöversyn av lagen ur redaktionell och språklig synvinkel har aldrig gjorts. Det har lett till att lagen delvis är svår att överblicka och saknar en enhetlig utformning.

Ett nytt enhetligt regelverk

Bestämmelser om ledamöternas ekonomiska villkor finns i dag i flera olika författningar. I den nya ersättningslagen dess tillämpningsföreskrifter och allmänna råd har utredningen samlat bestämmelserna i ett enhetligt regelverk. Detta ökar överskådligheten och gör bestämmelserna om ledamöternas ersättningar lättare att tillämpa. Samband och konsekvenser tydliggörs i det nya regelverket, vilket innebär att förbiseenden, inkonsekvenser, gränsdragningsproblem och dubbelregleringar lättare kan undvikas.

Strukturella förändringar

Det har föreslagits att kapitelindelningen i den nya ersättningslagen huvudsakligen ska göras efter dagens disposition, som är tydlig och där bestämmelserna är placerade i de kapitel som de sakligt sett hör till. För att underlätta tillämpningen av den nya lagen har det införts klara, informativa och enhetligt utformad underrubriker. I syfte att göra bestämmelserna lättare att förstå har de långa paragraferna i lagen delats upp i flera paragrafer, som inte annat än i undantagsfall innehåller fler än tre stycken.

11.2.2 Lagen om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen

Utredningen har föreslagit att vissa bestämmelser som i dag regleras i föreskriften till lagen om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen i stället bör regleras i lagform, eftersom bestämmelserna är av sådan vikt för riksdagen och det politiska arbetet där. Dessutom har utredningen föreslagit att det ska tas in nya bestämmelser om stöd till partigrupper för kostnader för riksdagsledamöters språkutbildning. Detta innebär att förhållandevis omfattande strukturella ändringar behöver göras i lagen i form av nya kapitelrubriker, ändrade underrubriker och numrering av paragrafer. Utredningen har bedömt att det är lämpligast att ändringarna genomförs i en ny lag – lagen om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen.

För att öka lagens överskådlighet har utredningen föreslagit att lagen strukturellt byggs upp med tydliga kapitelrubriker som grundas på den nuvarande lagens underrubriker. I syfte att underlätta tillämpningen av lagen har vidare föreslagits att klara och informativa underrubriker ska föras in.

11.2.3 Bestämmelser på rätt nivå i normhierarkin

För att lagtexten inte ska tyngas med alltför mycket detaljer har utredningen föreslagit att de närmare förutsättningarna för till exempel ledamöternas arvoden och andra ekonomiska villkor och stöd ska regleras i tillämpningsföreskrifter till ersättningslagen och till lagen om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen. Strukturellt följer en tillämpningsföreskrift den lag vars tillämpning föreskriften är avsedd att underlätta. Därmed

kan tillämparen utgå från bestämmelserna i lagen och därefter lätt hitta de närmare bestämmelserna i föreskriften.

Närmare anvisningar och vägledning om hur lagar eller föreskrifter kan eller bör tillämpas i olika avseenden kan med fördel ges i allmänna råd. Mot denna bakgrund har utredningen föreslagit att vissa av de bestämmelser som i dag finns i tillämpningsföreskrifterna till ersättningslagen eller i riktlinjer bör tas in i allmänna råd till lagarna. Genom att de allmänna råden i strikt rättslig mening inte är bindande lämnas ett visst utrymme för flexibilitet och anpassning till omständigheterna i den enskilda situationen samtidigt som råden ger vägledning i flertalet fall.

11.2.4 Språkliga ändringar

Utredningen har strävat efter en lagstiftning som är tydlig och begriplig, både för den som är direkt berörd av reglerna och för den som av allmänt intresse vill sätta sig in i vad som gäller. Utredningen har föreslagit språkliga ändringarna i syfte att alla bestämmelser ska uttryckas så enkelt och vårdat som möjligt med ett modernt språkbruk. Terminologin är tänkt att vara enhetlig och klargörande utan att innebörden av bestämmelserna ändras. Genom att reglerna får en mer enhetlig och modern utformning underlättas Riksdagsförvaltningens administrativa arbete i fråga om stöd och service till riksdagens ledamöter och partikanslier. Dessutom förenklas förvaltningens information till allmänheten om riksdagen, ledamöterna och deras arbete.

11.2.5 Regelförenkling och transparens

Förslagen innebär en regelförenkling som, om de genomförs, bör kunna underlätta tillämpningen av bestämmelserna. Förslagen medför också att transparensen i regelverken ökar genom att det blir lättare att hitta en särskild bestämmelse och att förstå innebörden av reglerna. Denna regelförenkling och ökade transparens ökar trovärdigheten i ersättningssystemen och innebär en fördel för samhället i stort genom att det kommer att vara enklare att informera sig om innehållet i bestämmelserna om ledamöternas ersättningar och om stödet via partigrupperna, trots att regelverket sammantaget är ganska omfattande.

11.3 Konsekvenser av den materiella översynen

11.3.1 Effekter för riksdagsledamöterna

<p>Utredningens bedömning: Utredningens förslag kommer att underlätta utövningen av riksdagsuppdraget, till exempel genom möjlighet till vidareutbildning med sikte på de särskilda kraven i det uppdraget. Det ges också möjlighet för ledamöterna – med de höga krav på anträffbarhet som finns för</p>
--

riksdagsledamöter – att under uppehåll i kammarens arbete resa mellan en annan bostad än bostaden på hemorten och arbetet.

Förslaget om ersättning för taxiresor i vissa fall innebär att det blir lättare att resa tryggt för en ledamot som på grund av säkerhetsskäl av Riksdagsförvaltningen har rekommenderats att åka taxi.

Genom förslagen om ersättning för kostnader som avser telefoni och datakommunikation utökas ledamöternas möjligheter att få ersättning vid användningen av teknisk och elektronisk utrustning inom ramen för riksdagsuppdraget.

Förslagen om en reduktion av logiersättningen för en egen övernattningsbostad innebär att ledamöternas skyldigheter författningsregleras och på så sätt tydliggörs.

Förslagen om att en ledamot själv ska få besluta om utrikes tjänstresor till länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och till länder som har ansökt om medlemskap i Europeiska unionen (EU) kommer att leda till att det blir enklare för en ledamot att besöka bland annat EU:s institutioner och EES-länderna, däribland de nordiska länderna.

Möjligheter till vidareutbildning

Utredningen har föreslagit att Riksdagsförvaltningen får erbjuda en ledamot stöd för vidareutbildning inom ramen för uppdraget som ledamot i riksdagen. Förslaget innebär i huvudsak att dagens praxis när det gäller introduktion till uppdraget som riksdagsledamot och ledarskaps- och språkutbildningar författningsregleras. Förslaget innebär dels att ledamöternas möjlighet till vidareutbildning tydliggörs, dels en ökad transparens genom att ledamöterna lättare kan få information om vad som gäller.

Ersättning för resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten

Riksdagsledamotens bostad på hemorten betraktas i dag alltid som tjänsteställe, vilket innebär att resor mellan bostaden och riksdagen anses vara en tjänsteresa. Utredningen har föreslagit att även en riksdagsledamots resa från och till en annan inte tillfällig bostad inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och en ort där ledamoten utövar sitt uppdrag, under ett uppehåll i kammarens arbete, ska ersättas av Riksdagsförvaltningen. Det föreslås att ersättningen ska betalas ut som en skattepliktig kostnadsersättning och att resekostnaden inte är avdragsgill i samband med att Skatteverket beslutar om slutlig skatt.

Resandet är en nödvändig förutsättning för att riksdagens ledamöter ska kunna fullgöra sitt uppdrag. Under längre uppehåll i kammarens arbete utgår många ledamöter från en annan bostad än permanentbostaden när de utövar sitt uppdrag. Mot bakgrund av de högt ställda kraven på ledamöternas anträffbarhet underlättas ledamöternas resande genom förslagen. Även ledamöternas möjligheter till kontakter och en social tillvaro vid sidan av riksdags-

uppdraget främjas, i synnerhet för de som inte har sin alternativa bostad i Stockholm med omnejd.

Ersättning för taxiresor i vissa fall

Utredningen har föreslagit att en ledamot ska få ersättning för kostnader för privatresa med taxi om Riksdagsförvaltningen har rekommenderat ledamoten av säkerhetsskäl att åka taxi såväl vid tjänsteresor som privata resor (taxirekommendation). Förslaget innebär att det blir lättare att resa tryggt för en ledamot som på grund av allvarliga hot mot ledamotens person, familj eller egendom har rekommenderats att åka taxi.

Ersättning för kostnader som avser telefoni och datakommunikation

Utredningens förslag om ersättning för kostnader som avser telefoni och datakommunikation fyller ut vissa luckor i dagens reglering. Förslagen innebär att ledamöterna har rätt till ersättning för abonnemang och trafikavgifter vid datakommunikation med det bredband som Riksdagsförvaltningen tillhandahåller ledamöterna. Dessutom ersätts andra kostnader som uppkommer vid användningen av den tekniska och elektroniska utrustning som förvaltningen tillhandahåller, till exempel en avgift som ledamoten får betala för att utomlands ansluta utrustningen till ett lokalt nätverk. Vidare får en ledamot, som inte har kunnat använda den tekniska och elektroniska utrustning som tillhandahålls genom Riksdagsförvaltningen, rätt till ersättning för kostnader för datakommunikation när han eller hon använder sin privata tekniska och elektroniska utrustning inom ramen för riksdagsuppdraget. Ersättningsrätten utsträcks också till att omfatta kostnader som uppkommer då ledamoten använder annan teknisk eller elektronisk utrustning i sitt uppdrag, det kan röra sig om en avgift för att ansluta en dator till ett lokalt nätverk eller en kostnad för att använda telefon på ett hotell. Rätten gäller, till skillnad mot tidigare, också när en ledamot inte är på tjänsteresa.

Genom förslagen utökas ledamöternas möjligheter att få ersättning vid användningen av teknisk och elektronisk utrustning inom ramen för riksdagsuppdraget.

Ledamöternas boende

I dag finns det inte några bestämmelser som reglerar det förhållande att en ledamot delar en egen övernattningsbostad med en närstående person som inte har rätt till ersättning för logikostnader från Riksdagsförvaltningen. Inte heller finns motsvarande bestämmelser då en ledamot i stället delar bostaden med någon annan än en närstående person, till exempel om ledamoten har en inneboende. Logiersättningen har emellertid enligt gällande praxis inom förvaltningen reducerats om en ledamot inte bor ensam i sin övernattningsbostad. Genom utredningens förslag införs en reglering av dessa situationer. Den föreslagna regleringen bygger på nuvarande praxis.

Förslagen innebär att ledamöternas skyldigheter författningsregleras och på så sätt tydliggörs för ledamöter, Riksdagsförvaltningen och för övriga som är intresserade av att ta reda på vad som gäller i frågan.

Vissa utrikes resor

Utredningen har föreslagit att en ledamot själv ska få besluta om utrikes tjänsteresor till länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och till länder som har ansökt om medlemskap i Europeiska unionen (EU) samt att ledamoten ska lämna in en kortfattad skriftlig redovisning för resan till Riksdagsförvaltningen. Redovisningen ska lämnas inom sex månader efter det att resan avslutades. Förslagen innebär att det blir enklare för en ledamot att besöka EU:s institutioner och andra organ inom EU. Men även resor till EES-länder, däribland de nordiska länderna, och till kandidatländer och potentiella kandidatländer till EU underlättas.

Ledamöterna ska lämna en skriftlig redovisning av resan till Riksdagsförvaltningen. Mot bakgrund av att redovisningen ska vara kortfattad bedömer utredningen att den tillkommande uppgiften endast kommer att ta en begränsad tid i anspråk för ledamöterna.

11.3.2 Konsekvenser för Riksdagsförvaltningen

Utredningens bedömning: Utredningens förslag innebär vissa kostnadsökningar för Riksdagsförvaltningen. Dessa kommer dock inte att bli större än att de bör kunna klaras inom ramen för de nuvarande anslagen.

Möjligheter till vidareutbildning och ledamöternas övernattningsbostäder

Utredningens förslag om att Riksdagsförvaltningen får erbjuda en ledamot stöd för vidareutbildning inom ramen för uppdraget som ledamot av riksdagen och förslaget om reducering av logiersättningen för en egen övernattningsbostad är en kodifiering av gällande praxis. Förslagen kommer därmed inte att medföra några ökade kostnader för Riksdagsförvaltningen.

Ersättning för resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten

Förslaget om att ledamöterna ska få ersättning för resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten innebär att riksdagsledamöterna kan få ersättning för resor från och till en annan inte tillfällig bostad inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Det är svårt att förutse i vilken utsträckning ersättning kommer att begäras och beviljas. Att kostnaderna för resan inte motsvaras av en avdragsrätt kan emellertid indirekt sägas utgöra en begränsning av antalet resor som företas och som ersättning kommer att begäras för. Förslaget för också med sig att Riksdagsförvaltningen ska betala arbetsgivaravgifter på ersättningen för resorna. Förslaget kan sålunda medföra vissa merkostnader för Riksdagsförvaltningen. Utredningen bedömer emellertid att

konsekvenserna av förslagen inte är mer omfattade än att de borde rymmas inom förvaltningens befintliga budgetramar.

Ersättning för taxiresor i vissa fall

Utredningens förslag om ersättning för taxiresor medför att Riksdagsförvaltningen vid en taxirekommendation ska betala kostnaderna även för privata taxiresor. Utredningen kan inte närmare ange hur stora kostnaderna kan förväntas bli till följd av förslaget. Utredningen bedömer dock att kostnadsökningarna inte blir större än att de bör kunna klaras inom ramen för förvaltningens nuvarande budget.

Ersättning för kostnader som avser telefoni och datakommunikation

Utredningens förslag innebär att Riksdagsförvaltningen kommer att betala högre kostnader för en ledamots användning av teknisk och elektronisk utrustning i tjänsten än vad förvaltningen gör i dag. Skälet till de höjda kostnaderna är att ersättningsrätten enligt förslaget gäller oavsett om en ledamot är på tjänsteresa eller inte. Exempel på sådana kostnader är avgifter som ledamoten får betala för att utomlands ansluta den utrustning som tillhandahålls av Riksdagsförvaltningen till ett lokalt nätverk, kostnader för datakommunikation på privat teknisk och elektronisk utrustning, eller en kostnad för att använda telefon på ett hotell. När det gäller kostnader för abonnemang och trafikavgifter vid datakommunikation med det mobila bredband som Riksdagsförvaltningen tillhandahåller ersätts dessa i dag av förvaltningen, även då ledamöterna inte är på tjänsteresa, trots att rätten till ersättning inte uttryckligen regleras i ersättningslagen.

De nya ersättningsskyldigheterna kommer att innebära kostnadsökningar för Riksdagsförvaltningen. Utredningen bedömer dock att kostnaderna endast kommer att öka ytterst marginellt.

Vissa utrikes resor

Utredningen har föreslagit att en ledamot själv ska få besluta om utrikes tjänsteresor till länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och till länder som har ansökt om medlemskap i Europeiska unionen. Förslaget omfattar sådana resor som bekostas av det rambelopp per ledamot och valperiod som Riksdagsförvaltningen beslutar om (50 000 kronor för innevarande valperiod). Detta innebär alltså att kostnaderna för resorna inte kommer att överstiga rambeloppet.

Förslaget om att ledamoten ska lämna in en kortfattad skriftlig redovisning för resan till Riksdagsförvaltningen och att förvaltningen en gång per valperiod ska genomföra en uppföljning av resultatet av resorna, kommer i viss mån att leda till tillkommande arbetsuppgifter för förvaltningen. Merkostnaden för de nya arbetsuppgifterna är dock inte mer omfattande än att den, enligt utredningens bedömning, bör kunna rymmas inom förvaltningens befintliga budget.

11.3.3 Övriga konsekvenser

Utredningens bedömning: Utredningens förslag kommer inte att medföra några konsekvenser på de övriga förhållanden som anges i 14 och 15 §§ kommittéförordningen (1998:1474).

Utöver de konsekvenser som har beskrivits i det föregående ska enligt kommittéförordningen förslag som påverkar kostnaderna eller intäkterna för kommuner, landsting, företag eller andra enskilda redovisas i ett betänkande (se 14 §). Detsamma gäller när ett förslag innebär samhällsekonomiska konsekvenser i övrigt. Om förslagen har betydelse för den kommunala självstyrelsen, för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet, för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet, för små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företags, för jämställdheten mellan kvinnor och män eller för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen, ska konsekvenserna i det avseendet anges i betänkandet (se 15 §).

Utredningen bedömer att förslagen i övrigt inte får några sådana konsekvenser som anges i 14 och 15 §§ kommittéförordningen.

12 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Utredningens förslag: Följande nya lagar ska träda i kraft den 1 januari 2015

- nya ersättningslagen, då lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter ska upphöra att gälla,
- nya lagen om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen, då lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och parti-gruppernas arbete i riksdagen ska upphöra att gälla,
- förslag till lag om ändring i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ,
- förslag till lag om ändring i lagen (1989:186) om överklagande av administrativa beslut av Riksdagsförvaltningen och riksdagens myndigheter,
- förslag till lag om ändring i lagen (1991:359) om arvoden till statsråden m.m.,
- förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
- förslag till lag om ändring i lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen,
- förslag till lag om ändring i lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen,
- förslag till lag om ändring i lagen (2012:880) med instruktion för Valprövningsnämnden,
- förslag till lag om ändring i lagen (2012:883) med instruktion för Riksdagens arvodesnämnd och
- förslag till lag om ändring i lagen (2012:884) med instruktion för Riksdagens överklagandenämnd.

Övergångsbestämmelserna till lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter och till ändringar i den lagen ska fortfarande gälla.

Utredningens bedömning: Följande nya förordningar, föreskrifter och allmänna råd bör träda i kraft den 1 januari 2015

- förslag till förordning om ändring i förordningen (1995:268) om samordning av statlig tjänstepension med vissa pensioner till riksdagens ledamöter och ledamöter av Europaparlamentet,
- förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet,
- nya tillämpningsföreskrifter och allmänna råd till lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter, då tillämpningsföreskrifter (2006:6) till

lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter ska upphöra att gälla,

– tillämpningsföreskrifter och allmänna råd till lagen (2015:xxxx) om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen, då riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:8) om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen ska upphöra att gälla, och

– förslag till föreskrift om ändring i riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:1) om utskottens utrikes resor.

Följande föreskrifter och riktlinjer bör upphöra att gälla den 1 januari 2015

– föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter,

– föreskriften (2013:9) om riksdagens barnverksamhet, och

– riktlinjerna (2001:2) för riksdagsledamöternas tjänsteresor.

Med hänsyn till den tid som kan behövas för remissförfarandet och det fortsatta beredningsarbetet bör det vara möjligt att låta de nya lagarna, föreskrifterna och allmänna råden, och ändringsförfattningarna träda i kraft den 1 januari 2015. Samma tidpunkt bör gälla för upphävande av lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter, lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen, tillämpningsföreskriften (2006:6) till lagen om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter, riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:8) om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen, föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter, föreskriften (2013:9) om riksdagens barnverksamhet, och riktlinjerna (2001:2) för riksdagsledamöternas tjänsteresor.

Lagen om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter har ändrats flera gånger sedan tillkomsten år 1994. I flertalet fall har det meddelats övergångsbestämmelser som fortfarande kan vara aktuella. Eftersom den nya lagen inte innehåller några sakliga förändringar i de delar som omfattas av övergångsbestämmelser som fortfarande är aktuella, bör övergångsbestämmelserna alltså fortfarande gälla. Det bör därför föreskrivas att övergångsbestämmelserna till den gamla lagen och till ändringar i den lagen fortfarande ska gälla.

Enligt utredningens bedömning behövs det i övrigt inte några övergångsbestämmelser.

13 Författningskommentar

Utredningen har genomfört både en regelteknisk och redaktionell översyn av de bestämmelser som rör riksdagsledamöternas ekonomiska villkor. Dessutom har översynen omfattat materiella frågor i regelverken, varav vissa frågor särskilt uppmärksammas i utredningsdirektiven. Översynen har bland annat utmynnat i strukturella och redaktionella ändringar där flera olika författningar har samlats i ett enhetligt regelverk. I författningskommentaren anges det var bestämmelsen har funnits tidigare. En kommentar till bestämmelsens materiella innehåll lämnas bara om det görs några ändringar i sak. I det följande anges att en paragraf eller en rubrik är ny om det inte finns någon motsvarighet i gällande författning.

13.1 Förslaget till lag om ersättning till riksdagens ledamöter

Utredningen föreslår en delvis omdisponerad och i vissa avseenden ny ersättningslag. Bestämmelser om ledamöternas ekonomiska villkor har hämtats från andra författningar, och normnivån på vissa av dagens bestämmelser har ändrats. Strukturen i lagen har ändrats genom att två nya kapitel (6 och 8 kap.), införs och genom ändringar i ett delvis nytt kapitel (7 kap.). Redaktionellt har lagen ändrats genom att långa paragrafer har delats upp i flera kortare paragrafer och att underrubriker har förts in i kapitlen. Även språkliga förändringar har genomförts. Därutöver finns ett antal nya materiella bestämmelser i lagen. Med uttrycket ”1994 års ersättningslag” avses lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter.

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om ersättning till talmannen och riksdagens ledamöter. Bestämmelserna avser

- ersättning till talmannen (2 kap.),*
- arvode (3 kap.),*
- resekostnadsersättning (4 kap.),*
- traktamente (5 kap.),*
- övernattningsbostad (6 kap.),*
- arbetsrum, vidareutbildning och teknisk och elektronisk utrustning (7 kap.),*
- barnverksamhet (8 kap.),*
- ålderspension (9 kap.),*
- sjukpension (10 kap.),*

- efterlevandepension (11 kap.),
- inkomstgaranti och efterlevandeskydd (12 kap.),
- omställningsstöd och efterlevandeskydd (13 kap.),
- försäkrings- och företagshälsovårdsförmåner (14 kap.), och
- överklagande (15 kap.).

Paragrafen är ny. Innehållsförteckningen ger en översikt över lagens innehåll. Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.2.

Rätt till ersättning

2 § *En ledamot har rätt till ersättning enligt bestämmelserna i denna lag.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 1 kap. 1 § första stycket första meningen i 1994 års ersättningslag. Uttrycket ”är berättigad till ekonomiska förmåner” har ersatts med ”har rätt till ersättning” (se mer om detta i avsnitt 3.1.5). Paragrafen har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.2.

3 § *Bestämmelserna i denna lag gäller även talmannen, om det inte framgår någonting annat av 2 kap. 1 och 2 §§ eller av sammanhanget.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 2 kap. 7 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har fått en ny placering i lagen i syfte att samla de grundläggande bestämmelserna om rätten till ersättning i det första kapitlet. Paragrafen har ändrats språkligt och redaktionellt och en ny rubrik har införts.

4 § *För en ersättare för en ledamot gäller samma bestämmelser som för en ledamot, om det inte föreskrivs någonting annat i denna lag.*

Riksdagsförvaltningen får kompensera en ersättare för förlorad semester för den del av tjänstgöringen i riksdagen som understiger tolv månader.

Paragrafens första stycke motsvarar till sitt innehåll 1 kap. 1 § tredje stycket i 1994 års ersättningslag och andra stycket motsvarar till sitt innehåll 1 kap. 2 a § i samma lag. Paragrafen har ändrats språkligt och redaktionellt och en ny rubrik har införts.

Ersättning under ledighet

5 § *Om en ledamot har beviljats ledighet från sitt uppdrag under minst en månad i följd, får det lämnas ersättning för den tiden bara om skälet till ledigheten är offentligt uppdrag, militärtjänstgöring, sjukdom eller något annat förhållande som omfattas av bestämmelserna om rätt till ledighet för arbetstagare hos Riksdagsförvaltningen.*

Ersättning får inte lämnas för tid då en ledamot är statsråd eller statssekreterare.

Paragrafens första stycke motsvarar till sitt innehåll 1 kap. 1 § första stycket andra meningen i 1994 års ersättningslag, och andra stycket motsvarar till sitt innehåll 1 kap. 1 § andra stycket i samma lag. Paragrafen har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts.

Tid som ersätts

6 § Bestämmelserna i 3–5, 7 och 14 kap. ska tillämpas från och med den dag då ledamoten tar plats i riksdagen till och med 30 dagar efter det att uppdraget att vara ledamot upphör.

För ersättare av annan ledamot än talmannen eller ett statsråd eller en statssekreterare ska 3–5, 7 och 14 kap. tillämpas endast för den tid som ersättaren enligt bevis från riksdagen ska fullgöra uppdraget. Om uppdraget upphör tidigare ska 3–5, 7 och 14 kap. tillämpas till och med 30 dagar efter den dag uppdraget upphör, dock längst till och med den dag som anges i beviset.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 1 kap. 2 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats redaktionellt och en ny rubrik har införts.

Definitioner

7 § I denna lag avses med

1. *prisbasbelopp: prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken,*
2. *förhöjt prisbasbelopp: det förhöjda prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 8 §§ socialförsäkringsbalken,*
3. *inkomstbasbelopp: inkomstbasbeloppet enligt 58 kap. 26 och 27 §§ socialförsäkringsbalken,*
4. *inkomstindex: inkomstindex enligt 58 kap. 10–12 §§ socialförsäkringsbalken, och*
5. *balansindex: balansindex enligt 58 kap. 22–24 §§ socialförsäkringsbalken.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 1 kap. 6 § i 1994 års ersättningslag. En ny rubrik har införts.

8 § Med ett helt år avses i denna lag 365 dagar. Kan vid beräkning av antalet hela år en viss tid inte tillgodoräknas som ett helt år ska den tiden, om den uppgår till minst 270 dagar, ändå anses som ett helt år.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 1 kap. 3 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt.

9 § Med ett offentligt uppdrag avses i denna lag ett uppdrag som ges av riksdagen eller regeringen eller av någon annan efter bemyndigande från riksdagen eller regeringen. En anställning utgör inte ett offentligt uppdrag enligt denna lag.

Paragrafens första mening motsvarar till sitt innehåll tillämpningsföreskriften till 1 kap. 4 § i 1994 års ersättningslag och andra meningen motsvarar till sitt innehåll 1 kap. 4 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts.

Bemyndiganden

10 § Riksdagsstyrelsen får meddela tillämpningsföreskrifter till denna lag. Riksdagsstyrelsen meddelar allmänna råd till lagen.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis 1 kap. 5 § i 1994 års ersättningslag och bemyndigar riksdagsstyrelsen att meddela tillämpningsföreskrifter till lagen. Skillnaden är att det i bestämmelsen också erinras om att riksdagsstyrelsen meddelar allmänna råd. Möjligheten att meddela allmänna råd kräver inte något bemyndigande.

2 kap. Ersättning till talmannen

Arvode

1 § Riksdagsförvaltningen ska betala arvode till talmannen med ett belopp som motsvarar arvodet till statsministern.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 2 kap. 1 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts.

Underlag för inkomstgarantin

2 § Talmannens arvode vid avgångstillfället ska utgöra underlag för inkomstgarantin.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 2 kap. 5 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts.

Statlig egenpensionsförmån

3 § *En talman har inte rätt att ta emot statlig egenpensionsförmån för tid då talmansarvode eller avgångsersättning på grund av uppdrag som statsråd betalas ut.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 2 kap. 11 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts.

3 kap. Arvode*Arvode*

1 § *Riksdagsförvaltningen ska månadsvis betala arvode till ledamöterna med ett belopp som Riksdagens arvodesnämnd fastställer.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 3 kap. 1 § i 1994 års ersättningslag. Rätten till arvode framgår av 9 kap. 6 § kungörelsen (1974:153) om beslutad ny riksdagsordning. Paragrafen har ändrats språkligt.

2 § *Riksdagsförvaltningen ska betala tilläggsarvode månadsvis till vice talman med 30 procent, till ordförande i utskott och EU-nämnden med 20 procent och till vice ordförande i utskott och EU-nämnden med 15 procent av ledamotsarvodet.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis 3 kap. 2 § i 1994 års ersättningslag. Skillnaden är att den nya bestämmelsen, förutom tilläggsarvode till ordförande och vice ordförande i utskott, även reglerar tilläggsarvode till ordförande och vice ordförande i EU-nämnden.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.1.3.

3 § *Riksdagsförvaltningen ska betala ett sammanträdesarvode till ledamot som fullgör ett uppdrag som tjänstgörande ledamot, suppleant eller tillfällig ersättare i EU-nämnden. Arvodet ska betalas för sammanträdesdag som infaller en måndag, en fredag eller under plenifria perioder. Sammanträdesarvode ska dock inte betalas till ordförande och vice ordförande i EU-nämnden.*

En suppleant som deltar i ett sammanträde utan att delta i de beslut som fattas under sammanträdet får sammanträdesarvode bara om EU-nämnden beslutar det.

Riksdagsförvaltningen ska bestämma arvodesbeloppen.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll de delar av 2 § i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ

(arvodeslagen) som rör sammanträdesarvode till en ledamot som fullgör ett uppdrag som tjänstgörande ledamot, suppleant eller tillfällig ersättare i EU-nämnden, för sammanträdesdag som infaller en måndag, en fredag eller under plenifria perioder. Ordförande eller vice ordförande har inte rätt till sådant sammanträdesarvode. Det beror på att de har ett fast arvode enligt 3 kap. 2 §. Ordet "riksdagsstyrelsen" har bytts ut mot "Riksdagsförvaltningen".

Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.1.3.

4 § Ledamotsarvode och tilläggsarvode ska anses som inkomst av anställning enligt socialförsäkringsbalken och lagen (1991:1047) om sjuklön. En ledamot ska då anses som arbetstagare.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 3 kap. 3 § i 1994 års ersättningslag.

Arvode vid sjukfrånvaro

5 § Om en ledamot är ledig från sitt uppdrag på grund av sjukdom, ska det för samma tid göras kalenderdagsavdrag från arvodet och tilläggsarvodet och från andra sådana fasta arvoden som avses i 1 § 2 och 4 lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ. Avdraget ska göras i enlighet med de bestämmelser om avdrag från lön vid sjukfrånvaro som gäller för arbetstagare hos Riksdagsförvaltningen.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis 3 kap. 4 § första stycket i 1994 års ersättningslag. Ändringen, enligt vilken avdraget ska göras som ett kalenderdagsavdrag (3,3 procent från aktuellt arvode för varje kalenderdag som ledigheten omfattar) har gjorts för att utjämna de skillnader som tidigare uppkom beroende av i vilken månad ledamoten var sjuk. Bestämmelsen har också ändrats på så sätt att hänvisningen till 1 § 6 lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ (arvodeslagen) har utgått. Ändringen har gjorts eftersom den del av arvodeslagen som rör arvoden i EU-nämnden har förts in bland annat i 3 kap. 2 §. Paragrafen har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts.

Arvode vid föräldraledighet

6 § Om en ledamot är föräldraledig och för samma tid får arvode och tilläggsarvode och andra sådana fasta arvoden som avses i 1 § 2 och 4 lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ, ska arvodet eller arvodena minska.

En ledamot som är ledig för barns födelse eller vård av adoptivbarn har rätt till föräldrapenningtillägg.

Minskningen av arvode och betalningen av föräldrapenningtillägg enligt första och andra styckena ska göras i enlighet med de bestämmelser om

minskning av lön och betalning av föräldrapenningtillägg som gäller för arbetstagare hos Riksdagsförvaltningen.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis 3 kap. 4 § andra stycket i 1994 års ersättningslag. Hänvisningen till 1 § 6 lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ (arvodeslagen) har utgått. Skälet till ändringen är att de delar av arvodeslagen som rör arvoden i EU-nämnden har förts in bland annat i 3 kap. 2 §.

I *andra och tredje styckena* har gällande praxis om utbetalning av föräldrapenningtillägg författningsreglerats.

Paragrafen har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts.

Arvode vid ledighet av särskilda skäl

7 § Om en ledamot av särskilda skäl har beviljats ledigt kortare tid än en månad under tid då arbetsplenum pågår, ska det på ledamotens begäran göras kalenderdagsavdrag för den tiden från arvodet och tilläggsarvodet och andra sådana fasta arvoden som avses i 1 § 2 och 4 lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis 3 kap. 5 § i 1994 års ersättningslag. Ändringen, enligt vilken avdraget ska göras som ett kalenderdagsavdrag (3,3 procent från aktuellt arvode för varje kalenderdag som ledigheten omfattar), har gjorts för att utjämna de skillnader som tidigare uppkom beroende av i vilken månad ledamoten var ledig. Hänvisningen till 1 § 6 lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ (arvodeslagen) har utgått. Den del av arvodeslagen som rör arvoden i EU-nämnden, bland annat 1 § 6, har förts in i den nya ersättningslagen (se 3 kap. 2 §).

Paragrafen har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts.

4 kap. Resekostnadsersättning

Tjänsteresa

1 § En ledamot har rätt till ersättning för kostnader för tjänsteresor med ett belopp som svarar mot den faktiska kostnaden.

Med tjänsteresa avses en resa som en ledamot gör som ett led i utövningen av sitt uppdrag som riksdagsledamot. Ledamotens bostad på hemorten betraktas därvid som tjänsteställe.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis 4 kap. 2 § första meningen i 1994 års ersättningslag (se kommentaren till 2 §). Ändringen innebär att det i *första stycket* anges att en ledamot har rätt till ersättning för kostnader för tjänsteresor med ett belopp som motsvarar den faktiska kostnaden.

Andra stycket motsvarar till sitt innehåll 4 kap. 1 § samma lag.
En ny rubrik har införts.

Resa från och till en annan bostad

2 § *En ledamot har rätt till ersättning för kostnader för resor som ledamoten gör från och till en annan bostad än bostaden på hemorten och en ort där han eller hon utövar sitt uppdrag som riksdagsledamot. Detta gäller dock bara om*

- 1. resa görs under ett uppehåll i kammarens arbete på mer än en vecka,*
- 2. den andra bostaden används inte bara tillfälligt av riksdagsledamoten eller av någon som är närstående till henne eller honom, och*
- 3. den andra bostaden finns inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.*

Ersättningen ska svara mot den faktiska kostnaden för resorna.

Första stycket gäller inte resor mellan den andra bostaden och ledamotens bostad på hemorten.

Paragrafen är ny. Enligt *första stycket* ska resekostnadsersättning kunna betalas för resor från och till en annan inte tillfällig bostad än bostaden på hemorten och en ort där ledamoten utövar sitt uppdrag som riksdagsledamot. En förutsättning är att den andra bostaden ligger inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och att resorna görs under ett uppehåll i kammarens arbete om mer än en vecka. Det ska vara möjligt att under sommar- och juluppehållet få ersättning, när ledamoten åker från en sådan, annan bostad för att delta i ett utskottssammanträde eller fullgöra någon annan uppgift som ledamot.

Att resorna ska göras från och till en annan bostad innebär att resorna måste börja och sluta vid den andra bostaden för att ersättning ska betalas. Uttrycket bostad ska i första hand uppfattas enligt allmänt språkbruk och syftar alltså på hus eller del av hus avsett för människors boende.

För att det ska vara fråga om en inte tillfällig bostad krävs att ledamoten eller hans eller hennes närstående (jämför 2 kap. 22 § inkomstskattelagen, 1999:1229) ska äga hela eller en andel av huset eller lägenheten eller att boendet hyrs av ledamoten eller av någon nära anhörig. Det måste dock krävas att ledamotens egen vistelse inte är (eller avsetts vara) helt kortvarig, när det är någon närstående som innehar den andra bostaden. Ytterst måste det bli en tillämpningsfråga vad som är en ”inte bara tillfällig” användning av bostaden. Delvis får bedömningen bero av hur pass fast anknytning som ledamoten har till den andra bostaden. Om ledamoten eller någon närstående äger eller vid återkommande tillfällen hyr bostaden, är utgångspunkten att kravet är uppfyllt, och detta även om den aktuella vistelsen är kortvarig. Är det fråga om ett mer engångsbetonat boende, såsom vid en enstaka förhyrning av en bostad för en begränsad period eller en pensionatsvistelse, bör ledstjärnan vara att vistelsen inte får vara kortare än tre veckor.

Resorna ska företas från och till bostaden och en ort där ledamoten utövar sitt uppdrag, till exempel riksdagen, valkretsen, eller någon annan plats där riksdagsuppdraget utförs. Endast resor från och till en annan bostad inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet omfattas av bestämmelsen.

En förutsättning för att ersättning ska betalas är att resorna företas under ett uppehåll i kammarens arbete, det vill säga när riksdagen är plenifri (jämför 2 kap. 6 § kungörelsen, 1974:153, om beslutad ny riksdagsordning). Det krävs att talmannen har beslutat om ett uppehåll som ska pågå under mer än en vecka, det vill säga minst åtta dagar för att ersättning ska betalas. Det behöver inte vara fråga om en kalendervecka. Under ett uppehåll i kammarens arbete kan inplanerade interpellationer hållas och detta utesluter alltså inte att bestämmelsen tillämpas.

Första stycket torde främst bli tillämpligt på en enda annan bostad, men den kan komma att omfatta flera andra bostäder om förutsättningarna i bestämmelsen är uppfyllda.

I *andra stycket* undantas resor mellan den andra bostaden och ledamotens bostad på hemorten (tjänstestället) från rätten till ersättning.

Av *tredje stycket* framgår det att ersättningen ska motsvara den faktiska kostnaden för resan.

Utredningens överväganden finns i kapitel 6.

Resa vid en extraordinär händelse

3 § *En ledamot har rätt till ersättning för kostnader för tjänsteresor som ledamoten gör därför att han eller hon måste inställa sig i riksdagen på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses. Om ledamoten inte befinner sig i bostaden på hemorten eller på tjänsteresa och om han eller hon inte kan använda sin biljett för resan tillbaka, ska ledamoten få ersättning för kostnader för resan med ett belopp som svarar mot den faktiska kostnaden.*

Riksdagsförvaltningen eller den som Riksdagsförvaltningen bestämmer får besluta att ersättningen ska omfatta resekostnader enligt första stycket även för en medföljande person som av särskilda skäl måste resa tillsammans med ledamoten.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis punkten 6 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 2 och 2 a §§ i 1994 års ersättningslag.

Första stycket första meningen innehåller bestämmelser om ersättning för kostnader för tjänsteresor som en ledamot gör därför att han eller hon måste inställa sig i riksdagen på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses. En extraordinär händelse innebär, till exempel en naturkatastrof, en större olycka som drabbar många människor, en händelse som i stor utsträckning påverkar det ekonomiska eller politiska läget eller någon annan händelse av extraordinär karaktär. En skillnad mot den tidigare bestämmelsen är att den andra grunden för ersättning föreligger om skälet till resan är en ”orsak som inte har kunnat förutses”, i stället för som

tidigare en ”oplanerad orsak”. Med en orsak som inte har kunnat förutses menas händelser som uppkommer hastigt och som inte har kunnat tas med ens vid en omsorgsfull planering. Det kan gälla en oplanerad presskonferens, ett extrainsatt möte i kammaren eller utskott eller att en ledamot måste inställa sig på kort varsel vid ett visst voringstillfälle i riksdagen. Ersättning för sådana resor lämnas på samma sätt som för andra tjänsteresor enligt 1 §, det vill säga med den faktiska kostnaden.

Första stycket andra meningen innebär att en ledamot vid en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses kan få ersättning för resor som inte är att betrakta som tjänsteresor, eftersom ledamoten inte befinner sig i bostaden på hemorten eller på tjänsteresa när resorna påbörjas. En förutsättning för ersättning är att ledamoten inte kan använda sin biljett, det vill säga inte kan avboka sin hemresa eller utnyttja värdet av resan vid ett annat tillfälle. Med biljett avses även årskort på tåg eller flyg. Ersättning lämnas med ett belopp som motsvarar den faktiska kostnaden för resan.

I *andra stycket* bemyndigas Riksdagsförvaltningen eller den som Riksdagsförvaltningen bestämmer att besluta att ersättningen ska omfatta även resekostnader enligt första stycket för medföljande som av särskilda skäl behöver resa tillsammans med ledamoten.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 4.1.

Inrikes resor

4 § *Ledamoten får själv besluta om inrikes tjänsteresor enligt 1 §, om inrikes resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten enligt 2 §, om inrikes resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses enligt 3 § och om lämpligt färdmedel med hänsyn tagen till kostnads-, tids- eller miljöaspekter.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis 4 kap. 3 § i 1994 års ersättningslag. Skillnaden är att ledamoten själv får besluta också om inrikes resa från och till en annan bostad än bostaden på hemorten enligt 2 §, om inrikes resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses enligt 3 § och om lämpligt färdmedel på dessa resor med hänsyn tagen till kostnads-, tids- eller miljöaspekter. Bemyndigandet till Riksdagsförvaltningen i det tidigare andra stycket har utgått eftersom det omfattas av det generella bemyndigandet i 1 kap. 10 § första stycket.

Utredningens överväganden finns i avsnitten 6.2 och 4.1.

Utrikes resor

5 § *Riksdagsförvaltningen eller den som Riksdagsförvaltningen bestämmer ska fatta beslut om en riksdagsledamots utrikes tjänsteresor enligt 1 § och om resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten som ligger i ett annat land än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet enligt 2 §.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis 4 kap. 3 a § första stycket i 1994 års ersättningslag. Ändringen innebär att Riksdagsförvaltningen eller den som Riksdagsförvaltningen bestämmer ska fatta beslut om en riksdagsledamots resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten som ligger i ett annat land än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet enligt 2 §. Att ordet "riksdagsstyrelsen" har bytts ut mot "Riksdagsförvaltningen" innebär inte någon ändring i materiellt hänseende.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 6.3.4.

6 § Utan hinder av vad som föreskrivs i 5 § får ledamoten själv besluta om utrikes tjänsteresor till länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och till länder som har ansökt om medlemskap i Europeiska unionen.

Ledamoten ska lämna in en kortfattad skriftlig redovisning för en resa enligt första stycket till Riksdagsförvaltningen. Redovisningen ska lämnas inom sex månader efter det att resan avslutades.

Paragrafen är ny. I första stycket anges att ledamoten, utan hinder av vad som föreskrivs i 5 §, själv får besluta om utrikes tjänsteresor till länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och till länder som har ansökt om medlemskap i Europeiska unionen (EU). Det betyder att ledamöterna själva kan besluta om resor för att besöka EU:s institutioner eller något annat EU-organ, eller resor för något annat besök inom EES. En ledamot kan även resa till länder som formellt har beviljats status som *kandidatland* till EU. Landet är att betrakta som ett kandidatland från det att Europeiska rådet har fattat ett formellt beslut om statusbeviljande och till dess anslutningsförhandlingarna har avslutats och anslutningsfördraget har undertecknats. Bestämmelsen omfattar också resor till *potentiella kandidatländer*, det vill säga länder som har utlovats medlemskap i EU men som ännu inte har beviljats kandidatlandsstatus. Slutligen kan ledamoten resa till ett *anslutningsland* – ett land som har slutfört anslutningsförhandlingarna och som har undertecknat ett anslutningsfördrag med EU. Anslutningslandet blir en fullvärdig medlemsstat den dag som anges i fördraget, givet att fördraget ratificeras.

Resorna är alltså att betrakta som enskilda utrikes tjänsteresor och ska omfattas av det rambelopp som Riksdagsförvaltningen enligt 7 § fastställer för dessa resor. Dessutom ska de allmänna bestämmelser som reglerar en enskild ledamots utrikes resor, till exempel val av färdmedel, betalkort, bonuspoäng, nyttjande av resetjänster och reseräkning, omfatta också de resor som ledamöterna själva beslutar om.

Av andra stycket följer att en ledamot ska lämna en kortfattad skriftlig redovisning av en resa inom EES som ledamoten själv beslutar om till Riksdagsförvaltningen. Redovisningen ska lämnas inom sex månader efter det att resan avslutades. De närmare bestämmelserna om vad redovisningen ska innehålla har placerats i tillämpningsföreskrifterna till paragrafen.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 10.3.

7 § Riksdagsförvaltningen ska fastställa ett belopp per valperiod för en riksdagsledamots enskilda utrikes tjänsteresor. Medel som inte har använts till sådana tjänsteresor ska föras över till Riksdagsförvaltningen.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 4 kap. 3 a § andra stycket i 1994 års ersättningslag, med den skillnaden att ordet "riksdagsstyrelsen" har bytts ut mot "Riksdagsförvaltningen". Beloppet anges i tillämpningsföreskrifterna till bestämmelsen. Paragrafen har ändrats språkligt.

8 § En ledamot får själv besluta om utrikes resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses enligt 3 §.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om att en ledamot själv får besluta om utrikes resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses enligt 3 §.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 4.1.

9 § Det finns bestämmelser om utrikes tjänsteresa på uppdrag av partigrupp i riksdagen i lagen (2015:xxxx) om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll den lydelse av 4 kap. 3 a § tredje stycket i 1994 års ersättningslag, som föreslås i betänkandet 2012/13:URF3 (se s. 80) och som enligt förslaget träder i kraft den 1 september 2014.

Resa med ett eget fordon

10 § Kostnader för tjänsteresor enligt 1 §, resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten enligt 2 § och resor på grund av extraordinära händelser eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses enligt 3 § med egen bil, förmånsbil eller motorcykel ska ersättas med de belopp som Riksdagsförvaltningen bestämmer.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis 4 kap. 2 § första stycket andra meningen i 1994 års ersättningslag.

Ändringarna innebär att den tidigare 2 § första meningen, som angav att ledamoten har rätt till ersättning för kostnader för tjänsteresor med belopp motsvarande den faktiska kostnaden, har utgått och regleras i stället av den nya 1 § första stycket.

Enligt paragrafens nya lydelse ska också kostnader för resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten enligt 2 § och kostnader för inrikes

resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses enligt 3 §, med egen bil, förmånsbil eller motorcykel ersättas med de belopp som Riksdagsförvaltningen bestämmer. När det gäller ersättning för kostnader för resor enligt 3 § ska ersättning betalas bara om ledamoten inte kan använda sin biljett eller sitt årskort på tåg eller flyg för resan tillbaka. En resa med ett eget fordon kan i en sådan situation behöva göras som en del av en längre resa, till exempel om ledamoten kör sin egen bil till och från flygplatsen.

Utredningens överväganden finns i avsnitten 4.1 och 6.2.

Reseräkning

11 § Ledamoten ska efter avslutad tjänsteresa enligt 1 §, resa från och till en annan bostad än bostaden på hemorten enligt 2 § och resa på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses enligt 3 § lämna en reseräkning till Riksdagsförvaltningen snarast, dock senast sex månader efter det att resan eller förrättningen avslutades.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis 4 kap. 2 a § i 1994 års ersättningslag. Skillnaden är att ledamoten, förutom efter en tjänsteresa enligt 1 §, också efter en avslutad resa från och till en annan bostad än bostaden på hemorten enligt 2 § och efter en avslutad inrikes resa på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses enligt 3 §, ska lämna en reseräkning till Riksdagsförvaltningen snarast, dock senast sex månader efter det att resan eller förrättningen avslutades. Paragrafen har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts.

Parkeringsplats

12 § En ledamot ska ha tillgång till Riksdagsförvaltningens parkeringsplatser.

Paragrafen är ny. Bestämmelser om Riksdagsförvaltningens parkeringsplatser finns nu i riktlinjerna (2009:11) för Riksdagsförvaltningens parkeringsplatser. Av riktlinjerna framgår att en ledamot i mån av plats ska ha tillgång till Riksdagsförvaltningens parkeringsplatser. Bestämmelsen har tagits in i den nya ersättningslagen mot bakgrund av att bestämmelser om riksdagsledamöternas ekonomiska villkor ska regleras i lag (se 9 kap. 6 § kungörelsen, 1974:153, om beslutad ny riksdagsordning).

Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.2.2.

5 kap. Traktamente

Rätt till traktamente

1 § En ledamot har rätt till traktamente enligt 2–6 §§ om förutsättningarna för avdrag för ökade levnadskostnader är uppfyllda enligt 12 kap. 6 och 6 a §§ inkomstskattelagen (1999:1229).

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 5 kap. 1 § i 1994 års ersättningslag.

Dagtraktamente vid flerdygnsförrättning

2 § Riksdagsförvaltningen ska betala dagtraktamente vid flerdygnsförrättning på en annan ort i Sverige än Stockholm för varje hel dag som tagits i anspråk för förrättningen. Dagtraktamentet ska svara mot en ethundratjugondel av prisbasbeloppet avrundat till närmaste tiotal kronor. Har förrättningen påbörjats kl. 12.00 eller senare avresedagen eller avslutats kl. 19.00 eller tidigare hemresedagen ska förvaltningen betala halvt dagtraktamente.

Har ledamoten fått en fri måltid under en tjänsteresa ska Riksdagsförvaltningen minska dagtraktamentet med ett av förvaltningen fastställt belopp, om inte måltiden obligatoriskt ingår i priset för transporten på allmänna transportmedel.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 5 kap. 2 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt.

Stockholmstraktamente vid flerdygnsförrättning

3 § Riksdagsförvaltningen ska betala ersättning vid flerdygnsförrättning i Stockholm (stockholmstraktamente) för varje hel och halv dag som har tagits i anspråk för förrättningen. Stockholmstraktamentet ska svara mot hälften av maximibeloppet enligt 12 kap. 11 § inkomstskattelagen (1999:1229) avrundat till närmaste tiotal kronor. Stockholmstraktamente ska inte betalas ut för dag som berättigar till dagtraktamente enligt 2 §, till utlandstraktamente enligt 6 § eller till förrättningstillägg enligt 7 §.

Stockholmstraktamentet ska inte reduceras om ledamoten har fått fria måltider under förrättningen.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 5 kap. 3 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt.

Nattractamente

4 § Riksdagsförvaltningen ska betala ersättning för logikostnad i Sverige (nattractamente). Nattractamentet ska svara mot den logikostnad som ledamoten kan visa att han eller hon har haft. Nattractamentet får dock inte överstiga ett högsta belopp som förvaltningen ska bestämma. Vid särskild tjänste-

förrättning i Sverige mer än 50 kilometer från ledamotens bostad på hemorten ska dock ersättning betalas för den faktiska logikostnad som förrättningen för med sig.

Någon ersättning för logi ska dock inte betalas

1. om Riksdagsförvaltningen tillhandahåller logi utan kostnad för ledamoten enligt 6 kap. 1 §, eller

2. om Riksdagsförvaltningen vid en särskild tjänsteförrättning som äger rum inom 50 kilometer från Riksdagshuset tillhandahåller logi utan kostnad för ledamoten eller om ersättning för logi betalas för annan bostad belägen inom denna 50-kilometersgräns.

Oavsett vad som föreskrivs i första och andra styckena ska Riksdagsförvaltningen betala ersättning för faktisk logikostnad vid konferens med utskott, delegation, kommitté eller liknande inom riksdagen samt vid konferens med partigrupp i riksdagen.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 5 kap. 4 § i 1994 års ersättningslag. Hänvisningen till 6 kap. 1 § i *andra stycket* 1 innebär inte någon ändring i sak utan beror på att regeln om att Riksdagsförvaltningen tillhandahåller logi utan kostnad för ledamoten har förts in i den bestämmelsen (tidigare fanns bestämmelsen i 11 § föreskriften, 2005:9, om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter). Paragrafen har ändrats språkligt.

5 § Kan ledamoten inte visa vilka utgifter han eller hon har haft för logi ska Riksdagsförvaltningen betala ersättning för hel natt med hälften av maximalbeloppet enligt 12 kap. 11 § inkomstskattelagen (1999:1229). Förvaltningen ska inte betala någon sådan ersättning när resenären har tillbringat natten på tåg, fartyg eller flygplan och inte heller då fritt logi tillhandahållits av en myndighet, ett trafikföretag eller motsvarande.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 5 kap. 5 § i 1994 års ersättningslag.

Flerdygnsförrättning utomlands

6 § Vid en flerdygnsförrättning utomlands ska Riksdagsförvaltningen betala ersättning för ökade levnadskostnader enligt de villkor och med de belopp som gäller för arbetstagare hos förvaltningen.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 5 kap. 6 § i 1994 års ersättningslag med den ändringen att begreppet ”tjänsteman” har bytts ut mot ”arbetstagare”.

Förrättningstillägg

7 § Vid en endagsförrättning utomlands som varar mer än fyra timmar ska Riksdagsförvaltningen betala ersättning för ökade levnadskostnader enligt de

villkor och med de belopp som gäller för arbetstagare hos Riksdagsförvaltningen.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 5 kap. 7 § i 1994 års ersättningslag men är ändrad på så sätt att uttrycket "tjänsteman" har ersatts med "arbetstagare".

Ersättning för logikostnad i vissa fall

8 § *Om en ledamot eller en ersättare, som inte har kunnat få bostad i Riksdagsförvaltningens bostadsbestånd, har högre logikostnader än det högsta belopp som kan betalas enligt 4 § första stycket, får Riksdagsförvaltningen, om det finns särskilda skäl, betala en högre ersättning.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 5 kap. 8 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt.

Ersättning för logikostnad vid ledighet

9 § *Om en ledighet har pågått i mer än 90 dagar i följd, ska Riksdagsförvaltningen i betala ersättning för logikostnad bara om det finns särskilda skäl.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 5 kap. 9 § i 1994 års ersättningslag.

Ersättning för bostad på folkbokföringsorten i vissa fall

10 § *Om det finns synnerliga skäl, får Riksdagsförvaltningen, efter ansökan av en ledamot, betala ersättning för kostnad som är förenad med bostaden på folkbokföringsorten men där natraktamente inte betalas för denna eller någon annan egen bostad. Ersättningen får inte överstiga det högsta belopp som kan betalas enligt 4 § första stycket.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 5 kap. 10 § i 1994 års ersättningslag.

6 kap. Övernattningsbostad

Övernattningsbostad i Riksdagsförvaltningens bostadsbestånd

1 § *Till ledamöter som har rätt till natraktamente enligt 5 kap. 1 § ska Riksdagsförvaltningen utan kostnad för ledamoten tillhandahålla en övernattningsbostad. Med övernattningsbostad avses en övernattningslägenhet, ett övernattningsrum i Riksdagsförvaltningens bostadsbestånd eller ett motsvarande boende.*

Rätten att disponera en övernattningsbostad enligt första stycket är personlig och får inte överlåtas av ledamoten.

Första stycket motsvarar till sitt innehåll 11 § i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter och *andra stycket* motsvarar till sitt innehåll 13 § i samma föreskrift. Bestämmelserna har förts in i lag mot bakgrund av att bestämmelser om ekonomiska villkor med anledning av riksdagsuppdraget ska finnas i lag (se 9 kap 6 § kungörelsen, 1974:153, om beslutad ny riksdagsordning). För att åstadkomma ett enhetligt regelverk har bestämmelsen placerats i den nya ersättningslagen. Paragrafen har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.2.2.

2 § Riksdagsförvaltningen ska besluta om vilka övernattningsbostäder ur Riksdagsförvaltningens bostadsbestånd som enligt 1 § ska ställas till respektive partigrups förfogande.

Bostäderna ska fördelas i proportion till antalet mandat utanför Stockholm.

Gruppkansliet ska svara för fördelningen av bostäderna till ledamöterna i partigruppen.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 12 § i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter och har förts in i ersättningslagen på grund av kravet på att bestämmelser om ekonomiska villkor med anledning av riksdagsuppdraget ska finnas i lag i 9 kap 6 § kungörelsen (1974:153) om beslutad ny riksdagsordning. Paragrafen har ändrats språkligt.

Utflyttning från en övernattningsbostad i Riksdagsförvaltningens bostadsbestånd

3 § En ledamot som avgår från riksdagsuppdraget efter att ha kandiderat i ett riksdagsval ska lämna sin övernattningsbostad senast en vecka efter valdagen.

En ledamot som avgår från riksdagsuppdraget under en löpande valperiod ska lämna sin övernattningsbostad senast en vecka efter den dag ledamoten avgick.

En ledamot som inte kandiderar i kommande riksdagsval ska lämna sin övernattningsbostad senast den 31 juli valåret. Ledamoten får dock behålla bostaden även efter den 31 juli valåret så länge det är nödvändigt för att fullgöra riksdagsuppdraget.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 16 och 17 §§ i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Utflyttningstiden har ändrats från snarast och senast en vecka efter valdagen respektive avgångstillfället till senast en vecka efter valdagen respektive avgångstillfället.

Tid för utflyttning från övernattningsbostaden bör ses som en del av ledamöternas ekonomiska villkor och har därför tagits in i den nya ersättningslagen (se närmare avsnitten 3.1.3, 3.1.5 och 3.2.2).

Utredningens överväganden finns i avsnitt 9.5.4.

Ersättarrum för övernattning

4 § *Till ersättare som har rätt till natraktamente enligt 5 kap. 1 § ska Riksdagsförvaltningen utan kostnad för ersättaren tillhandahålla ett ersättarrum.*

Rätten att disponera ett ersättarrum är personlig och får inte överlåtas av ersättaren.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis 35 och 36 §§ i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Skillnaden är att ersättaren ges en direkt rätt att få ett särskilt ersättarrum.

Utflyttningstider för ersättare

5 § *En ersättare ska lämna övernattningsbostaden när den ordinarie ledamoten kommer tillbaka från sin ledighet.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll den del av 37 § i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter som gäller övernattningsbostäder. Paragrafen har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts.

Ersättning för en egen övernattningsbostad

6 § *Riksdagsförvaltningen får bevilja en ledamot som på hemorten för sin privata användning har en annan bostad som är inrättad för permanent boende ersättning för egen övernattningsbostad inom 50 kilometer från Riksdagshuset. Ersättning får beviljas med ett högsta belopp per månad som förvaltningen ska bestämma.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 2 första meningen i tillämpningsföreskrifterna till 5 kap. 4 § i 1994 års ersättningslag. Bestämmelserna har tagits in i den nya ersättningslagen mot bakgrund av att bestämmelser om ekonomiska villkor med anledning av riksdagsuppdraget ska finnas i lag (se 9 kap 6 § kungörelsen, 1974:153, om beslutad ny riksdagsordning). Uppgifter om det högsta belopp per månad som en ledamot kan få i ersättning för en egen övernattningsbostad finns i tillämpningsföreskrifterna till bestämmelsen. Paragrafen har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.2.

7 kap. Arbetsrum, vidareutbildning och teknisk och elektronisk utrustning

Rätt till arbetsrum

1 § Riksdagsförvaltningen ska tillhandahålla en ledamot ett arbetsrum i förvaltningens lokaler.

Rätten att disponera ett arbetsrum är personlig och får inte överlåtas av ledamoten.

Paragrafens *första stycke* motsvarar till sitt innehåll 1 § i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter och *andra stycket* motsvarar till sitt innehåll 3 § i samma föreskrift. Bestämmelserna har förts in i den nya ersättningslagen mot bakgrund av att bestämmelser om ekonomiska villkor med anledning av riksdagsuppdraget ska finnas i lag (se 9 kap 6 § kungörelsen, 1974:153, om beslutad ny riksdagsordning). För att åstadkomma ett enhetligt regelverk har bestämmelsen placerats i den nya ersättningslagen tillsammans med vidareutbildning och teknisk och elektronisk utrustning. Paragrafen har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.2.2.

Fördelning av arbetsrum

2 § Riksdagsförvaltningen ska besluta om vilka rum som ställs till respektive partigrups förfogande.

Gruppkansliet ska svara för fördelningen av rummen till ledamöterna i partigruppen.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 2 § i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Paragrafen har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts.

Utflyttning från arbetsrum

3 § En ledamot som avgår från riksdagsuppdraget efter att ha kandiderat i ett riksdagsval ska lämna sitt arbetsrum senast en vecka efter valdagen.

En ledamot som avgår från riksdagsuppdraget under löpande valperiod ska lämna sitt arbetsrum senast en vecka efter den dag ledamoten avgick.

En ledamot som inte kandiderar i kommande riksdagsval ska lämna sitt arbetsrum senast den 31 juli valåret. Ledamoten får dock behålla rummet även efter den 31 juli valåret så länge det är nödvändigt för att fullgöra riksdagsuppdraget.

Paragrafens *första stycke* motsvarar till sitt innehåll delvis 5 § i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter och *andra stycket* motsvarar till sitt innehåll 6 § i samma föreskrift. En skill-

nad mot tidigare är att första stycket har ändrats till att endast omfatta en ledamot som har kandiderat i ett riksdagsval.

Ett nytt *tredje stycke* har förts in i bestämmelsen. Det tredje stycket reglerar det förhållande att en ledamot inte kandiderar i kommande riksdagsval. Bestämmelsen har förts in för att göra regleringen av arbetsrum parallell med övernattningsbostäderna.

Paragrafen har ändrats språkligt. Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.2.2.

Ersättarrum för arbete

4 § Riksdagsförvaltningen ska tillhandahålla en ersättare ett ersättarrum för arbete.

Rätten att disponera ett ersättarrum är personlig och får inte överlåtas av ersättaren.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis 35 och 36 §§ i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Skillnaden är att ersättaren ges en direkt rätt att få ett särskilt ersättarrum.

Utflyttningstider för ersättare

5 § En ersättare ska lämna arbetsrummet när den ordinarie ledamoten kommer tillbaka från sin ledighet.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 37 § i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Paragrafen har ändrats språkligt.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.2.2.

Vidareutbildning

6 § Riksdagsförvaltningen får erbjuda ledamöterna en introduktion till uppdraget som ledamot av riksdagen. Introduktionen ska vara inriktad på arbetsformerna i riksdagen.

Riksdagsförvaltningen får erbjuda ledamöterna språkutbildning och ledarskapsutveckling.

Riksdagsförvaltningen får även erbjuda ledamöterna stöd för annan vidareutbildning inom ramen för uppdraget som ledamot av riksdagen.

I paragrafen, som är ny, anges i *första stycket* att Riksdagsförvaltningen får erbjuda ledamöterna en introduktion till uppdraget som ledamot av riksdagen. Introduktionen ska vara inriktad på arbetsformerna i riksdagen. Dit hör också regleringen av de ekonomiska villkoren för uppdraget.

Av *andra stycket* framgår att Riksdagsförvaltningen får erbjuda ledamöterna språkutbildning och ledarskapsutveckling.

Första och andra styckena är inte uttömmande. Riksdagsförvaltningen får enligt *tredje stycket* även erbjuda ledamöterna stöd för annan vidareutbildning inom ramen för uppdraget som ledamot av riksdagen.

Bestämmelsen har placerats i den nya ersättningslagen som en del av ledamöters ekonomiska villkor med anledning av uppdraget (se 9 kap 6 § kungörelsen, 1974:153, om beslutad ny riksdagsordning).

Utredningens överväganden finns i avsnitt 5.3.

7 § Det finns regler om stöd till språkutbildning för riksdagsledamöterna i lagen (2015:xxxx) om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen.

Paragrafen är ny. I paragrafen erinras om att det finns regler om stöd till språkutbildning för riksdagsledamöterna i den föreslagna lagen (2015:xxxx) om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.5.2.

Teknisk och elektronisk utrustning

8 § Riksdagsförvaltningen ska tillhandahålla ledamöter sådan teknisk och elektronisk utrustning som behövs för att utföra uppdraget som ledamot i riksdagen.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis 6 kap. 1 § i 1994 års ersättningslag. Uttrycket ”som är av väsentlig betydelse” har bytts ut mot ”som behövs”. Genom bytet uttrycks mer direkt att ledamöterna ska få den utrustning de behöver. Det är Riksdagsförvaltningen som närmare bestämmer vilken utrustning ledamöterna ska tillhandahållas. Uttrycket ”teknisk utrustning” har bytts mot ”teknisk och elektronisk utrustning” för att bättre beskriva den utrustning som ledamöterna får. Paragrafen har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts.

9 § En ledamot som är ledig får behålla den tekniska och elektroniska utrustningen. Om det finns särskilda skäl, får utrustningen dock krävas tillbaka under ledigheten.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis 6 kap. 2 § i 1994 års ersättningslag. Uttrycket ”teknisk utrustning” har bytts ut mot ”teknisk och elektronisk utrustning” för att bättre beskriva den utrustning som ledamöterna får. Paragrafen har ändrats språkligt.

10 § Riksdagsförvaltningen får besluta om ersättning för de kostnader som en ledamot har för att han eller hon inom riksdagsuppdraget använder någon

annan teknisk och elektronisk utrustning än utrustning som tillhandahålls av Riksdagsförvaltningen.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis 6 kap. 3 § i 1994 års ersättningslag. Tidigare omfattade bemyndigandet endast privat teknisk utrustning, men det har utökats till någon annan teknisk och elektronisk utrustning än utrustning som tillhandahålls av Riksdagsförvaltningen. Detta innebär att Riksdagsförvaltningen även kan besluta om ersättning för de kostnader som en ledamot har för att han eller hon inom riksdagsuppdraget till exempel ansluter en dator till ett lokalt nätverk eller lånar en telefon på ett hotell. Uttrycket ”teknisk utrustning” har bytts ut mot ”teknisk och elektronisk utrustning” för att bättre beskriva den utrustning som ledamöterna får.

8 kap. Barnverksamhet

Tillgång till barnverksamhet

1 § En ledamot ska ha tillgång till tillfällig barnverksamhet för de barn till ledamoten som är mellan 1 och 12 år.

Även barn till en ledamots partner och barn som är familjehemsplacerade hos ledamoten får delta i barnverksamheten.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis 1 § första stycket i föreskriften (2013:9) om riksdagens barnverksamhet. Den har tagits in lagen som en del av ledamöternas ekonomiska villkor (se 9 kap 6 § kungörelsen, 1974:153, om beslutad ny riksdagsordning). Skillnaden är att uttrycket ”tjänstgörande ledamot” inte används eftersom det kan sägas ligga i sakens natur att det endast är ledamöter som tjänstgör i riksdagen som ska erbjudas barnverksamheten. Att ordet ”tjänstgörande” har utelämnats innebär alltså inte någon saklig skillnad utan omfattar samma möjlighet för ledamöterna som tidigare. Tredje stycket i den tidigare paragrafen har tagits in i tillämpningsföreskrifter till bestämmelsen. Paragrafen har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.2.2.

2 § Barnverksamheten är avgiftsfri.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 3 § första stycket i föreskriften (2013:9) om riksdagens barnverksamhet. Andra stycket i den tidigare paragrafen har utgått då det inte finns ett behov av att redovisa antalet timmar som ett barn vistas i verksamheten. Paragrafen har ändrats språkligt.

9 kap. Ålderspension

Rätt till ålderspension

1 § En ledamot som tillgodoräknas pensionsrätt enligt bestämmelserna i detta kapitel har rätt till ålderspension.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 8 kap. 1 § i 1994 års ersättningslag.

Pensionsrätt

2 § Pensionsrätt ska tillgodoräknas en ledamot för varje månad som han eller hon har fått något sådant arvode som avses i 4 § första stycket eller sjukpension enligt denna lag. Pensionsrätt för tid före år 2010 ska dock tillgodoräknas enligt vad som anges i 5–7 §§.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 8 kap. 2 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt och redaktionellt.

3 § Pensionsrätten för en månad ska utgöra 0,72 procent av den del av underlaget enligt 4 § som inte överstiger 0,625 inkomstbasbelopp och 2,40 procent av den del av underlaget som överstiger 0,625 men inte 2,5 inkomstbasbelopp.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 8 kap. 3 § första stycket i 1994 års ersättningslag. Språkliga ändringar har gjorts och redaktionellt har bestämmelsen förändrats genom att de delar som rör själva pensionsrätten behandlas i denna paragraf medan de delar som behandlar underlaget till pensionsrätten har samlats i 4 § (se kommentaren till 4 §).

Underlag för pensionsrätt

4 § Underlaget för pensionsrätten ska utgöras av

- 1. talmansarvode enligt 2 kap. 1 §,*
- 2. ledamotsarvode enligt 3 kap. 1 §,*
- 3. tilläggsarvode enligt 3 kap. 2 §, och*
- 4. arvode enligt 1 § 2 och 4 lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ.*

Vid en beräkning av underlaget ska till arvoden enligt 1–4 läggas avdrag som gjorts enligt 3 kap. 5 och 6 §§.

Om en ledamot under en månad har fått sjukpension, och då inte har haft rätt till arvode enligt första stycket, ska underlaget för pensionsrätten i stället utgöras av det arvode som ligger till grund för sjukpensionen, omräknat med förändringen av inkomstindex mellan det år arvodet avser och det år pensionsrätten avser.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 8 kap. 3 § andra och tredje styckena och 4 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats i punkten 4 eftersom arvode enligt den tidigare 1 § 6 lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ har förts in i 3 kap. 2 § i den nya ersättningslagen (se punkten 2).

Som en redaktionell förbättring har de delar som gäller underlag för pensionsrätten samlats i en bestämmelse. Paragrafen har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts.

Pensionsrätt för tid före år 2010

5 § Pensionsrätt för tid före år 2010 ska utgöra

1. för tid som talman 2 520 kronor, multiplicerat med det antal dagar före 2010 som talmansuppdraget har fullgjorts, delat med 30,4

2. för tid som ledamot 773 kronor, multiplicerat med det antal dagar före 2010 som ledamotsuppdraget har fullgjorts, delat med 30,4, och

3. 2,40 procent av tilläggsarvode enligt 3 kap. 2 §, arvode enligt 1 § 1–4 lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ som har utbetalats under åren 2001–2009 och arvode enligt 1 § 3 nämnda lag i dess lydelse före den 1 juli 2003 för uppdrag i Riksdagens revisorer under tiden 2001–juni 2003.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 8 kap. 5 § första stycket i 1994 års ersättningslag. En skillnad mot den tidigare bestämmelsen är att arvode enligt 1 § 6 lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ (arvodeslagen) har tagits bort i punkten 3. Ändringen är en följd av att den del i arvodeslagen som rör arvoden i EU-nämnden har förts in i den nya ersättningslagen (se bland annat 3 kap. 2 §).

En ny rubrik har införts och redaktionellt har paragrafen ändrats genom att den har delats upp i flera paragrafer (se kommentarerna till 6 och 7 §§).

6 § Med tid som ledamot enligt 5 § 2 ska tid med sjukpension jämföras, men tid med sjukpension som grundas på talmansarvode ska jämföras med tid som talman.

Med tid som ledamot enligt 5 § 2 ska också jämföras tid som ledamot av Europaparlamentet före den 14 juli 2009.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 8 kap. 5 § andra och tredje styckena i 1994 års ersättningslag men den har ändrats redaktionellt och språkligt (se kommentarerna till 5 och 7 §§).

7 § Pensionsrätt enligt 5 och 6 §§ ska inte tillgodoräknas, om ledamoten har rätt till egenpension enligt lagen (1988:589) om ersättning m.m. till riksdagens ledamöter eller motsvarande äldre lagstiftning.

Pensionsrätt enligt 5 och 6 §§ ska inte heller tillgodoräknas för tid som tillgodoräknas ledamoten som pensionsgrundande enligt artikel 28 i Europaparlamentets beslut nr 684/2005/EG, Euratom av den 28 september 2005 om antagande av Europaparlamentets ledamotsstadga.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 8 kap. 5 § fjärde och femte styckena i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt och redaktionellt (se kommentarerna till 5 och 6 §§).

Ålderspensionens storlek

8 § Ålderspension ska för ett år utgöra summan av de pensionsrätter som tillgodoräknas multiplicerat med 1,19. Varje pensionsrätt ska därvid räknas om med förändringen av inkomstindex mellan det år pensionsrätten avser och det år ålderspensionen börjar betalas ut. Pensionsrätt enligt 5–7 §§ ska vid omräkningen anses avse år 2009. Om balansindex har fastställts för det år ålderspensionen börjar betalas ut, ska beräkningen i stället göras med hänsyn till detta index.

Om pensionsrätt tillgodoräknas för fler än 360 månader, ska ålderspensionen grundas endast på pensionsrätterna för de senaste 360 månaderna. Pensionsrätt som tillgodoräknas enligt 5–7 §§ ska därvid anses avse det antal månader som motsvarar antalet tjänstgöringsdagar enligt 5 § 1 och 2 delat med 30,4.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 8 kap. 6 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt.

9 § Om ålderspensionen börjar tas ut före den månad då ledamoten fyller 65 år ska pensionen minskas med 0,5 procent för varje månad som återstår till den månad då han eller hon fyller 65 år.

Om uppehåll görs i utbetalningen före den månad då ledamoten fyller 65 år, ska ålderspensionen, när den åter betalas ut, minskas med 0,5 procent för varje månad som den tidigare har tagits ut och som vid den fortsatta utbetalningen återstår till den månad då ledamoten fyller 65 år. Till den del ålderspensionen grundas på pensionsrätt för tid efter det tidigare uttaget ska minskningen inte avse det antal månader som ålderspensionen tidigare tagits ut.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 8 kap. 7 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt.

10 § Ålderspensionen ska varje år räknas om med hänsyn till förändringen av inkomstindex för föregående år och det år som pensionsutbetalningen avser dividerat med talet 1,016. För ett år då balansindex fastställts ska beräkningen i stället göras med hänsyn till detta index.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 8 kap. 8 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt.

Tilläggsbelopp

11 § En ledamot som vid sin avgång, dock senast vid utgången av riksmötet 2013/14, har fyllt 50 år och fullgjort minst sex hela år i riksdagen har rätt till ett tilläggsbelopp till ålderspensionen enligt vad som anges i denna paragraf och i 12 §.

Tilläggsbeloppet ska utgöra skillnaden mellan jämförelsebeloppet enligt 13–17 §§ eller 18 § och ålderspensionen för samma år. Om ålderspensionen har tagits ut före den månad då ledamoten fyller 65 år, ska det bortses från den minskning som detta leder till.

I antalet fullgjorda hela år i riksdagen enligt första stycket ska inräknas tid som ledamot av Europaparlamentet före den 14 juli 2009. I antalet fullgjorda hela år i riksdagen ska också inräknas tid då en ledamot har varit statsråd, om statsrådstiden har påbörjats före år 2003 och inte gett rätt till statsrådspension.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 8 kap. 9 § första till tredje styckena i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt och redaktionellt har den förändrats genom en uppdelning i flera paragrafer (se kommentaren till 12 §).

12 § Riksdagsförvaltningen ska inte betala tilläggsbelopp för tid före den månad då ledamoten fyller 65 år.

Tilläggsbelopp ska inte heller betalas till en ledamot som har rätt till egenpension enligt lagen (1988:589) om ersättning m.m. till riksdagens ledamöter eller motsvarande äldre lagstiftning.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 8 kap. 9 § fjärde och femte styckena i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt och redaktionellt (se kommentaren till 11 §).

Jämförelsebelopp

13 § Jämförelsebeloppet ska beräknas som antalet fullgjorda hela år, högst tolv, i riksdagen, senast vid utgången av riksmötet 2013/14, delat med talet tolv och multiplicerat med

1. 11,5 procent av den del av underlaget enligt 14 § som inte överstiger 7,5 förhöjda prisbasbelopp,
2. 65 procent av den del av underlaget som överstiger 7,5 men inte 20 förhöjda prisbasbelopp, och
3. 32,5 procent av den del av underlaget som överstiger 20 men inte 30 förhöjda prisbasbelopp.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 8 kap. 10 § första stycket i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts. Redaktionellt har ändringar gjorts genom att paragrafen har delats upp i flera paragrafer (se kommentarerna till 14–17 §§).

14 § Underlaget för beräkningen av jämförelsebeloppet enligt 13 § ska utgöras av medeltalet av de arvoden enligt 15 § som en ledamot har haft under fem kalenderår närmast före avgångsåret. Arvodena för de fyra första kalenderåren ska därvid räknas om till nivån för det sista kalenderåret före avgångsåret med hjälp av prisbasbeloppet.

Kan en ledamot inte tillgodoräknas arvoden för fem kalenderår enligt första stycket, ska underlaget enligt 13 § utgöras av medeltalet av beloppen för de hela kalenderår som kan tillgodoräknas.

Kan endast ett helt kalenderår tillgodoräknas, ska underlaget utgöras av arvodet för det året.

Kan inte helt kalenderår tillgodoräknas, ska underlaget utgöras av det genomsnittliga arvodet för de hela kalendermånader som kan tillgodoräknas multiplicerat med tolv.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 8 kap. 10 § andra stycket i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt och redaktionellt har den delats upp i flera paragrafer (se kommentarerna till 13 och 15–17 §§).

15 § Arvode som avses i 14 § är

1. talmansarvode enligt 2 kap. 1 §,
2. ledamotsarvode enligt 3 kap. 1 §,
3. tilläggsarvode enligt 3 kap. 2 §, och
4. arvode enligt 1 § 1–4 lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ,
5. arvode enligt 2 kap. 2 § den upphävda lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet, och
6. arvode till statsråd, om statsrådstitid inräknas enligt 16 §.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis 8 kap. 10 § tredje stycket i 1994 års ersättningslag. En ändring har gjorts i punkten 4 eftersom arvode enligt tidigare 1 § 6 lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen

gen, dess myndigheter och organ har förts in i 3 kap. 2 § i den nya ersättningslagen (se punkten 3). Som en redaktionell ändring har paragrafen delats upp (se kommentarerna till 13, 14, 16 och 17 §§).

16 § I antalet fullgjorda hela år i riksdagen ska inräknas tid som ledamot av Europaparlamentet före den 14 juli 2009. I antalet fullgjorda hela år i riksdagen ska också inräknas tid då en ledamot har varit statsråd, om statsrådstiden har påbörjats före 2003 och inte har gett rätt till statsrådspension.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 8 kap. 10 § fjärde stycket i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt och redaktionellt (se kommentarerna till 13–15 och 17 §§).

17 § Jämförelsebeloppet ska anknytas till prisbasbeloppet för året före avgångsåret och räknas om vid förändring av prisbasbeloppet.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 8 kap. 10 § femte stycket i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt och redaktionellt (se kommentarerna till 13–16 §§).

18 § Vid beräkning av tilläggsbelopp för den som har varit talman före år 2010 ska jämförelsebeloppet, om det blir högre än beloppet enligt 13–17 §§, utgöras av det belopp som han eller hon skulle ha fått i talmanspension från och med den månad då han eller hon fyller 65 år enligt de bestämmelser om talmanspension som gällde vid utgången av år 2009.

Paragrafen, som till sitt innehåll motsvarar 8 kap. 11 § i 1994 års ersättningslag, har ändrats språkligt och redaktionellt.

Utbetalningstid

19 § Ålderspension ska betalas tidigast från och med den månad då ledamoten fyller 61 år och längst till och med den månad då ledamoten avlider.

Ålderspension ska inte betalas samtidigt med talmansarvode eller ledamotsarvode. Ålderspension ska inte heller betalas samtidigt med arvode eller övergångsersättning enligt Europaparlamentets beslut nr 684/2005/EG, Euratom av den 28 september 2005 om antagande av Europaparlamentets ledamotsstadga.

Ålderspension understigande 0,025 inkomstbasbelopp för ett år ska inte betalas ut.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 8 kap. 12 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt och rubriken har ändrats.

Ansökan

20 § Den som vill ha ålderspension ska ansöka om det hos Riksdagsförvaltningen.

Ålderspension ska tidigast betalas från och med den månad då ansökan kommer in till förvaltningen.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 8 kap. 13 § i 1994 års ersättningslag.

10 kap. Sjukpension*Rätt till sjukpension*

1 § En ledamot har rätt till sjukpension för tid då han eller hon får hel sjukersättning eller hel aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken.

För rätt till sjukpension enligt första stycket krävs det att arbetsförmågan på grund av sjukdom eller någon annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan har blivit helt eller i det närmaste helt nedsatt under uppdragstiden och att arbetsförmågan oavbrutet är nedsatt i sådan omfattning till dess att han eller hon får hel sjukersättning eller hel aktivitetsersättning.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 9 kap. 1 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt och redaktionellt.

2 § Riksdagsförvaltningen ska betala sjukpension längst till och med månaden före den månad då ledamoten fyller 65 år eller, om ledamoten avlider dessförinnan, till och med den månad då dödsfallet inträffar.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 9 kap. 2 § i 1994 års ersättningslag, men den har ändrats språkligt och redaktionellt.

Underlag för sjukpension

3 § Underlaget för sjukpensionen ska utgöras av de arvoden som avses i 9 kap. 4 § första stycket för den månad då arbetsförmågan blev helt eller i det närmaste helt nedsatt, multiplicerat med tolv, men underlaget efter de fem första åren endast ska utgöras av arvode som avses i 9 kap. 4 § första stycket 1 och 2.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 9 kap. 5 § andra stycket i 1994 års ersättningslag. Bestämmelserna i 9 kap. 5 § har delats upp i två paragrafer där underlaget för sjukpensionen behandlas i denna paragraf och sjukpensionens storlek har tagits in i 4 §. En ny rubrik har införts.

*Sjukpensionens storlek***4 § Sjukpension ska utgöra**

1. 15 procent av den del av underlaget enligt 3 § som inte överstiger 7,5 prisbasbelopp,
2. 75 procent av den del av underlaget som överstiger 7,5 men inte 20 prisbasbelopp, och
3. 37,5 procent av den del av underlaget som överstiger 20 men inte 30 prisbasbelopp.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 9 kap. 5 § första stycket i 1994 års ersättningslag (se kommentaren till 3 §).

5 § Sjukpension ska på ett underlag enligt 3 § upp till 7,5 prisbasbelopp minskas med sådan ersättning enligt socialförsäkringsbalken på grund av arbetskada som avser samma inkomstbortfall som sjukpensionen.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 9 kap. 6 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt och redaktionellt.

6 § Sjukpensionen ska anknytas till prisbasbeloppet för det år då arbetsförmågan blev helt eller i det närmaste helt nedsatt och räknas om vid förändring av prisbasbeloppet.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 9 kap. 7 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt.

Ansökan

7 § Den som vill ha sjukpension ska ansöka om det hos Riksdagsförvaltningen.

Sjukpension ska inte betalas för längre tid tillbaka än sex månader före ansökningsmånaden.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 9 kap. 8 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt.

Anmälningsskyldighet

8 § Den som får sjukpension är skyldig att senast inom en månad från Försäkringskassans beslut anmäla till Riksdagsförvaltningen att sjukersättningen eller aktivitetsersättningen upphör eller att hel sådan förmån minskas till partiell förmån.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 9 kap. 9 § första stycket i 1994 års ersättningslag. En uppdelning av 9 kap. 9 § har gjorts genom att anmälningsskyldighet och återkrav nu finns i två olika paragrafer (denna och 9 §).

Återkrav

9 § Har sjukpension felaktigt betalats ut på grund av att anmälningsskyldigheten inte fullgjorts, ska pensionstagaren betala tillbaka det felaktigt utbetalda beloppet.

På det återkrävda beloppet ska ränta tas ut efter den räntesats som anges i räntelagen (1975:635) från den dag då uppgifterna senast skulle ha lämnats.

Återkravet och kravet på ränta får efterges helt eller delvis, om det finns särskilda skäl.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 9 kap. 9 § andra och tredje styckena i 1994 års ersättningslag (se kommentaren till 8 §). Paragrafen har ändrats språkligt och redaktionellt.

11 kap. Efterlevandepension

Rätt till efterlevandepension

1 § Riksdagsförvaltningen ska betala efterlevandepension efter den som vid sin död

- 1. var ledamot av riksdagen,*
- 2. fick sjukpension enligt denna lag, eller*
- 3. fick ålderspension enligt denna lag som för ett år överstiger 1,5 inkomstbasbelopp.*

Med den som avses i första stycket 3 ska jämföras den som har fyllt 65 år och hade haft rätt till ålderspension som överstiger 1,5 inkomstbasbelopp för ett år om pensionen hade börjat tas ut.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 11 kap. 1 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt och redaktionellt.

2 § Riksdagsförvaltningen ska betala efterlevandepension till en efterlevande maka eller make som stadigvarande sammanbodde med ledamoten, när ledamoten avled.

Med efterlevande maka eller make jämföras en ogift person som stadigvarande sammanbodde med en ogift ledamot, när ledamoten avled. Detta gäller dock bara om personen tidigare har varit gift med eller har eller har haft barn med den ledamot som avlidit eller, när dödsfallet inträffade, väntade barn med ledamoten.

Riksdagsförvaltningen ska betala efterlevandepension också till efterlevande barn.

Paragrafens *första och andra stycken* motsvarar till sitt innehåll 11 kap. 2 § i 1994 års ersättningslag.

I *tredje stycket* erinras om att också efterlevande barn har rätt till efterlevandepension. Tillägget i tredje stycket innebär inte någon ändring i sak utan endast ett förtydligande av vad som gäller i fråga om efterlevandepension.

Paragrafen har ändrats språkligt.

Utbetalningstid

3 § *Riksdagsförvaltningen ska betala efterlevandepension till maka eller make under sex år från och med månaden efter dödsfallet och därefter enligt vad som föreskrivs i 4 § första stycket.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 11 kap. 3 § första stycket första meningen i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt och redaktionellt genom en uppdelning av paragrafen (se kommentarerna till 4–6 §§).

4 § *Utöver efterlevandepension enligt 3 § ska sådan pension betalas till maka eller make från och med det sjunde året efter den månad då dödsfallet ägde rum, om den ledamot som har avlidit var född år 1959 eller tidigare, och före år 2010 hade fullgjort minst sex hela år i riksdagen. Detta gäller dock bara om äktenskapet har ingåtts eller samboförhållandet har inletts senast den 31 december 2009 och senast den dag då ledamoten fyllde 60 år. Efterlevandepension enligt denna paragraf ska längst betalas till dess den efterlevande maken eller maken ingår äktenskap.*

I antalet fullgjorda hela år i riksdagen ska inräknas tid som ledamot av Europaparlamentet före den 14 juli 2009.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 11 kap. 3 § andra och fjärde styckena i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt och redaktionellt (se kommentarerna till 3, 5 och 6 §§).

5 § *Efterlevandepension till barn ska längst betalas till och med den månad då barnet fyller 20 år.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 11 kap. 3 § första stycket andra meningen i 1994 års ersättningslag. För att öka förståelsen av bestämmelsen har utbetalningstiden för efterlevandepension till barn tagits in i en egen paragraf (se kommentarerna till 3, 4 och 6 §§).

6 § *Efterlevandepension ska längst betalas till och med den månad då den som har rätt till pensionen avlider.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 11 kap. 3 § tredje stycket i 1994 års ersättningslag. I paragrafen begränsas utbetalningstiden för efterlevandepension till make, maka, sambo och barn enligt 3–5 §§. Det är den först inträffade tidpunkten i 3–6 §§ som bestämmer när efterlevandepensionen ska upphöra att betalas ut. Paragrafen har ändrats språkligt och redaktionellt (se kommentarerna till 3–5 §§).

Efterlevandepension efter den som vid sin död var ledamot av riksdagen

7 § Efterlevandepension efter den som avses i 1 § första stycket 1 ska betalas till maka eller make för ett år under tid som avses i 3 § med

- 1. ett belopp som motsvarar 1,2 prisbasbelopp och*
- 2. 45 procent av underlaget enligt 10 § till den del det överstiger 7,5 men inte 20 inkomstbasbelopp under det första året och 30 procent av denna del av underlaget under de följande fem åren samt*
- 3. 22,5 procent av underlaget enligt 10 § till den del det överstiger 20 men inte 30 inkomstbasbelopp under det första året och 15 procent av denna del av underlaget under de följande fem åren.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 11 kap. 4 § första och andra styckena i 1994 års ersättningslag. En uppdelning av paragrafen har gjorts för att öka läsförståelsen (se kommentarerna till 8–10 §§). I denna paragraf behandlas efterlevandepension efter den som vid sin död var ledamot av riksdagen till make eller maka. Paragrafen har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts.

8 § Efterlevandepension efter den som avses i 1 § första stycket 1 ska betalas till barn för ett år under tid som avses i 5 § med

- 1. 10 procent av underlaget enligt 10 § till den del det inte överstiger 7,5 inkomstbasbelopp,*
- 2. 25 procent av underlaget enligt 10 § till den del det överstiger 7,5 men inte 20 inkomstbasbelopp, och*
- 3. 12,5 procent av underlaget enligt 10 § till den del det överstiger 20 men inte 30 inkomstbasbelopp.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 11 kap. 4 § tredje stycket i 1994 års ersättningslag och innehåller bestämmelser om efterlevandepension till barn efter den som vid sin död var ledamot av riksdagen. Den har ändrats språkligt och redaktionellt (se kommentarerna till 7, 9 och 10 §§).

9 § Om det inte finns någon efterlevande make ska belopp enligt 7 § tillfalla de barn som har rätt till efterlevandepension enligt 8 §. Belopp som är gemensamt för flera barn ska delas lika mellan dem.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 11 kap. 4 § fjärde stycket i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt och redaktionellt (se kommentarerna till 7, 8 och 10 §§).

10 § Underlaget för efterlevandepensionen ska utgöras av arvode som avses i 9 kap. 4 § första stycket och som utbetalades vid dödsfallet.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 11 kap. 4 § femte stycket i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt och redaktionellt (se kommentarerna till 7–9 §§).

Efterlevandepension efter den som vid sin död fick sjukpension eller ålderspension enligt bestämmelser i denna lag

11 § Efterlevandepension efter den som avses i 1 § första stycket 2 och 3 till maka eller make ska betalas under tid som avses i 3 § med 35 procent av den sjukpension eller ålderspension som utbetalades vid dödsfallet.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 11 kap. 5 § första och andra styckena i 1994 års ersättningslag. Syftet med uppdelningen av paragrafen är att öka läsförståelsen (se kommentarerna till 12 och 13 §§). I denna paragraf behandlas efterlevandepension till make eller maka efter den som vid sin död fick sjukpension eller ålderspension enligt bestämmelser i denna lag. Paragrafen har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts.

12 § Efterlevandepension efter den som avses i 1 § första stycket 2 och 3 till barn ska betalas under tid som avses i 5 § med 20 procent av den sjukpension eller ålderspension som utbetalades vid dödsfallet.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 11 kap. 5 § tredje stycket i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt och redaktionellt (se kommentarerna till 11 och 13 §§).

13 § Om det inte finns någon efterlevande make, ska belopp enligt 11 § tillfalla de barn som har rätt till efterlevandepension enligt 12 §. Belopp som är gemensamt för flera barn ska delas lika mellan dem.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 11 kap. 5 § fjärde stycket i 1994 års ersättningslag, men har ändrats språkligt och redaktionellt (se kommentarerna till 11 och 12 §§).

Efterlevandepension till maka eller make i vissa fall

14 § Riksdagsförvaltningen ska betala efterlevandepension till maka eller make under tid som anges i 4 § första stycket med belopp som följer av 7–10 §§ eller 11–13 §§, men belopp ska enligt 7–10 §§ multipliceras med antalet hela år i riksdagen, högst tolv, som den avlidne hade fullgjort före 2010, dividerat med talet tolv.

I antalet hela år i riksdagen ska räknas in tid som ledamot av Europaparlamentet före den 14 juli 2009.

I antalet hela år ska inte räknas in tid som har tillgodoräknats den som har avlidit som pensionsgrundande enligt artikel 28 Europaparlamentets beslut nr 684/2005/EG, Euratom av den 28 september 2005 om antagande av Europaparlamentets ledamotsstadga.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 11 kap. 6 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt och redaktionellt och en ny rubrik har införts.

Efterlevandepensionens anknytning till prisbasbelopp

15 § Efterlevandepensionen ska anknytas till prisbasbeloppet för det år då dödsfallet inträffade och räknas om vid förändring av prisbasbeloppet.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 11 kap. 7 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt och redaktionellt och en ny rubrik har införts.

Ansökan

16 § Den som vill ha efterlevandepension ska ansöka om det hos Riksdagsförvaltningen.

Efterlevandepension ska inte betalas för längre tid tillbaka än sex månader före ansökningsmånaden.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 11 kap. 8 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt.

12 kap. Inkomstgaranti och efterlevandeskydd

Utredningen har i kommentaren till 12 kap. hänvisat till de bestämmelser i 13 kap. i 1994 års ersättningslag som träder i kraft den 1 maj 2014 (SFS 2013:761).

Tillämpningsområde

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om stöd för övergång till förvärvsarbete, inkomstgaranti och efterlevandeskydd.

Bestämmelserna gäller för de ledamöter som har valts in i riksdagen eller trätt in som ersättare före valet till riksdagen år 2014.

Bestämmelserna gäller också för en ledamot som har valts in i riksdagen genom valet år 2014 eller inträder senare, om han eller hon tidigare har varit ledamot av riksdagen och har ett beslut om inkomstgaranti samt garantitiden vid återinträdet inte har löpt ut.

Bestämmelsen i 14 § andra stycket gäller inte för en tidigare ledamot som den 1 maj 2014 har ett beslut om inkomstgaranti och garantitiden då inte har löpt ut.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 kap. 1 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats redaktionellt och rubriken är ändrad.

Syfte

2 § Syftet med inkomstgarantin är att skapa en ekonomisk trygghet för en avgående ledamot i den omställningssituation som uppstår när han eller hon lämnar riksdagen. Garantin är inte avsedd som en varaktig försörjning.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 kap. 1 a § i 1994 års ersättningslag. En ny rubrik har införts.

Stödåtgärder för omställning

3 § När en ledamot som inte har fyllt 65 år lämnar riksdagen ska han eller hon erbjudas ett stöd för att kunna övergå till förvärvsarbete.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 kap. 1 b § i 1994 års ersättningslag.

4 § Den som har nyttjat ett erbjudande enligt 3 § ska på begäran av Riksdagsförvaltningen redovisa vilka åtgärder han eller hon har vidtagit för att övergå till förvärvsarbete.

Paragrafen, som har ändrats redaktionellt, motsvarar till sitt innehåll 13 kap. 1 c § i 1994 års ersättningslag.

Rätt till inkomstgaranti

5 § Den som har varit ledamot och som före 65 års ålder lämnar riksdagen efter minst tre hela års sammanhängande tid i riksdagen har rätt till inkomstgaranti från och med den tidpunkt arvodet upphör.

I den sammanhängande tiden i riksdagen inräknas tid som ledamot av Europaparlamentet före den 14 juli 2009.

Rätt till inkomstgaranti föreligger inte för tid då ledamoten får ålderspension eller sjukpension enligt bestämmelserna i denna lag.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 kap. 2 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt.

6 § Ledighet som har beviljats av riksdagen eller av talmannen, eller sjukfrånvaro begränsar inte rätten till inkomstgaranti.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 kap. 3 § i 1994 års ersättningslag.

Underlag för inkomstgarantin

7 § Underlaget för beräkning av inkomstgaranti de första fem garantiåren utgörs av följande arvoden som betalas vid avgångstillfället:

- 1. ledamotsarvodet enligt 3 kap. 1 §,*
- 2. tilläggsarvode enligt 3 kap. 2 §, och*
- 3. arvoden för månad till riksdagsledamot enligt 1 § 2 och 4 lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ.*

Från och med det sjätte garantiåret beräknas inkomstgaranti enbart på det ledamotsarvode som betalas vid avgångstillfället.

Paragrafen, som till sitt innehåll motsvarar 13 kap. 9 § i 1994 års ersättningslag, har fått en ny placering i lagen. Syftet är att 12 kap. ska ha samma uppläggning som 9–11 kap. Punkten 3 har ändrats, eftersom tidigare 1 § 6 lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ, som rör arvoden i EU-nämnden, har förts in i 3 kap. 2 § i den nya ersättningslagen (se punkten 2). Rubriken har preciserats genom att den har kopplats till inkomstgarantin.

Inkomstgarantins storlek

8 § Inkomstgarantin ska betalas per månad under det första garantiåret med 80 procent av den del av garantiunderlaget som inte överstiger 1,67 inkomstbasbelopp och med 40 procent av den del som överstiger 1,67 men inte 2,5 inkomstbasbelopp. För tid därefter betalas inkomstgaranti med följande andelar av garantiunderlaget i förhållande till ledamotens sammanlagda tid i riksdagen:

- 1. 66,0 procent av den del av garantiunderlaget som inte överstiger 1,67 inkomstbasbelopp och 33 procent av den del som överstiger 1,67 men inte 2,5 inkomstbasbelopp efter minst 12 år,*
- 2. 60,5 procent av den del av garantiunderlaget som inte överstiger 1,67 inkomstbasbelopp och 30,25 procent av den del som överstiger 1,67 men inte 2,5 inkomstbasbelopp efter minst 11 år,*
- 3. 55,0 procent av den del av garantiunderlaget som inte överstiger 1,67 inkomstbasbelopp och med 27,5 procent av den del som överstiger 1,67 men inte 2,5 inkomstbasbelopp efter minst 10 år,*

4. 49,5 procent av den del av garantiunderlaget som inte överstiger 1,67 inkomstbasbelopp och med 24,75 procent av den del som överstiger 1,67 men inte 2,5 inkomstbasbelopp efter minst 9 år,

5. 44,0 procent av den del av garantiunderlaget som inte överstiger 1,67 inkomstbasbelopp och med 22 procent av den del som överstiger 1,67 men inte 2,5 inkomstbasbelopp efter minst 8 år,

6. 38,5 procent av den del av garantiunderlaget som inte överstiger 1,67 inkomstbasbelopp och med 19,25 procent av den del som överstiger 1,67 men inte 2,5 inkomstbasbelopp efter minst 7 år, och

7. 33,0 procent av den del av garantiunderlaget som inte överstiger 1,67 inkomstbasbelopp och med 16,5 procent av den del som överstiger 1,67 men inte 2,5 inkomstbasbelopp efter minst 6 år.

I den sammanlagda tiden i riksdagen inräknas tid som ledamot av Europaparlamentet före den 14 juli 2009.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 kap. 10 § i 1994 års ersättningslag. I syfte att hålla samma struktur i kapitlet som i kapitel 9–11 har paragrafen fått en ny placering i lagen. Den har ändrats redaktionellt.

9 § För den som har varit ledamot i sammanlagt minst sex hela år anknyts den fastställda inkomstgarantin till det prisbasbelopp som gäller för avgångsåret och omräknas vid förändring av detta belopp.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 kap. 11 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har flyttats för att anpassa kapitlets struktur till den i 9–11 kap.

10 § Inkomstgarantin ska minskas med vad ledamoten får i form av sjukersättning och aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken under den tid inkomstgarantin betalas.

Paragrafen som har ändrats språkligt, motsvarar till sitt innehåll 13 kap. 12 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har flyttats för att anpassa kapitlets struktur till den i 9–11 kap.

11 § Inkomstgarantin ska minskas med det belopp i svensk valuta som motsvarar vad ledamoten får i form av arvode enligt artikel 10 i Europaparlamentets beslut nr 2005/684/EG, Euratom av den 28 september 2005 om antagande av Europaparlamentets ledamotsstadga.

Om en ledamot som har inkomstgaranti samtidigt tar emot övergångsersättning enligt artikel 13 i Europaparlamentets beslut nr 2005/684/EG, Euratom ska inkomstgarantin minskas med det belopp i svensk valuta som motsvarar vad ledamoten får i övergångsersättning.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 kap. 12 a § i 1994 års ersättningslag. Redaktionella och språkliga ändringar har gjorts, bland annat genom att bestämmelsen har fått en annan placering i lagen (se kommentarerna till 8–10 och 12–13 §§).

12 § Inkomstgarantin ska minskas också med följande inkomster:

1. *inkomst av sådant slag som är pensionsgrundande enligt 59 kap. socialförsäkringsbalken,*
2. *sådan inkomst av anställning eller uppdrag utomlands som inte beskattas i Sverige,*
3. *delpension enligt kollektivavtal,*
4. *pension och livränta i andra fall än som avses i 10 §,*
5. *andra kontanta förmåner på grund av anställning eller uppdrag än dem som avses i 1–4.*

Minskningen ska utgöra den procentandel som anges för varje särskilt fall i 8 § av den sammanlagda inkomst enligt denna paragraf som per år överstiger ett prisbasbelopp.

Paragrafen, som till sitt innehåll motsvarar 13 kap. 13 och 14 §§ i 1994 års ersättningslag, har fått en ny placering i lagen i syfte att anpassa kapitlets struktur till den i 9–11 kap. Tidigare 13 och 14 §§ har placerats i en bestämmelse mot bakgrund av Lagrådets yttrande den 28 augusti 2013 om omställningsstöd för riksdagsledamöter (s. 10).

13 § Om det inte föreligger en rätt till inkomstgaranti under ett helt kalenderår, ska endast inkomster som hänför sig till den tid då rätt till inkomstgaranti föreligger medräknas vid minskningen.

Minskningen ska fördelas på det antal kalenderdagar som garantin betalas.

Om den som har inkomstgaranti samtidigt även tar emot avgångsförmåner på grund av uppdrag som statsråd, arbetstagare med statlig chefsanställning eller kommunal förtroendeman, och avgångsförmånerna ska minskas med hänsyn till andra inkomster, får minskningen enligt första stycket justeras om det behövs med hänsyn till de sammanlagda effekterna av de olika regelsystemen. Statens tjänstepensionsverk beslutar efter samråd med berörda pensionsgivare om en sådan justering.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 kap. 15 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats redaktionellt, bland annat på så sätt har den fått en ny placering i lagen. Syfte är att ha samma struktur i kapitlet som i 9–11 kap. (se kommentarerna till 8–12 §§).

Jämkning av inkomstgarantin

14 § Om det är skäligt får en inkomstgaranti dras in helt eller delvis (jämkning) om garantitagaren

1. förvärvsarbetar i väsentlig omfattning åt någon annan och inte tar ut skälig ersättning för detta arbete,

2. redovisar inkomst av aktiv näringsverksamhet och denna har reducerats på grund av avdrag för

- avsättning till periodiseringsfond,
- avsättning till upphovsmannakonto,
- avsättning till expansionsfond,
- eget pensionssparande,
- underskott av annan verksamhetsgren,

3. redovisar inkomst av passiv näringsverksamhet där det ingår arbetsinkomster, eller

4. har dömts för brott som har medfört att garantitagaren skiljts från uppdraget som riksdagsledamot eller har dömts för brott av sådan allvarlig art att det framstår som sannolikt att garantitagaren skulle ha skiljts från uppdraget som riksdagsledamot om han eller hon hade varit kvar i riksdagen.

Utöver vad som följer av första stycket får inkomstgaranti som gäller i mer än ett år jämkas om garantitagaren inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att övergå till förvärvsarbete. Vid bedömningen av jämningsfrågan ska särskilt beaktas om och hur den som tar emot förmånen har tagit del av det omställningsstöd som avses i 3 §.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 kap. 16 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats redaktionellt och har flyttats fram i lagen.

Utbetalningstid för inkomstgarantin

15 § Inkomstgarantin ska betalas ut från och med den dag arvodet upphör och gäller, med de begränsningar som framgår av 16 § första stycket, 16 § andra stycket 1 och 2 och 14 §, till och med månaden innan den då ledamoten fyller 65 år eller, om ledamoten avlider dessförinnan, till och med den månad då dödsfallet inträffar.

Om ledamoten åter tar plats i riksdagen upphör garantin för den tid uppdraget varar.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 kap. 4 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har fått en annan placering i lagen för att 12 kap. strukturellt ska svara mot den i 9–11 kap. Rubriken har ändrats för att bättre stämma överens med rubriksättningen i nämnda kapitel. Paragrafen har ändrats språkligt och redaktionellt.

16 § För den som har varit ledamot i riksdagen kortare sammanlagd tid än sex hela år gäller inkomstgarantin ett år.

För den ledamot som lämnar riksdagen efter en sammanlagd tid av minst sex hela år i riksdagen gäller inkomstgarantin

1. i längst två år om ledamoten inte uppnått 40 års ålder,
2. i längst fem år om ledamoten uppnått 40 men inte 50 års ålder, och
3. längst till ingången av den månad då ledamoten fyller 65 år om han eller hon uppnått 50 års ålder.

I den sammanlagda tiden i riksdagen inräknas tid som ledamot av Europaparlamentet före den 14 juli 2009.

Paragrafen, som till sitt innehåll motsvarar 13 kap. 5 § i 1994 års ersättningslag, har fått en annan placering i lagen för att strukturen i kapitlet ska överensstämma med strukturen i 9–11 kap..

17 § För de första fem åren ska inkomstgarantin jämföras med inkomst av anställning, och för tid därefter ska inkomstgarantin jämföras med inkomstgrundad ålderspension enligt socialförsäkringsbalken.

Av 67 kap. 6 § inkomstskattelagen (1999:1229) följer att inkomstgaranti inte utgör arbetsinkomst.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 kap. 6 § i 1994 års ersättningslag. Den har fått en annan placering i lagen (se kommentarerna till 15, 16, 18 och 19 §§).

18 § Om det finns särskilda skäl får den tid under vilken garantin gäller enligt 16 § första stycket och 16 § andra stycket 1 och 2 förlängas med högst ett år. I ett sådant beslut kan garantin bestämmas till ett lägre belopp.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 kap. 7 § i 1994 års ersättningslag, men den har fått en annan placering i lagen (se kommentarerna till 15–17 och 19 §§).

19 § Inkomstgaranti får beviljas en ledamot som har lämnat sitt uppdrag och får partiell sjukersättning eller partiell aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 kap. 8 § i 1994 års ersättningslag, men den har fått en annan placering i lagen.

Rätt till efterlevandeskydd

20 § Ett efterlevandeskydd betalas till arvsberättigat barn som inte har fyllt 20 år efter den som vid sin död var berättigad till inkomstgaranti enligt 8 § andra stycket. Med arvsberättigat barn ska jämföras barn som har mottagits i adoptionssyfte.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 kap. 17 § i 1994 års ersättningslag.

21 § Om det finns särskilda skäl får efterlevandeskydd beviljas en efterlevande maka eller make eller den som enligt 11 kap. 2 § jämföras med efterlevande maka eller make. Ett sådant beslut kan omprövas.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 kap. 18 § i 1994 års ersättningslag.

Efterlevandeskyddets storlek

22 § Efterlevandeskyddet ska betalas per år med ett belopp som för varje berättigad motsvarar ett prisbasbelopp.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 kap. 20 § i 1994 års ersättningslag, men den har fått en annan placering i lagen.

Utbetalningstid för efterlevandeskydd

23 § Efterlevandeskydd till barn ska betalas till utgången av den månad då barnet fyller 20 år. Efterlevandeskydd till make eller därmed jämförd ska betalas under högst fem år. Efterlevandeskyddet ska upphöra vid utgången av den månad då den berättigade avlider.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 kap. 19 § i 1994 års ersättningslag, men den har fått en annan placering i lagen. Rubriken har ändrats.

Handläggning av ärenden

24 § Riksdagens arvodesnämnd ska besluta om rätt till inkomstgaranti när en ledamot har lämnat riksdagen. Nämnden ska besluta också om jämkning enligt 14 § och om prövning enligt 34 §.

Riksdagens arvodesnämnd ska efter ansökan besluta om rätt till inkomstgaranti enligt 18 eller 19 §§ och om efterlevandeskydd.

Förmåner enligt andra stycket kan inte beviljas för längre tid tillbaka än sex månader före ansökningsmånaden.

Ett beslut om jämkning ska gälla omedelbart även om det inte har vunnit laga kraft, om inte annat förordnas.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 kap. 21 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt och redaktionellt.

Ansökan om utbetalning

25 § *Den som vill att inkomstgaranti eller efterlevandeskydd ska betalas ut ska skriftligen ansöka om det hos Statens tjänstepensionsverk.*

Inkomstgaranti kan inte betalas ut för längre tid tillbaka än sex månader före ansökningsmånaden.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 kap. 22 § i 1994 års ersättningslag. En ny rubrik har införts.

Lämmande av uppgift

26 § *Den som har ansökt om utbetalning ska skriftligen lämna sådana uppgifter som Statens tjänstepensionsverk behöver för att bedöma sökandens rätt till utbetalning. Uppgifterna ska lämnas på heder och samvete.*

Om den som har ansökt om utbetalning inte lämnar de uppgifter som begärts får Statens tjänstepensionsverk hålla inne vidare utbetalningar.

Om den som har beviljats utbetalning av inkomstgaranti får väsentligt ändrade inkomstförhållanden och dessa kan antas påverka rätten till utbetalning ska han eller hon utan särskild begäran lämna uppgift om detta till Statens tjänstepensionsverk.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 kap. 23 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts.

27 § *Arbetsgivare och andra som har betalat ut ersättning eller förmån ska på begäran av Statens tjänstepensionsverk lämna de uppgifter för en namngiven person om sådana förhållanden som är av betydelse för tillämpningen av bestämmelser i denna lag.*

Den som inte fullgör sin skyldighet enligt första stycket får föreläggas att fullgöra skyldigheten. Föreläggandet får förenas med vite.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 kap. 24 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt

28 § *Skatteverket ska till Statens tjänstepensionsverk lämna uppgifter om inkomst som är pensionsgrundande enligt 59 kap. socialförsäkringsbalken, om uppgifterna har betydelse i ärende om inkomstgaranti enligt bestämmelser i denna lag.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 kap. 24 a § i 1994 års ersättningslag, men har ändrats språkligt.

29 § Den som ansöker om eller tar emot inkomstgaranti ska på begäran lämna sådana uppgifter till Riksdagens arvodesnämnd som nämnden behöver för sin prövning av ett ärende enligt bestämmelser i denna lag.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 kap. 24 b § i 1994 års ersättningslag, med har ändrats språkligt.

30 § Skatteverket ska på begäran lämna Riksdagens arvodesnämnd sådana uppgifter om en namngiven person som har betydelse i ett ärende om jämkning av inkomstgaranti enligt 14 § 1–3. Detsamma gäller uppgifter som har betydelse för frågan om inkomstgaranti enligt 34 §.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 kap. 24 c § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats redaktionellt.

31 § När en ledamot har lämnat riksdagen ska Riksdagsförvaltningen till Riksdagens arvodesnämnd lämna de uppgifter som nämnden behöver för att kunna fastställa ledamotens rätt till förmån enligt bestämmelser i denna lag.

Riksdagsförvaltningen ska på begäran till Riksdagens arvodesnämnd överlämna de uppgifter som en tidigare ledamot har lämnat till förvaltningen enligt 4 §.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 kap. 24 d § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt och redaktionellt.

Återkrav

32 § Om inkomstgarantin har betalats ut med ett för högt belopp ska garanti-tagaren betala tillbaka mellanskillnaden. Detsamma gäller om garantin har jämkats. Ett belopp som ska betalas tillbaka ska, när det är lämpligt, minska kommande utbetalningar av inkomstgarantin.

Avräkning enligt första stycket får inte ske förrän beslutet har vunnit laga kraft.

Om det finns särskilda skäl får återkravet efterges helt eller delvis.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 kap. 25 § i 1994 års ersättningslag. En ny rubrik har införts.

33 § Om inkomstgarantin har betalats ut med ett för högt belopp och mellanskillnaden inte har betalats tillbaka inom en månad efter det att ett krav på

återbetalning har framställts, ska garantitagaren betala ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) för tid därefter till dess betalning sker. Detsamma ska gälla om garantin har jämkats. Om det finns särskilda skäl får kravet på ränta efterges helt eller delvis.

Bestämmelserna i första stycket ska också gälla om garantitagaren försummat att lämna uppgifter som behövs för bestämmande av det belopp som ska betalas tillbaka. I ett sådant fall ska ränta tas ut från den dag då uppgifterna senast skulle ha lämnats in.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 kap. 26 § i 1994 års ersättningslag.

Ansökan om inkomstgaranti efter jämningsbeslut

34 § *Om inkomstgaranti har jämkats enligt 14 §, får garantitagaren när nya förhållanden har inträtt på nytt ansöka om inkomstgaranti.*

Om ett beslut som fattats med tillämpning av 14 § har grundat sig på att garantitagaren gjort avsättning till periodiseringsfond, upphovsmannakonto eller expansionsfond och beloppet därefter helt eller delvis har återförts till beskattning, ska frågan om inkomstgaranti för det år då återförandet skedde prövas på yrkande av garantitagaren.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 kap. 27 § i 1994 års ersättningslag.

Paragrafen har ändrats språkligt och redaktionellt.

13 kap. Omställningsstöd och efterlevandeskydd

Utredningen har i kommentaren till 13 kap. hänvisat till de bestämmelser i 13 a kap. i 1994 års ersättningslag som träder i kraft den 1 maj 2014 (SFS 2013:761).

Tillämpningsområde och syfte

1 § *I detta kapitel finns bestämmelser om omställningsstöd och efterlevandeskydd.*

Omställningsstödet består av

- 1. stödåtgärder som erbjuds vid avgången från riksdagen och*
- 2. ekonomiska förmåner under en omställningstid (ekonomiskt omställningsstöd).*

Syftet med omställningsstödet är att underlätta för den som har varit riksdagsledamot att övergå till förvärvsarbete.

Bestämmelserna i detta kapitel gäller för de ledamöter som inte omfattas av bestämmelserna i 12 kap.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 a kap. 1 § i 1994 års ersättningslag.

Den har ändrats redaktionellt.

Stödåtgärder för omställning

2 § När en ledamot som inte har fyllt 65 år lämnar riksdagen ska han eller hon erbjudas ett stöd för att kunna övergå till förvärvsarbete.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 a kap. 2 § i 1994 års ersättningslag.

3 § Den som har nyttjat ett erbjudande enligt 2 § ska på begäran av Riksdagsförvaltningen redovisa vilka åtgärder han eller hon har vidtagit för att övergå till förvärvsarbete.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 a kap. 3 § i 1994 års ersättningslag.

Ekonomiskt omställningsstöd

4 § Den som har varit ledamot av riksdagen har rätt till ekonomiskt omställningsstöd

1. i tre månader, om ledamoten har tillhört riksdagen under en sammanhängande tid om minst ett år,

2. i sex månader, om ledamoten har tillhört riksdagen under en sammanlagd tid om minst två år,

3. i ett år, om ledamoten har tillhört riksdagen under en sammanlagd tid om minst fyra år eller

4. i två år, om ledamoten har tillhört riksdagen under en sammanlagd tid om minst åtta år.

Ekonomiskt omställningsstöd ska utgöras av 85 procent av det arvode som avses i 3 kap. 1 §. Stödet ska betalas från och med den dag som arvodet upphör.

Ekonomiskt omställningsstöd enligt första stycket ska jämföras med inkomst av anställning enligt 59 kap. 8 § socialförsäkringsbalken.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 a kap. 4 § i 1994 års ersättningslag.

5 § När ett stöd enligt 4 § har upphört får ytterligare ekonomiskt omställningsstöd beviljas för högst ett år i taget om

1. ledamoten under avgångsåret hade fyllt minst 55 år,

2. ledamoten vid avgången hade tillhört riksdagen under en sammanlagd tid om minst åtta år och

3. särskilda skäl föreligger.

Vid bedömningen av om särskilda skäl föreligger ska avseende fästas vid

1. om och hur ledamoten har nyttjat de stödåtgärder som avses i 2 § eller vilka åtgärder han eller hon annars har vidtagit för att söka övergå till förvärvsarbete samt

2. ledamotens personliga och ekonomiska förhållanden.

Stöd enligt första stycket får även beviljas då endast särskilda skäl föreligger. I sådana fall får stödet beviljas i högst ett år.

Stöd som avses i första och tredje styckena får uppgå till högst 45 procent av det arvode som avses i 3 kap. 1 §. Stödet ska jämföras med inkomstgrundad ålderspension enligt socialförsäkringsbalken.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 a kap. 5 § i 1994 års ersättningslag.

6 § *Vid beräkning av tider enligt 4 och 5 §§ ska hänsyn inte tas till tid då ledamoten har fått ålderspension eller sjukpension enligt bestämmelser i denna lag.*

Ledighet som har beviljats av riksdagen eller av talmannen ska inte begränsa rätten till förmåner. Detsamma gäller vid sjukfrånvaro.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 a kap. 6 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt.

7 § *Rätten till ekonomiskt omställningsstöd ska gälla längst till och med månaden innan den då ledamoten fyller 65 år eller, om ledamoten avlider dess förinnan, till och med den månad då dödsfallet inträffar.*

Utbetalning av stödet ska göras månadsvis.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 a kap. 7 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt.

8 § *Utbetalning av ekonomiskt omställningsstöd ska upphöra om ledamoten åter tar plats i riksdagen.*

När en ledamot åter lämnar riksdagen gäller 4 och 5 §§ i tillämpliga delar.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 a kap. 8 § i 1994 års ersättningslag.

9 § *Ekonomiskt omställningsstöd enligt 5 § ska knytas till det prisbasbelopp som gällde för avgångsåret och omräknas vid förändring av detta belopp.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 a kap. 9 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt.

10 § *Av 67 kap. 6 § inkomstskattelagen (1999:1229) följer att ekonomiskt omställningsstöd enligt 4 och 5 §§ inte utgör arbetsinkomst.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 a kap. 10 § i 1994 års ersättningslag.

Avräkning av andra inkomster

11 § Ekonomiskt omställningsstöd ska minskas med vad ledamoten får i form av sjukersättning och aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken under den tid stödet betalas.

Ekonomiskt omställningsstöd ska minskas även med det belopp i svensk valuta som motsvarar vad ledamoten får i form av arvode enligt artikel 10 i Europaparlamentets beslut nr 2005/684/EG, Euratom av den 28 september 2005 om antagande av Europaparlamentets ledamotsstadga.

Om en ledamot som har ekonomiskt omställningsstöd samtidigt tar emot övergångsersättning enligt artikel 13 i Europaparlamentets beslut nr 2005/684/EG, Euratom minskas stödet med det belopp i svensk valuta som motsvarar vad ledamoten får i övergångsersättning.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 a kap. 11 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt.

12 § Ekonomiskt omställningsstöd ska minskas också med följande inkomster:

1. inkomst av sådant slag som är pensionsgrundande enligt 59 kap. socialförsäkringsbalken,
2. sådan inkomst av anställning eller uppdrag utomlands som inte beskattas i Sverige,
3. delpension enligt kollektivavtal,
4. pension och livränta i andra fall än som avses i 11 §, och
5. andra kontanta förmåner på grund av anställning eller uppdrag än dem som avses i 1–4.

Minskningen ska ske med den sammanlagda inkomst enligt denna paragraf som per år överstiger ett prisbasbelopp.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 a kap. 12 och 13 §§ i 1994 års ersättningslag. Tidigare 12 och 13 §§ har placerats i en bestämmelse mot bakgrund av Lagrådets yttrande den 28 augusti 2013 om omställningsstöd för riksdagsledamöter (s. 10). Paragrafen har ändrats språkligt.

13 § Föreligger inte rätt till ekonomiskt omställningsstöd under ett helt kalenderår, ska endast inkomster som hänför sig till den tid då rätt till stödet föreligger medräknas vid minskningen.

Minskningen ska fördelas på det antal kalenderdagar som det ekonomiska omställningsstödet betalas.

Om den som har ekonomiskt omställningsstöd samtidigt även tar emot avgångsförmåner på grund av uppdrag som statsråd, arbetstagare med statlig chefsanställning eller kommunal förtroendeman, och avgångsförmånerna ska

minskas med hänsyn till andra inkomster, får minskningen enligt första stycket justeras om det behövs med hänsyn till de sammanlagda effekterna av de olika regelsystemen. Statens tjänstepensionsverk ska efter samråd med berörda utbetalare besluta om en sådan justering.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 a kap. 14 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt.

Jämkning av ekonomiskt omställningsstöd

14 § *Om det är skäligt får ett ekonomiskt omställningsstöd dras in helt eller delvis (jämkning) om stödmottagaren*

1. förvärvsarbetar i väsentlig omfattning åt någon annan och inte tar ut skälig ersättning för detta arbete,

2. redovisar inkomst av aktiv näringsverksamhet och denna har reducerats på grund av avdrag för

- avsättning till periodiseringsfond,*
- avsättning till upphovsmannakonto,*
- avsättning till expansionsfond,*
- eget pensionssparande,*
- underskott av annan verksamhetsgren,*

3. redovisar inkomst av passiv näringsverksamhet där det ingår arbetsinkomster, eller

4. har dömts för brott som har medfört att stödmottagaren har skiljts från uppdraget som riksdagsledamot eller har dömts för brott av sådan allvarlig art att det framstår som sannolikt att stödmottagaren skulle ha skiljts från uppdraget som riksdagsledamot om han eller hon hade varit kvar i riksdagen.

Utöver vad som följer av första stycket får ekonomiskt omställningsstöd enligt 4 § och som gäller i mer än ett år jämkas om stödmottagaren inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att övergå till förvärvsarbete. Vid bedömningen av jämningsfrågan ska särskilt beaktas om och hur den som tar emot stödet har tagit del av det omställningsstöd som avses i 2 §.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 a kap. 15 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt.

Rätt till efterlevandeskydd

15 § *Ett efterlevandeskydd ska betalas till ett arvsberättigat barn som inte har fyllt 20 år efter den som vid sin död var berättigad till ekonomiskt omställningsstöd enligt 4 § första stycket 4. Med arvsberättigat barn ska jämnställas barn som har mottagits i adoptionssyfte.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 a kap. 16 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt.

16 § Om det finns särskilda skäl får efterlevandeskydd beviljas en efterlevande maka eller make eller den som enligt 11 kap. 2 § jämställs med efterlevande maka eller make. Ett sådant beslut kan omprövas.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 a kap. 17 § i 1994 års ersättningslag.

Efterlevandeskyddets storlek

17 § Efterlevandeskyddet ska betalas per år med ett belopp som för varje berättigad motsvarar ett prisbasbelopp.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 a kap. 19 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt och redaktionellt, i syfte att kapitlets struktur ska svara mot upplägningen av 9–11 kap.

Utbetalningstid för efterlevandeskydd

18 § Efterlevandeskydd ska betalas under högst två år.

Efterlevandeskyddet ska upphöra vid utgången av den månad då den berättigade avlider.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 a kap. 18 § i 1994 års ersättningslag. Den har fått en annan placering i lagen för att anpassa kapitlets struktur till den i 9–11 kap.

Handläggning av ärenden

19 § Riksdagens arvodesnämnd ska besluta om rätt till ekonomiskt omställningsstöd enligt 4 § när en ledamot har lämnat riksdagen. Nämnden ska besluta också om jämkning enligt 14 § samt om prövning enligt 29 §.

Riksdagens arvodesnämnd ska efter ansökan besluta om rätt till ekonomiskt omställningsstöd enligt 5 § och om efterlevandeskydd.

Stöd enligt andra stycket kan inte beviljas för längre tid tillbaka än sex månader före ansökningsmånaden.

Ett beslut om jämkning ska gälla omedelbart även om det inte har vunnit laga kraft, om inte annat förordnas.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 a kap. 20 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt.

Ansökan om utbetalning

20 § Den som vill att ekonomiskt omställningsstöd eller efterlevandeskydd ska betalas ut ska skriftligen ansöka om det hos Statens tjänstepensionsverk.

Utbetalning får inte ske för längre tid tillbaka än sex månader före ansökan om utbetalning.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 a kap. 21 § i 1994 års ersättningslag. En ny rubrik har införts.

Lämmande av uppgifter

21 § *Den som har ansökt om utbetalning ska skriftligen lämna sådana uppgifter som Statens tjänstepensionsverk behöver för att bedöma sökandens rätt till utbetalning. Uppgifterna ska lämnas på heder och samvete.*

Om den som har ansökt om utbetalning inte lämnar de uppgifter som har begärts, får Statens tjänstepensionsverk hålla inne vidare utbetalningar.

Om den som har beviljats utbetalning av ekonomiskt omställningsstöd får väsentligt ändrade inkomstförhållanden och dessa kan antas påverka rätten till utbetalning, ska han eller hon utan särskild begäran lämna uppgift om detta till Statens tjänstepensionsverk.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 a kap. 22 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts.

22 § *Arbetsgivare och andra som har betalat ut ersättning eller stöd ska på begäran av Statens tjänstepensionsverk lämna de uppgifter för en namngiven person om sådana förhållanden som är av betydelse för tillämpningen av bestämmelser i denna lag.*

Den som inte fullgör sin skyldighet enligt första stycket får föreläggas att fullgöra skyldigheten. Föreläggandet får förenas med vite.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 a kap. 23 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt.

23 § *Skatteverket ska till Statens tjänstepensionsverk lämna uppgifter om inkomst som är pensionsgrundande enligt 59 kap. socialförsäkringsbalken, om uppgifterna har betydelse i ett ärende om ekonomiskt omställningsstöd enligt bestämmelser i denna lag.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 a kap. 24 § i 1994 års ersättningslag, men har ändrats språkligt.

24 § *Den som ansöker om eller tar emot ekonomiskt omställningsstöd ska på begäran lämna Riksdagens arvodesnämnd sådana uppgifter som nämnden behöver för sin prövning av ett ärende enligt bestämmelser i denna lag.*

Till innehållet motsvarar paragrafen 13 a kap. 25 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt.

25 § Skatteverket ska på begäran lämna Riksdagens arvodesnämnd sådana uppgifter om en namngiven person som har betydelse i ett ärende om jämkning av ekonomiskt omställningsstöd enligt 14 § första stycket 1–3. Detsamma gäller uppgifter som har betydelse för frågan om ekonomiskt omställningsstöd enligt 29 §.

Paragrafen motsvarar 13 a kap. 26 § i 1994 års ersättningslag.

26 § När en ledamot har lämnat riksdagen ska Riksdagsförvaltningen till Riksdagens arvodesnämnd lämna de uppgifter som nämnden behöver för att kunna fastställa ledamotens rätt till stöd enligt bestämmelser i denna lag.

Riksdagsförvaltningen ska på begäran till Riksdagens arvodesnämnd överlämna de uppgifter som en tidigare ledamot lämnat till förvaltningen enligt 3 §.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 a kap. 27 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt.

Återkrav

27 § Om ekonomiskt omställningsstöd har betalats ut med ett för högt belopp ska stödmottagaren betala tillbaka mellanskillnaden. Detsamma gäller om stödet har jämkats. Ett belopp som ska betalas tillbaka ska, när det är lämpligt, minska kommande utbetalningar av det ekonomiska omställningsstödet.

Avräkning enligt första stycket får inte ske förrän beslutet har vunnit laga kraft.

Om det finns särskilda skäl får återkravet efterges helt eller delvis.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 a kap. 28 § i 1994 års ersättningslag. En ny rubrik har införts.

28 § Om ekonomiskt omställningsstöd har betalats ut med ett för högt belopp och mellanskillnaden inte har betalats tillbaka inom en månad efter det att krav på återbetalning har framställts, ska stödmottagaren betala ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) för tid därefter till dess betalning sker. Detsamma gäller om stödet har jämkats. Om det finns särskilda skäl får kravet på ränta efterges helt eller delvis.

Bestämmelserna i första stycket ska också gälla om stödmottagaren har försummat att lämna de uppgifter som behövs för bestämmande av det belopp som ska betalas tillbaka. I ett sådant fall ska ränta tas ut från den dag då uppgifterna senast skulle ha lämnats in.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 a kap. 29 § i 1994 års ersättningslag.

Ansökan om ekonomiskt omställningsstöd efter jämningsbeslut

29 § Om ett ekonomiskt omställningsstöd har jämkats enligt 14 §, får stödmottagaren när nya förhållanden har inträtt på nytt ansöka om ekonomiskt omställningsstöd.

Om ett beslut som har fattats med tillämpning av 14 § har grundats på att stödmottagaren har gjort avsättning till periodiseringsfond, upphovsmannakonto eller expansionsfond och beloppet därefter helt eller delvis har återförts till beskattning, ska frågan om stöd för det år då återförandet skedde prövas på yrkande av stödmottagaren.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 kap. 27 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt.

14 kap. Försäkrings- och företagshälsovårdsförmåner

Rätt till försäkringsförmåner

1 § Riksdagsförvaltningen ska se till att en ledamot är grupplivförsäkrad, tjänstereseförsäkrad och arbetsskadeförsäkrad. Förvaltningen ska stå för försäkringskostnaden.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 15 kap. 1 § i 1994 års ersättningslag. Ordet "Riksdagsförvaltningen" har ersatt "riksdagen". Den har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts.

Tillgång till företagshälsovård

2 § En ledamot ska ha tillgång till företagshälsovård i den omfattning som Riksdagsförvaltningen bestämmer.

Paragrafen är ny. Det anges att en ledamot ska ha tillgång till företagshälsovård i den omfattning som Riksdagsförvaltningen bestämmer. Närmare bestämmelser om innehållet i företagshälsovården finns i tillämpningsföreskrifter till den nya ersättningslagen

Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.2.2.

Ersättning i rehabiliteringssyfte

3 § Om det finns särskilda skäl, kan en ledamot efter prövning av Riksdagsförvaltningen få ersättning för kostnader för insatser i rehabiliteringssyfte.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 15 kap. 2 § i 1994 års ersättningslag. En ny rubrik har införts.

15 kap. Överklagande

Utredningen har i kommentaren till 15 kap. hänvisat till de bestämmelser i 16 kap. i 1994 års ersättningslag som träder i kraft den 1 maj 2014 (SFS 2013:761).

Beslut av Riksdagsförvaltningen

1 § Riksdagsförvaltningens beslut i ärenden om stödåtgärder för omställning får inte överklagas.

Övriga beslut av Riksdagsförvaltningen enligt bestämmelser i denna lag får överklagas hos Riksdagens överklagandenämnd.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 16 kap. 1 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts.

Beslut av Riksdagens arvodesnämnd

2 § Ett beslut av Riksdagens arvodesnämnd enligt 12 kap. eller 13 kap. får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Vid överklagande till kammarrätten krävs prövningstillstånd.

Nämndens beslut enligt 3 kap. 1 § får inte överklagas.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 16 kap. 2 § i 1994 års ersättningslag. En ny rubrik har införts.

Beslut av Statens tjänstepensionsverk

3 § Ett beslut av Statens tjänstepensionsverk enligt bestämmelser i denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Vid överklagande till kammarrätten krävs prövningstillstånd.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 16 kap. 3 § i 1994 års ersättningslag. En ny rubrik har införts.

Allmänna bestämmelser om överklagande

4 § Ett beslut ska överklagas skriftligt. I överklagandet ska klaganden ange vilket beslut som överklagas och den ändring i beslutet som han eller hon vill ha.

Överklagandet ska ges in till den myndighet som har meddelat beslutet. Det ska ha kommit in dit inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet.

Paragrafen, som har ändrats språkligt, motsvarar till sitt innehåll 16 kap. 4 § i 1994 års ersättningslag. En ny rubrik har införts.

Övergångsbestämmelser

Punkten 1

1. Denna lag ska träda i kraft den 1 januari 2015 då lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter ska upphöra att gälla.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna behandlas i kapitel 12. Enligt punkten 1 föreslås den nya ersättningslagen träda i kraft den 1 januari 2015. Lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter upphör då att gälla.

Punkten 2

2. Övergångsbestämmelserna till lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter och till ändringar i den lagen ska fortfarande gälla.

I punkten 2 anges att övergångsbestämmelserna till lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter och till ändringar i den lagen fortfarande är tillämpliga (i den mån de fortfarande har aktualitet).

13.2 Förslaget till lag om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen

Utredningen föreslår en delvis omdisponerad och ny lag om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen. Några bestämmelser har hämtats från riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:8) om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Strukturen i lagen har ändrats genom att dagens underrubriker har gjorts om till kapitelrubriker och genom två nya kapitel (5 och 7 kap.) och ett delvis nytt kapitel (3 kap.). Redaktionellt har lagen ändrats genom att långa paragrafer har delats upp och genom att underrubriker har införts. Även språkliga förändringar har genomförts. Därutöver finns en ny materiell bestämmelse i 5 kap. Med uttrycket ”1999 års lag” avses lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen.

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens syfte och innehåll

1 § Denna lag syftar till att riksdagsledamöterna och partigrupperna ska få det stöd de behöver för att det parlamentariska arbetet ska fungera väl. I lagen finns bestämmelser om

- basstöd till partigrupper (2 kap.),*
- stöd till partigrupper för politiska sekreterare till riksdagsledamöter och andra arbetstagare hos partigruppernas kanslier (3 kap.),*
- stöd till partigrupper för kostnader för riksdagsledamöters utrikes resor (4 kap.),*
- stöd till partigrupper för kostnader för riksdagsledamöters språkutbildning (5 kap.),*
- stöd till en enskild ledamot som har blivit invald utan att tillhöra en partigrupp (6 kap.), och*
- redovisning av stöden (7 kap.).*

Paragrafen är ny. Innehållsförteckningen ger en översikt över lagens innehåll. En ny rubrik har införts.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.3

Stöd

2 § Riksdagsförvaltningen ska enligt bestämmelserna i denna lag till partigrupperna i riksdagen lämna basstöd, stöd för politiska sekreterare till riksdagsledamöter och andra arbetstagare hos partigruppernas kanslier, stöd till kostnader för riksdagsledamöters utrikes resor, samt stöd till kostnader för riksdagsledamöters språkutbildning.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 1 § första stycket i 1999 års lag. Uttrycket ”anställd” har bytts ut mot ”arbetstagare”.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.3.

3 § Riksdagsförvaltningen ska enligt bestämmelserna i 6 kap. lämna stöd till en enskild riksdagsledamot som har blivit invald utan att tillhöra en partigrupp.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 1 § andra stycket i 1999 års lag.

Partigrupp

4 § Som partigrupp ska räknas varje grupp av riksdagsledamöter för ett parti som har fått minst fyra procent av rösterna i hela riket vid ett riksdagsval.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 2 § i 1999 års lag, men har ändrats språkligt och redaktionellt. En ny rubrik har införts.

Utbetalning av stöd

5 § Ekonomiskt stöd enligt denna lag ska betalas ut förskottsvis per kvartal.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 3 § i 1999 års lag. Paragrafen har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts.

Bemyndiganden

*6 § Riksdagsstyrelsen får meddela tillämpningsföreskrifter till denna lag.
Riksdagsstyrelsen meddelar allmänna råd till lagen.*

Paragrafen är ny och bemyndigar riksdagsstyrelsen att meddela tillämpningsföreskrifter till denna lag. I bestämmelsen erinras också om att riksdagsstyrelsen meddelar allmänna råd. Möjligheten att meddela allmänna råd kräver inte något bemyndigande.

2 kap. Basstöd till partigrupper

Basstöd

1 § Basstödet ska bestå av ett grundbelopp och ett tilläggsbelopp. Grundbeloppet ska uppgå till 1 700 000 kronor per år och tilläggsbeloppet till 57 000 kronor per år.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 4 § i 1999 års lag. Den har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts.

2 § En partigrupp har rätt till basstöd från och med den månad då riksdagsval hålls till och med den månad då riksdagen samlas efter nästa riksdagsval.

Har en partigrupp rätt till stöd med skilda belopp före och efter ett riksdagsval, lämnas stödet med det högre beloppet för den månad då riksdagsval hålls och för den månad då en nyvald riksdag samlas.

För den månad då en partigrupp blir eller upphör att vara företrädd i regeringen har gruppen rätt till det grundbelopp som gäller för en partigrupp som inte företräder ett regeringsparti.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 7 § i 1999 års lag. Paragrafen har ändrats språkligt. Uttrycket ”är berättigad till” har ersatts med ”har rätt till” som har samma innebörd. Bestämmelser om basstöd har samlats under en gemensam rubrik i 1 och 2 §§.

Grundbelopp

3 § *En partigrupp som företräder ett regeringsparti har rätt till ett grundbelopp. Var och en av övriga partigrupper har rätt till två grundbelopp.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 5 § i 1999 års lag. På samma sätt som i 2 § har uttrycket ”är berättigad till” ersatts med ”har rätt till”. En ny rubrik har införts.

Tilläggsbelopp

4 § *En partigrupp har rätt till ett tilläggsbelopp för varje riksdagsmandat som har tillfallit partiet vid det senaste riksdagsvalet.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 6 § i 1999 års lag. I likhet med 2 och 3 §§ har uttrycket ”är berättigad till” ersatts med ”har rätt till”. En ny rubrik har införts.

Avvecklingsstöd

5 § *Partigruppen för ett parti som inte återkommer till riksdagen efter ett val har, sedan rätt till basstöd enligt 2 § har upphört, rätt till avvecklingsstöd under ytterligare sex månader. Avvecklingsstödet ska per månad uppgå till det belopp som gällde för gruppen närmast före valet.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 8 § i 1999 års lag. Paragrafen har ändrats redaktionellt och språkligt. Uttrycket ”är berättigad till” har ersatts med ”har rätt till” som har samma innebörd. En ny rubrik har införts.

6 § *Till partigruppen för ett parti som efter ett val till riksdagen återkommer med färre ledamöter än tidigare och som varken före eller efter valet är ett regeringsparti ska lämnas stöd enligt följande*

- 1. dels det stöd som tillkommer gruppen enligt 2–4 §§ och*
- 2. dels under tolv månader räknat från utgången av den månad då den nyvalda riksdagen samlas avvecklingsstöd med 50 procent av skillnaden mellan det nya stödet och det stöd som partigruppen hade rätt till närmast före valet.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 9 § i 1999 års lag. Paragrafen har ändrats språkligt och redaktionellt.

3 kap. Stöd till partigrupper för politiska sekreterare till riksdagsledamöter och andra arbetstagare på partigruppernas kanslier

Politisk sekreterare

1 § Med politiska sekreterare avses personal som är arbetstagare hos en partigrups kansli och som finansieras med stöd som ska betalas ut enligt 2–5 §§.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 5 § första stycket i riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:8) om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Uttrycket ”anställd” har bytts ut mot ”arbetstagare”. Paragrafen har ändrats redaktionellt.

Stöd till kostnader för politiska sekreterare

2 § Riksdagsförvaltningen ska lämna stöd till kostnader för politiska sekreterare till riksdagsledamöter. Stödet ska lämnas till partigrupperna med ett belopp som förvaltningen ska bestämma.

Stödet ska beräknas efter normen att det ska motsvara kostnaden för en politisk sekreterare per riksdagsledamot.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis 10 § i 1999 års lag. Ändringen innebär att stödets storlek inte anges i lagen, där det i stället ges ett bemyndigande för Riksdagsförvaltningen att bestämma det belopp som stödet ska uppgå till. Uppgifter om stödets storlek finns i tillämpningsföreskrifterna till bestämmelsen. Språket i paragrafen har moderniserats, bland annat på så sätt att uttrycket ”bekosta” har bytts ut mot ”betala”. En ny rubrik har införts.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.3.

3 § En partigrupp har rätt till stöd från och med den månad då riksdagsval hålls till och med den månad då riksdagen samlas efter nästa riksdagsval. Stödet beräknas efter hur många ledamöter som tillhör gruppen vid kvartalets ingång.

Har en partigrupp före och efter ett riksdagsval rätt till stöd med skilda belopp, ska stödet lämnas med det högre beloppet för den månad då riksdagsval hålls och den månad då en nyvald riksdag samlas.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 11 § i 1999 års lag. Uttrycket ”är berättigad till” har ersatts med ”har rätt till”.

Avvecklingsstöd till kostnader för politiska sekreterare

4 § Partigruppen för ett parti som inte återkommer efter ett val till riksdagen har, sedan rätten till stöd enligt 3 § har upphört, rätt till avvecklingsstöd för

ytterligare fyra månader. Avvecklingsstödet ska per månad uppgå till det belopp som gällde för partigruppen närmast före valet.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 12 § i 1999 års lag. Språket i paragrafen har moderniserats och på samma sätt som i 3 § har uttrycket ”är berättigad till” ersatts med ”har rätt till”. En ny rubrik har införts.

5 § Partigruppen för ett parti som efter ett val till riksdagen återkommer med färre mandat än tidigare har, under ytterligare fyra månader räknat från utgången av den månad då den nyvalda riksdagen samlas, rätt till avvecklingsstöd. Avvecklingsstödet ska uppgå till det belopp per månad som partigruppen hade rätt till närmast före valet.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 § i 1999 års lag. Uttrycket ”är berättigad till” har ersatts med ”har rätt till”.

Rätt att inrätta ett kansli

6 § Varje partigrupp har rätt att inrätta ett kansli i riksdagens lokaler.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll i 4 § i riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:8) om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.3.

Arbetsplatser till politiska sekreterare och partigruppens kansliledning

7 § Varje partigrupp har rätt till arbetsplatser i riksdagens lokaler för

1. de politiska sekreterare som har sitt tjänsteställe i riksdagen, dock maximalt så många arbetsplatser som motsvarar det antal som partigruppen fått i mandat vid det senaste riksdagsvalet och

2. partigruppens kansliledning med det antal rum som Riksdagsförvaltningen bestämmer.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis 10 § första och andra styckena i riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:8) om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Ändringen innebär att antalet rum till partigruppens kansliledning inte anges i lagen, där det i stället ges ett bemyndigande för Riksdagsförvaltningen att bestämma antalet rum. Uppgiften om antalet rum finns i tillämpningsföreskrifterna till bestämmelsen.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.3.

Tillträde till riksdagens lokaler för politiska sekreterare och andra arbetstagare hos en partigrupp

8 § Arbetstagare som har rätt till en arbetsplats i riksdagens lokaler enligt 7 § har rätt också att

- a) få tillträde till riksdagens lokaler,
- b) ta emot besök i riksdagens lokaler,
- c) disponera en arbetsplats i en partigrupps kansli,
- d) inneha ett it-konto i Riksdagsförvaltningens it-miljö, och
- e) anlita den resebyrå som Riksdagsförvaltningen anlitar.

Vad som föreskrivs i första stycket gäller också vikarier för föräldralediga, tjänstlediga och sjukskrivna arbetstagare.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis 7 § första stycket och 8 § i riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:8) om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Skillnaden är att uttrycket ”ackreditera” inte finns med i den nya bestämmelsen. I stället anges i bestämmelsen direkt vilken rätt som tillkommer anställda med rätt till en arbetsplats i riksdagens lokaler enligt 7 §. De har rätt att få tillträde till riksdagens lokaler, att ta emot besök där, att disponera en arbetsplats i en partigrupps kansli, att inneha ett it-konto i Riksdagsförvaltningens it-miljö och att anlita den resebyrå som Riksdagsförvaltningen anlitar. Uttrycket ”arbetstagare” har ersatt ”anställd”. Paragrafen har ändrats språkligt och redaktionellt och en ny rubrik har införts.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.3.

Samråd

9 § Riksdagsdirektören ska innan ärenden av betydelse för arbetstagare hos partigruppernas kanslier avgörs bereda ärendet i en samrådsgrupp med representanter för kanslierna och Riksdagsförvaltningen.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 3 § andra stycket i riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:8) om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Uttrycket ”arbetstagare” har ersatt ”anställd”.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.3.

4 kap. Stöd till partigrupper för kostnader för riksdagsledamöters utrikes resor

Stöd till kostnader för resor på uppdrag av partigrupp

1 § Riksdagsförvaltningen ska lämna stöd till resekostnader för riksdagsledamöternas resor till länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och till länder som har ansökt om medlemskap i Europeiska unionen. Stödet ska betalas till partigrupperna med ett belopp som förvaltningen bestämmer.

Om ett parti inte återkommer till riksdagen efter ett val, ska de medel som inte förbrukats betalas tillbaka till Riksdagsförvaltningen.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis 14 § i 1999 års lag. Ändringen innebär att stödets storlek inte anges i lagen, där det i stället ges ett bemyndigande för Riksdagsförvaltningen att bestämma det belopp som stödet ska uppgå till. Uppgifter om stödets storlek finns i tillämpningsföreskrifterna till bestämmelsen. Stöd ska avse resekostnader för riksdagsledamöternas resor till länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och till länder som har ansökt om medlemskap i Europeiska unionen (EU), i stället för som tidigare för riksdagsledamöternas deltagande i samarbetet inom EU (se överväganden i kapitel 10). Med ändringen tydliggörs vilka resor stödet kan användas till. På samma sätt som i dag kan ledamöterna således resa till länder inom EES. En ledamot kan resa även till länder som formellt har beviljats status som *kandidatland* till EU. Ett land är att betrakta som ett kandidatland från det att Europeiska rådet fattar ett formellt beslut om statusbeviljande och till dess anslutningsförhandlingarna har avslutats och anslutningsfördraget har undertecknats. Bestämmelsen omfattar också resor till *potentiella kandidatländer*, det vill säga länder som har utlovats medlemskap i EU men som ännu inte har beviljats kandidatlandsstatus. Slutligen kan ledamoten resa till ett *anslutningsland* – ett land som har slutfört anslutningsförhandlingarna och som har undertecknat ett anslutningsfördrag med EU. Anslutningslandet blir en fullvärdig medlemsstat den dag som anges i fördraget, givet att fördraget ratificeras.

Paragrafen har ändrats språkligt och redaktionellt och en ny rubrik har införts. Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.3.

2 § Riksdagsförvaltningen ska lämna stöd till kostnader för riksdagsledamöternas resor för deltagande i internationella konferenser utomlands och andra utrikes resor med ett belopp som förvaltningen bestämmer.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 15 § i 1999 års lag med den ändringen att stödets storlek inte anges i lagen. Riksdagsförvaltningen bemyndigas i stället att bestämma det belopp som stödet ska uppgå till. Närmare uppgifter om stödets storlek finns i tillämpningsföreskrifterna till bestämmelsen. Språket har ändrats i paragrafen.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.3.

3 § Det finns bestämmelser om utrikes tjänsteresa i lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter.

I paragrafen, som är ny, erinras om att det finns bestämmelser om utrikes tjänsteresor i lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter.

Begränsning av stöd

4 § En partigrupp får inte bevilja en ledamot större stöd till kostnader för en utrikes resa enligt 1 och 2 §§ än vad en arbetstagare hos Riksdagsförvaltningen skulle ha fått för att i sin anställning delta i en motsvarande resa.

Paragrafen, som har ändrats, motsvarar till sitt innehåll 16 § första stycket i lagen från 1999. Ändringarna innebär att begreppen ”tjänsteman” har bytts ut mot ”arbetstagare” och ”i tjänsten” har bytts ut mot ”i sin anställning”. Andra stycket i 16 § i lagen från 1999 har utgått mot bakgrund av den nya bestämmelsen i 7 kap. 1 §, som reglerar redovisning av samtliga stöd enligt den nya lagen.

5 kap. Stöd till partigrupper för kostnader för riksdagsledamöters språkutbildning

1 § Riksdagsförvaltningen ska lämna stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas språkutbildning med ett belopp som förvaltningen bestämmer.

Om ett parti inte återkommer till riksdagen efter ett val, ska de medel som inte har förbrukats betalas tillbaka till Riksdagsförvaltningen.

Paragrafen är ny och innehåller bestämmelser om stöd till kostnader för utbildning i språk. I bestämmelsens *första stycke* sägs nu i överensstämmelse med gällande praxis att Riksdagsförvaltningen ska betala stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas språkutbildning. Förvaltningen bemyndigas att bestämma vilket belopp stödet ska uppgå till och beloppet anges i tillämpningsföreskrifterna.

I *andra stycket* föreskrivs att om ett parti inte återkommer till riksdagen efter ett val, ska de medel som inte har förbrukats betalas tillbaka till Riksdagsförvaltningen.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.5.2.

2 § Det finns bestämmelser om stöd till vidareutbildning för riksdagsledamöterna i lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter.

I paragrafen, som är ny, erinras om att det finns bestämmelser om stöd till vidareutbildning för riksdagsledamöterna i lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter. Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.5.2.

6 kap. Stöd till en enskild ledamot som har blivit invald utan att tillhöra en partigrupp

1 § Till en ledamot som har blivit invald i riksdagen genom att partiet fått minst tolv procent av rösterna i den egna valkretsen ska Riksdagsförvaltning-

en lämna stöd, med tillämpning i övrigt av bestämmelserna i denna lag, i form av

- 1. basstöd till partigrupp med en niondel av vad som ska tillkomma ett parti som inte är regeringsparti,*
- 2. stöd enligt 3 kap. 2 §, och*
- 3. stöd enligt 4 kap. 2 § för ett mandat.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 17 § i 1999 års lag.

7 kap. Redovisning av stöden

1 § Var och en av partigrupperna ska för varje räkenskapsår lämna en redovisning till Riksdagsförvaltningen av hur partigruppen har använt det stöd som den har tagit emot enligt bestämmelser i denna lag. Redovisningen ska lämnas senast den 1 juli året efter räkenskapsårets slut.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 17 § i riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:8) om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Bestämmelsen avser samtliga stöd som betalas ut enligt lagen och inte bara resestöden som i tidigare 16 § andra stycket. Närmare bestämmelser om uppföljning och revision finns i tillämpningsföreskrifterna till bestämmelsen. Paragrafen har ändrats språkligt.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.3.

Övergångsbestämmelser

Denna lag ska träda i kraft den 1 januari 2015 då lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen ska upphöra att gälla.

Lagen beräknas träda i kraft den 1 januari 2015.

13.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ

1 § Arvoden för vissa uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ ska betalas enligt följande:

<i>Organ/Befattning</i>	<i>Månadsarvode i procent av arvode som riksdagsledamot</i>
<i>1. Sveriges riksbank</i>	
<i>Fullmäktiges ordförande:</i>	<i>27,5</i>

<i>Fullmäktiges vice ordförande:</i>	23
<i>Annan fullmäktig:</i>	14
<i>Suppleant för fullmäktig:</i>	3,5

2. Riksdagsstyrelsen

<i>Vald ledamot i riksdagsstyrelsen:</i>	15
<i>Företrädaren för en partigrupp utan vald ledamot i riksdagsstyrelsen:</i>	15

3. Riksrevisionens parlamentariska råd

<i>Ordförande:</i>	10
<i>Vice ordförande:</i>	7,5
<i>Ledamot som inte är ordförande eller vice ordförande:</i>	2

4. Nordiska rådets svenska delegation

<i>Ordförande:</i>	4
<i>Ledamot av arbetsutskottet som inte är ordförande i delegationen:</i>	1

5. Stiftelsen Riksbankens jubileumsfond

<i>Ordförande:</i>	11,5
<i>Vice ordförande:</i>	8
<i>Annan ledamot och suppleant:</i>	5

Paragrafen har ändrats. Den reglering som gäller EU-nämnden har lyfts ut ur lagen och har i stället tagits in i 3 kap. 2 § ersättningslagen (se kommentaren till 3 kap. 2 § ersättningslagen).

Utredningens överväganden finns i avsnitten 3.1.3 och 3.1.4.

2 § För fullgörande av sådana uppdrag som anges i 1 § ska det betalas ett särskilt arvode för sammanträdesdag som infaller en måndag, en fredag eller under plenifria perioder (sammanträdesarvode). Sammanträdesarvode ska dock inte betalas till vald ledamot och företrädare för partigrupp utan vald ledamot i riksdagsstyrelsen.

Sammanträdesarvode betalas även till

1. ledamot och tjänstgörande ersättare i ledamotsrådet,

2. tjänstgörande suppleant och tjänstgörande ersättare för företrädare för partigrupp utan vald ledamot i riksdagsstyrelsen,

3. suppleant i Nordiska rådets svenska delegations arbetsutskott,

4. ledamot och suppleant i Utrikesnämnden för sammanträde som är förlagt till period då riksdagen har plenifri tid,

5. riksdagsledamot vid deltagande på uppdrag av riksdagen i Nordiska rådets verksamhet i den mån motsvarande ersättning inte betalas från Nordiska rådet,

6. riksdagsledamot vid deltagande på uppdrag av riksdagen i Europarådets verksamhet i den mån motsvarande ersättning inte betalas från Europarådet samt

7. riksdagsledamot vid deltagande på uppdrag av riksdagen i den parlamentariska församlingens verksamhet i Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa i den mån motsvarande ersättning inte betalas från den parlamentariska församlingen.

Arvodesbeloppen ska fastställas av riksdagsstyrelsen.

Till suppleant som deltar i sammanträde utan att delta i beslut betalas sammanträdesarvode endast om respektive organ beslutar det.

Ändringen innebär att den reglering som gäller EU-nämnden har lyfts ut ur lagen och i stället tagits in i 3 kap. 3 § i ersättningslagen (se kommentaren till 3 kap. 3 § ersättningslagen).

Utredningens överväganden finns i avsnitten 3.1.3 och 3.1.4.

3 § Den som gör en inrikes resa för att fullgöra något sådant uppdrag som räknas upp i 1 eller 2 §§ har rätt till resekostnadsersättningar och traktamente enligt andra stycket.

Resekostnadsersättningar och traktamente lämnas

1. för riksdagsledamöter enligt regler i lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter efter samordning med den resekostnads- och traktamentsersättning som i övrigt lämnas från Riksdagsförvaltningen,

2. för ledamöter i Riksrevisionens parlamentariska råd enligt bestämmelser i lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen,

3. för fullmäktige och suppleanter för fullmäktige i Riksbanken som inte är riksdagsledamöter enligt de bestämmelser om sådana förmåner som enligt kollektivavtalet gäller för arbetstagare hos Riksbanken och

4. för övriga uppdragstagare enligt samma bestämmelser som för arbetstagare hos Riksdagsförvaltningen.

För utrikes resor gäller vad Riksdagsförvaltningen meddelar i tillämpningsföreskrifter.

Paragrafen har ändrats språkligt och redaktionellt, bland annat genom att hänvisningen till 1994 års ersättningslag i *andra stycket* görs till den nya

ersättningslag som utredningen föreslår. Begreppet ”anställd” har bytts ut mot ”arbetstagare”. Avsikten är inte att ändra paragrafens materiella innebörd.

13.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1989:186) om överklagande av administrativa beslut av Riksdagsförvaltningen och riksdagens myndigheter

7 § Ett beslut genom vilket Riksdagens överklagandenämnd har prövat en dit överklagad fråga får inte överklagas.

Ett beslut som avses i 4 § första stycket får överklagas hos Högsta förvaltningsdomstolen om talan förs av en enskild eller av en kommunal myndighet.

Ett beslut om inkomstgaranti eller efterlevandeskydd får överklagas enligt bestämmelserna i 15 kap. lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter eller 12 kap. den upphävda lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet.

Övriga beslut får överklagas i enlighet med 9 kap. 5 § riksdagsordningen hos Riksdagens överklagandenämnd.

Bestämmelsen är ändrad på så sätt att hänvisningen till lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter har ändrats till följd av att utredningen föreslår en ny ersättningslag. Dessutom har språket ändrats.

13.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:359) om arvoden till statsråden m.m.

6 § Ett statsråd som har längre färdväg än 70 kilometer från bostaden på hemorten till Regeringskansliet har, om förutsättningarna för avdrag i 12 kap. 18–20 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) är uppfyllda, rätt till avlösningsförstärkning med de belopp som gäller för tjänstemän med tidsbegränsad anställning i Regeringskansliet. Ersättning för logikostnad ska betalas med samma belopp som gäller för riksdagsledamöter enligt 5 kap. 4 § lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter. För resor mellan Stockholm och hemorten ska dessutom betalas resekostnadsersättning.

Paragrafen har ändrats genom att hänvisningen görs till den nya ersättningslag som utredningen föreslår. Språket har också ändrats.

13.6 Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

11 kap. 17 b § *Förmån av omställningsstöd enligt 12 kap. 3 § och 13 kap. 2 § lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter ska inte tas upp.*

67 kap. 6 § *Med arbetsinkomster avses vid tillämpningen av detta kapitel sådana inkomster som anges i 59 kap. 8–12 §§, 13 § 10, 12 och 13, 14 § första stycket 1–3 och 5 samt 15–19 och 27 §§ socialförsäkringsbalken med undantag för sådana inkomster som anges i 59 kap. 23, 25, 26 och 28 §§ samma balk. Som arbetsinkomst avses även inkomst från självständig näringsverksamhet som bedrivs utomlands, om den skattskyldige i inte oväsentlig omfattning har arbetat i verksamheten.*

Ekonomiskt omställningsstöd och inkomstgaranti enligt lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter ska inte anses som arbetsinkomst.

Vid beräkningen av skattereduktionen ska arbetsinkomsterna utgöras av

- överskott i inkomstlaget tjänst, och
- överskott i inkomstlaget näringsverksamhet minskat med sjukpenning eller annan ersättning som anges i 15 kap. 8 §.

Arbetsinkomsterna ska minskas med allmänna avdrag enligt 62 kap. och sjöinkomstavdrag enligt 64 kap. samt avrundas nedåt till helt hundratal kronor.

Ändringarna i 11 kap. 17 b § och 67 kap. 6 § innebär att hänvisningarna görs till den nya ersättningslag som utredningen föreslår.

13.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen

17 § *Föreskrifter om arvoden till ledamöterna i Riksrevisionens parlamentariska råd finns i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ.*

Under resor och förrättningar som ledamöterna gör för sitt uppdrag har de rätt till ersättning enligt 4 och 5 kap. lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter och tillämpningsföreskrifterna till denna. Vid bedömningen av rätten till ersättning ska ledamöternas bostad på hemorten anses som tjänsteställe.

Bestämmelsen har ändrats genom att hänvisningen görs till den nya ersättningslag som utredningen föreslår.

13.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen

2 § Riksdagsförvaltningen ska om annat inte är särskilt föreskrivet

1. upprätta förslag till anslag på statens budget för riksdagen och Riksdagsförvaltningen,

2. utfärda anvisningar för utarbetandet av förslag till anslag på statens budget för riksdagens myndigheter utom Riksbanken,

3. upprätta anslagsdirektiv för var och en av riksdagens myndigheter, utom Riksbanken, över de finansiella villkor som gäller för respektive myndighet med anledning av riksdagens beslut om statens budget,

4. besluta i frågor om ekonomiska förmåner enligt lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter respektive den upphävda lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet,

5. ansvara för löner, arvoden och andra ersättningar till arbetstagare och arvodesberättigade hos Riksdagsförvaltningen, riksdagens nämnder och övriga riksdagsorgan samt svara för hanteringen av pensioner och andra förmåner till dessa och deras efterlevande,

8. utföra övriga ekonomiadministrativa uppgifter för riksdagens nämndmyndigheter,

9. ansvara för att ledamöter erbjuds parkeringsplats, övernattingsbostäder, arbetsrum, vidareutbildning, teknisk och elektronisk utrustning, barnverksamhet, försäkring och företagshälsovård samt

10. ansvara för att ledamöter som lämnar riksdagen erbjuds stöd för övergång till förvärvsarbete.

Riksdagsförvaltningen ska ge riksdagens myndigheter möjlighet att framföra sina synpunkter på förhandlingsfrågor som direkt berör respektive myndighet.

Riksdagsförvaltningen får till en av riksdagens myndigheter överlämna handläggningen av en avtalsfråga som är av betydelse för den myndigheten.

Riksdagsförvaltningen ska bereda riksdagens nämndmyndigheter tillfälle att lämna synpunkter på behovet av resurser.

I förtydligande syfte anges i paragrafen att Riksdagsförvaltningen, om annat inte är särskilt föreskrivet, ska ansvara för att ledamöter erbjuds parkeringsplats, övernattingsbostäder, arbetsrum, vidareutbildning, teknisk och elektronisk utrustning, barnverksamhet, försäkring och företagshälsovård. Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.2.4.

13.9 Förslaget till lag om ändring i lagen (2012:880) med instruktion för Valprövningsnämnden

16 § För resor som ledamöter, sekreterare och andra som tjänstgör hos nämnden gör i sitt uppdrag ska Riksdagsförvaltningen betala resekostnader-

sättning och traktamente enligt de bestämmelser som gäller för arbetstagare hos Riksdagsförvaltningen. I fråga om ersättning till den som även är ledamot av riksdagen finns bestämmelser i lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter.

Ändringen är en följd av att utredningen föreslår att en ny ersättningslag ska införas.

13.10 Förslaget till lag om ändring i lagen (2012:883) med instruktion för Riksdagens arvodesnämnd

1 § Riksdagens arvodesnämnd ska i enlighet med

1. 3 kap. 1 § lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter fastställa det belopp per månad som ledamotsarvode ska betalas med,

2. 12 kap. 24 § samma lag besluta i frågor om inkomstgaranti och efterlevandeskydd,

3. 13 kap. 19 § samma lag besluta i frågor om ekonomiskt omställningsstöd och efterlevandeskydd,

4. 9 kap. 12 a § den upphävda lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet besluta om jämkning av inkomstgaranti och

5. 9 kap. 23 § samma lag besluta om utbetalning av inkomstgaranti på nytt.

Nämnden ska ange vilka överväganden som föranlett beslutet.

Nämnden är en myndighet under riksdagen.

17 § Bestämmelser om överklagande av beslut som avses i 1 § finns i 15 kap. 2 § lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter samt i 12 kap. 1 § den upphävda lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet.

Bestämmelser om överklagande av beslut som rör utlämnande av handlingar och uppgifter finns i lagen (1989:186) om överklagande av administrativa beslut av Riksdagsförvaltningen och riksdagens myndigheter.

Paragraferna har ändrats på så sätt att hänvisningarna till 1994 års ersättningslag har ändrats till hänvisningar till den nya ersättningslag som utredningen föreslår.

13.11 Förslaget till lag om ändring i lagen (2012:884) med instruktion för Riksdagens överklagandenämnd

15 § För resor som ledamöter, sekreterare och andra som tjänstgör hos nämnden gör i sitt uppdrag ska Riksdagsförvaltningen betala resekostnadsersättning och traktamente enligt de bestämmelser som gäller för arbetstagare hos Riksdagsförvaltningen. I fråga om ersättning till den som även är ledamot av riksdagen finns bestämmelser i lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter.

Ändringen innebär att hänvisningen görs till den nya ersättningslag som utredningen föreslår.

13.12 Förslaget till förordning om ändring i förordningen (1995:268) om samordning av statlig tjänstepension med vissa pensioner till riksdagens ledamöter och ledamöter av Europaparlamentet

2 § I förordningen avses med

1. riksdagspension – pension enligt lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter i dess lydelse den 31 december 2009, summan av pension och tilläggsbelopp enligt 8 kap. 9–11 §§ nämnda lag från och med den 1 januari 2010, egenpension enligt motsvarande äldre författningar eller pension enligt lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet,

2. ledamotspension – egenpensionsförmåner enligt Europaparlamentets beslut 2005/684/EG, Euratom av den 28 september 2005 om antagande av Europaparlamentets ledamotsstadga,

3. tjänstepension – pension enligt statliga pensionsavtal eller pension eller inkomstgaranti enligt andra statliga pensionsbestämmelser,

4. nettopension – tjänstepension som inte ska samordnas med en socialförsäkringsförmån,

5. tjänstepensionsbelopp – pensionens eller inkomstgarantins normalbelopp eller motsvarande belopp,

6. tjänstetidsfaktor – förhållandet mellan den tid som får tillgodoräknas och den tid som behövs för hel pension eller hel inkomstgaranti enligt tillämpliga pensionsbestämmelser,

7. efterlevandepension – efterlevandepension enligt pensionsavtal för arbetstagare hos staten m.fl. (PA 03), enligt pensionsplan för arbetstagare hos staten m.fl. (PA- 91) eller motsvarande äldre bestämmelse och enligt lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter eller lagen (1996:304)

om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet eller efterlevandepension enligt Europaparlamentets beslut nr 2005/684/EG, Euratom.

11 § *Om det finns rätt till efterlevandepension i form av både riksdagspension och ledamotspension samt tjänstepension, ska tjänstepensionen minskas med övriga förmåner.*

Familjepension enligt äldre statliga pensionsbestämmelser ska minskas med samtidigt utgiven efterlevandepension enligt lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter, lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet eller efterlevandepension enligt Europaparlamentets beslut nr 2005/684/EG, Euratom.

12 § *Kompletterande efterlevandepension enligt pensionsplan för arbetstagarare hos staten m.fl. och familjepension enligt äldre statliga pensionsbestämmelser ska samordnas med samtidigt utgiven kompletterande efterlevandepension enligt lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter eller lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges ledamöter av Europaparlamentet enligt föreskrifterna i 4–6 a §§. Detta gäller även efterlevandepension enligt Europaparlamentets beslut nr 2005/684/EG, Euratom.*

Paragraferna har ändrats genom att hänvisningarna görs till den nya ersättningslag som utredningen föreslår.

13.13 Förslaget till förordning om ändring i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

8 a § *Av 11 kap. 11 b § socialtjänstlagen (2001:453) och 6 § förordningen (2008:975) om uppgiftsskyldighet i vissa fall enligt socialtjänstlagen (2001:453) framgår att vissa uppgifter ska lämnas till socialnämnden.*

Av 12 kap. 28 § lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter och 9 kap. 20 a § lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges företrädare i Europaparlamentet framgår att vissa uppgifter ska lämnas till Statens tjänstepensionsverk.

Ändringen är en följd av att utredningen föreslår att en ny ersättningslag ska införas.

13.14 Förslaget till tillämpningsföreskrifter och allmänna råd till lagen (2015:XXXX) om ersättning till riksdagens ledamöter

Till 1 kap. 4 §

Ersättare för en ledamot

1 § För en ersättare för en ledamot gäller samma bestämmelser som för en ledamot, om det inte föreskrivs någonting annat i de här tillämpningsföreskrifterna.

Paragrafen är ny. Den innebär att samma bestämmelser gäller för en ersättare för en ledamot som för en ledamot, om det inte föreskrivs någonting annat i tillämpningsföreskrifterna. En ny rubrik har införts.

Ersättares ersättning för förlorad semester

2 § En ersättare som vill ha semesterkompensation ska ansöka om det hos Riksdagsförvaltningen.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 1 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 1 kap. 2 a § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts.

3 § Riksdagsförvaltningen ska till en ersättare som har en anställning betala semesterkompensation med ett belopp som motsvarar ersättningen för de förlorade semesterdagar som skulle ha betalats ut till ersättaren.

Till en ansökan om semesterkompensation ska ersättaren bifoga ett intyg från sin arbetsgivare som visar hur många semesterdagar som har gått förlorade och med vilka belopp ersättning för semesterdagarna skulle ha betalats ut.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 2 första meningen i 2006 års tillämpningsföreskrift till 1 kap. 2 a § i 1994 års ersättningslag. Den har förtydligats genom att det i andra stycket uttryckligen anges att ett intyg ska bifogas ansökan om semesterkompensation. Paragrafen har ändrats språkligt.

4 § Riksdagsförvaltningen ska till en ersättare som driver en egen verksamhet för varje förlorad semesterdag betala semesterkompensation med ett belopp som motsvarar ersättarens fastställda sjukpenninggrundande inkomst enligt 25–28 kap. socialförsäkringsbalken delat med 365.

Till en ansökan om semesterkompensation ska ersättaren bifoga ett beslut från Försäkringskassan som visar ersättarens fastställda sjukpenninggrundande inkomst.

Till sitt innehåll motsvarar paragrafen punkten 2 andra meningen i 2006 års tillämpningsföreskrift till 1 kap. 2 a § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har förtydligats genom att det i andra stycket uttryckligen anges att ett intyg ska bifogas ansökan om semesterkompensation. Paragrafen har ändrats språkligt.

Till 3 kap. 3 §

Särskilt arvodesbelopp

5 § Det särskilda arvodesbeloppet för en sammanträdesdag som infaller på en måndag, en fredag eller under plenifria perioder ska uppgå till 700 kronor per sammanträde.

Paragrafen, som är ny, innehåller uppgift om det särskilda arvodesbeloppet i EU-nämnden för en sammanträdesdag som infaller på en måndag, en fredag eller under plenifria perioder.

Till 3 kap. 5 §

Sjukanmälan

6 § En ledamot ska göra en sjukanmälan till Riksdagsförvaltningen under den första dagen av sin sjukledighet.

Om sjukledigheten varar under längre tid än sju dagar, ska ledamoten ge in ett läkarintyg till Riksdagsförvaltningen.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 1 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 3 kap. 4 § i 1994 års ersättningslag. Uttrycket "Kammarens kansli" har ersatts med "Riksdagsförvaltningen" eftersom kansliet är en del av förvaltningen. Den har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts.

Till 4 kap. 1 och 2 §§

Tjänsteresa

7 § Som tjänsteresa ska betraktas

- a) resa till och från riksdagen för att delta i det löpande riksdagsarbetet,*
- b) resa till, från samt i den valkrets för vilken ledamoten är vald,*
- c) resa som beror på sammanträde med riksdagsgruppen, partikonferens och annat partiarrangemang, utskottsresa samt deltagande i nämnder, delegationer, kommittéer eller liknande inom riksdagen,*

d) en egen studieresa som en riksdagsledamot gör i utövningen av sitt uppdrag, och

e) en resa som beror på att en ledamot medverkar i ett arrangemang som syftar till att informera om riksdagen eller riksdagsuppdraget.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkterna 1 och 2 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 1 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts.

8 § Resor som inte direkt beror på riksdagsledamotsuppdraget, såsom uppdrag för organisationer, kommuner eller myndigheter, ska inte betraktas som tjänsteresor.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 3 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 1 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt.

Faktisk kostnad

9 § Den faktiska kostnaden för en resa ska innefatta kostnader för resebevis, biljetter och bagageförvaring.

Vid resa med egen bil, förmånsbil eller motorcykel ska i den faktiska kostnaden ingå fastställd kilometerersättning och utlägg för parkering och trängselskatt.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 6 första stycket i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 2 och 2 a §§ i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt.

Till 4 kap. 3 §

Faktisk kostnad

10 § Tillämpningsföreskrifterna i 9 § till 4 kap. 1 och 2 §§ lagen om ersättning till riksdagens ledamöter ska gälla även vid utrikes resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses.

Paragrafen är ny och innebär att tillämpningsföreskrifterna i 9 § till 4 kap. 1 och 2 §§ lagen om ersättning till riksdagens ledamöter ska gälla även vid utrikes resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses.

Underlag för resor på grund av en extraordinär händelse

11 § En ledamot ska efter en resa, som har sin grund i en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses, till Riksdagsförvaltningen ge in ett underlag som visar

- a) vilken händelse som har lett till hemresan, och
- b) att ledamoten inte har kunnat boka av hemresan eller använda värdet av resan vid ett senare tillfälle.

I paragrafen, som är ny, anges att en ledamot efter en resa, som har sin grund i en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses, till Riksdagsförvaltningen ska ge in ett underlag som visar vilken händelse som har lett till hemresan och att ledamoten inte har kunnat boka av hemresan eller använda värdet av resan vid ett senare tillfälle.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 4.1.

Beslut om resekostnader för medföljande

12 § Talmannen ska besluta om ersättningen för kostnader för resa för en medföljande person som av särskilda skäl måste resa tillsammans med ledamoten.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 6 tredje stycket i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 2 och 2 a §§ i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts.

Till 4 kap. 4 §*Val av färdmedel och färdväg*

13 § En ledamot ska vid sitt val av färdmedel särskilt beakta kostnaderna. Val av annat färdmedel än det billigaste ska kunna motiveras av ledamoten.

Till sitt innehåll motsvarar paragrafen punkten 1 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 3 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt.

14 § Vid resa med eget fordon ska en ledamot välja den kortaste färdvägen, om det inte finns särskilda skäl för en längre färdväg.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 2 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 3 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt.

Allmänna råd

En ledamot bör planlägga sina tjänsteresor och förrättningar noggrant för att kostnaderna ska bli så låga som möjligt. Biljetter bör köpas på ett sådant sätt att Riksdagsförvaltningen bara behöver betala enligt de resevillkor och för den service som tjänsteresan kräver. En ledamot bör beakta möjligheten att köpa rabatterade biljetter och att samordna flera tjänsteresor.

En ledamot bör anpassa färdstället till uppdragets karaktär. Vid till exempel gruppresor utomlands bör samtliga resenärer resa på likartat sätt för att undvika merkostnader. En ledamot bör välja det billigaste färdstället så länge detta inte medför hinder mot att genomföra uppdraget på ett effektivt sätt.

En ledamot bör planera resor i tjänsten så att största möjliga hänsyn tas till miljön.

De allmänna råden motsvarar till sitt innehåll bestämmelser i riktlinjerna (2001:2) för riksdagsledamöternas tjänsteresor under rubriken Inriktning för tjänsteresor i staten. Råden har ändrats språkligt.

Resa som ordnas genom den resebyrå som Riksdagsförvaltningen anlitar

15 § *Vid den resebyrå som Riksdagsförvaltningen anlitar får en ledamot boka*

- a) inrikes tjänsteresor,*
- b) inrikes resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten, eller*
- c) inrikes resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses.*

En ledamot ska i första hand beställa biljetter hos den resebyrå som Riksdagsförvaltningen anlitar, och ledamoten ska normalt utnyttja de ramavtal som Riksdagsförvaltningen har ingått eller andra statliga ramavtal.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis punkten 3 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 2 och 2 a § i 1994 års ersättningslag och bestämmelser i riktlinjerna (2001:2) för riksdagsledamöternas tjänsteresor under rubriken Inriktning för tjänsteresor i staten. Punkterna b och c har lagts till, eftersom utredningen har föreslagit att en ledamot ska få ersättning för resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten, och resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses. Det tydliggörs att ledamoten normalt ska utnyttja de ramavtal som Riksdagsförvaltningen har ingått eller andra statliga ramavtal. Ordet ”riksdagen” har bytts ut mot ”Riksdagsförvaltningen”. Paragrafen har ändrats språkligt.

Allmänna råd

En ledamot bör boka alla delar av resan vid ett och samma tillfälle och i så god tid att resebyrån kan räkna ut det billigaste och effektivaste resealternativa-

tivet. Biljettpriser är ofta förknippade med sådana villkor att det lönar sig att kombinera flera resor, även om dessa sker vid olika tider och till olika platser. En ledamot bör därför informera resebyrån om planerade framtida resor så att biljettpriserna blir så förmånliga som möjligt.

De allmänna råden motsvarar till sitt innehåll i huvudsak bestämmelser i riktlinjerna (2001:2) för riksdagsledamöternas tjänsteresor under rubrikerna Inriktning för tjänsteresor i staten och Resebeställningar. De har ändrats språkligt.

Resa med lokaltrafik och länstrafik

16 § *En ledamot har rätt till ersättning för kostnader för resa med lokaltrafik och länstrafik bara vid*

- a) tjänsteresor,*
- b) resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten, eller*
- c) resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses.*

Ledamoten får, förutom vid resa enligt första stycket, använda månadskort eller liknande periodkort för resa med lokaltrafik och länstrafik vid resor som avses i 22 §.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis bestämmelser i riktlinjerna (2001:2) för riksdagsledamöternas tjänsteresor under rubriken Lokaltrafik. Tillämpningsområdet för bestämmelsen har utvidgats i punkterna b och c eftersom utredningen har föreslagit att en ledamot ska få ersättning för resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten, och resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses. Ett tillägg har gjorts i *andra stycket* där det förtydligas att ledamoten får använda månadskort eller liknande periodkort för resa med lokaltrafik och länstrafik vid resor som avses i 22 §. Paragrafen har ändrats också språkligt.

Resa med tåg

17 § *En ledamot har rätt till ett årskort på tåg. Ett sådant kort får användas bara för*

- a) tjänsteresor,*
- b) resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten,*
- c) resor vid en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses, eller*
- d) för en sådan resa som avses i 22 §.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis punkten 9 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 3 § i 1994 års ersättningslag. Tillägg har gjorts i punkterna b och c, eftersom utredningen har föreslagit att en ledamot ska få

ersättning för resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten och resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses. Paragrafen har ändrats också språkligt. Rubriken är ändrad.

18 § En ledamot har rätt till ersättning för kostnader för tågresor som inte omfattas av årskortet enligt 17 §. Detta gäller dock bara vid

- a) tjänsteresor,*
- b) resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten, eller*
- c) resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses.*

Tågresor ska en ledamot i första hand boka via den resebyrå som Riksdagsförvaltningen anlitar.

I paragrafen, som är ny, anges att en ledamot har rätt till ersättning för kostnader för tågresor som inte omfattas av årskortet enligt 17 § och vid vilka resor ersättning ska betalas ut. I *andra stycket* anges att en ledamot i första hand ska boka tågresor via den resebyrå som Riksdagsförvaltningen anlitar.

19 § Vid tågresor utomlands får en ledamot boka 1:a klass färdbiljett och singelkupé.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll i huvudsak bestämmelser i riktlinjerna (2001:2) för riksdagsledamöternas tjänsteresor under rubriken Tågresor.

Resa med flyg

20 § En ledamot har rätt till ersättning för kostnader för flygresor bara vid

- a) tjänsteresor,*
- b) resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten, eller*
- c) resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses.*

Paragrafen är ny och kompletterar de grundläggande reglerna om att en ledamot har rätt till ersättning för kostnader för tjänsteresor, resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten och resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses. Flygresor anges särskilt som ersättningsgilla. Rubriken är ändrad.

21 § En ledamot som har långa resvägar eller andra särskilda behov med hänsyn till resemönster kan få destinationskort, årskort eller liknande färdbevis för flyg.

Ett sådant kort får endast användas för

- a) tjänsteresor,*

- b) resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten,
 c) resor vid en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses, eller
 d) för en sådan resa som avses i 22 §.*
- Riksdagsförvaltningen ska besluta om att beställa destinationskort, årskort eller liknande färdbevis för flyg.*

Paragrafens första stycke motsvarar till sitt innehåll delvis punkten 10 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 3 § i 1994 års ersättningslag. Punkterna b och c har lagts till, eftersom utredningen har föreslagit att en ledamot ska få ersättning för resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten och resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses.

Andra stycket motsvarar till sitt innehåll bestämmelser i riktlinjerna (2001:2) för riksdagsledamöternas tjänsteresor under rubriken Flygresor (andra stycket).

Paragrafen har ändrats språkligt. Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.2.2.

Allmänna råd

En ledamot bör välja den billigaste flygresan så länge det inte hindrar att uppdraget genomförs på ett effektivt sätt. En ledamot bör i första hand välja ekonomiklass.

De allmänna råden motsvarar till sitt innehåll i huvudsak bestämmelser i riktlinjerna (2001:2) för riksdagsledamöternas tjänsteresor under rubriken Flygresor (första stycket). Skillnaden är att en ledamot i första hand bör välja ekonomiklass vid samtliga resor. Råden har ändrats språkligt.

Användande av års- eller månadskort för lokaltrafik, länstrafik, tåg eller flyg i annat statligt uppdrag

22 § *Ett års- eller månadskort som en ledamot har fått av Riksdagsförvaltningen får utnyttjas för resa med anledning av andra statliga uppdrag än riksdagsuppdraget.*

Vid en sådan resa ska Riksdagsförvaltningen, utöver kostnaden för års- eller månadskortet, inte betala resekostnader eller traktamente.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis punkten 11 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 3 § i 1994 års ersättningslag. Ändringen innebär att bestämmelsen även omfattar års- eller månadskort för lokaltrafik och länstrafik och inte som tidigare för endast tåg och flyg. Ordet "riksdagen" har bytts ut mot "Riksdagsförvaltningen". Rubriken och språket har ändrats.

Resa med taxi

23 § En ledamot har rätt till ersättning för kostnader för resa med taxi när lämpliga allmänna kommunikationer saknas eller då det finns särskilda skäl.

Särskilda skäl för att resa med taxi kan vara att riksdagsledamoten

- a) gör en beaktansvärd tidsvinst,
- b) har tungt eller skrymmande bagage,
- c) samåker,
- d) har medicinska skäl för att åka taxi, eller
- e) har fått en rekommendation av Riksdagsförvaltningen om att han eller hon av säkerhetsskäl bör åka taxi såväl vid tjänsteresor som privata resor (taxirekommendation).

Rätt till ersättning för taxikostnader gäller bara vid

- a) tjänsteresor,
- b) resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten,
- c) resor vid en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses, eller
- d) privata resor vid taxirekommendation.

Paragrafens första stycke motsvarar till sitt innehåll delvis punkten 3 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 3 § i 1994 års ersättningslag. Skillnaden är att som särskilt skäl för att resa med taxi även anges att en ledamot har fått en rekommendation av Riksdagsförvaltningen om att han eller hon av säkerhetsskäl bör åka taxi såväl vid tjänsteresor som privata resor (taxirekommendation).

I andra stycket, som är nytt, tydliggörs den grundläggande regeln om att en ledamot har rätt till ersättning för kostnader för tjänsteresor, resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten och resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses, även med taxi. Regeln kompletteras i punkten d med en rätt till ersättning för privata resor vid taxirekommendation.

Paragrafen har ändrats språkligt och redaktionellt.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 7.3.

Allmänna råd

För dagliga resor i Stockholmsområdet mellan en bostad eller en övernattningsbostad och riksdagen bör en ledamot resa med taxi under normal arbetstid endast då det saknas lämpliga alternativ eller om det finns särskilda skäl.

I det fall en taxiresa är motiverad bör samåkning eftersträvas för att sänka kostnaderna.

De allmänna råden motsvarar till sitt innehåll bestämmelser i riktlinjerna (2001:2) för riksdagsledamöternas tjänsteresor under rubriken Val av färdmedel (taxi). Råden har ändrats språkligt.

Hyra av bil eller buss

24 § *En ledamot har rätt till ersättning för kostnader för hyra av bil eller buss bara vid*

- a) tjänsteresor,*
- b) resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten, eller*
- c) resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses.*

En ledamot ska i första hand boka hyrbil genom den resebyrå som Riksdagsförvaltningen anlitar med det statliga hyrbilsavtalet som grund.

Riksdagsförvaltningen ska svara för kostnaderna för förarplatsförsäkring och självriskreducering vid en ledamots hyra av bil eller buss.

I första stycket, som är nytt, tydliggörs den grundläggande regeln om att en ledamot har rätt till ersättning för kostnader för tjänsteresor, resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten och resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses, även med hyrd bil eller buss.

Andra stycket motsvarar till sitt innehåll bestämmelser i riktlinjerna (2001:2) för riksdagsledamöternas tjänsteresor under rubriken Hyrbil (första stycket första meningen). Ordet "Riksdagsförvaltningen" har ersatt "riksdagen".

Tredje stycket motsvarar till sitt innehåll bestämmelser i riktlinjerna för riksdagsledamöternas tjänsteresor under rubriken Hyrbil (tredje stycket andra meningen).

Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.2.2 och bestämmelsen har tagits in i föreskrifterna i klargörande syfte. Paragrafen har ändrats språkligt och redaktionellt.

25 § *En bil får hyras under en tidsperiod som sträcker sig över flera förrättningar som följer på varandra, om det är det mest kostnadseffektiva alternativet. En förutsättning är dock att ledamoten för en körjournal som lämnas in tillsammans med debiteringsunderlaget från hyrfirman.*

Om det finns särskilda skäl, kan en ledamot få ersättning för kostnader för hyra av buss. En förutsättning för att kostnaderna ska ersättas är att transporten i huvudsak gäller resenärer för vilka Riksdagsförvaltningen har kostnadsansvar.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll i huvudsak bestämmelser i riktlinjerna (2001:2) för riksdagsledamöternas tjänsteresor under rubrikerna Hyrbil och Hyra av buss. Den har ändrats språkligt.

Allmänna råd

En ledamot bör hyra bil av B-kategori, i regel en liten mellanklassbil. Vid särskilt behov av en större bil får ledamoten hyra en bil av C- eller D-kategori. Förarplatsförsäkring och självriskreducering (CDW – Collision Damage Waiver) bör tecknas i samband med bokningen av hyrbil. Vid hyra av bil utomlands bör föraren teckna de försäkringar på plats som behövs för att få ett fullgott försäkringskydd. Om den planerade hyrtiden överstiger två veckor bör ledamoten först samråda med Riksdagsförvaltningen.

Antalet ersättningsberättigade resenärer bör ligga till grund för beställningen av en buss. Om en ledamot överväger att hyra buss bör ledamoten först kontakta Riksdagsförvaltningen.

De allmänna råden motsvarar till sitt innehåll huvudsakligen bestämmelser i riktlinjerna (2001:2) för riksdagsledamöternas tjänsteresor under rubrikerna Hyrbil och Hyra av buss. Språket har ändrats och ordet ”Riksdagsförvaltningen” har ersatt ”enheten för administrativ ledamotsservice”.

Båtresor

26 § *En ledamot har rätt till ersättning för kostnader för resa med båt bara vid*

- a) tjänsteresor,*
- b) resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten, eller*
- c) resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses.*

Paragrafen är ny. Den kompletterar den grundläggande regeln om att en ledamot har rätt till ersättning för kostnader för tjänsteresor, resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten och resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses, genom att det i paragrafen föreskrivs att detta gäller också vid båtresor.

Allmänna råd

En ledamot får boka enkelhytt vid båtresor.

De allmänna råden motsvarar till sitt innehåll bestämmelser i riktlinjerna (2001:2) för riksdagsledamöternas tjänsteresor under rubriken Båt- och färjeresor. De har ändrats språkligt.

Förlängning av vistelse

27 § För att minska resekostnaderna får en ledamot förlänga sin vistelse, till exempel över en lördag eller söndag.

Om en ledamot av andra skäl än för att minska resekostnaderna väljer att resa tidigare eller att stanna kvar på förrättningsorten i anslutning till förrättningen, ska ledamoten själv betala samtliga merkostnader som uppkommer på grund av den förlängda vistelsen. Tjänstgöringstiden på orten ska dock stå i rimlig proportion till den förlängda vistelsen.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis punkten 9 andra stycket i 2006 års tillämpningsföreskrifter till 4 kap. 3 a § i 1994 års ersättningslag och bestämmelser i riktlinjer (2001:2) för riksdagsledamöternas tjänsteresor under rubriken Flygresor (tredje stycket). En förändring har gjorts på så sätt att paragrafen omfattar inrikes tjänsteresor och resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten, oavsett färdmedel. Bestämmelsen i riktlinjerna har tagits in i föreskrifterna i tydlighetssyfte. Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.2.2 och 3.6.

Bonuspoäng

28 § En ledamot får inte använda bonuspoäng, fribiljetter och liknande trohetsförmåner som har tjänats in i tjänsten från flygbolag, taxibolag, hotell eller liknande annat än vid

- a) tjänsteresor,
- b) resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten, eller
- c) resor vid en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses.

Trots första stycket får en ledamot även använda trohetsförmånerna för uppgradering till högre klass.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 12 första stycket och punkten 14 första stycket i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 3 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har kompletterats med punkterna b och c, eftersom utredningen har föreslagit att en ledamot ska få ersättning för resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten och resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses. Bestämmelsen i tidigare punkten 13 har utgått då den inte kan anses behövlig mot bakgrund av bestämmelsen i det nuvarande första stycket om att bonuspoängen, fribiljetterna eller trohetsförmånerna ska ha tjänats in i tjänsten.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.2.2.

29 § Om en ledamot gör en tjänsteresa med bonuspoäng och ett reseföretags bonusregler medger det, får ledamoten med sina övriga bonuspoäng bekosta även en medresande ledamots tjänsteresa eller en tjänsteresa för någon som

är arbetstagare hos Riksdagsförvaltningen eller hos ett partikansli i riksdagen.

Kontanta ersättningar eller motsvarande värdebevis ska en ledamot omgående redovisa och lämna in till Riksdagsförvaltningen.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll bestämmelser i punkten 12 andra stycket och punkten 14 andra stycket i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 3 § i 1994 års ersättningslag.

Allmänna råd

En ledamot bör lämna sitt kontoutdrag för bonuspoängen till den resebyrå som Riksdagsförvaltningen anlitar. Resebyrån har i uppgift att bevaka när bonuspoängen kan utnyttjas för planerad tjänsteresa.

De allmänna råden motsvarar till sitt innehåll bestämmelser i riktlinjerna (2001:2) för riksdagsledamöternas tjänsteresor under rubriken Bonuspoäng. Råden har ändrats språkligt och ordet "riksdagen" har bytts ut mot "Riksdagsförvaltningen".

Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.2.2.

Delad resa

30 § *Om en politisk sekreterare eller någon annan som inte har rätt till ersättning från Riksdagsförvaltningens anslag följer med på en ledamots tjänsteresa, ska den medföljande personen ersätta Riksdagsförvaltningen för eventuell uppkommen merkostnad.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll bestämmelser i riktlinjerna (2001:2) för riksdagsledamöternas tjänsteresor under rubriken Delad resekostnad. Ordet "riksdagen" har bytts ut mot "Riksdagsförvaltningen". Bestämmelsen har tagits in i föreskrifterna i klagörande syfte. Den har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts. Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.2.2.

Försäkringsskydd under tjänsteresa

31 § *En ledamot har rätt till ett försäkringsskydd under en tjänsteresa.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll bestämmelser i riktlinjerna (2001:2) för riksdagsledamöternas tjänsteresor under rubriken Försäkringsskydd under tjänsteresa (första meningen). Den har lyfts upp i föreskrifterna i tydlighets-syfte och har ändrats språkligt. Andra meningen i samma bestämmelse har utgått. Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.2.2.

Betalkort

32 § Riksdagsförvaltningen får förse en ledamot med ett betalkort för betalning av kostnader till följd av en tjänsteresa.

Riksdagsförvaltningen ska endast förse en ledamot med betalkort från ett kortföretag som har avtal med staten om sådana tjänster.

Riksdagsförvaltningen ska endast förse en ledamot med ett betalkort för vilket han eller hon har ett personligt betalningsansvar.

Paragrafen, som har ändrats språkligt, motsvarar till sitt innehåll punkterna 4–6 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 3 § i 1994 års ersättningslag.

33 § En ledamot ska lämna tillbaka betalkortet när uppdraget som riksdagsledamot upphör.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 8 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 3 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt.

Allmänna råd

En ledamot bör använda betalkortet främst för utgifter till följd av tjänsteresor, resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten och resor vid en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses enligt 4 kap. 1–3 §§ lagen om ersättning till riksdagens ledamöter.

De allmänna råden motsvarar till sitt innehåll delvis punkten 7 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 3 § i 1994 års ersättningslag. Skillnaden är att betalkortet, som en följd av vad som i huvudsak gäller på den statliga och privata arbetsmarknaden, får användas även för andra utgifter än som uppkommer till följd av en tjänsteresa. Ledamoten ansvarar för kostnader vid eventuell privat användning av kortet. Bestämmelserna har karaktären av råd och har av detta skäl flyttats från föreskrifterna till de allmänna råden. Överväganden finns i avsnitt 3.2.2.

Till 4 kap. 5–8 §§

Val av färdmedel, betalkort och fribiljetter

34 § Tillämpningsföreskrifterna i 13, 14, 18–20 och 23–33 §§ till 4 kap. 4 § lagen om ersättning till riksdagens ledamöter ska även gälla vid

a) utrikes tjänsteresor,

b) resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten som ligger i ett annat land än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, eller

c) utrikes resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll huvudsakligen punkten 1 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 3 a § i 1994 års ersättningslag. Nya är punkterna b och c som har lagts till, eftersom utredningen har föreslagit att en ledamot ska få ersättning för resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten och resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses. Paragrafen har ändrats redaktionellt.

Allmänna råd

De allmänna råden till 4 kap. 4 § lagen om ersättning till riksdagens ledamöter bör även gälla vid

- utrikes tjänsteresor,*
- resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten som ligger i ett annat land än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, eller*
- utrikes resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses.*

Bestämmelsen är ny och innebär att de allmänna råden till 4 kap. 4 § lagen om ersättning till riksdagens ledamöter även bör gälla vid utrikes tjänsteresor, resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten som ligger i ett annat land än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, och utrikes resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses.

Tillämpning av avtal om ersättning m.m. vid tjänsteresa och förrättning utomlands

35 § Vid en utrikes tjänsteresa ska Riksdagsförvaltningen tillämpa villkoren i det avtal om ersättning m.m. vid tjänsteresa och förrättning utomlands som har träffats mellan Arbetsgivarverket och de statsanställdas huvudorganisationer.

En reseräkning som en ledamot ger in med anledning av en utrikes tjänsteresa ska enligt 4 kap. 11 § lagen om ersättning till riksdagens ledamöter dock lämnas in senast sex månader efter det att resan eller förrättningen avslutades.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 3 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 3 a § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt.

Beslut om utrikes tjänsteresa och utrikes resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten

36 § *Talmannen ska besluta om sina egna utrikes tjänsteresor.*

Talmannen ska besluta också om

a) utrikes tjänsteresor som en riksdagsledamot måste göra med anledning av ett särskilt uppdrag för riksdagen (efter samråd med företrädare för parti-grupperna i riksdagen),

b) konferensresor med en partigrupp i riksdagen på fartyg till Östersjö-hamn, och

c) resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten som ligger i ett annat land än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

37 § *Den vice talman som Riksdagsförvaltningen har utsett ska besluta om utrikes tjänsteresor för nordiska parlamentariska arrangemang.*

38 § *Den vice talman eller de vice talmän som Riksdagsförvaltningen har utsett ska besluta om utrikes tjänsteresor enligt 4 kap. 1 § lagen om ersättning till riksdagens ledamöter (enskild utrikes tjänsteresa).*

39 § *En delegation, en styrelse eller motsvarande som har tilldelats en egen budget genom beslut av Riksdagsförvaltningen ska besluta om resa inom delegationens ansvarsområde.*

40 § *Riksdagsförvaltningen ska besluta om språkresor.*

41 § *En ledamot får besluta om förrättningsresor i Sverige som med hänsyn till kostnads-, tids- eller miljöaspekter bör göras till eller från en nordisk gränsregional flygplats.*

Paragraferna 36–41 §§ motsvarar till sitt innehåll i huvudsak punkten 2 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 3 a § i 1994 års ersättningslag. Tillägg har gjorts i 36 § andra stycket punkten c, eftersom utredningen har föreslagit att en ledamot ska få ersättning för resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten. Ordet "Riksdagsförvaltningen" har ersatt "riksdagsstyrelsen". Paragrafen har ändrats språkligt och redaktionellt, bland annat på så sätt att den har delats upp i sex punkter. Rubriken har ändrats.

Belopp för en ledamots enskilda utrikes tjänsteresa

42 § *Beloppet för en ledamots enskilda utrikes tjänsteresor ska för en valperiod uppgå till högst 50 000 kronor.*

I paragrafen, som är ny, anges att beloppet för en ledamots enskilda utrikes tjänsteresor för en valperiod högst ska uppgå till 50 000 kronor.

Ansökan om en enskild utrikes resa efter den 15 april ett valår

43 § En riksdagsledamot som ansöker om en enskild utrikes resa efter den 15 april ett valår får utnyttja det belopp för resan som anges i 42 § bara om det finns särskilda skäl.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 7 andra stycket i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 3 a § i 1994 års ersättningslag. Första stycket i den tidigare punkten 7 har utgått då det ligger i begreppet "tjänsteresa" att resan är av värde för att fullgöra uppdraget som riksdagsledamot.

Resa trots Utrikesdepartementets avrådan

44 § Om en ledamot vill göra en enskild utrikes tjänsteresa till ett land eller område som Utrikesdepartementet har avrått från att resa till, ska ledamoten först samråda med den särskilda företrädaren för sin partigrupp.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 7 a i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 3 a § i 1994 års ersättningslag.

Tjänsteresa i grupp

45 § En enskild utrikes tjänsteresa får göras i grupp.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 10 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 3 a § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts.

Ansökan om enskilda utrikes tjänsteresor

46 § En ledamots ansökan om en enskild utrikes tjänsteresa eller en resa från och till en annan bostad än bostaden på hemorten som ligger i ett annat land än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ska lämnas till Riksdagsförvaltningen, ledningsstaben, senast 14 dagar före planerat avresedatum.

I ansökan ska ledamoten ange

- a) ändamålet med resan,*
- b) en översiktlig plan för resan,*
- c) i förekommande fall uppgift om att samråd enligt 44 § har skett,*
- d) en uppgift om beräknade kostnader för resan,*
- e) en uppgift om resan avses bli finansierad helt eller delvis med bonuspäng, och*
- f) en uppgift om stöd till resan har sökts enligt lagen (2015:xxxx) om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen.*

Den som är ersättare för en ledamot ska därutöver lämna uppgift om att samråd med den ordinarie ledamoten har ägt rum enligt 52 §.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll huvudsakligen punkten 9 första stycket i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 3 a § i 1994 års ersättningslag. I punkten f har lagts till att en uppgift om stöd till resan har sökts enligt lagen (2015:xxxx) om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen, ska lämnas vid ansökan. Den har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.5.1.

Redogörelse för enskilda utrikes tjänsteresor

47 § *Den vice talman som beslutar om enskilda utrikes tjänsteresor och talmannen som beslutar om resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten som ligger i ett annat land än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ska lämna regelbundna redogörelser för besluten till Riksdagsförvaltningen.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis punkten 11 första stycket i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 3 a § i 1994 års ersättningslag. Nytt är att också talmannen, som beslutar om resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten som ligger i ett annat land än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, enligt bestämmelsen ska lämna regelbundna redogörelser för besluten till Riksdagsförvaltningen. Ordet "Riksdagsförvaltningen" har ersatt "riksdagsstyrelsen". Språket har ändrats, bestämmelsen har delats upp (se kommentaren till 49 §) och en ny rubrik har införts.

Prövning av beslut om enskilda utrikes tjänsteresor

48 § *En ledamot som inte har beviljats en enskild utrikes tjänsteresa eller en resa från och till en annan bostad än bostaden på hemorten som ligger i ett annat land än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet får begära Riksdagsförvaltningens prövning av beslutet.*

En begäran om prövning ska göras skriftligen och ha kommit in till Riksdagsförvaltningen, ledningsstaben, inom en månad från det att beslutet meddelades.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis punkten 11 andra och tredje styckena i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 3 a § i 1994 års ersättningslag. Ändringen i förhållande till den tidigare bestämmelsen innebär att även en ledamot som inte har beviljats en resa från och till en annan bostad än bostaden på hemorten som ligger i ett annat land än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet får begära Riksdagsförvaltningens prövning av beslutet. Ordet "Riksdagsförvaltningens" har ersatt "riksdagsstyrelsens".

Paragrafen har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts.

Skriftlig redovisning av en enskild utrikes tjänsteresa som en ledamot själv har fattat beslut om

49 § Den skriftliga redovisningen av en ledamots enskilda utrikes tjänsteresa som han eller hon själv har fattat beslut om ska innehålla uppgifter om

- a) resmål,
- b) tidpunkt för resan,
- c) kostnad för resan,
- d) om bonuspoäng har utnyttjats för resan, och
- e) vilka möten och besök som ledamoten har genomfört.

Paragrafen, som är ny, behandlar en ledamots skriftliga redovisning av en enskild utrikes tjänsteresa som han eller hon själv har fattat beslut om. Enligt paragrafen ska redovisningen innehålla uppgifter om resmål, tidpunkt för resan, kostnad för resan, om bonuspoäng har utnyttjats för resan samt vilka möten och besök som ledamoten har genomfört.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 10.3.

En uppföljning av resultatet av enskilda utrikes tjänsteresor som en ledamot själv har fattat beslut om

50 § En gång per valperiod ska Riksdagsförvaltningen genomföra en uppföljning av de enskilda utrikes tjänsteresor som en ledamot själv har fattat beslut om.

Paragrafen är ny. Riksdagsförvaltningen får i uppgift att en gång per valperiod genomföra en uppföljning av enskilda utrikes tjänsteresor som en ledamot själv har fattat beslut om.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 10.3.

Ersättares enskilda utrikes tjänsteresor

51 § Det rambelopp som Riksdagsförvaltningen enligt 42 § fastställer för en riksdagsledamots enskilda utrikes tjänsteresor får användas även av den som är ersättare för ledamoten, om ersättaren under valperioden har tjänstgjort i riksdagen sammanlagt minst ett år eller under valperioden ska tjänstgöra minst ett år.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 6 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 3 a § i 1994 års ersättningslag. Ordet "Riksdagsförvaltningen" har ersatt "riksdagsstyrelsen". Paragrafen har ändrats språkligt och redaktionellt och en ny rubrik har införts.

52 § En ersättare för en riksdagsledamot ska samråda med den ordinarie ledamoten inför en enskild utrikes tjänsteresa.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 8 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 3 a § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt.

Resor som ordnas genom den resebyrå som Riksdagsförvaltningen anlitar

53 § Efter beslut av en behörig beslutsfattare ska en ledamot i första hand boka följande resor genom den resebyrå som Riksdagsförvaltningen anlitar

a) utrikes tjänsteresor, och

b) resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten som ligger i ett annat land än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

En ledamot ska genom den resebyrå som Riksdagsförvaltningen anlitar i första hand boka också utrikes resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll den del av punkten 3 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 2 och 2 a §§ i 1994 års ersättningslag som rör utrikes tjänsteresa. Tillägget i punkten b och i andra stycket innebär att bestämmelsen omfattar även resor från och till en annan bostad än bostaden på hemorten som ligger i ett annat land än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och utrikes resor på grund av en extraordinär händelse eller någon annan orsak som inte har kunnat förutses. Det tydliggörs i bestämmelsen att en ledamot i första hand ska boka resorna genom den resebyrå som Riksdagsförvaltningen anlitar. Ordet "riksdagen" har bytts ut mot "Riksdagsförvaltningen".

Inrikes anslutningsresor

54 § En utrikes tjänsteresa ska anses påbörjad och avslutad vid ledamotens tjänsteställe i bostaden, vid arbetsstället i riksdagen eller där resan faktiskt har påbörjats eller avslutats.

En inrikes resa som ansluter till en utrikes tjänsteresa ska anses ingå som en del av den utrikes resan. Kostnaden för anslutningsresan ska betalas av den för vilkens räkning den utrikes tjänsteresan görs.

Ett års- eller månadskort som Riksdagsförvaltningen har tilldelat en riksdagsledamot får användas vid en inrikes anslutningsresa.

Till sitt innehåll motsvarar paragrafen delvis punkten 4 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 3 a § i 1994 års ersättningslag. Skillnaden är att bestämmelsen i tredje stycket omfattar även månadskort som riksdagen har tilldelat en ledamot. Språket och rubriken har ändrats och ordet "riksdagen" har bytts ut mot "Riksdagsförvaltningen".

55 § Bestämmelser om ersättning för kostnader för inrikes anslutningsresa med egen bil finns i 59 och 60 §§ i tillämpningsföreskriften till 4 kap. 10 § lagen om ersättning till riksdagens ledamöter.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 5 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 3 a § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt och redaktionellt.

Tjänstepass

56 § Riksdagsförvaltningen får ordna tjänstepass för en riksdagsledamot som särskilt ansöker om detta. Tjänstepasset, som får användas bara inom ramen för riksdagsuppdraget, får betalas av Riksdagsförvaltningen om det finns särskilda skäl eller krav.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll i huvudsak bestämmelser i riktlinjerna (2001:2) för riksdagsledamöternas tjänsteresor under rubriken Tjänstepass. Bestämmelsen har tagits in i föreskrifterna av tydlighetsskäl. Språket har ändrats och uttrycket ”riksdagens internationella kansli” har bytts ut mot ”Riksdagsförvaltningen”, eftersom kansliet är en del av förvaltningen.

Överväganden finns i avsnitt 3.2.2.

Visum

57 § Riksdagsförvaltningen eller den resebyrå som Riksdagsförvaltningen anlitar ska ordna ledamöternas viseringar.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll bestämmelser i riktlinjerna (2001:2) för riksdagsledamöternas tjänsteresor under rubriken Visum. Bestämmelsen har, på samma sätt som när det gäller 51 §, tagits in i föreskrifterna av tydlighetsskäl. Den har ändrats språkligt och uttrycket ”riksdagens internationella kansli” har bytts ut mot ”Riksdagsförvaltningen”, eftersom kansliet är en del av förvaltningen. Ändringar har även gjorts på så sätt att ordet ”riksdagen” har bytts ut mot ”Riksdagsförvaltningen”.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.2.2.

Vaccinationer och medicin

58 § Riksdagsförvaltningen ska ersätta en ledamots vaccinationskostnad samt kostnad för förebyggande medicinering med anledning av en utrikes tjänsteresa.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll bestämmelser i riktlinjerna (2001:2) för riksdagsledamöternas tjänsteresor under rubriken Vaccination/medicin. För

att tydliggöra bestämmelsen har den tagits in i föreskrifterna. Den har ändrats språkligt.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.2.2.

Till 4 kap. 10 §

Kostnader vid resa med eget fordon

59 § Riksdagsförvaltningen ska betala ersättning för kostnader vid en ledamots resa med eget fordon med följande belopp

- a) egen bil: det vid inkomsttaxeringen avdragsgilla beloppet med ett påslag om 80 öre per kilometer,
- b) förmånsbil: det vid inkomsttaxeringen avdragsgilla beloppet, och
- c) motorcykel: det vid inkomsttaxeringen avdragsgilla beloppet med ett påslag om 40 öre per kilometer.

Till sitt innehåll motsvarar paragrafen punkten 8 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 2 och 2 a §§ i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt och redaktionellt.

60 § Om en ledamot vid en anslutningsresa med ett eget fordon har hämtats vid eller körts till den ort där han eller hon ska fortsätta resan med något annat färdmedel, ska Riksdagsförvaltningen betala ersättning för anslutningsresan fram respektive åter enligt samma bestämmelser som gäller för resan i övrigt.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 9 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 2 och 2 a §§ i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt och redaktionellt.

Till 4 kap. 11 §

Reseräkning

61 § En ledamot ska yrka ersättning för sina utlägg, fordonskostnader och traktamenten samt för kostnader som avser andra resor än sådana som har ordnats genom den resebyrå som Riksdagsförvaltningen anlitar genom att ge in en reseräkning till Riksdagsförvaltningen. Resans ändamål och färdväg ska framgå av reseräkningen.

Riksdagsförvaltningen får betala ersättning för utlägg endast mot kvitto eller något annat bevis för kostnaden. Har kvittot eller beviset kommit bort eller om det av någon annan orsak inte kan ges in, får Riksdagsförvaltningen ändå betala ersättning för utlägg, om ledamoten kan åberopa något annat underlag som stöd för att han eller hon har gjort utlägg.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 1 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 2 och 2 a §§ i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt. Ordet "riksdagen" har bytts ut mot "Riksdagsförvaltningen".

62 § Dricks som en ledamot har betalat i samband med en inrikes tjänsteresa får inte ersättas.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 2 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 2 och 2 a §§ i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt.

63 § Efter en genomförd resa som har bokats vid Riksdagsförvaltningens anlitade resebyrå ska ledamoten attestera kostnaderna för resan. Genom detta intygar ledamoten att kostnaderna är riktiga.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 4 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 2 och 2 a §§ i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt och ordet "riksdagen" har bytts ut mot "Riksdagsförvaltningen".

Allmänna råd

I redovisningen av en förrättning (reseräkningen) krävs inga detaljuppgifter om resans ändamål.

En ledamot bör i reseräkningen använda följande begrepp:

- riksdagsresa,*
- riksdagsgruppen,*
- valkretsresa,*
- resa med utskottet,*
- partiarrangemang,*
- massmediarrangemang,*
- egen studieresa,*
- informationsträff,*
- väljarkontakter,*
- resa med delegation, tex. IPU-delegationen, och*
- kommitté, till exempel Riksdagskommittén (gäller enbart utredningar till-satta inom riksdagen).*

När en ledamot gör en tjänsteresa på uppdrag av ett riksdagsorgan bör namnet på riksdagsorganet alltid anges i reseräkningen.

De allmänna råden motsvarar till sitt innehåll bestämmelserna i riktlinjerna (2001:2) för riksdagsledamöternas tjänsteresor under rubriken Resans ändamål. Råden har ändrats språkligt.

Förskott

64 § Riksdagsförvaltningen får i undantagsfall betala ut ett förskott för en resekostnad.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 5 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 4 kap. 2 och 2 a §§ i 1994 års ersättningslag. Språket har ändrats.

Till 4 kap. 12 §*Riktlinjer för Riksdagsförvaltningens parkeringsplatser*

65 § Närmare bestämmelser om Riksdagsförvaltningens parkeringsplatser finns i riktlinjerna (2009:11) för Riksdagsförvaltningens parkeringsplatser.

I paragrafen, som är ny, erinras om att det finns närmare bestämmelser om Riksdagsförvaltningens parkeringsplatser i riktlinjerna (2009:11) för Riksdagsförvaltningens parkeringsplatser.

Överväganden finns i avsnitt 3.2.2.

Till 5 kap. 2 §*Kostförmån*

66 § Om en ledamot har fått en kostförmån ska Riksdagsförvaltningen göra måltidsavdrag från dagtraktamentet enligt följande

- a) frukost 20 procent,
- b) lunch 35 procent, och
- c) middag 35 procent.

Till sitt innehåll motsvarar paragrafen punkten 1 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 5 kap. 2 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt och redaktionellt.

Till 5 kap. 4 §*Bokning av hotellrum*

67 § En ledamot ska i första hand boka hotellrum genom den resebyrå som Riksdagsförvaltningen anlitar. Ledamoten får även själv boka hotellrum på de hotell som Riksdagsförvaltningen har träffat avtal med eller som omfattas av statliga ramavtal. På orter där det inte finns något hotell som omfattas av sådana avtal, ska hotellrum bokas i motsvarande prisklass som de hotellrum som finns på de avtalsbundna hotellen.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis bestämmelser i riktlinjerna (2001:2) för riksdagsledamöternas tjänsteresor under rubriken Hotell. Skillnaden är att en ledamot i första hand "ska" (tidigare "får") boka hotellrum genom den resebyrå som Riksdagsförvaltningen anlitar. I bestämmelsen klargörs att ledamoten även själv får boka hotellrum på de hotell som Riksdagsförvaltningen har träffat avtal med eller som omfattas av statliga ramavtal. På samma sätt som när det gäller bokning av resor har bestämmelsen om bokning av hotellrum tagits in i föreskrifterna i klargörande syfte. Ordet "riksdagen" har bytts ut mot "Riksdagsförvaltningen". Språket har ändrats och en ny rubrik har införts.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.2.2.

Hotellkostnad för medföljande resenär

68 § Om en ledamot delar hotellrum med en person som inte har rätt till ersättning för logikostnader från Riksdagsförvaltningen, ska kostnaden för ledamoten anses utgöra 75 procent av priset för ett dubbelrum.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 5 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 5 kap. 4 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt.

Hyra av annan bostad

69 § Om en ledamot som är på tjänsteresa utanför den vanliga verksamhetsorten hyr en annan bostad i stället för att bo på ett hotell, får ersättning beviljas för styrkta kostnader, dock högst med ett belopp som motsvarar vad ett hotellrum för en person normalt skulle kosta på orten.

Till sitt innehåll motsvarar paragrafen punkten 6 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 5 kap. 4 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt.

Till 5 kap. 6 och 7 §§

Kostförmån

70 § Om en ledamot har fått en kostförmån ska Riksdagsförvaltningen göra måltidsavdrag från dagtraktamentet enligt följande

- a) frukost 15 procent,
- b) lunch 35 procent, och
- c) middag 35 procent.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 1 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 5 kap. 6 och 7 §§ i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt och redaktionellt.

Traktamente vid förlängning av vistelse utomlands

71 § Vid en ledamots förlängning av sin vistelse utomlands för att minska resekostnaderna enligt 27 § tillämpningsföreskrifterna till 4 kap. 4 § och 34 § tillämpningsföreskrifterna till 4 kap. 5–8 §§ lagen om ersättning till riksdagens ledamöter, får Riksdagsförvaltningen betala hotellkostnaden och traktamente för de dagar som överstiger förrättnings- och resdagar under förutsättning att den totala kostnaden för resan och förrättningen blir lägre än om återresan hade företagits omedelbart efter förrättningens slut.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis bestämmelser i riktlinjerna (2001:2) för riksdagsledamöternas tjänsteresor under rubriken Flygresor (tredje stycket andra meningen). Nytt är att bestämmelsen omfattar hotellkostnader och traktamente vid både inrikes och utrikes resor oavsett trafikslag. Bestämmelsen har av tydlighetsskäl tagits upp i föreskrifterna. Ordet ”riksdagen” har bytts ut mot ”Riksdagsförvaltningen”. Språket har ändrats och en ny rubrik har införts.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.2.2.

Till 6 kap. 1 §*Dispositionsrätt*

72 § En ledamot har rätt att disponera övernattningsbostaden under hela året från och med måndagen i den vecka då riksmötet öppnas och så länge uppdraget som riksdagsledamot varar.

En ledamot som är ledig från sitt uppdrag i mer än en månad är dock skyldig att låta ersättaren disponera bostaden.

Ledamoten är också skyldig att byta logi om Riksdagsförvaltningen bedömer att det krävs för till exempel underhållsarbeten i fastigheten. Riksdagsförvaltningen ska i god tid meddela en ledamot om ett logibyte.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll i huvudsak 14 § i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Den har ändrats språkligt och en ny rubrik har införts.

Utrustning

73 § Riksdagsförvaltningen ska se till att övernattningsbostäderna är basmöblerade.

Riksdagsförvaltningen ska även se till att övernattningslägenheterna har basutrustat kök för matlagning och att övernattningsrummen är utrustade med pentryskåp för matlagning i begränsad omfattning.

En ledamot ska se till att bostaden är städad och försedd med handdukar, sänglinne etc. I bostäder i fastigheterna *Cephalus 10* och *Mars/Vulcanus 1*

kan Riksdagsförvaltningen dock tillhandahålla städning, handdukar, sänglinne etc. mot en särskild avgift.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 18 och 19 §§ i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Bestämmelsen har ändrats språkligt och en ny gemensam rubrik har införts.

Underhåll

74 § *Riksdagsförvaltningen ska svara för*

- a) nycklar,*
- b) avgiftsdebitering,*
- c) besiktning, drift och underhåll av bostäderna,*
- d) fönsterputsning en gång om året, och*
- e) tvätt av gardiner och mattor.*

Riksdagsförvaltningen ska i god tid informera en ledamot om åtgärder enligt punkterna d och e.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 20 § i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Det grundläggande ansvaret för underhåll av övernattningsbostäderna har tagits in i föreskrifterna medan de bestämmelser som har karaktären av råd har tagits in i de allmänna råden. Den har ändrats språkligt och redaktionellt.

Akuta situationer

75 § *Riksdagsförvaltningen får i akuta situationer gå in i bostaden för att vidta nödvändiga åtgärder utan att först ha underrättat ledamoten eller en annan person som enligt 81 § får vistas där. Förvaltningen ska snarast informera ledamoten om de åtgärder som har vidtagits.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 21 § i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Den har ändrats språkligt och redaktionellt.

Ordningsregler

76 § *Sedvanliga ordningsregler för boende ska gälla i övernattningsbostäderna.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 22 § i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Den har ändrats språkligt.

Åtgärder vid utflyttning

77 § Vid in- och utflyttning ska personal från Riksdagsförvaltningen genomföra en besiktning av bostaden, möblerna och utrustningen, om möjligt tillsammans med ledamoten.

En ledamot ska se till att bostaden är städad vid utflyttning. Riksdagsförvaltningen kan dock mot en särskild avgift utföra flyttstädning.

En ledamot ska transportera bort sina tillhörigheter från övernattningsbostaden.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 23–25 §§ i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. En gemensam rubrik har införts och språket har ändrats.

Skador

78 § En ledamot ska ersätta Riksdagsförvaltningen för skador utöver normalt slitage och för skadade eller saknade inventarier.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 26 § i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Den har ändrats språkligt.

Upplåtelseavtal

79 § Det ska upprättas ett skriftligt upplåtelseavtal mellan Riksdagsförvaltningen och ledamoten.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 27 § i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Den har ändrats språkligt.

Avgift

80 § Riksdagsförvaltningen ska fastställa en avgift för övernattningsbostäderna med utgångspunkt i hyressättning enligt bruksvärdesprincipen och för övernattningsrummen med utgångspunkt i hyresnivån för jämförbara studentbostäder i Stockholms innerstad.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 28 § första stycket i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Den har ändrats språkligt.

Allmänna råd

I avgiften bör kostnader för hushållsel och kabel-tv ingå.

Råden motsvarar till sitt innehåll 28 § andra stycket i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Den har ändrats språkligt.

Närstående person som övernattar

81 § *En ledamot som disponerar en övernattningsbostad som inte är belägen i riksdagens lokaler får låta en närstående person övernatta i bostaden. En närstående person får inte övernatta på egen hand i övernattningsbostaden annat än enstaka nätter.*

En ledamot som disponerar en övernattningsbostad i fastigheterna Cephalus 10 eller Mars/Vulcanus 1 får under enstaka nätter låta en närstående person övernatta i bostaden. En närstående person får inte övernatta på egen hand i övernattningsbostaden.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis 29 och 30 §§ i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter.

Första stycket reglerar situationen då en ledamot disponerar en övernattningsbostad som inte är belägen i riksdagens lokaler. Till riksdagens lokaler hör de två riksdagshusen på Helgeandsholmen och ett antal fastigheter i angränsande kvarter i Gamla stan, däribland fastigheterna Cephalus 10 och Mars/Vulcanus. Byggnaderna är anslutna till ett kulvertsystem under gatuplanet. De övernattningsbostäder som avses i första stycket ligger alltså i andra fastigheter, både inom och utanför Riksdagsförvaltningens fastighetsbestånd. En närstående person får övernatta i en övernattningsbostad som inte är belägen i riksdagens lokaler, men på egen hand får han eller hon inte övernatta annat än enstaka nätter.

Andra stycket innehåller bestämmelser om övernattningsbostäderna i fastigheterna Cephalus 10 eller Mars/Vulcanus 1. En ledamot som disponerar en övernattningsbostad i dessa fastigheter får under enstaka nätter låta en närstående person övernatta i bostaden. En närstående person får inte övernatta på egen hand i övernattningsbostaden.

Utredningens överväganden finns i kapitel 9.

82 § *En ledamot ska i förväg anmäla till riksdagens larmcentral att en närstående person ska övernatta i en bostad i fastigheterna Cephalus 10 eller Mars/Vulcanus 1.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 31 § i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Den har ändrats språkligt.

83 § Riksdagsförvaltningen ska mot en särskild avgift erbjuda en ledamot extrabädd och extra sänglinne. Extrabädd och extra sänglinne kan beställas hos våningsassistenten eller lokalvården.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 34 § i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Den har ändrats språkligt.

Kostnad för en övernattande person

84 § Om den närstående person som övernattar i bostaden inte har rätt till logiersättning, ska riksdagsledamotens logiersättning för denna tid reduceras till 75 procent. Ledamoten ska för en sådan övernattningsbostad betala tillbaka logiersättning med 25 procent av 1/30 per dag av den avgift per månad som är fastställd för övernattningsbostaden.

Någon reducering av logiersättningen ska dock inte göras om en närstående person har övernattat i samband med riksdagens öppnande eller något annat officiellt arrangemang. Inte heller ska någon reducering göras om barn under 18 år har övernattat.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 32 § i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Den har ändrats språkligt.

Anmälan till Riksdagsförvaltningen

85 § En ledamot ska anmäla till förvaltningen när logiersättningen enligt 84 § ska reduceras. En sådan anmälan ska göras inom en månad från det att övernattningen ägde rum på en blankett som Riksdagsförvaltningen har tagit fram.

Utifrån de uppgifter som ledamoten har lämnat om övernattningen ska Riksdagsförvaltningen fakturera ledamoten för den ersättning som ska betalas tillbaka enligt 84 §.

En ledamot kan i stället välja att varje månad betala tillbaka en bestämd del av logiersättningen för övernattningsbostad av en närstående enligt 84 §. Ledamoten behöver då inte göra någon anmälan enligt första stycket.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 33 § i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Den har ändrats språkligt och redaktionellt.

Begränsad service under sommarmånaderna

86 § Plenifri tid under månaderna juni–september får Riksdagsförvaltningen tillhandahålla en något begränsad service vad gäller lokalvård, våningsservice m.m.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis 48 § i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Ändringen innehåller en precisering av under vilken tid servicen är begränsad, nämligen plenifri tid under månaderna juni–september. Bestämmelsen har ändrats språkligt.

Samråd om ändring av lokaler och byten av bostäder

87 § Partiernas gruppkanslier ska i god tid kontakta Riksdagsförvaltningen för samråd om planerade förändringar av lokalanvändningen samt om byten av rum och lägenheter så att förvaltningen får möjlighet att planera och genomföra nödvändiga åtgärder.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 49 § i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Språket har ändrats.

Till 6 kap. 3 §

Utflyttning

88 § Om ett behov av logi uppkommer till följd av riksdagsuppdraget efter det att en ledamot som inte kandiderar har lämnat sin bostad, ska Riksdagsförvaltningen svara för att logi erbjuds inom Riksdagsförvaltningens bostadsbestånd eller, om detta inte är möjligt, på hotell.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 15 § andra stycket i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Resterande del av paragrafen har lyfts upp i den nya ersättningslagen. Paragrafen har ändrats språkligt.

Till 6 kap. 4 §

Disponering av ersättarrum

89 § Om en ersättare inte kan ta över den ordinarie ledamotens övernattningsbostad, får ersättaren disponera ett ersättarrum.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll den del av 35 § föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter som behandlar övernattningsbostäder. I ersättningslagen ges Riksdagsförvaltningen ansvaret att tillhandahålla ett ersättarrum. Mot bakgrund av 1 § omfattas en ersättare som disponerar en ledamots övernattningsbostad av bestämmelserna som rör övernattningsbostäder i tillämpningsföreskrifterna och de allmänna råden. Paragrafen har ändrats språkligt.

Utrustning och städning av ersättarrum

90 § Riksdagsförvaltningen ska se till att ersättarrummen är basmöblerade samt att gemensamma toalett- och duschrum, pentry och rum med tv finns att tillgå.

Riksdagsförvaltningen ska också se till att städning av rummen utförs och att handdukar, sänglinne och liknande tillhandahålls ersättarna.

Riksdagsförvaltningen ska vidare se till att fönsterputsning utförs två gånger om året samt att gardiner och mattor tvättas i ersättarrummen. Förvaltningen bör i god tid informera ersättaren om sådana åtgärder.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 38–40 §§ i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Paragrafen har ändrats språkligt och redaktionellt.

Avgift

91 § Riksdagsförvaltningen ska fastställa en avgift för ersättarrummen.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis 42 § i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Ansvar för att fastställa en avgift för ersättarrummen har tagits in i föreskriften. Vilka kostnader som bör ingå i avgiften anges i de allmänna råden. Den har ändrats språkligt och redaktionellt.

Allmänna råd

I avgiften bör kostnader för hushållsel, gemensam tv, sänglinne, handdukar och lokalvård ingå.

Råden motsvarar till sitt innehåll huvudsakligen 42 § i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Redaktionella och språkliga ändringar har gjorts.

Närstående person som övernattar

92 § En ersättare som disponerar ett ersättarrum i fastigheterna Cephalus 10 eller Mars/Vulcanus I får under enstaka nätter låta en närstående person övernatta i rummet. En närstående person får inte övernatta i ersättarrummet på egen hand.

En ersättare ska i förväg anmäla till riksdagens larmcentral att en närstående person ska övernatta i ersättarrummet.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 43 och 44 §§ i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Paragrafen har ändrats språkligt.

93 § Riksdagsförvaltningen ska mot en särskild avgift erbjuda en ersättare extrabädd och extra sänglinne. Extrabädd och extra sänglinne kan beställas hos våningsassistenten eller lokalvården.

Till sitt innehåll motsvarar paragrafen 47 § i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Den har ändrats språkligt.

Kostnad för en övernattande person

94 § Om den närstående person som övernattar i ersättarrummet eller i en annan övernattningsbostad inom Riksdagsförvaltningens bostadsbestånd inte har rätt till logiersättning, ska ersättarens logiersättning för denna tid reduceras till 75 procent. Ersättaren ska för en sådan övernattning betala tillbaka logiersättning med 25 procent av 1/30 per dag av den avgift per månad som är fastställd för ersättarrummet.

Någon reducering av logiersättningen ska dock inte göras om en närstående person har övernattat i samband med riksdagens öppnande eller något annat officiellt arrangemang. Inte heller ska någon reducering ske om barn under 18 år har övernattat.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 45 § i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Den har ändrats språkligt och redaktionellt.

Anmälan till Riksdagsförvaltningen

95 § En ersättare ska anmäla till förvaltningen när logiersättningen enligt 94 § ska reduceras. En sådan anmälan ska göras inom en månad från det att övernattningen ägde rum på en blankett som riksdagsförvaltningen har tagit fram.

Utifrån de uppgifter ersättaren har lämnat om övernattningen ska Riksdagsförvaltningen fakturera ersättaren för den ersättning som ska betalas tillbaka enligt 94 §.

En ersättare får i stället välja att varje månad betala tillbaka en bestämd del av logiersättningen för övernattning av en närstående enligt 94 §. Ersättaren behöver då inte göra någon anmälan enligt första stycket.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 46 § i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Den har ändrats språkligt och redaktionellt.

Ordningsregler, begränsad service och samråd om ändring av lokaler
96 § Tillämpningsföreskrifterna i 76, 86 och 87 §§ till 6 kap. 1 § lagen om ersättning till riksdagens ledamöter gäller även ersättarrum.

I paragrafen, som är ny, anges att tillämpningsföreskrifterna till 6 kap. 1 § i den nya ersättningslagen som rör ordningsregler, begränsad service och samråd gäller även ersättarrum.

Till 6 kap. 6 §

Högsta logiersättning för en egen övernattningsbostad

97 § En ledamots logiersättning för en egen övernattningsbostad får uppgå till högst 8 000 kronor per månad.

Paragrafen är ny och innehåller uppgifter om det högsta belopp en ledamots logiersättning för en egen övernattningsbostad får uppgå till – 8 000 kronor per månad.

Allmänna råd

Den högsta logiersättning som en ledamot kan få för en egen övernattningsbostad bör anpassas till aktuella avgifter och faktiska avgiftshöjningar för övernattningsbostäderna i Riksdagsförvaltningens bostadsbestånd enligt 80 § i tillämpningsföreskriften till 6 kap. 1 § lagen om ersättning till riksdagens ledamöter.

Det allmänna rådet motsvarar till sitt innehåll punkten 2 sista meningen i 2006 års tillämpningsföreskrift till 5 kap. 4 § i 1994 års ersättningslag.

Logikostnad

98 § Vid en beräkning av logikostnaden för en egen övernattningsbostad inom 50 kilometer från Riksdagshuset ska hyran eller avgiften för övernattningsbostaden anses utgöra ledamotens logikostnad.

I paragrafen, som är ny, anges att vid en beräkning av logikostnaden för en egen övernattningsbostad inom 50 kilometer från Riksdagshuset ska hyran eller avgiften för övernattningsbostaden anses utgöra ledamotens logikostnad. Tidigare punkten 3 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 5 kap. 4 § i 1994 års ersättningslag har utgått.

99 § Om en ledamot delar en egen övernattningsbostad med en närstående person som inte har rätt till ersättning för logikostnader från Riksdagsförvaltningen, ska ledamotens logiersättning reduceras med

- a) 50 procent om den närstående personen bor i bostaden varje vecka,
- b) 37,5 procent om den närstående personen bor i bostaden minst tre veckor per månad men inte varje vecka,
- c) 25 procent om den närstående personen bor i bostaden minst två veckor per månad men inte tre veckor, och
- d) 12,5 procent om den närstående personen bor i bostaden under minst en vecka per månad men inte två veckor.

Om den närstående personen bor i bostaden mindre än en vecka per månad, ska logiersättningen inte reduceras.

Paragrafen är ny och reglerar hur en ledamots logiersättning ska reduceras om ledamoten delar en egen övernattningsbostad med en närstående person som inte har rätt till ersättning för logikostnader från Riksdagsförvaltningen. Om den närstående personen bor i bostaden varje vecka, det vill säga stadigvarande bor i bostaden, ska ersättningen reduceras med 50 procent. Den procentsats med vilken ersättningen ska reduceras sjunker i förhållande till hur många veckor per månad den närstående personen bor i bostaden. Om den närstående personen bor i bostaden mindre än en vecka per månad, ska logiersättningen inte reduceras.

Utredningens överväganden finns i kapitel 9.

100 § Om en ledamot delar en egen övernattningsbostad med någon annan än en närstående person som inte har rätt till ersättning för logikostnader från Riksdagsförvaltningen, ska ledamotens logiersättning reduceras med den andel av bostaden i procent som den andra personen disponerar.

Paragrafen är ny och innehåller regler om reducering av logiersättning om en ledamot delar en egen övernattningsbostad med någon annan än en närstående person som inte har rätt till ersättning för logikostnader från Riksdagsförvaltningen, till exempel en inneboende person. Paragrafen bygger på nuvarande praxis och ledamotens ersättning ska reduceras med den andel av bostaden i procent som den andra personen disponerar.

Utredningens överväganden finns i kapitel 9.

Allmänna råd

Förutom den andra personens sovrum bör som regel 1/3 av de allmänna utrymmena i bostaden, som till exempel vardagsrum, kök och badrum, anses ingå i den del som den andra personen disponerar.

I de allmänna råden finns bestämmelser om vad som bör anses ingå i den del av övernattningsbostaden som den andra personen disponerar. Som utgångspunkt bör, förutom den andra personens sovrum, 1/3 av de allmänna utrymmena i bostaden ingå i den del som den andra personen disponerar. Det gäller till exempel vardagsrum, kök och badrum.

Utredningens överväganden finns i kapitel 9.

Ersättning för hushållsel

101 § *En ledamot som har en egen övernattningsbostad ska få ersättning för kostnaden för hushållsel med ett fast belopp om 100 kronor per månad.*

Det fasta beloppet ska motsvara kostnaden för hushållsel i en normallägenhet i Riksdagsförvaltningens bostadsbestånd.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis punkten 4 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 5 kap. 4 § i 1994 års ersättningslag. Ändringen innebär att det belopp med vilket en ledamot som har en egen övernattningsbostad ska få ersättning för kostnaden för hushållsel anges i paragrafen. Beloppet är 100 kronor per månad.

Till 7 kap. 1 §

Dispositionsrätt

102 § *En ledamot har rätt att disponera arbetsrummet under hela året, från och med måndagen i den vecka då riksmötet öppnas och så länge uppdraget som riksdagsledamot varar.*

En ledamot som är ledig från sitt uppdrag i mer än en månad är dock skyldig att låta ersättaren disponera arbetsrummet.

Ledamoten är också skyldig att flytta till ett annat arbetsrum om Riksdagsförvaltningen bedömer att det krävs för till exempel underhållsarbeten i fastigheten.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 4 § i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Den har ändrats språkligt.

Utrustning och städning

103 § *Riksdagsförvaltningen ska se till att det i arbetsrummet finns kontorsmöbler, belysning, textilier, telefon, datorutrustning, radio och tv.*

Riksdagsförvaltningen ska även se till att sedvanlig lokalvård görs i kontorsutrymmen.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 7 och 8 §§ i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Den har ändrats språkligt.

Akuta situationer

104 § Riksdagsförvaltningen får i akuta situationer gå in i arbetsrummet för att vidta nödvändiga åtgärder utan att först ha underrättat ledamoten. Förvaltningen bör snarast informera ledamoten om de åtgärder som vidtagits.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 9 § i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Paragrafen har ändrats språkligt.

Hemtransport av arbetsmaterial

105 § När en ledamot lämnar sitt riksdagsuppdrag ska Riksdagsförvaltningen svara för att arbetsmaterial som ledamoten packat i flyttkartonger transporteras till ledamotens hemort.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 10 § i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Den har ändrats språkligt.

Begränsad service under sommarmånaderna

106 § Plenifri tid under månaderna juni–september får Riksdagsförvaltningen tillhandahålla en något begränsad service vad gäller lokalvård, våningsservice m.m.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis 48 § i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Ändringen innehåller en precisering av under vilken tid servicen är begränsad, nämligen plenifri tid under månaderna juni–september. Den har ändrats språkligt.

Samråd om ändring av lokaler

107 § Partiernas gruppkanslier ska i god tid kontakta Riksdagsförvaltningen för samråd om planerade förändringar av lokalanvändningen samt om byten av rum så att förvaltningen får möjlighet att planera och genomföra nödvändiga åtgärder.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 49 § i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Den har ändrats språkligt.

Till 7 kap. 4 §*Ersättarrum*

108 § Om en ersättare inte kan ta över den ordinarie ledamotens arbetsrum, får ersättaren disponera ett ersättarrum.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 35 § i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. En uttrycklig rätt till ett ersättarrum har tagits in i den nya ersättningslagen. Paragrafen har ändrats språkligt.

Utrustning

109 § Riksdagsförvaltningen ska svara för att ersättarrummen är basmöblerade och försedda med tjänstetelefon.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll, i den del bestämmelsen gäller arbetsrum, 38 § i föreskriften (2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Paragrafen har ändrats språkligt.

Till 7 kap. 6 §*Utformning av innehållet i stödet till vidareutbildning*

110 § Riksdagsförvaltningen ska i samråd med riksdagens ledamotsråd utforma innehållet i stödet till vidareutbildning för ledamöterna.

Paragrafen är ny. Den innebär att Riksdagsförvaltningen i samråd med riksdagens ledamotsråd ska utforma innehållet i stödet till vidareutbildning för ledamöterna.

Utredningens överväganden finns i avsnitt. 5.3.

Utvärdering av behovet av vidareutbildning

111 § Riksdagsförvaltningen ska löpande utvärdera ledamöternas behov av vidareutbildning.

I paragrafen, som är ny, anges att Riksdagsförvaltningen löpande ska utvärdera ledamöternas behov av vidareutbildning.

Överväganden finns i avsnitt 5.3.

Till 7 kap. 8 §*Teknisk utrustning*

112 § Riksdagsförvaltningen ska erbjuda en ledamot sådan teknisk och elektronisk utrustning som underlättar fullgörandet av riksdagsuppdraget.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis punkten 1 första meningen i 2006 års tillämpningsföreskrift till 6 kap. 1 § i 1994 års ersättningslag.

Den del av bestämmelsen som föreskriver att utrustningen ska användas i uppdraget har utgått. Att ledamöterna ska använda utrustningen i uppdraget framgår i stället av 115 § där det anges att Riksdagsförvaltningen ska betala trafikavgifter för telefoni inom riksdagsuppdraget samt andra kostnader som uppkommer vid användningen av utrustningen inom riksdagsuppdraget (se kommentaren till 115 §).

Sista meningen i den tidigare bestämmelsen har utgått mot bakgrund av den nya regleringen i 1 § i tillämpningsföreskrifterna till 1 kap. 4 § i den nya ersättningslagen, där det anges att för en ersättare gäller samma bestämmelser som för en ledamot, om det inte föreskrivs någonting annat i tillämpningsföreskrifterna.

Uttrycket ”teknisk utrustning” har bytts ut mot ”teknisk och elektronisk utrustning” för att bättre beskriva den utrustning som ledamöterna får.

Paragrafen har ändrats språkligt.

113 § Riksdagsförvaltningen ska besluta om den it- och teleutrustning som ska finnas i arbetsrummen på riksdagen och den mobila och övriga utrustning som ledamöter och ersättare kostnadsfritt ska erbjudas.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 2 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 6 kap. 1 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt och ordet ”Riksdagsförvaltningen” har ersatt ”riksdagsstyrelsen”.

114 § Riksdagsförvaltningen ska närmare besluta om vilka varor och tjänster som den tekniska och elektroniska utrustningen ska bestå av och vilka leverantörer som ska anlitas. Förvaltningen ska bestämma när utrustningen ska bytas.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 3 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 6 kap. 1 § i 1994 års ersättningslag. Uttrycket ”teknisk utrustning” har bytts ut mot ”teknisk och elektronisk utrustning” för att mer precist beskriva den utrustning som Riksdagsförvaltningen tillhandahåller ledamöterna. Paragrafen har ändrats språkligt.

Ersättning för telefoni och datakommunikation

115 § Riksdagsförvaltningen ska för den tekniska och elektroniska utrustning som förvaltningen tillhandahåller betala

- a) abonnemang,
- b) trafikavgifter för telefoni inom riksdagsuppdraget,
- c) trafikavgifter för datakommunikation, och
- d) andra kostnader som uppkommer vid användningen av utrustningen inom riksdagsuppdraget.

Paragrafen (tidigare punkterna 5 och 6 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 6 kap. 1 § i 1994 års ersättningslag) innerhåller bestämmelser om Riksdagsförvaltningens betalningsansvar för den tekniska och elektroniska utrustning som förvaltningen tillhandahåller.

Bestämmelsen har ändrats på så sätt att den gäller abonnemang, trafikavgifter för telefoni inom riksdagsuppdraget, trafikavgifter för datakommunikation och andra kostnader som uppkommer vid användningen av utrustningen inom riksdagsuppdraget. Tidigare ersattes endast telefonabonnemang och trafikavgifter för telefoni och datakommunikation på mobiltelefonen.

Ändringen medför att abonnemang och datakommunikation för ett mobilbroadband och till exempel kostnaden för att ansluta datorn till ett lokalt nätverk, ersätts av förvaltningen. Om den som har en dator anses inneha en tv-mottagare och därmed är skyldig att betala tv-avgift, ska tv-avgiften ersättas som en sådan annan kostnad som uppkommer vid användningen av utrustningen inom riksdagsuppdraget (se dom från kammarrätten i Sundsvall, 2013-10-29, målnummer 2057-13). Bestämmelsen om ersättning gäller oavsett om en ledamot befinner sig på tjänsteresa eller inte (se tidigare punkten 9 i tillämpningsföreskrifterna till 6 kap. 1 § 1994 års ersättningslag).

Att kostnaderna ska vara inom riksdagsuppdraget innebär att kostnaden bland annat för privata samtal inte ersätts. Privat användning av datakommunikation och e-post medges i mindre omfattning (se tidigare punkten 6 och riktlinjerna 2000:7). Betalsamtal och andra tjänster som är avgiftsbelagda ersätts endast om de görs inom riksdagsuppdraget. Paragrafen har ändrats språkligt och redaktionellt.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 8.2.1.

Allmänna råd

Vid en resa utomlands bör en ledamot använda datakommunikation via ett lokalt nätverk.

Rådet är nytt och innebär att en ledamot vid en resa utomlands bör använda datakommunikation via ett lokalt nätverk.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 8.2.

Telekommunikation i tjänstestället

116 § Riksdagsförvaltningen ska se till att ledamöterna har fungerande telekommunikationer i tjänstestället.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 7 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 6 kap. 1 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt.

Telefonkonferenser och gruppsamtal

117 § Telefonkonferenser och gruppsamtal får användas när det är det mest effektiva och ekonomiska sättet att genomföra uppdraget.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 8 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 6 kap. 1 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt.

Säkerhet och ansvar

118 § En ledamot ska följa de anvisningar om informationssäkerhet som gäller inom Riksdagsförvaltningen.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 10 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 6 kap. 1 § i 1994 års ersättningslag. Skillnaden är att uttrycket "data-säkerhet" har bytts ut mot "informationssäkerhet" för att bättre svara mot modernt språkbruk. Paragrafen har ändrats språkligt.

119 § En ledamot ska hantera utrustningen varsamt för att förhindra skador, olyckor och stöld.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 11 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 6 kap. 1 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt.

120 § En ledamot är personligt ansvarig för det it-konto som han eller hon får av Riksdagsförvaltningen.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 12 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 6 kap. 1 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt och ordet "datakonto" har bytts ut mot "it-konto".

121 § Lösenord, PIN-koder, inloggningskort och lösenordsdosor är personliga, och ledamöterna ska förvara dem som värdehandlingar.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 13 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 6 kap. 1 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt.

122 § Endast datorprogram godkända av Riksdagsförvaltningen och installerade av Riksdagsförvaltningens it-personal får användas på datorer tillhandahållna av Riksdagsförvaltningen.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 14 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 6 kap. 1 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt och ordet "riksdagens" har bytts ut mot "Riksdagsförvaltningens".

123 § Riksdagsförvaltningen ska se till att säkerhetskopiera data som lagras på en centralt anvisad plats. All annan data på den tillhandahållna tekniska och elektroniska utrustningen ska ledamoten själv svara för.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 15 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 6 kap. 1 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt och uttrycket "teknisk utrustning" har bytts ut mot "teknisk och elektronisk utrustning" för att mer precist beskriva den utrustning som Riksdagsförvaltningen ska tillhandahålla ledamöterna.

124 § Riksdagsförvaltningen ska förse en ledamot med ny utrustning om den gamla utrustningen skadas eller förloras, såvida inte ledamoten har orsakat skadan eller förlusten uppsåtligt eller av vårdslöshet som inte är ringa.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 16 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 6 kap. 1 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt.

125 § Om en ledamot åsidosätter Riksdagsförvaltningens anvisningar för teknisk och elektronisk utrustning kan det medföra att Riksdagsförvaltningen inte ställer ny utrustning till ledamotens förfogande.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 17 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 6 kap. 1 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt och uttrycket "teknisk utrustning" har bytts ut mot "teknisk och elektronisk utrustning" för att mer precist beskriva den utrustning som Riksdagsförvaltningen tillhandahåller ledamöterna.

Ersättning vid skada

126 § Om den utrustning som Riksdagsförvaltningen tillhandahåller orsakar brand eller någon annan skada och reparation eller ersättningsanskaffning bekostas av ledamotens hemförsäkring, ska Riksdagsförvaltningen ersätta eventuella kostnader för självrisk.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 18 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 6 kap. 1 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt.

Inbrott och stöld

127 § Inbrott och stöld som berör den tekniska och elektroniska utrustningen som Riksdagsförvaltningen tillhandahåller ska alltid anmälas till Riksdagsförvaltningens helpdesk.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 19 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 6 kap. 1 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt och uttrycket ”teknisk utrustning” har bytts ut mot ”teknisk och elektronisk utrustning” för att mer precist beskriva den utrustning som Riksdagsförvaltningen tillhandahåller ledamöterna. Ordet ”Riksdagsförvaltningens” har ersatt ”riksdagens”.

Kvittering av utrustning

128 § All utrustning som inventarieförs och ställs till en ledamots förfogande ska kvitteras av ledamoten.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 20 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 6 kap. 1 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt.

Återlämnande av utrustning

129 § När uppdraget upphör ska ledamoten lämna tillbaka den utrustning som Riksdagsförvaltningen har tillhandahållit. Detta ska ske inom en månad efter det att uppdraget har upphört. En korttidsersättare ska lämna tillbaka utrustningen samma dag som uppdraget upphör.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 21 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 6 kap. 1 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt.

130 § Riksdagsledamöter som är statsråd eller statssekreterare ska lämna tillbaka den tekniska och elektroniska utrustningen under denna tid.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 22 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 6 kap. 1 § i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt och uttrycket ”teknisk utrustning” har bytts ut mot ”teknisk och elektronisk utrustning” för att mer precist beskriva den utrustning som Riksdagsförvaltningen tillhandahåller ledamöterna.

Till 7 kap. 9 §

Avgifter under en ledamots tjänstledighet

131 § Riksdagsförvaltningen ska stå för abonnemangsavgifter och trafikavgifter under en ledamots tjänstledighet.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 1 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 6 kap. 2 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt.

Till 7 kap. 10 §

Ersättning för användning av privat teknisk och elektronisk utrustning eller annan teknisk och elektronisk utrustning

132 § Om en ledamot inte kan använda den tekniska och elektroniska utrustning som Riksdagsförvaltningen tillhandahåller har ledamoten rätt till ersättning för de kostnader som uppkommer av att han eller hon inom riksdagsuppdraget använder

- a) privat teknisk eller elektronisk utrustning, eller*
- b) annan teknisk eller elektronisk utrustning än privat utrustning eller utrustning som tillhandahålls av Riksdagsförvaltningen.*

Ersättning enligt första stycket ska avse

- a) trafikavgifter för telefoni och datakommunikation, och*
- b) andra kostnader som uppkommer vid användningen av den tekniska eller elektroniska utrustningen.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis punkten 1 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 6 kap. 3 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats på så sätt att en ledamot har rätt till ersättning för de kostnader som uppkommer genom att ledamoten inom riksdagsuppdraget använder privat teknisk och elektronisk utrustning, eller annan teknisk och elektronisk utrustning än privat utrustning eller utrustning som tillhandahålls av Riksdagsförvaltningen. En förutsättning för ersättning är att ledamoten av något skäl inte kan använda den tekniska och elektroniska utrustning som Riksdagsförvaltningen tillhandahåller, exempelvis på grund av att ledamoten befinner sig på en privat resa eller resa för en annan uppdragsgivare och inte har med tjänstetelefonen eller den dator som förvaltningen tillhandahåller. Rätten till ersättning avser trafikavgifter för telefoni och datakommunikation, och andra kostnader som uppkommer vid användningen av den tekniska och elektroniska utrustningen.

Ändringen innebär att en ledamot, förutom ersättning för telefonsamtal på sin privata telefon, också får ersättning för kostnader för datakommunikation på sin privata dator. Också andra kostnader ska ersättas, till exempel en avgift vid uppkoppling av den privata datorn på ett lokalt nätverk. Till skillnad mot tidigare kan en ledamot även få ersättning för kostnader som uppkommer då

han eller hon använder annan utrustning, till exempel telefon på ett hotell eller en avgift för att ansluta en dator till ett lokalt nätverk. Ersättning lämnas oavsett om ledamoten befinner sig på tjänsteresa eller inte (se tidigare punkten 9 i tillämpningsföreskrifterna till 6 kap. 1 § 1994 års ersättningslag).

Utredningens överväganden finns i avsnitt 8.2.2.

Allmänna råd

Vid en resa utomlands bör en ledamot använda datakommunikation via ett lokalt nätverk.

Rådet är nytt och innebär att en ledamot vid en resa utomlands bör använda datakommunikation via ett lokalt nätverk.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 8.2.

Till 8 kap. 1 §

Rätt till barnverksamhet

133 § Barn i behov av särskilt stöd ska ges plats i barnverksamheten efter särskilt beslut av Riksdagsförvaltningen.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 1 § tredje stycket i föreskriften (2013:9) om riksdagens barnverksamhet. Första stycket har, mot bakgrund av att bestämmelser om en riksdagsledamots ekonomiska villkor med anledning av uppdraget enligt 9 kap. 6 § kungörelsen (1974:153) om beslutad ny riksdagsordning av statsmedel ska finnas i lag, tagits in i 8 kap. 1 § i den nya ersättningslagen. Paragrafen har ändrats språkligt.

Barnverksamhet i riksdagens lokaler

134 § Barnverksamheten ska bedrivas i riksdagens lokaler.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 2 § i föreskriften (2013:9) om riksdagens barnverksamhet.

Öppettider för barnverksamheten

135 § Barnverksamheten ska ha öppet måndagar och fredagar kl. 8.00–15.00 och tisdagar till torsdagar kl. 8.30–18.00. Vid behov kan öppettiderna förlängas, dock längst till kl. 23.00.

Verksamheten är öppen under de perioder då kammaren sammanträder och de dagar under sommaren då interpellationsdebatter pågår.

Om det finns särskilda skäl, får barn efter anmälan enligt 136 och 137 §§ tas emot under perioder när kammaren inte sammanträder. Detta gäller inte under jul- och sommaruppehåll.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 5 § i föreskriften (2013:9) om riksdagens barnverksamhet. Den har ändrats språkligt och redaktionellt.

Bokning av plats i barnverksamheten

136 § *Ett barn ska ges plats i den turordning som bokning sker och i mån av platstillgång. Personalen ska meddela ledamoten om det finns plats för barnet.*

En ledamot ska boka plats för sitt barn hos personalen vid barnverksamheten minst fem arbetsdagar i förväg.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 6 § första stycket i föreskriften (2013:9) om riksdagens barnverksamhet. Paragrafen har ändrats språkligt och redaktionellt.

137 § *Om en ledamot på grund av riksdagsuppdraget behöver barn tillsyn under en period som avses i 135 § tredje stycket, ska ledamoten boka plats minst en månad i förväg.*

Om det finns särskilda skäl, får en ledamot boka plats med kortare varsel än som avses i första stycket.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 6 § andra stycket i föreskriften (2013:9) om riksdagens barnverksamhet. Den har ändrats språkligt.

Inskolning

Allmänna råd

Ett barn bör skolas in före första vistelsen i barnverksamheten. Personalen bör tillsammans med ledamoten avgöra när och på vilket sätt inskolningen bör ske.

Råden motsvarar till sitt innehåll 7 § i föreskriften (2013:9) om riksdagens barnverksamhet. Uttrycket "invänjning" har i moderniserande syfte bytts ut mot "inskolning". Bestämmelsen har karaktären av ett råd.

Inskrivning

138 § *En ledamot ska till personalen lämna sådana uppgifter som är nödvändiga för att barnet ska kunna garanteras en bra och säker vistelse. Sådana uppgifter kan vara upplysningar om allergier, särskild kost, mediciner, funktionsnedsättning, sjukdom och behov av särskilt stöd.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 8 § i föreskriften (2013:9) om riksdagens barnverksamhet. Den har ändrats språkligt.

Journal

139 § För varje barn ska personalen föra en journal med uppgifter om barnets namn, ålder, föräldrars namn, andra kontaktpersoner, särskilda upplysningar enligt 138 § samt andra uppgifter av betydelse för verksamheten.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 9 § i föreskriften (2013:9) om riksdagens barnverksamhet. Paragrafen har ändrats språkligt.

Lämning och hämtning av barnet

140 § Barnet ska lämnas och hämtas av ledamoten i barnverksamhetens lokaler. Om någon annan ska lämna eller hämta barnet ska ledamoten anmäla det skriftligen till personalen när barnet första gången skrivs in vid verksamheten. Ledamoten ska anmäla ändringar skriftligen

Av anmälan ska det framgå vem som ska lämna och hämta barnet och om den personen är behörig att vistas i riksdagens lokaler. Saknas behörighet ska ledamoten anmäla detta till säkerhetsenheten och ordna att någon med behörighet kan följa med den person som ska lämna och hämta barnet till och från barnverksamheten.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 10 § i föreskriften (2013:9) om riksdagens barnverksamhet. Språket har ändrats.

Sjukdom och medicinering

141 § Sjuka barn får inte delta i barnverksamheten. Ledamoten, eller någon annan som ledamoten har anmält, ska hämta barnet om han eller hon under dagen blir sjuk eller av något annat skäl inte kan delta i verksamheten.

Ledamoten ska ansvara för att ge barnet medicin om det behövs under tid då han eller hon vistas i barnverksamheten. Om det finns särskilda skäl får personalen ge barnet medicin.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 11 och 12 §§ i föreskriften (2013:9) om riksdagens barnverksamhet. Paragrafen har ändrats språkligt.

Försäkring

142 § Barnet är försäkrat mot olycksfall i barnverksamheten. Riksdagsförvaltningen ska svara för försäkringskostnaden.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 § i föreskriften (2013:9) om riksdagens barnverksamhet. Paragrafen har ändrats språkligt.

Tillträde för övriga

143 § Allmänhet och företrädare för massmedier har inte tillträde till eller rätt att fotografera eller filma i barnverksamhetens lokaler när barn vistas där.

En förälder får besöka verksamheten när hans eller hennes barn är där. Den förälder som inte är ledamot måste följa bestämmelserna i 140 §.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 14 § i föreskriften (2013:9) om riksdagens barnverksamhet. Paragrafen har ändrats språkligt och redaktionellt.

Till 8 kap. 2 §*Kostnad för måltider och mellanmål*

144 § Personalen vid barnverksamheten ska svara för måltider och mellanmål till barnen. Ledamoten ska ersätta kostnaderna för måltiderna.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 4 § i föreskriften (2013:9) om riksdagens barnverksamhet. Paragrafen har ändrats språkligt.

Till 10 kap. 1 §*Ansökan om sjukpension*

145 § Till en ansökan om sjukpension ska ledamoten bifoga Försäkringskassans beslut om sjukbidrag eller förtidspension.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 1 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 9 kap. 1 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt.

Till 12 kap. 10–12 §§*Inkomstgarantins storlek*

146 § Om en före detta riksdagsledamot som också är före detta kommunalt förtroendevald eller före detta förtroendevald i landstinget samtidigt har rätt till inkomstgaranti enligt pensionsbestämmelserna för riksdagsledamöter och visstidspension enligt pensionsbestämmelserna för kommunalt förtroendevalda eller för förtroendevalda i landstinget ska, för att undvika dubbelsamordning, följande gälla:

a) Den huvudman (Riksdagsförvaltningen respektive kommun, landsting eller region) där inkomstgarantifallet eller pensionsfallet först inträffat utger sin förmån, varvid inkomstsamordning ska ske med sådan annan förmån till

vilken rätt föreligger utan beaktande av samordningsbestämmelser (full samordning).

b) Den huvudman där inkomstgarantifallet eller pensionsfallet därefter inträffar utger sin förmån, varvid inkomstsamordning ska ske med vad som eventuellt återstår efter ovan nämnda samordning (reducerad samordning).

c) Vid särskilda skäl kan Riksdagsförvaltningen, kommun, landsting eller region komma överens om annan turordning vid tillämpningen av samordningsreglerna.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 1 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 13 kap. 12 och 13 §§ i 1994 års ersättningslag. Språket har ändrats.

147 § Vid beräkningen av inkomstgaranti för del av en kalendermånad ska en tolfedel av det prisbasbelopp som anges i 12 kap. 12 § andra stycket lagen om ersättning till riksdagens ledamöter och av det inkomstgarantibelopp som framräknats enligt 12 kap. 8–11 §§ och 12 § första stycket samma lag delas med det antal dagar som månaden omfattar och fördelas på det antal dagar som inkomstgarantin avser.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 1 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 13 kap. 14 § i 1994 års ersättningslag. Den har ändrats språkligt och redaktionellt.

Till 12 kap. 15 §

Utbetalningstid för inkomstgarantin

148 § Om den som får inkomstgaranti blir riksdagsledamot förskjuts utbetalningen av inkomstgarantin i motsvarande mån, så att inkomstgarantin inte betalas ut samtidigt som arvode och andra förmåner enligt bestämmelser i lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter.

När ledamoten lämnar riksdagen ska Riksdagsförvaltningen ompröva inkomstgarantins storlek med hänsyn till den sammanlagda tiden i riksdagen och Europaparlamentet och arvodets storlek vid den nya avgången. Medför den nya beräkningen att inkomstgarantin försämras ska det tidigare beslutet kvarstå.

I fråga om en riksdagsledamot som har beviljats inkomstgaranti före den 1 juli 1994 gäller punkt 2 fjärde stycket i övergångsbestämmelserna till lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter.

149 § En ledamot som har varit statsråd och har avgått från denna befattning innan rätt till statsrådspension enligt tillämpliga bestämmelser om tjänstepensionsrätt för statsråd har inträtt får tillgodoräkna sig denna tjänstgöringstid. Detta ska göras så att han eller hon tillförsäkras den inkomstgaranti som

skulle ha betalats ut om han eller hon i stället utövat sitt uppdrag som riksdagsledamot.

Paragraferna 148 och 149 §§ motsvarar till sitt innehåll punkten 1 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 13 kap. 4 § i 1994 års ersättningslag. Bestämmelsen har delats upp i två paragrafer, som i sin tur har delats i flera stycken. Paragrafen har ändrats språkligt.

Till 12 kap. 18 §

150 § Vid bedömningen av om särskilda skäl föreligger för förlängd inkomstgaranti ska hänsyn tas till garantitagarens förvärvs- och kapitalinkomster samt förmögenhetsförhållanden.

151 § En ansökan om förlängd inkomstgaranti ska lämnas in innan inkomstgarantin upphör.

Paragraferna 150 och 151 §§ motsvarar till sitt innehåll punkterna 1 och 2 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 13 kap. 7 § i 1994 års ersättningslag.

Till 12 kap. 24 §

Handläggning av ärenden

152 § En ansökan om inkomstgaranti eller efterlevandeskydd ska göras på en av Riksdagsförvaltningen fastställd blankett.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis punkten 1 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 13 kap. 21 § i 1994 års ersättningslag. Skillnaden är att det i paragrafen tydliggörs att ansökan kan avse inkomstgaranti eller efterlevandeskydd (efter lagändringen som träder i kraft den 1 maj 2014, SFS 2013:761, rör den tidigare 13 kap. 21 § också inkomstgaranti).

Till 12 kap. 25 och 26 §§

Preliminära uppgifter

153 § Statens tjänstepensionsverk ska besluta om preliminär utbetalning av inkomstgaranti.

154 § Den som har beviljats inkomstgaranti och ansöker om utbetalning ska lämna preliminära uppgifter om inkomster som enligt 12 kap. 10 § och 12 § första stycket lagen (2015:xxxx) om ersättning till riksdagens ledamöter påverkar inkomstgarantins belopp. Sådana uppgifter för innevarande kalender-

år ska lämnas i samband med ansökan om utbetalning av inkomstgaranti. Preliminära uppgifter för kommande helt kalenderår eller del av kalenderår ska lämnas senast den 15 december året före utbetalningsåret.

155 § Den som vill få utbetalning av inkomstgaranti ska ansöka om det på av Statens tjänstepensionsverk fastställd blankett.

Paragraferna 153–155 §§ motsvarar till sitt innehåll punkterna 1–3 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 13 kap. 22 och 23 §§ i 1994 års ersättningslag. Paragraferna har ändrats språkligt och redaktionellt.

Vilande utbetalning

156 § Utbetalning av inkomstgaranti kan efter skriftlig anmälan förklaras vilande genom beslut av Statens tjänstepensionsverk.

När garantitagaren på nytt vill få utbetalning av inkomstgaranti ska han eller hon lämna in preliminära inkomstuppgifter enligt 154 § eller årsuppgift enligt 159 och 160 §§.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 4 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 13 kap. 22 och 23 §§ i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats språkligt och redaktionellt.

Väsentligt ändrade inkomstförhållanden

157 § Garantitagaren är skyldig att lämna uppgift om ändrade inkomstförhållanden snarast och senast en månad efter det att förhållandet som utgör grund för uppgiftsskyldigheten har inträtt.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 5 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 13 kap. 22 och 23 §§ i 1994 års ersättningslag.

Slutliga uppgifter

158 § Statens tjänstepensionsverk ska besluta om slutlig utbetalning av inkomstgaranti.

159 § Garantitagare som har fått utbetalning av inkomstgaranti under ett helt år ska lämna uppgifter om de inkomster som han eller hon haft under året.

Garantitagare som har fått utbetalning av inkomstgaranti under del av ett år ska lämna uppgifter om de inkomster som han eller hon haft under den del av året som inkomstgarantin har varit beviljad.

160 § Garantitagare som har fått utbetalning av inkomstgaranti under ett helt år ska lämna uppgifterna senast den 15 februari året efter utbetalningsåret.

Garantitagare som har fått utbetalning av inkomstgaranti under del av ett år ska lämna uppgifterna inom en månad från det att rätten till inkomstgaranti upphört att gälla.

Paragraferna 158–160 §§ motsvarar till sitt innehåll punkterna 6–8 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 13 kap. 22 och 23 §§ i 1994 års ersättningslag. De har ändrats språkligt.

Anstånd

161 § *Om det föreligger särskilda skäl får Statens tjänstepensionsverk bevilja anstånd med inlämnande av årsuppgift till annan tidpunkt än den som anges i 160 §.*

Skriftlig ansökan om anstånd ska lämnas in till Statens tjänstepensionsverk senast två veckor före de i 160 § angivna tidpunkterna.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 9 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 13 kap. 22 och 23 §§ i 1994 års ersättningslag. Paragrafen har ändrats redaktionellt.

Till 12 kap. 32 §

Återkrav

162 § *Om inkomstgaranti har betalats med ett för lågt belopp ska resterande belopp betalas ut snarast.*

163 § *Statens tjänstepensionsverk kan besluta att återkräva ett för högt utbetalat belopp såväl i samband med årsavstämningen som vid en senare tidpunkt när kontroll har genomförts eller uppgifter på annat sätt har framkommit.*

164 § *Ett belopp som ska betalas tillbaka ska i första hand minska kommande utbetalningar av inkomstgarantin. I vilken utsträckning sådana minskningar får göras framgår av reglerna för betalningsanstånd i 14 § förordningen (1993:1138) om hantering av statliga fordringar. I de fall återbetalning inte ska ske genom minskning av kommande utbetalningar ska garantitagaren faktureras beloppet.*

165 § *Återkrav av belopp ska inte ske om beloppet är 100 kronor eller mindre, och minskning inte kan göras av kommande inkomstgarantiutbetalning.*

Paragraferna 162–165 §§ motsvarar till sitt innehåll punkterna 1–4 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 13 kap. 25 § i 1994 års ersättningslag. De har ändrats språkligt.

Till 12 kap. 33 §

166 § I de fall garantitagaren har försummat att lämna uppgifter om väsentligt ändrade inkomstförhållanden ska ränta tas ut från respektive utbetalningsdag för de belopp som har betalats ut från och med en månad efter det att förhållandet som ligger till grund för uppgiftsskyldigheten om ändrade förhållanden har inträtt. Ränta ska utgå med den räntesats som framgår av 5 § räntelagen (1975:635).

167 § Om anstånd har beviljats med inlämnande av årsuppgift ska ränta tas ut från den dag som infaller en månad efter den tidpunkt uppgifterna senast skulle ha lämnats in enligt 160 §. Ränta ska utgå med den räntesats som framgår av 5 § räntelagen (1975:635).

168 § I de fall ett för högt belopp ska återbetalas genom minskning av kommande utbetalningar av inkomstgarantin ska ränta utgå från den dag som infaller en månad efter det att krav på återbetalning har framställts. Ränta ska utgå med den räntesats som framgår av 5 § räntelagen (1975:635).

Paragraferna 166–168 §§ motsvarar till sitt innehåll punkterna 1–3 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 13 kap. 26 § i 1994 års ersättningslag. De har ändrats språkligt.

Till 14 kap. 1 §

Tillämplighet av avtal

169 § Avtalet om statens tjänstegrupplivförsäkring (TGL-S) som ingicks den 29 januari 1988 mellan Statens arbetsgivarverk och de statsanställdas huvudorganisationer ska gälla för riksdagens ledamöter i tillämpliga delar i den lydelse som gäller vid varje tidpunkt.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll punkten 1 i 2006 års tillämpningsföreskrift till 15 kap. 1 § i 1994 års ersättningslag.

Till 14 kap. 2 §

Företagshälsovård

170 § Företagshälsovården ska bestå av hälsokontroller och arbetsrelaterad vård.

Företagshälsovården är avgiftsfri. Vid vilka tidpunkter hälsokontrollerna ska erbjudas ledamöterna och vilket antal besök i den arbetsrelaterade vården som ska erbjudas ledamöterna bestäms av Riksdagsförvaltningen.

Sjukvårdstjänster ingår inte i företagshälsovården.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om företagshälsovård. I paragrafen anges att företagshälsovården ska utgöras av hälsokontroller och arbetsrelaterad vård. I arbetsrelaterad vård ingår till exempel vaccinationer. Företagshälsovården är avgiftsfri. Vid vilka tidpunkter hälsokontrollerna ska erbjudas ledamöterna och det antal besök i den arbetsrelaterade vården som ska erbjudas ledamöterna bestäms av Riksdagsförvaltningen. Sjukvårdstjänster ingår inte i företagshälsovården.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.2.2.

Läkar- och sköterskemottagning

171 § En ledamot ska ha tillgång till läkar- och sköterskemottagning. Ledamoten ska vid besök på läkar- och sköterskemottagningen betala patientavgift.

Paragrafen är ny och innebär att en ledamot ska ha tillgång till läkar- och sköterskemottagning. Ledamoten ska vid besök på läkar- och sköterskemottagningen betala patientavgift.

Övergångsbestämmelser

Dessa föreskrifter och allmänna råd ska träda i kraft den 1 januari 2015 då tillämpningsföreskrifter (2006:6) till lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter ska upphöra att gälla.

Tillämpningsföreskrifterna och de allmänna råden beräknas träda i kraft den 1 januari 2015.

13.15 Förslaget till tillämpningsföreskrifter och allmänna råd till lagen (2015:xxxx) om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen

Till 3 kap. 2 §

Stöd till kostnader för politiska sekreterare

1 § Stödet till kostnader för politiska sekreterare är avsett att bekosta handläggarehjälp åt riksdagens ledamöter.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 10 § första stycket första meningen i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Bestämmelsen har tagits in i tillämpningsföreskriften till lagen då den närmare förklarar syftet med stödet för politiska sekreterare.

2 § När stödet bestäms, ska ett belopp om 56 600 kronor per politisk sekreterare och månad ligga till grund för beräkningen.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 10 § andra stycket i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Bestämmelsen har tagits in i tillämpningsföreskriften till lagen då det möjliggör en ändring av beloppen allteftersom förhållandena anses motivera det. I lagen finns ett bemyndigande för Riksdagsförvaltningen att bestämma storleken på stödet (se 3 kap. 2 § första stycket andra meningen).

Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.3.

3 § Partigrupperna ska besluta hur stödet för politisk sekreterare ska användas.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 6 § i riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:8) om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Språket har ändrats.

Till 3 kap. 7 §

Arbetsplatser till partigruppens kansliledning

4 § Varje partigrupp har rätt att disponera tio arbetsplatser för partigruppens kansliledning.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 10 § andra stycket i riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:8) om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Den har ändrats språkligt.

Arbetsplatser

5 § De arbetsplatser i riksdagens lokaler som har anvisats åt partigruppernas kanslier ska användas av personer som stöder riksdagsledamöter och partigrupper i det löpande riksdagsarbetet.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 10 § tredje stycket i riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:8) om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Den har ändrats språkligt.

Inredning

6 § Partigrupperna eller arbetstagare hos partigrupperna får hänga upp konst som de själva medför i det egna arbetsrummet eller på arbetsplatsen och i övriga lokaler som respektive partigruppens kansli disponerar. Riksdagsförvaltningen ska inte ansvara för skador på eller stöld av denna konst.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 11 § tredje stycket första och tredje meningarna i riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:8) om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Bestämmelsen i den tidigare 11 § andra stycke har utgått då det av första stycket framgår att Riksdagsförvaltningen inte tillhandahåller konst. Uttrycket "arbetstagare" har ersatt "anställd". Paragrafen har ändrats språkligt.

7 § Riksdagsförvaltningen ska se till att det i arbetsrummen finns kontorsmöbler, belysning och textilier.

Riksdagsförvaltningen ska hjälpa till vid upphängningen av den konst som partigrupperna eller arbetstagare hos partigrupperna själva medför.

Riksdagsförvaltningen ska inte tillhandahålla växter till de lokaler som respektive partigruppens kansli disponerar.

Första stycket motsvarar till sitt innehåll 11 § första stycket i riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:8) om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen.

Andra stycket motsvarar till sitt innehåll 11 § tredje stycket andra mening- en i riksdagsstyrelsens föreskrift om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen.

Tredje stycket motsvarar till sitt innehåll 11 § fjärde stycket i riksdagsstyrelsens föreskrift om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen.

Uttrycket "arbetstagare" har ersatt "anställd".

Teknisk och elektronisk utrustning

8 § Varje arbetsplats i partigruppernas lokaler ska vara försedd med en dator som är ansluten till riksdagens nätverk och en mobiltelefon som är ansluten till riksdagens växel. Om det finns särskilda skäl, får både fast telefon och mobiltelefon tillhandahållas.

Riksdagsförvaltningen får tillhandahålla ytterligare teknisk och elektronisk utrustning som är ansluten till riksdagens nätverk till självkostnad.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 12 § första stycket i riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:8) om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Språket har ändrats och ordet ”datorer” i tredje stycket har bytts ut mot ”teknisk och elektronisk utrustning” vilket innebär att Riksdagsförvaltningen ska kunna tillhandahålla även annan utrustning än datorer.

9 § Riksdagsförvaltningen ska besluta om ett basutbud med teknisk utrustning och vilka leverantörer som ska anlitas.

Ett beslut enligt första stycket ska föregås av samråd enligt 3 kap. 9 § lagen om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 12 § andra stycket i riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:8) om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Den har ändrats språkligt och redaktionellt.

10 § Installation av programvara utöver basutbudet får göras bara av Riksdagsförvaltningen men ska bekostas av partigruppen.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 12 § tredje stycket i riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:8) om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Den har ändrats språkligt.

It-konto

11 § Riksdagsförvaltningen ska besluta om det antal it-konton som varje partigrupp får till sitt förfogande.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 § första stycket i riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:8) om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Paragrafen har ändrats språkligt.

12 § En politisk sekreterare som har sitt tjänsteställe utanför riksdagens lokaler har rätt till en dator och ett it-konto i riksdagens nätverk inom ramen

för det antal it-konton som varje partigrupp har till sitt förfogande enligt 11 §.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 13 § andra stycket i riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:8) om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Den har ändrats språkligt och redaktionellt.

Kostnader för telefoni och bredband

13 § *Riksdagsförvaltningen ska svara för kostnader för fasta telefoner som är anslutna till riksdagens växel.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 14 § första meningen i riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:8) om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Paragrafen har ändrats språkligt.

14 § *Varje partigrupp ska svara för de kostnader arbetstagare på partikansliet har för*

- a) abonnemang och trafikavgifter på tilldelade mobiltelefoner samt*
- b) mobilt bredband i en dator som är ansluten till riksdagens nätverk.*

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 14 § andra meningen i riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:8) om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Den har ändrats språkligt och redaktionellt och uttrycket "arbetstagare" har ersatt "anställd".

Arbetsmiljö

15 § *Riksdagsförvaltningen ska svara för att den fysiska arbetsmiljön vid arbetsplatserna och i partigruppernas gemensamma utrymmen uppfyller kraven i arbetsmiljölagen (1977:1160).*

Varje partigrupps kansli ska ansvara för att arbetsmiljöförhållandena i övrigt uppfyller kraven i arbetsmiljölagen.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 15 § i riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:8) om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Paragrafen har ändrats språkligt och har delats upp i två stycken.

Till 3 kap. 8 §

Tillträde till riksdagens lokaler

16 § *En partigrupp får begära att en partifunktionär som inte omfattas av bestämmelsen i 3 kap. 8 § lagen om stöd till partigrupperna för riksdagsle-*

damöternas arbete i riksdagen ska ges en begränsad rätt enligt nämnda paragraf.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis 9 § första meningen i riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:8) om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Skillnaden är att uttrycket ”begränsad ackreditering” har bytts ut mot ”begränsad rättighet enligt 3 kap. 8 § lagen (2015:xxxx) om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen”. Det är i den nämnda paragrafen som bestämmelsen om tillträdesrätt till riksdagens lokaler, m.m. finns och ingen ändring i sak är avsedd med bytet av uttryck. Paragrafen har ändrats språkligt och redaktionellt.

17 § En partigrupp får begära att en politisk sekreterare som har sitt tjänsteställe utanför riksdagens lokaler ges en begränsad rätt enligt 3 kap. 8 § lagen om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll delvis 9 § andra meningen i riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:8) om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Skillnaden är att uttrycket ”begränsad ackreditering” har bytts ut mot ”begränsad rättighet enligt 3 kap. 8 § lagen (2015:xxxx) om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen”. Bestämmelsen om tillträdesrätt till riksdagens lokaler, m.m. finns i den nämnda paragrafen och ändringen avser inte att förändra paragrafens materiella innehåll.

Underrättelse om anställning och upphörande av anställning

18 § Varje partigrups kansli ska lämna de uppgifter som Riksdagsförvaltningen behöver för sin administration i fråga om de personer som ska börja arbeta hos partigruppen.

Kansliet ska också informera Riksdagsförvaltningen om när en anställning hos partigruppen upphör.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 16 § första stycket i riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:8) om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Paragrafen har ändrats språkligt och har delats upp i två stycken.

19 § När någon avslutar sin anställning hos en partigrupp eller är tjänstledig en längre tid än tre månader, ska passerkort och teknisk utrustning lämnas tillbaka till Riksdagsförvaltningen.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 16 § andra stycket i riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:8) om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Paragrafen har ändrats språkligt.

Bestämmelser om tillträdesrätten till riksdagens lokaler

20 § Bestämmelser om tillträdesrätten till riksdagens lokaler finns i lagen (2006:128) om säkerhetsskydd i riksdagen och dess myndigheter och föreskriften (2006:2) om säkerhet och fredstida krishantering.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 7 § andra stycket i riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:8) om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen.

Till 4 kap. 1 och 2 §§

Stöd till resor inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

21 § Riksdagsförvaltningen ska lämna stöd till resor till länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och till länder som har ansökt om medlemskap i Europeiska unionen till varje partigrupp med 2 500 kronor per år för en ledamot som tillhör partigruppen.

I paragrafen, som är ny, anges det belopp med vilket Riksdagsförvaltningen ska lämna stöd till resor inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och till länder som har ansökt om medlemskap i Europeiska unionen. Ett bemyndigande har tagits in i den nya lagen om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen (se 4 kap. 1 §).

Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.3.

Stöd till resekostnader för deltagande i internationella konferenser utomlands och andra utrikes resor

22 § Riksdagsförvaltningen ska lämna stöd till resekostnader för deltagande i internationella konferenser utomlands och andra utrikes resor till varje partigrupp med 5 000 kronor per år för de första 20 mandatet som har tillfallit partiet i det senaste valet till riksdagen och med 2 500 kronor per år för varje ytterligare mandat som tillfallit partiet i valet.

Paragrafen är ny och innehåller det belopp med vilket Riksdagsförvaltningen ska lämna stöd till resekostnader för deltagande i internationella konferenser utomlands och andra utrikes resor. Ett bemyndigande har tagits in i den nya lagen om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen (se 4 kap. 2 §).

Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.3.

Till 5 kap. 1 §*Stöd till kostnader för utbildning i språk*

23 § Riksdagsförvaltningen ska lämna stöd till kostnader för riksdagsledamöternas språkutbildning till varje partigrupp med 1 000 kronor per år för en ledamot som tillhör partigruppen.

I paragrafen, som är ny, anges det belopp med vilket Riksdagsförvaltningen ska lämna stöd till kostnader för riksdagsledamöternas språkutbildning. Ett bemyndigande har tagits in i den nya lagen om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen (se 5 kap. 1 §).

Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.5.2.

Till 7 kap. 1 §*Uppföljning och revision*

24 § En gång per valperiod ska Riksdagsförvaltningen genomföra en mer omfattande uppföljning av hur stödet har använts och hur de enskilda ledamöterna har uppfattat stödet.

Paragrafen, som till sitt innehåll motsvarar 18 § i riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:8) om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen, innehåller närmare bestämmelser om hur stöden ska följas upp. Den tidigare 17 § i samma föreskrift om redovisning av stöden har tagits in i 7 kap. 1 § i den nya lagen om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen.

Övergångsbestämmelser

Dessa föreskrifter och allmänna råd ska träda i kraft den 1 januari 2015 då riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:8) om visst stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen ska upphöra att gälla.

Tillämpningsföreskrifterna och de allmänna råden beräknas träda i kraft den 1 januari 2015.

13.16 Förslaget till föreskrift om ändring i riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:1) om utskottens utrikes resor

1 § Riksdagsförvaltningen ska för varje valperiod fastställa de ekonomiska ramarna för utskottens och EU-nämndens utrikes resor.

Paragrafen har ändrats. Ändringen innebär att EU-nämnden omfattas av bestämmelsen.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 3.1.3.

2 § Inom de ekonomiska ramarna ska utskotten och EU-nämnden själva besluta om sina resor.

Paragrafen har ändrats. Som en följd av att bestämmelser om samråd i 4 kap. 19 § första stycket i kungörelsen (1974:153) om beslutad ny riksdagsordning har tagits bort i förslaget till ny riksdagsordning, som föreslås träda i kraft den 1 september 2014, har bestämmelser om samråd och förämälan tagits ut ur föreskriften. Utredningens överväganden finns i avsnitt 10.4.

Ändringen innebär också att EU-nämnden omfattas av bestämmelsen. Se överväganden i avsnitt 3.1.3.

3 § Utskotten och EU-nämnden ska för varje resa till Riksdagsförvaltningen lämna in en kortfattad skriftlig redovisning. Redovisningen ska lämnas inom tre månader efter det att resan avslutades.

I paragrafen, som är ny, anges som en ordningsbestämmelse att utskotten och EU-nämnden ska lämna in en kortfattad skriftlig redovisning för en resa till Riksdagsförvaltningen, samt att redovisningen ska lämnas inom tre månader efter det att resan avslutades.

Utredningens överväganden behandlas i avsnitt 10.5.

4 § Den skriftliga redovisningen för en resa ska innehålla uppgifter om

- a) resmål,*
- b) tidpunkt för resan,*
- c) kostnad för resan,*
- d) om bonuspoäng har utnyttjats för resan,*
- e) vilka möten och besök som har genomförts, samt*
- f) en kort sammanfattande beskrivning av erfarenheterna av resan.*

Paragrafen, som är ny, behandlar ett utskotts eller EU-nämndens skriftliga redovisning för en utrikes tjänsteresa. Enligt paragrafen ska redovisningen innehålla uppgifter om resmål, tidpunkt för resan, kostnad för resan, om bonuspoäng har utnyttjats för resan, vilka möten och besök som utskottet eller EU-nämnden har genomfört, samt en kort sammanfattande beskrivning av erfarenheterna av resan.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 10.5.

5 § En gång per valperiod ska Riksdagsförvaltningen genomföra en uppföljning av resultatet av utskottens och EU-nämndens resor.

I paragrafen, som är ny, ges Riksdagsförvaltningen i uppgift att en gång per valperiod genomföra en uppföljning av resultatet av utskottens och EU-nämndens resor.

Utredningens överväganden finns i avsnitt 10.5.

Direktiv till översyn av riksdagsledamöternas ekonomiska villkor

Sammanfattning av uppdraget

En särskild utredare ska göra en översyn av riksdagsledamöternas ekonomiska villkor.

I uppdraget ingår att se över bestämmelser om ekonomiska villkor i följande regelverk:

- lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter jämte tillämpningsföreskrifter (RFS 2006:6)
- lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen
- föreskriften (RFS 2005:7) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen
- tillämpningsföreskriften (RFS 2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter
- föreskriften (RFS 2012:1) om utskottens utrikes resor
- riktlinjerna (RFS 2001:2) för riksdagsledamöternas tjänsteresor

Översynen syftar till att skapa ett nytt, enhetligt och tydligt regelverk på området och att föreslå förenklingar av administrationen av riksdagsledamöternas ersättningar. Utredaren ska även se över de förmåner som erbjuds ledamöterna men som inte är reglerade i författning och förslå reglering där det är lämpligt.

Utredaren ska särskilt uppmärksamma följande frågor

- möjligheter till kompetensutveckling,
- vissa gränsdragningar mot stödet till partigruppernas kanslier och dubbelreglering,
- ersättning för kostnader för resor till och från annan bostad än tjänstestället
- ersättning för privata taxiresor i vissa fall
- ersättning för kostnader för telefoni och datakommunikation

Utredaren ska därutöver särskilt se över villkoren för

- ledamöternas övernattningsbostäder och
- vissa utrikes resor.

Utredaren ska samråda med Villkorskommittén (dnr 233-533-2010/11) och beredningsgruppen för fastighetsfrågor. Utredaren ska också samråda med Regeringskansliet i frågor som rör ledamöternas övernattningsbostäder. Utredaren bör därutöver beakta regelverket för statsrådets förmåner.

Utredaren är oförhindrad att överväga även andra frågeställningar som rör förmåner och villkor i ledamotsuppdraget. Översynen ska dock inte avse lagen (1972:625) om statligt stöd till politiska partier.

Utredaren ska biträdas av sakkunniga, experter och sekreterare och är oförhindrad att inrätta referens- och arbetsgrupper.

Uppdraget ska vad gäller ersättning för kostnader för resor till och från annan bostad än tjänstestället redovisas senast den 8 april 2013. I övrigt ska uppdraget redovisas senast den 15 december 2013.

Bakgrund

Av 9 kap 6 § riksdagsordningen framgår att en riksdagsledamot av statsmedel ska erhålla arvode för sitt uppdrag och att bestämmelser om detta, om andra ekonomiska villkor med anledning av uppdraget och om gottgörelse till ersättare för riksdagsledamot finns i lag.

I lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter (ersättningslagen) finns närmare bestämmelser om bl.a. arvode, resekostnadsersättning, traktamente, teknisk utrustning, ålders-, sjuk- och efterlevandepension, inkomstgaranti, efterlevandeskydd samt försäkrings- och sjukvårdsförmåner. Ersättningslagen har ändrats i olika delar vid ett stort antal tillfällen. Någon samlad översyn av lagen har däremot inte gjorts. Lagen har därför förlorat i överskådlighet och konsekvens.

Vad gäller bidrag till partierna och partigrupperna regleras detta i huvudsak i lagen (1972:625) om statligt stöd till politiska partier och lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Stödet till de politiska partierna utgörs av partistöd och kanslistöd. Stödet till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete lämnas som basstöd, stöd till kostnader för politiska sekreterare åt riksdagens ledamöter samt för kostnader för riksdagsledamöternas utrikes resor.

Till ersättningslagen finns en tillämpningsföreskrift (RFS 2006:6) som utfärdats av Riksdagsstyrelsen med stöd av 1 kap. 5 § ersättningslagen. Föreskriften innehåller regler om stöd för bedömningar och praktisk handläggning. Riksdagsstyrelsen beslutar också i övrigt föreskrifter med stöd av lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen om stödet till riksdagsledamöterna.

Föreskrifter finns t.ex. om arbetsrum och övernattningsbostäder, utskottens utrikes resor och riktlinjer t.ex. för riksdagsledamöternas tjänsteresor. Riksdagsdirektören kan också enligt nyss nämnda lag besluta om att utfärda föreskrifter och riktlinjer. Den samlade regleringen på området framstår liksom ersättningslagen som oöverskådlig och inkonsekvent.

Uppdraget

Samlad översyn av regelverket

En särskild utredare tillkallas med uppdrag att göra en samlad översyn av regelverket (lagar, föreskrifter och riktlinjer) som rör riksdagsledamöternas ekonomiska villkor. Översynen ska omfatta såväl materiella som regeltekniska och redaktionella frågor. Översynen ska bl.a. avse om någon av de bestämmelser som finns i lag i stället bör regleras i föreskrift eller riktlinje eller tvärtom. Eventuella dubbelregleringar i det samlade regelverket ska påtalas. Utredaren ska vidare se över det stöd till ledamöterna som inte är författningsreglerat och föreslå reglering där det är lämpligt.

Utredaren ska också föreslå förenklingar av administrationen av ledamöternas ersättningar. Utredaren bör därutöver beakta regelverket för statsrådets förmåner.

Gränsdragningar mot stöd till partigruppernas kanslier och dubbelreglering

I regleringen av riksdagsledamöternas ekonomiska villkor finns bestämmelser som även rör partikanslierna. Oklarheter i gränsdragningen mellan vad som avser stöd till den enskilde ledamoten och vad som avser stöd till partigruppen kan därför uppkomma.

Finansiering av samma typ av stöd lämnas t.ex. från flera håll. Ett sådant exempel är att utrikes resor för ledamöter kan finansieras både direkt från Riksdagsförvaltningen och indirekt via stödet till partigrupperna i riksdagen. Ett annat exempel är språkutbildningar för ledamöter som kan finansieras av Riksdagsförvaltningen samtidigt som det utgår ett ekonomiskt stöd till partigrupperna som i sin tur anordnar språkutbildningar.

Utredaren ska kartlägga de gränsdragningsproblem som kan finnas mellan å ena sidan stödet till riksdagens ledamöter och å andra sidan stödet till partikanslierna samt föreslå regeländringar för att uppnå ökad tydlighet.

I det samlade regelverket om stöd till ledamöterna finns exempel på vad som synes vara dubbelreglering. Enligt 6 kap 1 § ersättningslagen tillhandahåller riksdagen ledamöter sådan teknisk utrustning som är av väsentlig betydelse för utförande av uppdraget. I tillämpningsföreskrifterna (RFS 2006:6) anges att Riksdagsstyrelsen får besluta att sälja den tekniska utrustningen som Riksdagsförvaltningen äger och därefter erbjuda en ledamot att till marknadspris köpa den tillhandahållna utrustningen utan programvaror. Samtidigt framgår det av 29 § riksdagsdirektörens föreskrift (RFS 2011:15) om beslut i ekonomi- och personaladministrativa frågor inom Riksdagsförvaltningen att riksdagsdirektören eller en avdelnings- eller enhetschef, i samråd med ekonomichefen, får besluta om försäljning eller avyttring av varor, tjänster eller anläggningstillgångar.

Materiell översyn

I det följande redovisas ett antal materiella frågor som utredaren särskilt ska uppmärksamma.

Möjligheter till kompetensutveckling

Riksdagens ledamöter kan sedan länge få stöd till språkutbildning, bl.a. anordnas språkutbildning för dem i engelska och franska, både i riksdagens egna lokaler och utomlands. Riksdagsförvaltningen ger också ett bidrag till partikanslierna så att även utbildning i andra språk kan erbjudas ledamöterna. Vidare ges stöd till ledarskapsutveckling genom Riksdagsförvaltningens försorg.

Utredaren ska överväga vilka utbildningsinsatser Riksdagsförvaltningen bör erbjuda riksdagsledamöterna och hur dessa ska regleras, bl.a. avseende organisation och finansiering.

Ersättning för resor till och från annan bostad

Enligt ersättningslagen avses med tjänsteresa en resa som en ledamot gör som ett led i utövandet av riksdagsuppdraget. Ledamotens bostad på hemorten betraktas – i enlighet med 12 kap. 8 § tredje och fjärde styckena inkomstskattelagen (1999:1229) - då som tjänsteställe. En ledamot har rätt till ersättning för kostnader för tjänsteresor med belopp motsvarande den faktiska kostnaden.

Fram till den 1 oktober 2012 innehöll tillämpningsföreskriften till ersättningslagen en regel som innebar att ersättning även betalades för tjänsteresa till och från annan bostad i Sverige än bostaden på hemorten.

Utredaren ska lämna förslag på hur ersättning kan lämnas för resor till och från annan bostad än bostaden på hemorten då EU-nämnden har ordinarie sammanträden under de delar av året då riksdagen är plenifri.

Utredaren ska även lämna förslag på när ersättning kan lämnas för andra resor som görs inom ramen för riksdagsuppdraget och som påbörjas eller avslutas från en annan bostad än den på hemorten.

Ersättning för privata taxiresor i vissa fall

Riksdagsförvaltningens säkerhetschef lämnar rekommendationer om vilka ledamöter som av säkerhetsskäl bör åka taxi såväl vid tjänsteresor som vid privata resor, s.k. taxirekommendation.

Enligt ersättningslagen är det ledamoten själv som beslutar om sina inrikes tjänsteresor och om lämpligt färdstätt. Ledamoten ersätts för sina faktiska kostnader för tjänsteresan. För de resor som ledamoten företar privat, t.ex. med taxi, ges ingen ersättning. Detta får till följd att de privata taxiresor som ledamöter med taxibeslut företar inte kan ersättas.

Utredaren ska utreda förutsättningarna för att ledamöter som på grund av säkerhetsskäl bör företa även privata resor med taxi, kan ersättas för sina faktiska resekostnader samt föreslå hur detta kan regleras.

Ersättning för kostnader för telefoni och datakommunikation

Riksdagsförvaltningen betalar avgifter för telefonabonnemang och trafikavgifter för telefoni och datakommunikation på de datorer och telefoner som tillhandahålls av förvaltningen. Då en riksdagsledamot är på privat resa eller reser för någon annan uppdragsgivare än riksdagen, kan ledamoten ändå behöva utföra arbete inom ramen för riksdagsuppdraget.

För det fall att Riksdagsförvaltningens tekniska utrustning inte kan användas på sådana resor eller när en ledamot av annan orsak begär ersättning för kostnader för telefoni eller datakommunikation, finns det för närvarande inte något stöd i regelverket för att lämna sådan ersättning.

Utredaren ska utreda förutsättningarna för att lämna ersättning till en ledamot för kostnader för telefoni eller datakommunikation som uppstår inom ramen för riksdagsuppdraget men som inte kan ersättas enligt nuvarande regelverk.

Ledamöters boende

Reglerna om ledamöternas bostäder finns i ersättningslagens 5 kap. om traktement m.m., i tillämpningsföreskriften (RFS 2006:6) till ersättningslagen samt i föreskriften (RFS 2005:9) om arbetsrum och övernattningsbostäder för riksdagens ledamöter. Enligt föreskriften är det Riksdagsförvaltningen som beslutar om vilka övernattningsbostäder som ställs till respektive partigrups förfogande, medan det är gruppkansliet som svarar för fördelningen av bostäderna till ledamöterna i partigruppen.

Riksdagsstyrelsen har uppdragit åt riksdagsdirektören att ta fram förslag till en strategisk lokalplan för riksdagens fastigheter. Planen ska leda till ett behovsanpassat och effektivt nyttjande av riksdagens fastigheter, vad avser nuvarande och närtida kända behov. I detta sammanhang ska bl.a. kostnader, tillgänglighet och standard beaktas. Riksdagsstyrelsen har också tillsatt en grupp – beredningsgruppen för fastighetsfrågor – som ska förbereda ärenden som rör riksdagens fastigheter inför styrelsens beslut. Avsikten är att den strategiska lokalplanen ska beslutas under 2013.

Utredaren ska – med beaktande av det som framkommit i arbetet med den strategiska lokalplanen – se över regelverket och de ekonomiska förutsättningarna vad avser övernattningsbostäder. Utredaren ska också undersöka möjligheten att samverka med Regeringskansliet för att förbättra tillgången till lämpliga övernattningsbostäder.

Vissa utrikes resor

Enligt ersättningslagen beslutar ledamoten själv om inrikes resor medan det är riksdagsstyrelsen eller den som riksdagsstyrelsen bestämmer (f.n. vice talmännen) som fattar beslut om en riksdagsledamots utrikes tjänsteresa.

Beloppet – som fastställs av riksdagsstyrelsen – för enskilda utrikes resor uppgår f.n. till 50 000 kr per mandatperiod.

Utredaren ska ta fram en bestämmelse med innebörden att ledamöterna själva ska besluta om tjänsteresor för att besöka EU:s institutioner samt tjänsteresor till Danmark, Norge och Finland för att delta i gränsregionala sammankomster m.m. Förslaget ska innehålla villkor för vad som ska krävas vid sådana beslut, t.ex. olika former av redovisning och uppföljning. Förslaget får inte leda till ökade kostnader för tjänsteresor.

Uppdragets genomförande

Utredaren ska biträdas av sakkunniga, experter och sekreterare och är oförhindrad att inrätta referens- och arbetsgrupper.

Utredaren är oförhindrad att överväga även andra frågeställningar som rör förmåner och villkor i ledamotsuppdraget. Reglerna om inkomstgarantier omfattas dock inte av uppdraget, då dessa behandlas av Villkorskommittén (dnr 233-533-2010/11), och inte heller reglerna om pensioner till f.d. riksdagsledamöter som nyligen setts över.

Utredaren ska samråda med Villkorskommittén framför allt vad gäller kompetensutveckling samt gränsdragningar mot stödet till partikanslierna. Vidare ska utredaren samråda med beredningsgruppen för fastighetsfrågor och Regeringskansliet när det gäller ledamöternas övernattningsbostäder.

Utredaren bör därutöver beakta regelverket för statsrådets förmåner.

Uppdraget vad gäller ersättning för kostnader för resor till och från annan bostad än tjänstestället ska utredaren redovisa senast den 8 april 2013. I övrigt ska uppdraget redovisas senast den 15 december 2013.